

nakvis

NACIONALNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

LETNO POROČILO 2025

STRATEGIJA 2026–2030

TEMATSKA ANALIZA

**UPORABA UI PRI
ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI**

KOLOFON

Letno poročilo 2025

ISSN 3023-9362

Avtorji:

Franci Demšar, Janez Demšar, Filip Draženović, Philipp Emanuel Friedrich, Marie Gould, Maja Milas, Martina Mravlja, dr. Matjaž Štuhec, Blaž Zupan

Uredili:

Maja Milas in Julija Uršič

Prevod izbranih tekstov iz angleščine:

Polona Glavan

Oblikovanje metodološkega okvira in anket pri Analizi kakovosti v slovenskem visokem in višjem šolstvu od 2018 do 2022:

Dr. Jernej Širok

Zbiranje in analiza podatkov iz poročil o zunanjih evalvacijah in samoevalvacijskih poročilih:

Filip Draženović, Anej Irgolič, Andrej Krček, Maja Milas, Martina Mravlja, dr. Jernej Širok, dr. Matjaž Štuhec.

Fotografije:

Na naslovnici: BIC LJUBLJANA, Višja strokovna šola

Druge fotografije: Adobe Stock

Prelom in oblikovanje:

Aiko, Maja Cerjak, s. p.

Tisk:

Birografika BORI, d. o. o.

Naklada:

300 izvodov

Izdala:

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS)

Za NAKVIS:

Dr. Franci Demšar

Ljubljana 2026

Publikacija je brezplačna

KAZALO VSEBINE

I.

Letno poročilo 2025

- 10 **PREDSTAVITEV AGENCIJE**
- 16 **PREGLED DELA AGENCIJE V LETU 2025**

II.

Strateški razvoj NAKVIS za obdobje 2026–2030

- 32 **UVOD**
- 34 **STRATEŠKI OKVIR KAKOVOSTI V EVROPSKEM IN GLOBALNEM
VISOKOŠOLSKEM PROSTORU**
- 37 **URESNIČITEV STRATEŠKIH CILJEV V OBDOBJU 2021–2025**
- 45 **STRATEŠKI CILJI ZA OBDOBJE 2026–2030**
- 55 **SKLEP**

|||.

Sistemska analiza kakovosti v slovenskem visokem in višjem šolstvu v obdobju 2018–2022

Filip Draženović, Maja Milas, Martina Mravlja, dr. Matjaž Štuhec

- 58 UVOD**
- 60 SLOVENSKO VISOKO IN VIŠJE ŠOLSTVO 2018–2022**
- 63 METODOLOŠKI OKVIR ZA PRIPRAVO SISTEMSKE ANALIZE**
- 66 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV**
- 78 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O AKREDITACIJI IN EVALVACIJI ŠTUDIJSКИH PROGRAMOV**
- 92 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL**
- 102 ANALIZA SAMOEVALVACIJSКИH POROČIL VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV**
- 114 ANALIZA SAMOEVALVACIJSКИH POROČIL VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL**
- 124 ZAKLJUČEK IN PRIPOROČILA**

IV.

Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti

- 130 UPORABA VELIKIH JEZIKOVNIH MODELOV V ANALITIČNIH PROCESIH:** izkušnje iz tematskih analiz NOKUT
Philipp Emanuel Friedrich
- 134 PRISTOP GENERATIVNE UMETNE INTELIGENCE K TEMATSKI ANALIZI:** preoblikovanje zunanjega zagotavljanja kakovosti v irskem visokem šolstvu
Marie Gould
- 140 UNIVERZE PRIHODNOSTI SO PODATKOVNO PISMENE**
Blaž Zupan in Janez Demšar
- 146 NAKVIS IN UMETNA INTELIGENCA**
Pogovor z dr. Francijem Demšarjem

Kratice in okrajšave

LETNO POROČILO 2025

LETNO POROČILO 2025

Predstavitev agencije

Pregled dela agencije v letu 2025

1.

Predstavitev agencije

Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija/ NAKVIS) je leta 2010 ustanovila Vlada Republike Slovenije kot osebo javnega prava za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter za razvojno in svetovalno delo. Agencija je neposredni nevladni proračunski uporabnik. Po javnem pooblastilu izdaja splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil ter posamične upravne akte. Deluje samostojno in neodvisno, zavezano načelom strokovnosti, nepristranskosti, zakonitosti in politične nevtralnosti. Agencija je polnopravna članica Evropskega

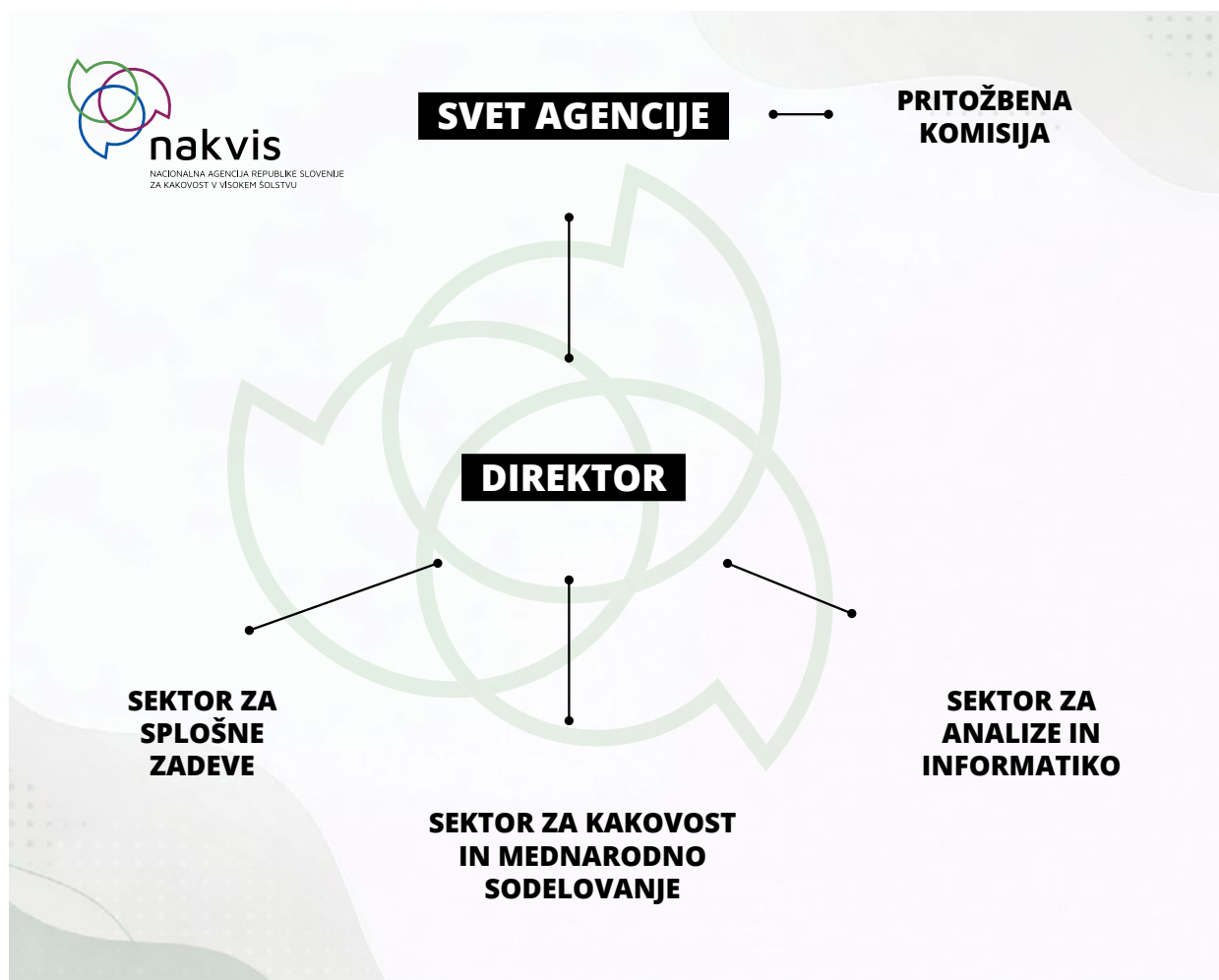
zdrženja agencij za kakovost v visokem šolstvu (ENQA), Evropskega registra agencij za kakovost v visokem šolstvu (EQAR), Evropskega konzorcija za akreditacijo (ECA), Srednje- in vzhodnoevropskega zdrženja agencij za kakovost v visokem šolstvu (CEENQA) ter Mednarodnega zdrženja agencij za zagotavljanje kakovosti (INQAAHE). Njeno članstvo v mednarodnih zdrženjih za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu odraža skladnost njenega delovanja z evropskimi standardi in smernicami.

Poslanstvo

Agencija skrbi za primerljivost ter mednarodno prepoznavnost slovenskega visokošolskega prostora in se zavzema za nenehno izboljševanje njegove kakovosti. Deluje vsebinsko in formalno odgovorno, strokovno in neodvisno ter svetovalno do vseh deležnikov v terciarnem izobraževanju v skladu z evropskimi in svetovnimi smerni razvoja.

Vizija

Agencija bo z aktivnim udejstvovanjem pri izvedbi procesov na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti v visokem šolstvu spreminjala nacionalni in mednarodni visokošolski prostor.

Sektorji agencije

Sektorji agencije opravljajo naloge na temeljnih področjih delovanja agencije, kar pomeni, da oblikujejo predloge meril in drugih predpisov, vodijo akreditacijske in evalvacijske postopke, posodablajo informacijski sistem agencije, izdelujejo analize in smernice v podporo sistemom in presoji kakovosti, spletajo mrežo mednarodnih povezav, skrbijo za preglednost dela in komunikacijo z deležniki, pripravljajo gradiva za odločanje sveta agencije in za pritožbeno komisijo. Med njenimi temeljnimi dejavnostmi so tudi stalno mednarodno sodelovanje s sorodnimi agencijami in zvezami agencij ter razvojno in svetovalno delo.

Agencija deluje znotraj treh sektorjev – sektorja za kakovost in mednarodno sodelovanje, sektorja za analize in informatiko ter sektorja za splošne zadeve. Vsak sektor ima svojega vodjo. Naloge, ki jih opravljajo posamezni sektorji, se med seboj prepletajo oziroma so vsebinsko tesno povezane. Zato jih morajo velikokrat opravljati strokovni delavci iz različnih sektorjev. Temeljno dejavnost agencije, akreditacijske in evalvacijske postopke, vodijo tako delavci iz sektorja za kakovost in mednarodno sodelovanje kot tudi iz sektorja za analize in informatiko.

Preglednica 1:

Pregled nalog, povezanih z zunanjim presojanjem kakovosti visokega in višjega šolstva, po sektorjih**Direktor: dr. Franci Demšar, nadomešča ga Klemen Šubic****Sektor za kakovost in mednarodno sodelovanje****Vodja:** Gregor Rebernik, nadomeščata ga Nataša Kramar in Anita Kajtezovič**Strokovni delavci:** Martina Mravlja, Maruša Trobec, Julija Uršič, Špela Zakrajšek, Oskar Opassi in Meta Bajželj**Delovna področja:**

- merila in drugi predpisi s področja kakovosti;
- akreditacije in evalvacije;
- spremembe študijskih programov;
- sodelovanje z deležniki (zavodi/šolami, strokovnjaki);
- komuniciranje in odnosi z javnostmi;
- mednarodno delovanje;
- organizacija različnih domačih in mednarodnih dogodkov (konferenc, posvetov, usposabljanj, delavnic) in sodelovanje pri njih;
- vodenje in posodabljanje evidenc (o akreditacijah, evalvacijah, spremembah, VTI idr.);
- projektno sodelovanje in delovanje (mikrodokazila, evropske univerze ipd.);
- medsektorsko sodelovanje (v skupinah za integriteto, promocijo zdravja, samoevalvacijo ipd.);
- arhiviranje vlog in drugih dokumentov.

Sektor za analize in informatiko**Vodja:** Maja Milas, nadomeščata jo Andrej Krček in Filip Draženović**Strokovni delavci:** dr. Matjaž Štuhec, Tatjana Horvat in Tilen Heco**Delovna področja:**

- načrti in poročila (letni delovni načrt ter poročilo o delu in poslovanju agencije, strategija);
- analize, dokumenti, publikacije;
- samoevalvacija agencije;
- priročniki, vodniki;
- organizacija različnih dogodkov (konferenc, posvetov, usposabljanj, delavnic) in sodelovanje pri njih;
- prevajanje;
- informacijski sistem eNakvis in povezovanje s podatkovnimi bazami (SICRIS, IZUM ipd.);
- notranji informacijski sistem iNakvis;
- medsektorsko sodelovanje (v skupinah za integriteto, promocijo zdravja ipd.);
- vodenje in posodabljanje evidenc (o akreditacijah, evalvacijah, spremembah, VTI idr.).

Sektor za splošne zadeve**Vodja:** Barbara Zupančič Kočar, nadomeščata jo Mateja Bajuk Malešič in Snežana Mačar**Strokovni delavci:** Slađana Tomić, Prudencija Perat in Zala Sečnik**Delovna področja:**

- zakonodaja, priprava notranjih pravnih aktov agencije;
- pomoč pri izvajanju dejavnosti na področju zagotavljanja kakovosti;
- delo za pritožbeno komisijo;
- finančne zadeve (izvrševanje proračuna);
- kadrovske zadeve;
- dostop do informacij javnega značaja;
- poslovno-administrativne naloge (pogodbena razmerja, sprejem in oddaja pošte, evidentiranje dokumentov idr.);
- sodelovanje v postopkih zunanjih in notranjih nadzorov;
- medsektorsko sodelovanje (integriteta, promocija zdravja, samoevalvacija ipd.);
- vodenje in posodabljanje kadrovskih in drugih evidenc iz svoje pristojnosti.

Svet agencije je najvišji organ odločanja. Sestava 11 članov, ki jih v svet agencije imenujejo njeni ključni deležniki, zagotavlja politično neodvisno odločanje in udeležbo vseh pomembnih deležnikov:

- tri člane imenuje rektorska konferenca;
- enega člana imenuje reprezentativno združenje samostojnih visokošolskih zavodov;
- enega člana imenuje reprezentativno združenje višjih strokovnih šol;
- dva člana študenta imenuje reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti;
- enega člana imenujejo reprezentativna združenja delodajalcev po dogovoru;
- enega člana imenujejo reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva po dogovoru;
- dva člana imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi javnega poziva (en član je strokovnjak na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, en član pa strokovnjak na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študira ali dela v tujini).

Svet agencije pri svojem delu med drugim:

- določa in sprejema merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov, študijskih programov, višjih strokovnih šol ter druge predpise, povezane s tem; vsi so objavljeni na spletnih straneh agencije;
- odloča o:
 - prvi akreditaciji visokošolskih zavodov in podaljšanju njihove akreditacije, ki jo lahko podaljša največ za pet let;
 - akreditaciji študijskih programov, vključno z mednarodnimi skupnimi študijskimi programi, za nedoločen čas;
 - akreditaciji sprememb visokošolskih zavodov;
 - izpolnjevanju pogojev za vpis visokošolskega transnacionalnega izobraževanja v javno evidenco;
 - priglasitvah v tujini akreditiranih mednarodnih študijskih programov;
- sprejema mnenje o izpolnjevanju standardov kakovosti višjih strokovnih šol;
- imenuje skupine strokovnjakov za akreditacije in zunanje evalvacije;
- daje priporočila visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam za izboljšanje kakovosti vseh njihovih delavnosti, predvsem pa samoevalvacije ter posodabljanja in izvajanja študijskih programov.

Preglednica 2:
Člani sveta v letu 2025

ČLANI	Institucija, ki je imenovala člana
Dr. Boris Dular, predsednik sveta	Reprezentativno združenje delodajalcev po dogovoru
Dr. Marjan Mernik, namestnik predsednika sveta (do feb 2025)	Rektorska konferenca RS
Dr. Goran Turk	Rektorska konferenca RS
Dr. Klemen Širok, namestnik predsednika sveta	Rektorska konferenca RS
Dr. Sebastjan Kristovič, od 21. 5. 2025 Dr. Jaka Vadnjak	Reprezentativno združenje samostojnih visokošolskih zavodov
Dr. Branko Škafar	Reprezentativno združenje višjih strokovnih šol
David Bohar	Reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti
Jure Ciglar	Reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti
Dr. Slavko Gaber od 18. 12. 2025	Reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva
Dr. Julijana Kristl	Vlada Republike Slovenije
Dr. Peter Verovšek	Vlada Republike Slovenije

Pritožbena komisija

Pritožbena komisija je organ druge stopnje, ki odloča o pritožbah zoper odločitve sveta agencije v postopkih akreditacij visokošolskih zavodov in študijskih programov.

Pritožbeno komisijo imenuje svet agencije na podlagi javnega poziva. Pritožbeno komisijo sestavljajo trije člani, vsak član ima svojega namestnika. Člani izmed sebe imenujejo predsednika in namestnika predsednika. Namestnik nadomesti člana v postopkih odločanja v primeru njegove odsotnosti oziroma izločitve.

Preglednica 3:
Člani pritožbene komisije v letu 2025

ČLANI	Namestniki
Uršula Habe Nagode, predsednica	Mag. Robert Marolt
Dr. Marko Novak, namestnik predsednice pritožbene komisije	Tina Tratnik
Andreja Rakuša	Dr. Katarina Vatovec

2.

Pregled dela agencije v letu 2025

V letu 2025, zadnjem letu zastavljenega strateškega načrta za obdobje 2021–2025, se je agencija osredotočila na ključna prednostna področja, povezana s spremembami novega Zakona o visokem šolstvu (ZVIS-1) ter izboljšanjem presoj po standardih kakovosti in tudi samih postopkov za akreditacijo in evalvacijo.

Poleg tega se je temeljito posvetila vsebinsko poglobljenemu analitičnemu delu, vzpostavitvi ažurnih baz podatkov o izbranih dejavnostih, ciljem trajnostnega razvoja, aktivnemu mednarodnemu sodelovanju in obveščanju visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol o svoji dejavnosti. Ob koncu leta 2025 je agencija pripravila nov strateški načrt za obdobje 2026–2030.

Na odločanje v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih – o podelitvi akreditacije ali zavrnitvi vloge zanjo, podaljšanju akreditacije ali morebitnem odvzemu – odločilno vpliva izpolnjevanje standardov kakovosti po področjih presoje kakovosti.

Agencija si nenehno prizadeva za zagotavljanje in izboljševanje strokovnega ter objektivnega presojanja kakovosti v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih.

Temu so namenjena tudi imenovanja neodvisnih skupin strokovnjakov – v vsako so vključeni najmanj trije člani, od katerih je vsaj en tuji strokovnjak in en študent –, ki poglobljeno presojajo izpolnjevanje standardov kakovosti po vseh področjih presoje.

Strokovnjake in kandidate za strokovnjake agencija redno usposablja na specializiranih srečanjih in delavnicah in jih obvešča o spremembah predpisov agencije ter mednarodnih standardov za presojo kakovosti. Pri tem ves čas poudarja nujnost nepristranskega in poglobljenega vsebinskega presojanja kakovosti ter zagotavljanja informacij o značilnostih zunanjih presoj in zadovoljstvu s temi presojami. Strokovnjake poleg tega seznanja s protokolom obiska visokošolskih zavodov in šol ter pomembnostjo izpolnjevanja drugih ključnih pogojev za sodelovanje, kot so sposobnost dela v skupini in spoštljiv odnos do sogovornikov.

Ugotovitve, ki jih skupina strokovnjakov poda v akreditacijskih in evalvacijskih poročilih, so podlaga za odločitve o akreditacijah in zunanjih evalvacijah oziroma so pomembna priporočila za izboljšanje kakovosti.

Pomen sodelovanja

V Sloveniji je zunanje presojanje kakovosti visokega in višjega šolstva trdno povezano z dejavnim sodelovanjem študentov, učiteljev in raziskovalcev. Agencija in njen predhodnik Svet za visoko šolstvo sta bila med prvimi v evropskem in širšem prostoru, ki sta v delovanje začela aktivno vključevati študente na vseh ravneh. Študenti so obvezni člani sveta agencije in vseh skupin strokovnjakov, njihove organizacije pa sodelujejo pri

oblikovanju zakonodaje, meril in drugih predpisov. Tako kot učiteljem in raziskovalcem je tudi študentom prednostno namenjeno zunanje presojanje kakovosti. Glavna naloga agencije je, da prispeva k visokemu standardu izobraževanja v javnoveljavnih študijskih programih. Pridobitev akreditacije, ki je v pristojnosti agencije, zagotavlja javno veljavnost ali veljavnost pridobljenih diplom.

Pri opredeljevanju nalog v letnem delovnem načrtu agencije za leto 2025 so bili upoštevani:

Strateški cilji agencije od leta 2021 do leta 2025:

- sprejem zakona o kakovosti v visokem šolstvu,
- izboljšanje presoje po standardih kakovosti ter postopkov za akreditacije in evalvacije,
- vsebinsko poglobljeno analitično delo na izbranih področjih,
- vzpostavitev ažurnih baz podatkov o izbranih dejavnostih na visokošolskih zavodih,
- sledenje ciljem trajnostnega razvoja,
- poglobljeno mednarodno sodelovanje,
- proaktivno komuniciranje;

Področja presoje po poslovníku kakovosti:

- akreditacije in zunanje evalvacije,
- notranji sistem kakovosti agencije,
- zunanji sistem kakovosti agencije,
- merila in drugi predpisi agencije,
- informacijski sistem in obveščanje;

Vrednote agencije:

- strokovnost,
- transparentnost,
- razvoj.

Agencija je v preteklem letu organizirala številna tematska in usklajevalna srečanja ter dogodke, ki so predstavljali pomembno stičišče za izmenjavo idej in izkušenj. Prav sodelovanja s širokim krogom sodelavcev in drugih deležnikov v slovenskem visokošolskem in višješolskem prostoru so prinesla pomembna spoznanja in načela, na katerih temelji delovanje agencije.

Agencija vzpostavlja vezi z različnimi deležniki, kar ji omogoča, da oblikuje in izboljšuje postopke

akreditacij in evalvacij. Tak sodelovalni pristop je obenem podlaga za kakovostne odnose, ki so ključnega pomena za razvoj in napredek slovenskega visokošolskega in višješolskega sistema. Pomemben vidik delovanja agencije je tudi samoevalvacija. Analiza lastnega napredka je vgrajena v vizijo njenega delovanja. Samoevalvacijo kot pomemben dejavnik za razvoj kakovosti pa spodbuja tudi v slovenskem višješolskem in visokošolskem prostoru, s čimer sledi evropskim standardom in smernicam.

Zakonodaja in drugi predpisi s področja kakovosti

Agencija je v letu 2025 intenzivno sodelovala pri pripravi ZViS-1. Strokovni delavci agencije so se večkrat sestali s predstavniki Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije ter skupaj usklajevali posamezne določbe predloga ZViS-1.

Novi zakon je bil sprejet julija 2025, veljati pa je začel 9. avgusta 2025. Ključne novosti, ki jih je uvedel ZViS-1 na področju dela agencije, so med drugim:

- podaljšanje obdobja veljavnosti akreditacije visokošolskega zavoda s pet na sedem let;
- v zakon so vnesene postopkovne določbe akreditacijskih in evalvacijskih postopkov;
- agenciji je omogočeno opravljanje akreditacij in zunanjih evalvacij v tujini;
- zunanje evalvacije v skladu z ZViS-1 in merili agencije bodo lahko izvajale tudi tuje agencije, ki so vpisane v EQAR;
- uvaja se področno in spolno uravnotežena sestava sveta agencije;
- v postopkih izredne evalvacije visokošolskega zavoda ali študijskega programa in v vzorčnih evalvacijah študijskih programov se lahko presoja le izpolnjevanje posameznih določb zakona oziroma meril sveta agencije;

- agencija ni več pristojna za akreditacijo študijskega programa univerze, ki ji je bila akreditacija dvakrat zapored podaljšana za polno obdobje;
- podana je pravna podlaga za povezovanje raziskovalnih podatkov visokošolskih učiteljev in podatkov o zaposljivosti diplomantov za analize ter akreditacijske in evalvacijske postopke;
- predvideno je prenehanje akreditacije študijskim programom, ki se dolgo časa niso izvajali.

Zakon je v prehodnih določbah razveljavil vsa merila agencije in določil, da ta veljajo še do sprejema novih, ki pa jih mora svet agencije sprejeti v šestih mesecih od začetka veljavnosti zakona. Merila je bilo treba uskladiti z novim zakonom, česar se je agencija lotila takoj po sprejemu zakona.

Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol bodo pripravljena predvidoma v začetku leta 2026, po sprejetju novega Zakona o višjem strokovnem izobraževanju.

Dokumenti s področja poslovanja agencije

Konec maja 2025 je bil sprejet Akt o spremembah in dopolnitvah akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v agenciji, s katerim so bila brisana nezasedena delovna mesta ter oblikovana tri nova delovna mesta.

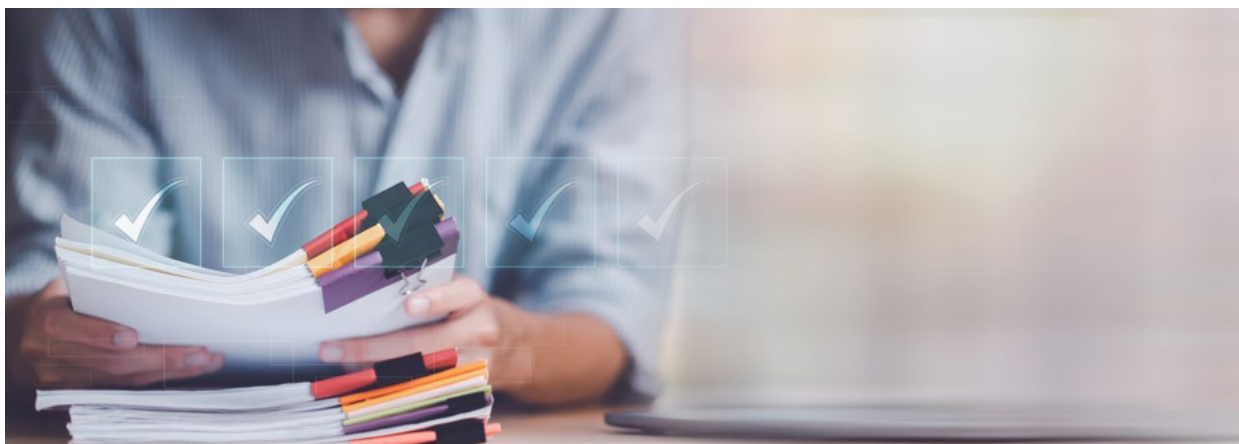
V juliju je bil sprejet Akt o spremembi Pravilnika o delovnem času, s katerim je bilo na podlagi spremembe Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV-B) črtano vpisovanje podatka o času odmora med delovnim časom.

Konec leta so bili sprejeti tudi dokumenti s področja strateškega načrtovanja ter krovne politike informacijske varnosti.

Septembra je bil na podlagi ZViS-1 sprejet Pravilnik o plačilu strokovnjakov v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih NAKVIS. Pravilnik določa višino plačil skupin strokovnjakov, ki sodelujejo v postopkih NAKVIS, uvaja pavšalno plačilo za vse postopke in zvišuje honorarje pri najbolj podcenjenih postopkih – predvsem pri akreditaciji

Po usklajevanju z deležniki je v letu 2025 sprejela:

- Merila za kreditno vrednotenje po ECTS;
- Merila za strokovnjake Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu;
- Minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih;
- Predlog Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov;
- Predlog Meril za mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju.

Analize, dokumenti, publikacije

Agencija je v letu 2025 zaključila tretjo sistemsko analizo akreditacijskih in evalvacijskih praks. Analiza obsega pregled akreditacijskih in evalvacijskih poročil strokovnih skupin ter samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol za obdobje med letoma 2018 in 2022. Skupaj je bilo pregledanih več kot 200 poročil. Sistemske analize se izvajajo za daljša obdobja (od treh do petih let) na podlagi vnaprej določenih metodoloških okvirov.

Gre za temeljito analizo akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v visokošolskem in višješolskem izobraževanju ter samoevalvacijskih procesov zavodov in šol v tem obdobju. Analiza je namenjena tako agenciji in strokovnjakom agencije kot tudi visokošolskim in višješolskim institucijam, saj rezultati, ki jih prinaša, lahko prispevajo k izboljšavam kakovosti izobraževalnega sistema in samih postopkov akreditacije, evalvacije in samoevalvacije.

Zasnovani sta bili tudi dve tematski analizi, ena na podlagi poročil skupin strokovnjakov pri evalvaciji vzorca doktorskih študijskih programov v letih 2022 in 2023, druga pa na podlagi poročil skupin strokovnjakov pri evalvaciji vzorca študijskih programov s smerni.

V letu 2025 je bila poleg tega pripravljena analiza odzivov strokovnjakov agencije ter visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol na anketne vprašalnike, ki so jim bili posredovani ob zaključku postopkov. Cilj analize je bil ugotoviti, kako zadovoljni so udeleženci s potekom in izvedbo postop-

kov ter kakšne predloge za izboljšave imajo. Mnenje deležnikov je namreč izjemno pomembno za delo agencije, saj omogoča vpogled v postopke z različnih vidikov.

Februarja 2025 je agencija izdala letno publikacijo, ki vključuje predstavitev agencije in pregled njenega preteklega dela, poleg tega pa tudi analizo poročil skupin strokovnjakov, pripravljenih na podlagi evalvacije vzorca pedagoških študijskih programov, in poročil o napredku teh programov. V publikaciji so še analiza trajanja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov ter analiza sprememb študijskih programov, vključno s smernicami za spremembe študijskih programov, in prispevki, povezani z mednarodnim posvetom o kariernih poteh diplomantov, ki ga je organizirala agencija.

Agencija si prizadeva, da so njeni ključni dokumenti in publikacije dostopni tudi mednarodni javnosti, hkrati pa skrbi za prevode publikacij, povezanih s kakovostjo v evropskem visokem šolstvu, v slovenski jezik.

Posebna pozornost je namenjena terminološki doslednosti izrazov s področja kakovosti v visokem šolstvu, kar prispeva k standardizaciji ključnih pojmov v obeh jezikih.

Mednarodno sodelovanje

Z delovanjem v evropskih in mednarodnih mrežah ter združenjih za kakovost, pri mednarodnih projektih in v bilateralnih partnerstvih si agencija prizadeva prinašati sveža spoznanja in dobre prakse v slovenski visokošolski prostor. S tem prispeva h krepitvi kulture kakovosti in zagotavlja primerljivost slovenskega visokošolskega prostora z evropskim.

Agencija je aktivna v evropskih združenjih ENQA, CEENQA in ECA, včlanjena pa je tudi v Mednarodno mrežo agencij za kakovost v visokem šolstvu (INQAAHE), kar ji omogoča vpogled v prakse in razvoj inovacij na področju visokega šolstva tudi zunaj evropskega prostora. Poleg tega redno sodeluje z evropskim registrom agencij EQAR pri izmenjavi in objavi ažurnih podatkov o akreditiranih visokošolskih zavodih in študijskih programih (informacijska baza DEQAR).

V letu 2025 je agencija ob aktivnostih v združenjih ENQA, ECA, EQAR in CEENQA – slednje med drugim temelji na skupni organizaciji tematskih dogodkov in pripravi publikacij – nadaljevala tudi s sodelovanjem v delovni skupini za spremljanje bolonjskega procesa na področju kakovosti (Bologna Follow-Up Group, BFUG).

Agencija je vključena v evropski projekt SMEQA, ki se osredotoča na izboljševanje sistema za zagotavljanje kakovosti v Bosni in Hercegovini. V okviru projekta je sodelovala na dogodkih v Banjaluki, Splitu, Neumu, Ljubljani in Sarajevu, pripravila predstavitve z različnih področij delovanja agencije ter sodelovala na okroglih mizah in v razpravah, vse z namenom dolgoročne krepitve mehanizmov zagotavljanja kakovosti v regiji. Aktivnosti projekta se bodo zaključile konec leta 2026.

Med mednarodnimi dogodki, ki so se jih udeležili zaposleni agencije, velja izpostaviti bilateralni srečanja s hrvaško in madžarsko agencijo, ki sta bili namenjeni regionalnemu povezovanju, spoznavanju sistemov, izmenjavi dobrih praks ter prepoznavanju skupnih izzivov in rešitev. Aprila so se zaposleni udeležili foruma članic ENQA (ENQA Members' Forum) in predstavili predlog nacionalne nagrade za najboljše trajnostne prakse v visokošolskih zavodih.

Junija sta v Talinu potekali delavnica ENQA na temo uporabe umetne inteligence v visokem šolstvu in generalna skupščina mednarodne mreže CEENQA, kjer so zaposleni prav tako aktivno sodelovali v panelni razpravi. Zaposleni so se udeležili tudi foruma EQAF na Univerzi

Corvinus v Budimpešti, ki je bil namenjen izizivom prihodnosti, ter seminarjev EQAR in ENQA, kjer so bili predstavljeni dodatni in prenovljeni standardi ESG, na katere je agencija podala vsebinske komentarje. Predstavniki agencije ostajajo dejavni tudi v skupini BFUG. Direktor agencije se je udeležil konference v Evropskem parlamentu v Bruslju, ki je bila namenjena krepitvi regionalnih zavezništev v Sredozemlju in vzpostavljanju strukturiranega dialoga med Evropsko unijo in južnim Sredozemljem.

Namestnik direktorja kot član upravnega odbora združenja ECA (European Consortium for Accreditation) skrbi za oblikovanje in vzpostavitev platforme ECA za izmenjavo strokovnjakov (ECA Expert Exchange Platform – ECA EEEP), ki bo vsem članicam omogočila enostavno iskanje in izmenjavo strokovnjakov v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Platforma je nastala iz potrebe po usposobljenih strokovnjakih z različnih podro-

čij, ki imajo izkušnje z zunanjimi sistemi kakovosti, in združuje strokovnjake različnih profilov iz različnih držav. Za ta namen je bila ustanovljena delovna skupina članic ECA, ki je sooblikovala in testirala funkcionalnost platforme, ki bo zaživel v produkcijskem okolju v začetku februarja 2026.

V letu 2025 je agencija gostila več tujih delegacij. Maja so jo obiskali predstavniki agencije iz Bosne in Hercegovine (AVORS), septembra predstavniki kosovske agencije (KAA) in gruzijske agencije (NCEQE), novembra pa predstavniki estonske agencije (HAKA). Novembra so agencijo obiskali tudi predstavniki visokošolskih zavodov iz Salvadorja, hkrati pa je bil organiziran delovni obisk predstavnikov CMEPIUS. Zaposleni na agenciji pa so obiskali katalonsko agencijo AQU Catalunya; poudarek obiska je bil na digitalizaciji procesov, informacijskih sistemih, podatkovnih bazah in uporabi umetne inteligence.

Informacijski sistem agencije (eNakvis in iNakvis)

V letu 2025 je agencija z razvojem Portala NAKVIS izvedla osrednjo nadgradnjo na področju informatike. Novi portal bo omogočal sodoben, pregleden in javno dostopen prikaz vseh evidenc, ki jih agencija vodi na zakonski podlagi.

Portal bo nadomestil prejšnje objavlanje podatkov v obliki preglednic in omogoča enoten dostop do ažurnih informacij o visokošolskih zavodih, študijskih programih ter akreditacijskih in evalvacijskih postopkih.

Uporabnikom bo omogočeno iskanje, razvrščanje in prikaz podatkov v pregledni obliki, na voljo pa bo tudi podrobnejši vpogled v posamezne zavode, programe in postopke, vključno z zgodovino obravnav in povezanimi evidencami.

Posebna dodana vrednost portala, ki bo odprt za javnost predvidoma v letu 2026, so javno dostopni statistični pregledi o visokošolskem prostoru, ki temeljijo na agregiranih podatkih iz evidenc agencije. Prikazi omogočajo boljše razumevanje stanja visokošolskih zavodov, študijskih programov ter obsega akreditacijskih in evalva-

cijskih postopkov. Portal vključuje tudi dodatne evidence, kot so izdana soglasja k transnacionalnemu izobraževanju in soglasja k spremembam študijskih programov, kar pomembno prispeva k preglednosti dela agencije.

Portal NAKVIS bo zunanjim uporabnikom – višješolskim in visokošolskim zavodom, študentom, strokovnjakom agencije, pa tudi širši javnosti – enostaven dostop do celovitih in ažuriranih informacij agencije v slovenskem in angleškem jeziku. Razvoj portala je bil usklajen z obstoječim informacijskim sistemom iNakvis, ki ostaja primarno orodje za interno upravljanje evidenc – portal podatke pridobiva neposredno iz posodobljenih in usklajenih zbirk iNakvisa. S tem se zmanjšuje ročno delo in povečuje učinkovitost objavljanja evidenc.

Informacijski sistem iNakvis se v tem obdobju ni bistveno spreminjal, pri povezovanju z informacijskimi sistemi v visokem šolstvu pa je bil dosežen pomemben napredek. Z visokošolskimi deležniki je bil sklenjen dogovor o vzpostavitvi enoličnega identifikatorja študijskih programov – t. i. eNakvi-

sove šifre –, ki bo stalna identifikacijska koda, vezana izključno na en študijski program, brez možnosti ponovne dodelitve. Ta dogovor predstavlja ključen temelj za izboljšano interoperabilnost,

Komuniciranje

Agencija je tudi v letu 2025 veliko pozornosti posvetila aktivnemu, jasnemu, točnemu in pravočasnemu komuniciranju z notranjimi in zunanji deležniki. Osrednji komunikacijski kanal za obveščanje javnosti ostaja spletna stran agencije, dodatni pa so še družbena omrežja X, YouTube in LinkedIn ter mesečni e-novičnik, prek katerih agencija ažurno objavlja novice, dogodke in druga pomembna obvestila. Profil na LinkedInu je agencija odprla v letu 2025 in s tem še okrepila obveščanje javnosti in sodelovanje z deležniki.

Pomemben mejnik v razvoju komunikacije je bila organizacija nagrade ED.VITA – prve in edine nacionalne nagrade, ki prepoznava in nagraduje dosežke na področju trajnostnosti v visokem šolstvu. Agencija jo pripravlja v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in inovacije (MVZI) ter ob podpori Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE). Da bi bila nagrada uspešno vpeljana in prepoznana, je bila zasnovana posebna strategija za ciljno, razumljivo in verodostojno komuniciranje, ki podpira strateške cilje projekta in hkrati upošteva izzive ter priložnosti, ki jih nagrada odpira za slovenski visokošolski prostor.

Organizacija nagrade je spodbudila razmislek o izboljšavah in nadgradnji celotnega komunikacijskega načrta, vključno z razvojem digitalnih kanalov, večjo interaktivnostjo s ciljnimi skupinami ter doslednim spremljanjem in merjenjem učinkovitosti posameznih komunikacijskih aktivnosti. Obenem pa je nagrada tudi priložnost za večjo prepoznavnost agencije v visokošolskem in višješolskem prostoru.

zanesljivejšo izmenjavo podatkov ter usklajeno vodenje evidenc med različnimi informacijskimi sistemi.

V okviru navedenih komunikacijskih aktivnosti je agencija skrbela za sprotno objavlanje novic o dogodkih ter ključnih sporočil na spletni strani in družbenih omrežjih. Spletna stran je bila posodobljena z objavami končnih poročil skupin strokovnjakov in odločitev sveta agencije, ustvarjena pa je bila tudi posebna podstran, namenjena nagradi ED.VITA. Agencija vsakodnevno spremlja medijsko poročanje o svojem delovanju na podlagi klipinga, ki zajema tiskane, spletne in druge medije, kar zagotavlja, da so zaposleni vedno obveščeni o aktualnem medijskem dogajanju in morebitnih odzivih javnosti.

Posebna pozornost je bila v preteklem letu namenjena tudi nadgradnji informacijskega sistema eNakvis, ki je ključno orodje za oddajo vlog in sprememb študijskih programov. Na podlagi povratnih informacij uporabnikov je bil eNakvis izboljšán tako tehnično kot vsebinsko, da bi bila uporabniška izkušnja čim bolj enostavna, obravnava oddanih vlog pa ažurna in transparentna. Vzporedno je agencija nadgrajevala tudi interni informacijski sistem iNakvis, ki zaposlenim omogoča pravočasno izmenjavo informacij, prilaganje delovnim procesom in kakovostno izvedbo postopkov.

V vseh svojih komunikacijskih postopkih agencija dosledno uveljavlja načela integritete, neodvisnosti in strokovnosti, pri čemer upošteva Protokol komuniciranja, ki jasno določa načine komuniciranja, vloge in pristojnosti deležnikov ter ravnanje ob morebitnih nedovoljenih pritiskih.

Organizacija in sodelovanje pri dogodkih

V letu 2025 je agencija pripravila vrsto dogodkov in srečanj, namenjenih krepitvi sodelovanja z različnimi visokoškolskimi deležniki doma in v tujini.

Organizirala je več tematskih srečanj, gostila predstavnike drugih agencij ter se udeležila številnih pomembnih domačih in mednarodnih dogodkov.

Pri tem si je prizadevala za izgradnjo in utrjevanje povezav z vsemi deležniki, kar predstavlja ključni element strategije za nadaljnje kakovostno delo in plodno sodelovanje.

Kot odgovor na spreminjajoče se potrebe višjih strokovnih šol v postopkih zunanjih evalvacij je agencija začela izvajati t. i. usmerjene presoje, pri katerih se prvi izsledki na podlagi poročil strokovnjakov pričakujejo v začetku leta 2026.

Maja 2025 je agencija organizirala posvet z visokoškolskimi zavodi, kjer je predstavila osnutek strategije in vizije agencije za obdobje 2026–2030 ter izzive evalvacijskih praks. V tem letu je izvedla tudi izobraževanja kandidatov za strokovnjake agencije, na katerih je predstavila relevantne predpise, način dela v skupinah strokovnjakov, ugotovitve iz preteklih presoj in uporabo Vodnika po zunanjih presojah. Sestavni del obveznega izobraževanja je bilo tudi praktično usposabljanje kandidatov pri akreditaciji ali evalvaciji zavoda, šole ali študijskega programa. Agencija je poleg tega izvedla dodatno izobraževanje za strokovnjake študente, vključene v register.

Oktobra je agencija organizirala redni letni mednarodni spletni posvet, posvečen uporabi umetne inteligence v visokem šolstvu.

Sodelovanje v aktivnostih projekta SMEQA

Projekt SMEQA, ki poteka v okviru programa Erasmus+, se posveča reševanju vprašanj, ki se pojavljajo pri akreditacijah študijskih programov, in izboljšanju sistema zagotavljanja kakovosti na visokošolskih institucijah v Bosni in Hercegovini. Projektne dejavnosti so usmerjene v institucionalno in nacionalno krepitev akreditacijskih mehanizmov, harmonizacijo procesov ter upoštevanje standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG). NAKVIS je v letu 2025 sodeloval pri različnih aktivnostih, med drugim pri izvedbi dogodkov v Banjaluki, Splitu, Neumu, Ljubljani in Sarajevu.

Udeležba na konferenci o kakovosti v višjem strokovnem izobraževanju

(23. januar)

Agencija je predstavila nov koncept zunanjih presoj, imenovan usmerjene presoje. Te omogočajo višjim strokovnim šolam natančen in ciljno usmerjen pregled njihovega delovanja. Glavni namen je, da šole same opredelijo ključne izzive, ki jih želijo izboljšati, in se osredotočijo na priložnosti, prepoznane v zadnjih presojah. Tak pristop spodbuja proaktivno iskanje rešitev, zagotavlja večjo fleksibilnost pri evalvacijah in podpira nenehno izboljševanje kakovosti.

Seminar o interpretaciji ESG (EQAR)

(28. februar)

Spletni seminar, ki ga je organiziral evropski register agencij EQAR, je bil osredotočen na dopolnitve razlag aktualnih standardov ESG.

Srečanje NAKVIS in AZVO

(7. april)

Namen bilateralnega srečanja slovenske in hrvaške nacionalne agencije je bil okrepiti sodelovanje med obema institucijama, izmenjati strokovne izkušnje ter obravnavati skupne izzive na področju zagotavljanja in razvoja kakovosti izobraževalnega sistema. Glavni del dogodka so bile delavnice v podskupinah, kjer so se udeleženci poglobili v konkretne izzive in izmenjali primere dobrih praks znotraj posameznih strokovnih področij. Namen delavnic je bil spodbuditi odprt strokovni dialog ter oblikovati predloge za nadaljnje sodelovanje in izboljšave.

Udeležba na forumu članic ENQA (ENQA Members' Forum)

(9.–11. april)

Osrednja tema dogodka je bila trajnostnost v zagotavljanju kakovosti, ki je bila obravnavana v številnih plenarnih in vzporednih sekcijah ter v posebnem delu, namenjenem predstavitvam plakatov. V tem okviru je agencija predstavila nacionalno pobudo za najboljše trajnostne prakse v visokošolskih zavodih. Predstavitev se je osredotočila na pomen vključevanja trajnostnosti v visoko šolstvo, vlogo zunanjega zagotavljanja kakovosti ter možnosti prenosa takšnih praks v druge nacionalne kontekste.

Študijski obisk predstavnice AVORS

(6.–8. maj)

Agencijo je obiskala predstavnica AVORS iz Bosne in Hercegovine. Namen obiska je bila seznanitev z delovanjem NAKVIS v okviru priprav na polnopravno članstvo AVORS v ENQA. Gostja se je srečala s strokovnimi sodelavci in se seznanila z organizacijsko strukturo agencije, različnimi postopki zunanjih presoj, mednarodnim sodelovanjem, informatizacijo delovnih procesov ter analizami s področja zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu.

Obisk agencije AQU Catalunya

(19.–21. maj)

Namen gostovanja predstavnikov NAKVIS na katalonski agenciji je bil izmenjava dobrih praks s področja informatike in digitalizacije, organizacije informacijskega oddelka, urejanja podatkovnih evidenc ter načinov obdelave podatkovnih baz za pripravo analiz in poročil. Pogovor je tekel tudi o mehanizmih podpore, ki jih agenciji pri izvedbi akreditacijskih in evalvacijskih postopkov nudi oddelek za informatiko, s posebnim poudarkom na uvedbi kompatibilnih informacijskih sistemov pri oddaji vlog, pripravi poročil skupin strokovnjakov in širši optimizaciji delovnih procesov.

Posvet z visokoškolskimi zavodi
(29. maj)

NAKVIS je organiziral tematski posvet s predstavniki visokoškolskih zavodov, osredotočen na izzive evalvacijskih praks in druge aktualne tematike s področja delovanja agencije. Agencija je predstavila tudi osnutek strategije in vizije za obdobje 2026–2030. Pomemben del posveta so bile tematske delavnice o zunanjih presoajah, spremembah študijskih programov, akreditacijskih in evalvacijskih postopkih s pravnega vidika, znanstvenoraziskovalnem, strokovnem in umetniškem delu, samoevalvaciji ter kreptivi notranjega sistema kakovosti, krajših izobraževanjih in usposabljanjih za pridobitev mikrodokazila, zelenem prehodu, digitalizaciji in nagradi za ozelenitev visokega šolstva.

Delavnica o odgovorni rabi umetne inteligence
(11. in 12. junij)

Delavnica, ki jo je organiziralo združenje ENQA, je na podlagi primerov iz prakse in izmenjave izkušenj med udeleženci raziskovala poglede na vključevanje umetne inteligence v zagotavljanje kakovosti ter na vlogo agencij pri podpori visokoškolskim institucijam pri uporabi umetne inteligence v učenju, poučevanju in preverjanju znanja.

Generalna skupščina CEENQA
(13. in 14. junij)

Udeležba na generalni skupščini CEENQA je letos potekala junija v Talinu, dogodek pa je gostila estonska agencija za kakovost v visokem šolstvu (HAKA). Osrednje teme so bile rezultati raziskave EUROGRADUATE, pomen visokega šolstva za gospodarsko konkurenčnost Evrope ter vprašanja digitalne neenakosti. Udeleženci so se seznanili tudi z analizo potreb trga dela in kompetenc za podporo estonskemu gospodarskemu razvoju, predstavnik agencije pa je sodeloval v panelni razpravi.

Generalna skupščina ECA
(16. in 17. junij)

Namestnik direktorja se je udeležil generalne skupščine Evropskega konzorcija za akreditacijo v visokem šolstvu (ECA) v Kölnu, ki je potekala ob 10. obletnici Evropskega pristopa za zagotavljanje kakovosti skupnih študijskih programov (European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes). Udeleženci so se posvetili pregledu rezultatov in stanja preteklega desetletja ter izzivom za prihodnost.

Srečanje NAKVIS in MAB
(23. september)

Namen bilateralnega srečanja slovenske in madžarske nacionalne agencije je bil okrepiti sodelovanje med obema institucijama, izmenjati strokovne izkušnje ter obravnavati skupne izzive na področju zagotavljanja in razvoja kakovosti izobraževalnega sistema. Glavni del dogodka so bile delavnice v podskupinah, kjer so se udeleženci poglobili v konkretne izzive in izmenjali primere dobrih praks znotraj posameznih strokovnih področij. Namen delavnic je bil spodbuditi odprt strokovni dialog ter oblikovati predloge za nadaljnje sodelovanje in izboljšave.

Udeležba na 8. Evrazijskem forumu
(26. september)

Direktor agencije se je udeležil 8. Evrazijskega foruma o zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu, ki ga je organizirala kazahstanska agencija za zagotavljanje kakovosti v izobraževanju (IQAA). V svoji predstavitvi se je osredotočil na možnosti in domete uporabe umetne inteligence v notranjih delovnih procesih agencije, zlasti na razvoj in uporabo orodij umetne inteligence v različnih fazah akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, pri preverjanju slogovne in terminološke ustreznosti poročil, ocenjevanju poročil o napredku, pripravi tematskih analiz ter podpori notranjemu informacijskemu sistemu.

Sodelovanje v projektu mobilnosti osebja mreže CEENQA
(29. september – 1. oktober)

Agencija je tudi v letu 2025 sodelovala v projektu mobilnosti osebja mednarodne mreže CEENQA, v okviru katerega sta agencijo obiskali predstavnici kosovske (KAA) in gruzijske (NCEQE) agencije. Obisk je zajemal različne tematske sklope s področij delovanja agencije. Organizirani so bili tudi pogovori z drugimi deležniki, med drugim s člani sveta.

Sodelovanje v delovni skupini BFUG

(8. in 9. november 2025)
(oktober)

Predstavnica agencije se je 8. in 9. novembra v Braşovu v Romuniji udeležila sestanka delovne skupine za spremljanje izvajanja bolonjskega procesa na področju kakovosti (BFUG Thematic Peer Group on Quality Assurance – TPG C). Na srečanju so članice poročale o napredku pri izvajanju akcijskega načrta na področju zagotavljanja kakovosti, poseben poudarek pa je bil namenjen reviziji ESG.

Mednarodni posvet: Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti

(15. oktober,
spletni posvet)

Agencija je organizirala redni letni spletni posvet »Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti«, na katerem so sodelovali domači in tuji strokovnjaki. Razprave so osvetlile ključne izzive pri uporabi umetne inteligence in njeno integracijo v redno delo izbranih agencij.

Izobraževanje študentov strokovnjakov

(22. oktober)

Agencija je izvedla izobraževanje študentov strokovnjakov, vpisanih v register strokovnjakov, s poudarkom na pogostih dilemah pri presojah. Dogodek sta vsebinsko podprla tudi izkušena študenta strokovnjaka, ki sta predstavila svoj pogled na vlogo študenta strokovnjaka pri presojah. Izveden je bil praktični del v obliki delavnice, študenti pa so aktivno sodelovali v vodeni razpravi.

Generalna skupščina ENQA

(23. in 24. oktober)

Na generalni skupščini je direktor agencije udeležencem predstavil uporabo generativnih orodij, kot so ChatGPT, Perplexity in GitHub Copilot, pri postopkih akreditacij, zunanjih evalvacijah, pripravi poročil, tematskih analiz ter na področju informatike in analitike, pri čemer je poudaril pomembnost ohranjanja temeljnih vrednot, kot so varstvo podatkov, strokovnost in transparentnost. Med glavnimi tematskimi deli dogodka je bila tudi revizija ESG.

Udeležba na posvetu o prihodnosti izobraževanj in trga dela

(27. oktober)

Posvet »Povezani v znanju: sooblikujmo prihodnost izobraževanj in trga dela« je v okviru projekta Agilni razvoj izobraževanj in mikrodokazil (NOO) izvedla Univerza v Mariboru. Dogodek je bil namenjen krepitevi sodelovanja med Univerzo v Mariboru in delovnim okoljem. Teme posveta so bile med drugim sooblikovanje vsebin krajših izobraževanj in usposabljanj za pridobitev mikrodokazila ter večje vključevanje zaposlenih v vseživljenjsko učenje in strokovnjakov iz prakse v pedagoški proces.

Obisk predstavnic estonske agencije HAKA

(7. november)

Agencija je gostila predstavnici estonske agencije za kakovost v visokem šolstvu (HAKA). Namen srečanja je bil izmenjava izkušenj in praks na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti v visokem šolstvu ter razprava o aktualnih izzivih, vključno z uvedbo sistema krajših izobraževanj in usposabljanj za pridobitev mikrodokazila ter standardov odličnosti, postopki poročanja, razlikami med sistemi in oblikovanjem akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, ki so skladni z njihovim namenom.

Posvet o višjem strokovnem izobraževanju - Razvoj talentov v višjem strokovnem izobraževanju

(12. november)

Namestnik direktorja je bil povabljen na posvet, kjer je predstavil razvoj zunanjega sistema zagotavljanja kakovosti krajših izobraževanj in usposabljanj za pridobitev mikrodokazila v visokem šolstvu. Spoznanja iz visokega šolstva bodo služila kot podlaga za vzpostavitev sistema kakovosti izobraževanj za pridobitev mikrodokazila v višjem strokovnem izobraževanju.

Forum EQAF

(12.–14. november)

Ključni dogodek za strokovnjake s področja visokega šolstva in zagotavljanja kakovosti, forum EQAF 2025, je letos potekal na Univerzi Corvinus v Budimpešti. Na forumu, ki se je osredotočil na temo Zagotavljanje kakovosti v kriznih časih – zagotavljanje stabilnosti, avtonomije in mednarodnega sodelovanja v visokem šolstvu, so razpravljali, kako lahko visokošolski zavodi in agencije za zagotavljanje kakovosti ohranjajo svoje sisteme v zahtevnih sodobnih okoliščinah. Obravnavane so bile teme, kot so izzivi avtonomije visokega šolstva, podnebna kriza, geopolitične razmere in omejena raven mednarodnega sodelovanja v visokem šolstvu. Forum je vključeval plenarna srečanja in tematske delavnice s poglobljenimi razpravami o raziskavah, smernicah ter praktičnih primerih, povezanih z zagotavljanjem kakovostnega visokošolskega izobraževanja.

Spletni seminar o reviziji ESG

(24. november)

Zaposleni na agenciji so se udeležili spletnega seminarja, na katerem so bile predstavljene novice prenovljenih standardov ESG. Prav tako so bili izpostavljeni že zaznani izzivi pri različnih interpretacijah novih določil, udeleženci pa so bili pozvani k podajanju vsebinskih pripomb na predlog revizije ESG.

Spletni seminar (ECA Members Seminar)

(10. 12. 2025)

Namestnik direktorja se je udeležil spletnega seminarja članic ECA, kjer je predstavil primer dobre prakse sodelovanja NAKVIS z MVZI in MOPE pri ustanovitvi prve nacionalne nagrade na področju trajnosti v visokem šolstvu. Članicam ECA je predstavil tudi napredek pri razvoju platforme za izmenjavo strokovnjakov (ECA EEEP).

Udeležba na konferenci Bridging continents

(12. december)

Direktor agencije se je v Evropskem parlamentu v Bruslju udeležil konference »Premoščanje kontinentov: visoko šolstvo kot orodje za sodelovanje med EU in južnim Sredozemljem«, ki sta jo ob podpori Unije za Sredozemlje organizirali Evro-sredozemska univerza (EMUNI) in Univerza Euromed v Fezu v sodelovanju z Bruseljskim Slovenskim gospodarskim in raziskovalnim združenjem (SBRA). Konferenca je bila namenjena razpravi o krepitvi regionalnih zavezništov ter vzpostavljanju strukturiranega dialoga med Evropsko unijo in južnim Sredozemljem.

STRATEGIJA 2026-2030

STRATEŠKI RAZVOJ NAKVIS ZA OBDOBJE 2026–2030

Uvod

Dr. Franci Demšar, direktor NAKVIS

**Strateški načrt v okviru kakovosti v evropskem in globalnem
visokošolskem prostoru**

Uresničitev strateških ciljev v obdobju 2021–2025

Strateški cilji za obdobje 2026–2030

Sklep

Uvod

Dr. Franci Demšar, direktor NAKVIS

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (agencija) z iztekom svojega zadnjega strateškega načrta (2021–2025) vstopa v novo razvojno fazo, usmerjeno v aktualne izzive visokošolskega prostora in nadaljevanje dobrih praks. V preteklih petih letih je agencija utrdila vlogo osrednjega deležnika na področju zunanjega zagotavljanja kakovosti in ob tem okrepila tudi svojo svetovalno in analitično vlogo, s čimer je še dodatno podprla visokošolske zavode in višje strokovne šole. Pri pripravi nove strategije so deležniki izrazili pričakovanje, da bo agencija razvojno nadgradila svoje poslanstvo ter s prožnimi in sodelovalnimi pristopi okrepila kulturo kakovosti. Ta naj presega zgolj preverjanje skladnosti in sistematično spodbuja izboljšave, inovacije in strateški razvoj visokošolskih zavodov ter višjih strokovnih šol.

Za uresničitev teh pričakovanj si bomo prizadevali tudi v nadaljnjem razvoju agencije.

Strateška vizija za novo obdobje 2026–2030 nadgrajuje dosedanje dosežke, obenem pa razvoj agencije oblikuje v skladu z novimi potrebami izobraževalnega okolja. Vsebinski okvir strategije temelji na ključnih nacionalnih in mednarodnih razvojnih dokumentih, ki določajo smeri razvoja visokega šolstva, raziskovanja ter trajnostnega in digitalnega prehoda. V tem okviru strategija skladno s *Standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG)* upošteva tudi pričakovanja deležnikov po vključevanju, zmanjševanju administrativnih bremen ter po krepitvi razvojno usmerjenih, poenostavljenih in čezmejno primerljivih postopkov kakovosti.

Ta medsebojno povezana izhodišča, ki so podrobneje predstavljena v naslednjem poglavju, tvorijo vsebinsko jedro nove strategije, ki se osredotoča na izboljševanje kakovosti visokošolske dejavnosti, povečanje odzivnosti agencije na družbene, okoljske in tehnološke spremembe ter krepitev vloge izobraževanja in znanosti pri soustvarjanju trajnostne, vključujoče in inovativne družbe. V skladu s pričakovanji deležnikov se agencija z novo strategijo še močneje usmerja v krepitev partnerstev, stalnega dialoga in posvetovalnih mehanizmov, ki bodo prispevali k razvoju zaupanja vrednega, sodelovalnega in vključujočega ekosistema kakovosti.

Strategija stremi k ohranjanju uspešnih obstoječih praks in razvoju novih aktivnosti. Akreditacijski in evalvacijski postopki ostajajo temeljna dejavnost agencije, pri čemer bodo nadgrajeni z izkušnjami iz preteklega obdobja ter s poglobljenimi tematskimi in analitičnimi pristopi. Delovanje agencije bo še naprej podprto s sodobnimi notranjimi in zunanjimi informacijskimi sistemi agencije (iNakvis, eNakvis), kar bo omogočilo nadaljnjo digitalizacijo in izboljšanje kakovosti procesov. Pomembno ostaja tudi mednarodno sodelovanje, ki ga agencija krepi v okviru EU, Zahodnega Balkana in širše.

V prihodnjem obdobju bo agencija uvajala zakonodajne rešitve, ki izhajajo iz prenovljene visokošolske zakonodaje, ter sistematično posodabljala merila in postopkovnike. Pri tem se bo redno posvetovala z visokoškolskimi zavodi ter zagotavljala jasno strokovno podporo pri uvajanju sprememb. Nadalje bo nadgrajevala analitična orodja kot pomemben del podporne in svetovalne vloge agencije ter vzpostavljala zanesljive podatkovne podlage za visokošolske zavode, višje strokovne šole in druge deležnike v visokoškolskem prostoru.

Med ključnimi usmeritvami je tudi postopna vključitev standardov odličnosti v postopke zunanjih presoj, s čimer bo agencija spodbujala višjo raven kakovosti ter strateški razvoj institucij. Posebno skrb bo namenila spremljanju evropskih usmeritev, zlasti predvideni prenovi *Standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokoškolskem prostoru (ESG)* v letu 2027, saj bo ta pomembno vplivala na nadaljnji razvoj standardov kakovosti ter na merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokoškolskih zavodov in študijskih programov.

Treba je poudariti, da se določene vsebine, povezane na primer z informacijskim sistemom, *Vodnikom po zunanjih presojah*, organizacijo mednarodnih aktivnosti in komuniciranjem z javnostjo, smiselno ponavljajo v več sklopih strategije. Te vsebine so namreč pomembne za različna področja delovanja agencije in ključen element za kakovostno izvajanje akreditacijskih in evalvacijskih postopkov.

Agencija se bo tudi v prihodnjem strateškem obdobju posvečala uresničevanju načel trajnostnega razvoja in digitalizacije, ki sta se že uspešno uveljavila v preteklosti. Med drugim bo sodelovala pri nacionalnih nagradah za ozelenitev visokega šolstva in projektih, ki spodbujajo digitalizacijo in trajnostnost ter presojo trajnostnih praks v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih na podlagi standardov odličnosti. S temi aktivnostmi želi agencija prispevati k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in evropskega zelenega dogovora, hkrati pa ostati zgled dobrih praks na področju kakovosti v visokem šolstvu.

Pomemben del strateških ciljev se nanaša tudi na interno delovanje agencije, in sicer na področjih, kot so digitalna preobrazba, kakovost in dostopnost podatkov, standardizacija postopkov ter organizacijski razvoj. Agencija bo nadaljevala z vlaganjem v svoje delovne procese, kulturo sodelovanja in skrb za zaposlene, saj notranjo stabilnost prepoznava kot predpogoj za učinkovito izvajanje svoje dejavnosti.

Z novo strategijo agencija utrjuje svojo zavezanost kulturi kakovosti, ki presega zgolj formalno skladnost s standardi. Ena od ključnih usmeritev v prihodnjem obdobju je krepitev svetovalne vloge agencije, da bi lahko še dejavneje podpirala visokošolske zavode in višje strokovne šole pri razvoju notranjih sistemov kakovosti.

Ob tem si bo prizadevala soustvariti takšno raven kulture kakovosti v slovenskem visokem in višjem šolstvu, da bodo neskladnosti s standardi le še izjemoma ugotovljene v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. V obdobju 2026–2030 želi agencija postati zgled učeče se in odzivne agencije, ki s strokovnostjo, neodvisnostjo in integriteto pomembno prispeva k razvoju kakovosti slovenskega ter širšega evropskega visokošolskega prostora.

1.

Strateški načrt v okviru kakovosti v evropskem in globalnem visokošolskem prostoru

Osrednje strateške usmeritve NAKVIS so zgrajene na ciljih, opredeljenih v *Nacionalnem programu visokega šolstva 2021–2030 (NPVŠ)*¹, ki določajo vizijo visokošolskega prostora kot kakovostnega, vključujočega in mednarodno primerljivega sistema. Poleg tega izhajajo tudi iz *Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS2030)*², ki usmerja razvoj znanstvene odličnosti, prenosa znanja in sodelovanja z gospodarstvom in *Standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG)*³ (v nadaljevanju: ESG), ki so skupni referenčni okvir za delovanje nacionalnih agencij za kakovost na evropski ravni. Pri zbiranju in primerjanju strateških usmeritev so bila kot podpora uporabljena tudi sodobna analitična orodja, med njimi Perplexity, kar je prispevalo k bolj sistematičnemu pregledu evropskih in globalnih trendov.

Kakovost v visokem šolstvu je ena temeljnih vrednot evropskega izobraževalnega prostora, ki se

uresničuje z usklajenimi pobudami, standardi in politikami na ravni Evropske unije in širše. Agencija pri oblikovanju svoje strategije sledi smernicam ključnih mednarodnih organizacij, ki določajo standarde in spodbujajo razvoj sistemov kakovosti. Med njimi izstopajo Evropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (ENQA), Evropski register agencij za kakovost (EQAR), Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) ter Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Pomembno vlogo pri oblikovanju skupne vizije visokega šolstva imajo tudi evropske pobude, kot so pobude za zaveznitva evropskih univerz (European Universities initiative), za evropsko diplomu (European Deegree) in za mikrodokazila (microcredentials), ki operacionalizirajo cilje evropskega visokošolskega prostora.

Poleg tega strategija upošteva še agendo za trajnostni razvoj do leta 2030⁴ s 17 cilji trajnostnega

1 *Nacionalni program visokega šolstva 2021–2030 (NPVŠ)*: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Visoko-solstvo/Strokovni-sveti/SVS/Zapisniki-2021/Priloga-2-k-6-e-seji-NPVS_2021_2030.docx

2 *Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30)*: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RESO133>

3 Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG): <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/11/Slovenski-prevod-ESG-2015.pdf>

4 *Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030*: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/uresnicevanje-agende-2030/>

razvoja,⁵ ki jih je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov in predstavljajo univerzalni okvir za spodbujanje socialne pravičnosti, okoljske odgovornosti in gospodarskega razvoja. Pri tem sledi tudi usmeritvam nacionalne reforme visokega šolstva za zelen in odporen prehod v Družbo 5.0,⁶ ki poudarja pomen digitalizacije, interdisciplinarnosti, povezovanja raziskav in izobraževanja ter odzivanja na kompleksne družbene izzive.

ENQA združuje nacionalne agencije za kakovost in je osrednji akter na področju razvoja standardov ter spodbujanja kulture kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru. Njeno delovanje temelji na standardih ESG, ki opredeljujejo skupni okvir za notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti. Ti standardi so temelj za presojanje delovanja agencij in visokošolskih zavodov ter zagotavljajo primerljivost in zaupanje med evropskimi sistemi.

ENQA spodbuja vključevanje akademske skupnosti in deležnikov v postopke zagotavljanja kakovosti, krepi inovativne pristope in podpira vpeljavo načel digitalne preobrazbe ter trajnostnega razvoja. Poseben poudarek namenja raz-

likovanju med zagotavljanjem kakovosti in njenim nenehnim izboljševanjem (quality enhancement). NAKVIS s svojim delovanjem v celoti sledi tem načelom, saj razume kakovost kot dinamičen proces, usmerjen v razvoj odličnosti, ne le v presojo skladnosti s standardi.

EQAR skrbi za register agencij v evropskem visokošolskem prostoru, ki preverjajo kakovost univerz, visokošolskih zavodov in študijskih programov.

Vanj so vključene le tiste agencije, ki so dokazano skladne z ESG, kar zagotavlja verodostojnost in mednarodno primerljivost njihovih postopkov. Strategija EQAR 2024–2028 poudarja pomen digitalne interoperabilnosti, odprtih podatkovnih zbirk in analitičnih orodij za spremljanje kakovosti, ki povečujejo učinkovitost in preglednost sistemov akreditacij.

NAKVIS s članstvom v EQAR utrjuje svojo mednarodno prepoznavnost in sledi načelu odprtosti podatkov, ki je skladno z načrti za nadgradnjo digitalnih orodij agencije (iNakvis, eNakvis).

5 17 ciljev trajnostnega razvoja 17 (17 SDGs): <https://sdgs.un.org/goals>

6 Reforma visokega šolstva za zelen in odporen prehod v Družbo 5.0: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/reforma-visokega-solstva-za-zelen-in-odporen-prehod-v-druzbo-5-0/>

UNESCO s *Svetovno konvencijo o priznavanju kvalifikacij v visokošolskem izobraževanju* (*Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education*; <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/global-convention-recognition-qualifications-concerning-higher-education?hub=70286>) ustvarja globalni okvir za enakopravno, pregledno in nediskriminatorno priznavanje kvalifikacij. Konvencija spodbuja mednarodno mobilnost, sodelovanje in krepitev zaupanja v kakovost visokošolskih sistemov. Vsebinsko se povezuje z evropskimi strategijami, saj temelji na načelih pravičnosti, preglednosti in dostopnosti.

OECD prispeva k razvoju sistemskih analiz in politik, ki presegajo zgolj regulativne okvire kakovosti. Njegovi dokumenti poudarjajo pomen zunanjih sistemov kakovosti, ki hkrati zagotavljajo standarde in spodbujajo pedagoško odličnost. OECD zagovarja vključevanje različnih deležnikov – od študentov do delodajalcev – ter integracijo visokošolskega in poklicnega izobraževanja. Poseben poudarek namenja digitalni preobrazbi, raznolikosti in trajnostnemu razvoju kot sestavnim delom kakovostnih praks. NAKVIS se z izvajanjem analitičnih in svetovalnih dejavnosti približuje tem načelom, saj razume kakovost kot razvojno orodje in spodbujevalec izboljšav, ne zgolj kot mehanizem nadzora.

Evropske politike na področju visokega šolstva se vse bolj usmerjajo v konkretne oblike sode-

lovanja in inoviranja. Pobuda evropskih univerz povezuje več kot sto visokošolskih institucij v transnacionalna zavezištva, ki omogočajo skupne programe, raziskovalno sodelovanje in mednarodno mobilnost študentov ter zaposlenih. Evropska diploma je namenjena večji mednarodni povezanosti in mobilnosti študentov znotraj Evropske unije, medtem ko krajša izobraževanja in usposabljanja za pridobitev mikrodokazila (v nadaljevanju: izobraževanja za pridobitev mikrodokazila) predstavljajo novo obliko fleksibilnega učenja, namenjeno hitremu odzivanju na potrebe trga dela in razvoju kompetenc.

Skupni imenovalec navedenih usmeritev in pobud je spodbujanje kulture kakovosti, ki temelji na zaupanju, sodelovanju, vključevanju, preglednosti in nenehnem izboljševanju. Agencija je pri oblikovanju strateškega načrta za obdobje 2026–2030 sledila tem usmeritvam, poleg tega pa je upoštevala tudi rezultate uresničevanja strateških ciljev iz prejšnjega obdobja – njihov pregled sledi v nadaljevanju. Ugotovitve, kje je agencija v preteklem obdobju dosegla napredek in kje bi bila dobrodošla nadgradnja, so namreč podlaga ne le za oceno učinkovitosti obstoječih pristopov, ampak tudi za oblikovanje novih strateških ciljev, namenjenih (nadaljnji) krepitvi kakovosti višješolskega in visokošolskega izobraževanja. Pri tem se je agencija še posebej osredotočila na razvojne izzive ter trajnostno, digitalno in mednarodno naravnano delovanje agencije.

2.

Uresničitev strateških ciljev v obdobju 2021–2025

Strateški cilji, ki jih je sprejel Svet NAKVIS (svet agencije) na 157. seji 17. decembra 2020.⁷

- 1** Sprejem zakona o kakovosti v visokem šolstvu (R)
- 2** Izboljšanje presoje po standardih kakovosti in postopkov za akreditacije in evalvacije (S)
- 3** Vsebinsko poglobljeno analitično delo na izbranih področjih (S)
- 4** Vzpostavitev ažurnih baz podatkov o izbrani dejavnosti na visokošolskih zavodih (T)
- 5** Sledenje ciljem trajnostnega razvoja (R)
- 6** Poglobljeno mednarodno sodelovanje (S)
- 7** Proaktivno komuniciranje (T)

⁷ Črke R, S in T so oznake za vrednote agencije – razvoj (R), strokovnost (S), transparentnost (T). Več v poglavju 3 Strateški cilji za obdobje 2026–2030.

2.1 Sprejem zakona o kakovosti v visokem šolstvu

Agencija je v svoji strategiji za obdobje 2021–2025 kot temeljni strateški cilj predvidela samostojen zakon o agenciji – zakon o kakovosti v visokem šolstvu, ki naj bi omogočil utrditev neodvisnosti agencije, zagotovil pravno podlago za opravljanje mednarodnih akreditacij agencije v tujini, določil postopke v zakonu in ne več v podzakonskih aktih, na kar je agencijo opozorila tudi upravna inšpekcija. Poleg tega bi zakon spremenil ureditev pritožbenega postopka s poudarkom na vsebinski presoji v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih ter odpravil nekatere nedoslednosti v veljavni zakonski ureditvi.

Agencija je k pripravi samostojnega zakona pristopila zelo odgovorno: delovna skupina na agenciji je dobro leto pripravljala osnutek zakona, ki je predvideval ureditev izpostavljenih področij, ter osnutek posredovala pristojnemu ministrstvu, da bi ga upošteval pri prenovi visokošolske zakonodaje. V delovno skupino za prenovu visokošolske zakonodaje na ministrstvu, pristojnem za visoko šolstvo, je bila aktivno vključena tudi agencija, ki jo je zastopal direktor. Ker je bilo stališče večine članov delovne skupine za prenovu visokošolske zakonodaje, da se bo področje dela agencije urejalo znotraj prenove obstoječega Zakona o visokem šolstvu (ZViS) in ne v posebnem zakonu, zamisel o samostojnem zakonu ni bila več aktualna, vendar pa je v predlog novega zakona o visokem šolstvu vključena večina rešitev, ki jih je osnutek zakona o kakovosti predvideval.

Novi Zakon o visokem šolstvu (ZViS-1) je bil sprejet julija 2025, veljati pa je začel 9. avgusta 2025.

Ključne novosti, ki jih uvaja ZViS-1 na področju dela agencije, so predvsem: podaljšanje obdobja veljavnosti akreditacije visokošolskega zavoda s pet na sedem let, v zakon so vnesene postopkovne določbe akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, agenciji je omogočeno opravljanje akreditacij in zunanjih evalvacij v tujini, zunanje evalvacije v skladu z ZViS-1 in merili agencije bodo lahko izvajale tudi tuje agencije, ki so vpisane v EQAR, uvaja se področno in spolno uravnotežena sestava sveta agencije, v postopkih izredne evalvacije

visokošolskega zavoda ali študijskega programa in v vzorčnih evalvacijah študijskih programov se lahko presoja le izpolnjevanje posameznih določb zakona oziroma meril agencije, podana je pravna podlaga za povezovanje raziskovalnih podatkov visokošolskih učiteljev in podatkov o zaposlenosti diplomantov za analize ter akreditacijske in evalvacijske postopke, predvideno je prenehanje akreditacije študijskim programom, ki se dolgo časa niso izvajali.

Zakon je v prehodnih določbah razveljavil vsa merila agencije in določil, da ta veljajo še do sprejema novih, ki pa jih mora svet agencije sprejeti v šestih mesecih od začetka veljavnosti zakona. Agencija se je priprave novih meril lotila takoj po sprejemu zakona in po usklajevanju z deležniki pripravila:

- Merila za kreditno vrednotenje po ECTS;
- Merila za strokovnjake Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu;
- Minimalne standarde za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih;
- Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov;
- Merila za mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju.

2.2 Izboljšanje presoje po standardih kakovosti in postopkov za akreditacije in evalvacije

Skladno z zastavljenimi cilji iz preteklega strateškega načrta je agencija naredila pomembne korake k izboljšanju presoje po standardih kakovosti pri vseh postopkih, ki jih izvaja. Osnova za doseg tega cilja je bila priprava *Vodnika po zunanjih presojah*, ki ga je agencija po obsežnem usklajevanju z deležniki objavila v začetku leta 2023. Gre za priročnik, ki je primarno namenjen strokovnjakom in strokovnim delavcem, pa tudi visokošolskim zavodom, njegova vsebina pa omogoča transparenten in poenoten vpogled v razumevanje standardov kakovosti ob upoštevanju vrste postopka. Poleg odprave nedoslednosti pri presojah je ideja vodnika tudi, da kakovost presoj dvigne na višjo raven, saj deležnike podrobno usmerja v vsebinsko bolj poglobljene presoje, ki upoštevajo specifične posameznih institucij, tem pa nudijo dragocene povratne informacije za izboljšave in razvoj. Ključni deležniki so dokument zelo dobro sprejeli, kar dokazujejo tako rezultati anket kot kakovost poročil skupin strokovnjakov, ki je razvidna iz analiz agencije.

Za boljšo preglednost in konsistentnost presojanja svet agencije stalno posodablja poslovnik o delu agencije, iz katerega so jasno razvidni načini obravnave vlog, odločanja, sodelovanja s strokovnimi službami agencije in sprejemanja odločitev. Podpore vsebinski razpravi na sejah sveta agencije nudi analitično delo agencije, predvsem analiza preteklih neskladnosti, ki svetu agencije omogoča vpogled v preteklo prakso glede vsebinske obravnave in zagotavlja doslednost pri sprejemanju odločitev. Pomembno orodje za zagotavljanje konsistentnega in avtonomnega sprejemanja odločitev je tudi protokol komuniciranja v postopkih, ki zagotavlja neodvisnost in objektivnost tako dela sveta agencije kot strokovnjakov ter predvideva korektivne ukrepe v primeru nedovoljenih pritiskov.

Agencija je v preteklem obdobju posodobila svoje postopkovnike, ki natančno opredeljujejo in določajo roke za vse korake v postopku, hkrati pa vključujejo tudi nove korake, ki služijo pred-

vsem izboljšanju podpore vlagateljem v postopku in zbiranju povratnih informacij. V sklopu prenove postopkovnikov je agencija vsebinsko in oblikovno izpopolnila obrazce za poročila skupin strokovnjakov. Poleg tega je v minulem obdobju vpeljala tudi jezikovni pregled poročil strokovnjakov, ki se izvaja na treh ravneh (strokovnjaki – strokovni delavec – jezikovni pregledovalec agencije) na podlagi oblikovanih jezikovnih smernic. V določene postopke je poskusno vključila dodatne strokovne delavce v podporo strokovnjakom pri delu in za boljšo usklajenost med različnimi postopki. Pri podpori strokovnim delavcem in učinkovitosti vodenja postopkov je pomembno vlogo odigral tudi interni informacijski sistem iNakvis, ki je obnem orodje za sledenje postopkom, ustvarjanje baz podatkov in analize.

Agencija še naprej sledi svojemu cilju glede krepitev zavesti o pomenu in učinkih zunanjih presoj in kakovosti nasploh. V tej luči so pomembne komunikacijske aktivnosti – sestanki z deležniki, ki so del postopkov oziroma se organizirajo v rednih časovnih intervalih, številne promocijske aktivnosti (npr. animacije, predstavitevni filmi, sodelovanje na dogodkih), ki predstavljajo pomen dela agencije in zagotavljanja kakovosti, ter številni dogodki, ki jih agencija organizira, pri čemer v okviru letnega dogodka podeljuje tudi priznanja institucijam, ki izkazujejo najvišjo kakovost v izobraževanju. Strokovnjake, ki so ključni deležniki v postopkih agencije, agencija redno izobražuje. Pri tem je njihovo uvodno usposabljanje nadgrajeno s praktičnim delom v obliki testnega pisanja poročila, kar omogoča, da so kandidati za strokovnjake že ob zaključku intenzivnega in obsežnega usposabljanja ustrezno usposobljeni za delo v skupinah strokovnjakov. Da bi zagotovila čim bolj usklajene in kakovostne skupine strokovnjakov, je agencija v preteklem obdobju pripravila tudi postopkovnik dela s strokovnjaki, ki določa odgovorne osebe za register strokovnjakov ter izvedbo usposabljanj strokovnjakov in njihovega izbora pri postopkih.

2.3 Vsebinsko poglobljeno analitično delo na izbranih področjih

V skladu z zastavljenimi cilji iz preteklega strateškega obdobja je agencija dosledno razvijala in izvajala obsežno analitično dejavnost, pri čemer je sledila usmeritvam tako glede vsebinsko poglobljenega dela kot tudi operativne uporabnosti analiz. Cilj, da so podatki iz evidenc in analize v pomoč strokovnjakov, visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam ter s tem prispevajo k širšemu razumevanju kakovosti v visokem in višjem šolstvu, je bil uresničen z več ključnimi dosežki.

Agencija je izdala obsežen *Vodnik po zunanjih presojah* v slovenski in angleški različici ter s tem izpolnila zavezo o pripravi usmerjevalnih dokumentov, ki podpirajo kakovostne zunanje presoje. Vodnik je referenčno orodje za strokovnjake ter visokošolske zavode in višje strokovne šole, saj vsebuje konkretne usmeritve in tolmačenja standardov kakovosti. V skladu z zavezami o vsebinsko poglobljenem analitičnem delu je agencija na podlagi podatkov iz akreditacijskih in evalvacijskih postopkov pripravila več tematskih analiz (analiza pedagoških in doktorskih študijskih programov, analiza postopkov poročanja, analiza trajanja postopkov) in smernic za spremembe študijskih programov. Te analize so agenciji in njenim strokovnjakom omogočile boljšo usmerjenost pri zunanjih presojah in tehtnejši razmislek o kakovosti terciarnega izobraževanja, njenem vrednotenju in izboljševanju.

V skladu s strateškimi cilji je bila pripravljena tudi sistemska analiza za obdobje 2018–2022. Tako kot vse sistemske analize se tudi ta posveča poročilom strokovnjakov in samoevalvacijskim poročilom. Pri tem se osredotoča na prepozna-

vanje dobrih praks, področij za izboljšave ter segmentov, kjer so potrebni večji naporji tako na strani visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol kot tudi strokovnjakov. Podobno kot prejšnji dve sistemski analizi (za obdobji 2007–2013 in 2013–2018) prinaša vpogled v kakovost slovenskega visokega in višjega šolstva.

Pri pripravi analiz je agencija uporabljala notranji informacijski sistem iNakvis, ki omogoča dostop do podatkov v različnih modulih in s tem delo z bolj preglednimi informacijami. Uporabljene različne baze podatkov – o znanstvenoraziskovalni dejavnosti, knjižnični dejavnosti in zaposlenosti – pa so zagotovile strokovno in objektivno podlago za zunanje presoje ter načrtovanje nadaljnjega razvoja procesov kakovosti.

Analitična dejavnost agencije je bila pomembna podlaga pri organizaciji tematskih posvetov in usposabljanj, kjer se je razpravljalo o rezultatih analiz in o vsebinskih dilemah v postopkih. Ključnega pomena za napredek agencije je bilo tesno sodelovanje sektorja za analize in informatiko s sektorjem za kakovost in mednarodno sodelovanje, saj je to omogočilo učinkovito implementacijo izsledkov analiz v konkretne akreditacijske in evalvacijske postopke ter dodatno strokovno podporo strokovnjakom agencije. Posebej pomembno je bilo oblikovanje smernic pri izvajanju presoje programov v postopkih vzorčnih evalvacij, kot so presoje doktorskih študijskih programov, smeri in modulov pri študijskih programih ter študijskih programov s področja zdravstva in medicine, ki so bile v pomoč strokovnjakom pri njihovem delu.

Posebno pozornost je agencija namenila tudi razširjanju rezultatov in ugotovitev analitičnega dela tako za strokovno kot splošno javnost. Vsako leto je med drugim izdala letno publikacijo v slovenskem in angleškem jeziku, ki je bila tematsko usklajena z vsebinami letnih mednarodnih posvetov agencije. Objavljene vsebine posvetov v letnih publikacijah so ponudile strukturiran vpogled v ključne izzive in trende na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti. V njih so bile obravnavane aktualne teme, kot so stopnja zaposlenosti diplomantov, razvoj in izobraževanja za pridobitev mikrodokazila ter knjižnična dejavnost.

K razširjanju rezultatov in dobrih praks so prispevale tudi redne predstavitve tematskih analiz na domačih in mednarodnih strokovnih srečanjih in konferencah. Prav tako pomembna je bila promocija analiz znotraj mednarodnih mrež in združenj na področju zagotavljanja kakovosti, kot sta ENQA in Srednje- in vzhodnoevropska mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (CEENQA), kar je ne nazadnje okrepiło prepoznavnost slovenskega visokošolskega in višješolskega sistema kakovosti ter poglobilo mednarodno sodelovanje.

2.4 Vzpostavitev ažurnih baz podatkov o izbrani dejavnosti na visokošolskih zavodih

Vzpostavitev in razvoj posodobljenih baz podatkov, ki bi podpirale izvajanje postopkov, omogočale napredno analitiko ter prispevale k večji preglednosti in učinkovitosti delovanja, je agencija postavila med ključne cilje v prejšnjem strateškem obdobju. Izkazalo se je namreč, da zanesljiva, strukturirana in sodobno urejena podatkovna podpora odločilno vpliva na ustreznost in učinkovitost delovanja na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu.

V zadnjih letih je bil dosežen pomemben napredek pri vzpostavljanju tehničnih in vsebinskih temeljev za informacijsko podprto delovanje agencije. Že leta 2021 so se začele prve temeljite nadgradnje informacijskega sistema eNakvis, ki je ključna vstopna točka za zunanje uporabnike, predvsem visokošolske zavode in višje strokovne šole. Nadgradnje so vključevale vgradnjo novega vmesnika, spremembe obrazcev za akreditacijo programov, optimizacijo spletnih storitev za prenos podatkov ter – kar je posebej pomembno – začetek oblikovanja podatkovnega modela, ki je bil osnova za poznejše analitične nadgradnje.

Poleg tega so bila izvedena pomembna usklajevanja protokolov sporočanja sprememb z glavnimi uporabniki sistema, kot so Univerza v Mariboru, Univerza v Ljubljani in Center RS za poklicno izobraževanje. Vzpostavljen je bil paketni prenos podatkov, kar je omogočilo bolj tekoče in avto-

matizirano spremljanje sprememb študijskih programov in njihovih sestavin.

V obdobju 2021–2025 je tudi sistem iNakvis doživel obsežno nadgradnjo in razvoj, ki sta bistveno izboljšala notranje delovanje agencije. Vzpostavljeni so bili ključni moduli za spremljanje in vodenje evidenc visokošolskih zavodov, študijskih programov in strokovnjakov, vključno z avtomatskim ustvarjanjem dogodkov, nalog in opomnikov. Razvit je bil samoevalvacijski modul s podatkovnim modelom, integrirane so bile funkcionalnosti za evidentiranje prisotnosti zaposlenih, notranjo komunikacijo in arhiviranje dokumentov. Poseben poudarek je bil na optimizaciji postopkovnika, ki vključuje natančne korake, roke in pripadajoče dokumente v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, ter integraciji analiz neskladnosti za večjo usklajenost odločanja. iNakvis je v tem obdobju postal osrednje orodje za operativno, evidenčno in analitično podporo postopkom agencije ter platforma za sistematično spremljanje izvajanja nalog in za učinkovito notranjo komunikacijo.

V letih 2023 in 2024 se je agencija posvetila tudi strukturiranju in standardizaciji podatkov, zlasti z vidika XML-strukture, uveljavitvi šifer in kategorizacij ter pripravi na večjo povezljivost z drugimi nacionalnimi podatkovnimi zbirkami. Vzpostavljena je bila osnovna baza podatkov o

zaposlenosti diplomantov, ki temelji na povezanju zunanjih virov, kar je pomemben korak k razvoju podatkovno podprtega spremljanja kakovosti.

Cilj, da se vzpostavijo in razvijejo ažurne baze podatkov, je bil dosežen v tehničnem, organizacijskem in vsebinskem smislu.

2.5 Sledenje ciljem trajnostnega razvoja

Agencija je cilje trajnostnega razvoja v preteklem strateškem obdobju oblikovala ob upoštevanju strateških ciljev trajnostnega razvoja (17 SDGs), sprejetih na Generalni skupščini Združenih narodov leta 2015, *Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva do leta 2030 (ReNPVŠ30)* iz leta 2022 in resoluciji pripadajočega akcijskega načrta ter v skladu z reformo visokega šolstva za zelen in odporen prehod v Družbo 5.0 (2022–2026). V luči sprememb, ki jih je povzročila pandemija covida-19, so bile te usmeritve še izpopolnjene.

Skladno z evropskimi in mednarodnimi razvojnimi usmeritvami je agencija cilje trajnostnega razvoja upoštevala tudi pri svojem vsakodnevem delovanju ter organizaciji in izvedbi postopkov.

Največji učinek pri uresničevanju trajnostnih ciljev je opazen pri digitalizaciji procesov in postopkov. Z razvojem notranjega informacijskega sistema (iNakvis) je agencija vzpostavila spletno okolje, ki

Agencija danes razpolaga z dvema stabilnima informacijskima sistemoma (notranjim in zunanjim), več podatkovnimi zbirkami, učinkovito strukturo podatkov in uveljavljenimi postopki za njihovo redno posodabljanje. Nadaljnji razvoj bo usmerjen v še večjo medsebojno povezanost zbirk, dodatno avtomatizacijo ter krepitev analitične rabe podatkov.

omogoča delo zaposlenih na daljavo ter izvedbo akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v oddaljenem načinu (kombinirano ali v celoti na daljavo). Prav tako omogoča tudi hibridno izvedbo sej sveta agencije.

Ti ukrepi prispevajo h kakovostnemu delovnemu okolju in učinkoviti komunikaciji med strokovnjaki, zaposlenimi, člani sveta in vlagatelji, hkrati pa znatno zmanjšujejo okoljski odtis ter prinašajo časovne in finančne prihranke. Poleg tega omogočajo boljšo vključenost domačih in tujih deležnikov v postopke agencije.

V preteklem obdobju je bila s pomočjo videokonferenčnih orodij izvedena večina dogodkov, srečanj in sestankov (npr. letne mednarodne konference, usposabljanja kandidatov za vpis v register strokovnjakov NAKVIS, pripravljalne sestanke skupin strokovnjakov, sestanke z visokošolskimi zavodi, višjimi strokovnimi šolami in drugimi deležniki).

Ob selitvi v nove in manjše poslovne prostore je agencija dodatno spodbudila delo na daljavo in s tem načrtno zmanjšala vsakodnevno obremenitev okolja in ogljični odtis zaposlenih.

Vsak zaposleni mora biti prisoten v prostorih agencije le dvakrat tedensko, ostale dni pa lahko delo opravlja od doma. Agencija kot delodajalec je tako zmanjšala vpliv na okolje za približno 60 odstotkov, skupaj z ostalimi ukrepi pa se je skupni okoljski odtis agencije zmanjšal za več kot 80 odstotkov.

2.6 Poglobljeno mednarodno sodelovanje

V prejšnjem strateškem obdobju je agencija nadaljevala z razvejanim mednarodnim sodelovanjem in ga še okrepila, pri čemer se je osredotočala tako na izpolnitev zastavljenih strateških ciljev kot na hitro odzivanje na nove mednarodne izzive.

Redna evalvacija agencije, ki jo je leta 2023 izvedla ENQA, je potrdila, da agencija povsem izpolnjuje evropske standarde kakovosti. Na podlagi presoje je bilo agenciji podaljšano članstvo v združenju ENQA za pet let; na enaki podlagi ji je bilo podaljšano tudi članstvo v EQAR. Izpolnjevanje evropskih standardov kakovosti, ki potrjuje dobro delo agencije in ji daje legitimost v evropskem visokošolskem prostoru, je bilo eden od ključnih ciljev agencije, sodelovanja v okviru združenja ENQA pa ena od njenih krovnih mednarodnih nalog. Agencija je s svojimi prispevki sodelovala na letnih forumih članic združenja ter v delovni skupini za pripravo smernic za akademsko integriteto za visokošolske zavode in agencije za kakovost.

Večji del strateškega obdobja je direktor agencije predsedoval CEENQA, kar se je odražalo v poglobljenem sodelovanju agencije z mrežo. Strokovni sodelavci so sodelovali pri pripravi publikacij, prispevkov na konferencah in na dvomesečnih srečanjih ter pri vsakoletni mobilnosti osebja. Aktivno je bilo tudi sodelovanje v Evropskem konzorciju za akreditacijo (ECA), kjer ima agencija zastopstvo v svetu. Strokovni sodelavci so se tako udeležili rednih aktivnosti konzorcija, ki so bile prednostno usmerjene v izobraževanja in treninge na področju internacionalizacije in evropskega pristopa.

Agencija je v tem obdobju pridobila polni certifikat Družini prijazno podjetje, ki ga v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) izdaja Ekvilib Inštitut, kar potrjuje njeno zavezanost zdravju in dobremu počutju zaposlenih. Agencija posebno pozornost namenja tudi profesionalnemu razvoju zaposlenih, vključno s financiranjem dodatnih izobraževanj ter usposabljanj in delom na domu za lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Te vrednote je agencija upoštevala tudi pri izbiri novih poslovnih prostorov.

Z vsakoletno organizacijo mednarodnih konferenc je agencija svoje deležnike seznanjala z aktualnimi praksami v evropskem prostoru, kot so presojanje kakovosti na daljavo, zagotavljanje kakovosti evropskih univerz, oblikovanje sistema kakovosti izobraževanj za pridobitev mikrodokazila itd.

Agencija je vključena v evropski projekt SMEQA (Strengthening Capacities and Mechanisms for Enhancement of Quality Assurance System in Higher Education in Bosnia and Herzegovina) programa Erasmus+, ki se posveča izboljševanju sistemov kakovosti v visokem šolstvu v Bosni in Hercegovini v obdobju od 2024 do 2026. Naloge NAKVIS so predvsem svetovalne in podporne narave, pri čemer strokovni sodelavci s prenosom znanja in dobrih praks podpirajo agencijo za kakovost v Bosni in Hercegovini.

V celotnem strateškem obdobju je agencija intenzivno krepila bilateralna sodelovanja in izvedla številne študijske obiske tujih agencij, ki so namenjeni krepitvi sodelovanja v evropskem prostoru, prepoznavanju skupnih problemov agencij in predlaganju ustreznih rešitev.

Pregled zastavljenih ciljev strateškega obdobja 2020–2025 kaže, da je agencija izpolnila cilje, ki naj bi ji omogočili opravljanje akreditacij in evalvacij v tujini, saj ZVIS-1, sprejet julija 2025, agenciji daje zakonsko podlago za izvajanje akreditacij in zunanjih evalvacij v tujini.

2.7 Proaktivno komuniciranje

Aktivnemu, jasnemu, točnemu in pravočasnemu komuniciranju tako z notranjimi kot zunanji deležniki agencija že dolgo posveča veliko pozornosti. Ključno komunikacijsko orodje, ki ga uporablja za obveščanje javnosti, je spletna stran, spremljajoča orodja pa so družbena omrežja (X in YouTube) in elektronska pošta (e-novičnik). Na spletni strani in družbenih omrežjih sproti objavlja različne besedilne in multimedijske prispevke, informacije o dogodkih, novice in druga pomembna obvestila. Poleg tega tako z domačimi kot tujimi deležniki organizira usklajevalne sestanke, namenjene poglobljanju medsebojnega sodelovanja, z nekaterimi deležniki pa se srečuje tudi na rednih mesečnih sestankih.

V preteklem strateškem obdobju je prenovila svoje postopkovnike, ki opredeljujejo ključne korake v vseh postopkih, pri čemer je posebno pozornost namenila izboljšanju sodelovanja in komunikacije s ključnimi deležniki – predvsem s strokovnjaki in zavodi. Tem, pa tudi drugim deležnikom in splošni javnosti so med drugim namenjene multimedijske predstavitve agencije, ki prikazujejo njeno delovanje in postopke. Vsebine so dostopne na spletni strani agencije (<https://nakvis.si/>) in na njenem spletnem kanalu YouTube (<https://www.youtube.com/@nakvis-sqaa>), kjer je agencija v preteklem strateškem obdobju objavila in posodobila tudi predstavitvene filme vseh visokošolskih zavodov.

Agencija ostaja zavezana varovanju integritete, neodvisnosti in strokovnosti v vseh svojih postopkih. V preteklem obdobju je zato med drugim oblikovala Protokol komuniciranja, ki jasno opredeljuje komunikacijske kanale, pristojnosti deležnikov v postopkih in ravnanja v primeru nedovoljenih pritiskov.

Posebno pozornost je agencija namenila nadgradnji informacijskega sistema eNakvis. Ta omogoča povezovanje z zunanji deležniki in s tem oddajo vlog visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter z drugimi informacijskimi sistemi, tako notranjim informacijskim sistemom iNakvis kot s sistemom eVŠ.

Agencija je nadaljevala tudi z nadgrajevanjem iNakvisa, ki zaposlenim omogoča pravočasno izmenjavo informacij, prilagajanje delovnim procesom in kakovostno izvedbo postopkov. Z vidika komuniciranja je bilo pomembno tudi sodelovanje z deležniki na področju visokega in višjega strokovnega izobraževanja pri analitičnem delu, saj so vse ključne analize in projekti nastali v tesnem sodelovanju z njimi.

Agencija je v zadnjem obdobju pripravila niz dogodkov in srečanj, namenjenih krepitvi sodelovanja z različnimi domačimi in tujimi visokoškolskimi deležniki. Poleg osrednjih letnih mednarodnih posvetov z uglednimi domačimi in tujimi strokovnjaki je organizirala več tematskih srečanj, gostila različne predstavnike drugih agencij in se udeležila številnih pomembnih domačih in mednarodnih dogodkov. Zasnovala je tudi slovesnost Dan NAKVIS s podelitvijo priznanj visokoškolskim zavodom, ki jo je izvedla v sodelovanju s SAZU. Dogodek, ki bo organiziran vsako leto, je namenjen promociji dosežkov na področju zagotavljanja kakovosti v visokem in višjem šolstvu ter kulturi kakovosti nasploh, obenem pa tudi poglobljanju sodelovanja in izmenjavi dobrih praks.

Z navedenimi dejavnostmi je agencija prispevala h krepitvi kulture kakovosti in primerljivosti slovenskega visokošolskega prostora z evropskim ter v slovenski visokoškolski prostor prinesla sveža spoznanja in prakse. Vendar pa nov čas prinaša nove izzive tudi na tem področju, zato agencija ostaja zavezana nenehnemu učenju, prilagajanju in iskanju inovativnih pristopov k zagotavljanju kakovosti.

3

Strateški cilji za obdobje 2026–2030

Poslanstvo

Spodbujati visokošolske zavode in višje strokovne šole k doseganju mednarodno priznanih standardov kakovosti in prispevati k izboljševanju njihove dejavnosti.

Vrednote

- Razvoj (R)
- Strokovnost (S)
- Transparentnost (T)

Vizija

Soustvariti takšno raven kulture kakovosti v slovenskem visokem in višjem šolstvu, da bodo neskladnosti s standardi, ugotovljene pri akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, le še izjema.

Področna zakonodaja in merila sveta agencije (R):

Uresničevati novosti, ki jih je na področju delovanja agencije uvedel ZViS-1, ter dosledno izvajati naloge agencije tudi po uveljavitvi novih meril, sprejetih na podlagi ZViS-1.

1

Standardi kakovosti ter akreditacijski in evalvacijski postopki (S):

Krepiti kakovost, konsistentnost ter razvojno in svetovalno usmerjenost akreditacijskih in evalvacijskih postopkov z uvajanjem novosti, posodabljanjem standardov ter sistematičnim usposabljanjem strokovnjakov.

2

Tematske in druge analize (S): Krepiti analitično, razvojno in svetovalno vlogo agencije z razvijanjem serije poglobljenih tematskih in drugih analiz, vključevanjem deležnikov, nadgradnjo podatkovnih virov ter uporabo sodobnih informacijskih tehnologij.

3

Baze podatkov (S): Razširiti informacijska sistema iNakvis in eNakvis v javno odprt portal NAKVIS, ki bo sproti objavljal kazalnike kakovosti v visokem šolstvu ter omogočal uporabo analitičnih pristopov za sistematično spremljanje kakovosti.

4

Mednarodno sodelovanje in izzivi

(S): Krepiti mednarodno vpetost in prepoznavnost agencije z aktivnim sodelovanjem v mednarodnih združenjih ter z vzpostavljanjem izvajanja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v tujini.

5

Komuniciranje (T): Okrepiti proaktivno, strateško in večkanalno komuniciranje ter sodelovalno kulturo agencije z namenom večje odprtosti, dostopnosti in razumevanja njenega delovanja med ključnimi deležniki.

6

3.1 Področna zakonodaja in merila agencije

V prihodnjem strateškem obdobju bo delo agencije povezano predvsem z novostmi, ki jih je na področju delovanja agencije prinesel ZViS-1, agencija pa jih je podrobneje uredila v svojih novih merilih:

a)

Univerzam, ki jim je bila akreditacija dvakrat zapored podaljšana za polno obdobje, ZViS-1 omogoča, da same sprejmejo študijske programe (tudi skupne) z javno veljavnostjo brez akreditacije pri agenciji. Te študijske programe agencija dve leti po začetku izvajanja vključi v vzorec študijskih programov za vzorčno evalvacijo. Agencija bo v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda preverjala notranji sistem kakovosti sprejemanja teh študijskih programov.

b)

V postopku akreditacije študijskih programov, ki izobražujejo za regulirane poklice, agencija po novem zakonu ni več dolžna pridobiti soglasja ministrstva, ki je pristojno za regulirani poklic, ampak morajo visokošolski zavodi pred oddajo vloge na agencijo sami pridobiti soglasje ministrstva. Ker je po novem soglasje ministrstva obvezno tudi v primeru sprememb obveznih sestavin študijskih programov, ki izobražujejo za regulirane poklice, bo agencija pri pregledu sprememb študijskih programov pozorna tudi na morebitna soglasja pristojnih ministrstev.

c)

ZViS-1 pri akreditaciji mednarodnih skupnih študijskih programov uvaja Evropski pristop za zagotavljanje kakovosti skupnih študijskih programov in dovoljuje, da mednarodni skupni študijski program akreditira ena od agencij, vpisanih v EQAR, po Evropskem pristopu. S tako akreditiranim študijskim programom mora visokošolski zavod, akreditiran v Republiki Sloveniji, ali mednarodna zveza univerz agencijo seznaniti. Agencija pa lahko tudi sama izvede postopek akreditacije mednarodnega skupnega študijskega programa, ki pa mora biti končen v šestih mesecih. Evalvacija tako akreditiranega študijskega programa se izvaja vsakih šest let.

č)

Pomembna novost v postopkih izredne evalvacije visokošolskega zavoda ali študijskega programa in v vzorčnih evalvacijah študijskih programov je presoja izpolnjevanja le posameznih določb zakona oziroma meril agencije pri posameznem ali več visokošolskih zavodih oziroma enem ali več študijskih programih. Navedeno omogoča agenciji, da bo izpolnjevanje posameznih zakonskih določb ali standardov kakovosti lahko preverjala pri več visokošolskih zavodih oziroma študijskih programih hkrati.

d)

Z ZViS-1 je omogočeno, da agencija opravlja zunanje evalvacije in akreditacije v tujini, zunanjo evalvacijo visokošolskega zavoda ali študijskega programa v Republiki Sloveniji pa lahko opravi tudi druga agencija, ki je vpisana v EQAR, pri čemer končno odločitev sprejme svet agencije, upoštevati pa mora ugotovitve skupine strokovnjakov, ki jo je imenovala druga agencija. Tuja agencija mora pri presoji upoštevati določbe ZViS-1 in Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (v nadaljevanju: Merila za akreditacijo in evalvacijo).

e)

V primeru negativne odločitve je po novem možno ponovno vložiti vlogo za akreditacijo visokošolskega zavoda in študijskega programa šest mesecev od dokončnosti odločbe o akreditaciji, kar je precej krajši čas kot pred uveljavitvijo novega ZViS-1, ko je bil ta rok eno oziroma dve leti.

f)

ZViS-1 uvaja izobraževanja za pridobitev mikrodokazila kot javne listine, ki jih izvajajo visokošolski zavodi. Naloga agencije je preverjanje primernosti notranjega sistema kakovosti teh izobraževanj in usposabljanj, kar se bo presojalo v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov.

g)

Nova ureditev v ZViS-1 je povezana tudi s postopkom ustanovitve nove članice univerze, kjer je sedaj jasno zapisano, da se ta ustanovi v okviru postopka akreditacije spremembe visokošolskega zavoda. Agencija pa ni več pristojna za akreditacijo novih ali zamenjavo obstoječih prostorov visokošolskih zavodov, ampak se kot sprememba lokacije izvajanja študijskega programa akreditira le dislocirana enota.

h)

Agenciji novi zakon omogoča, da uvede postopek izredne evalvacije študijskega programa, katerega spremembe niso v skladu z ZViS-1 in merili agencije. Podatek o tem v 30 dneh sporoči v eVŠ. Visokošolski zavod ne sme razpisati ali izvajati spremenjenega študijskega programa do dokončnosti odločitve v postopku izredne evalvacije. Enako velja tudi za študijski program z javno veljavnostjo, ki ga je sprejela univerza sama.

V svojih novih merilih je agencija podrobneje uredila posamezne nove ali spremenjene pristojnosti, ki ji jih je podelil nov zakon. Kot pomembno novost je predvidela tudi postopek usmerjene presoje kot poseben postopek podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, v katerem se podrobno ne presojajo vsi standardi kakovosti, ki jih določajo merila agencije, ampak le nekateri, in sicer obvezni standardi, ki jih določajo Merila za akreditacijo in evalvacijo, in izbirni standardi, ki si jih visokošolski zavod izbere sam. Za postopek usmerjene presoje se bodo lahko odločili visokošolski zavodi, ki jim je bila akreditacije dvakrat zapored podaljšana za polno obdobje. V skladu z vsemi novostmi, ki jih je uvedel ZViS-1, bo agencija v tem strateškem obdobju spremljala izvajanje novih meril agencije ter jih v sodelovanju z deležniki ustrezno posodabljala. Skrbela bo, da bodo novosti redno predstavljene deležnikom.

Agencija bo še naprej aktivno sodelovala pri prenovi višješolske in visokošolske zakonodaje. V pripravi je sprememba Zakona o višjem strokovnem izobraževanju, ki predvideva več pristojnosti agencije na področju zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol. Agencija bo kot pomemben deležnik na področju višjega šolstva sodelovala pri pripravi sprememb zakona s pripombami in predlogi ter nato v skladu s spremenjenim zakonom uskladila tudi merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. Prav tako bo agencija sodelovala pri prenovi visokošolske zakonodaje ob reviziji ESG.

3.2 Standardi kakovosti in postopki za akreditacijo in evalvacijo

V obdobju do leta 2030 bo agencija nadaljevala s prizadevanji za izboljšanje kakovosti in konsistentnosti postopkov, ki jih izvaja. Pri tem je ključno, da se v visokem šolstvu ohranja visoka raven strokovnosti visokošolske dejavnosti in neodvisnosti presoj ter hkrati omogoča prilagodljivost in odzivnost na aktualne usmeritve. Poudarek bo na nadaljnji profesionalizaciji strokovnih sodelavcev in strokovnjakov agencije, nadgradnji usposabljanj ter krepitvi svetovalne vloge agencije.

a) Vpeljava novih usmeritev v izobraževanju in zagotavljanju kakovosti (izobraževanja za pridobitev mikrodokazila, usmerjene presoje, umetna inteligenca, trajnostnost)

Agencija pri svojem delovanju izhaja iz prepoznavanja potreb slovenskih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, povezanih z njihovo kakovostjo, ter usmeritev v slovenskem in evropskem visokošolskem prostoru.

Ključno je, da agencija še naprej sledi sodobnim usmeritvam v izobraževanju in zagotavljanju kakovosti. Med njimi so med drugim pomembna izobraževanja za pridobitev mikrodokazila, ki omogočajo, da posamezniki s krajšimi in ciljno usmerjenimi izobraževalnimi vsebinami pridobijo specifične kompetence. Agencija sodeluje pri projektu vpeljave sistema izobraževanj za pridobitev mikrodokazila v Sloveniji, pri čemer je njena vloga vezana na zagotavljanje kakovosti. V prihodnjem obdobju bo zato zadolžena za vzpostavitev in izvajanje zunanjega sistema kakovosti izobraževanj za pridobitev mikrodokazila ter oblikovanje dodatnih standardov kakovosti, na podlagi katerih bo presojan notranji sistem kakovosti izobraževanj za pridobitev mikrodokazila na visokošolskih zavodih.

Podoben pilotni projekt bo v prihodnjem obdobju vpeljava t. i. usmerjenih presoj v zunanje zagotavljanje kakovosti, ki ga izvaja agencija. Usmerjene presoje so nov pristop k zunanji evalvaciji, ki omogoča bolj ciljno usmerjeno in poglobljeno analizo posameznih področij delovanja šol. Usmerjene presoje bo agencija pilotno preizkusila pri postopkih zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol, po

analizi prvih ugotovitev in ustreznih dopolnitvah pa pristop sistematično uvajala tudi v ostale postopke, ki jih izvaja.

V prihodnje se bo lotila tudi vpeljave umetne inteligence v postopke. Agencija je že v letu 2025 organizirala delovno skupino, zadolženo za metodično raziskovanje in implementacijo umetne inteligence, ki je namenjena izboljšavam v delovnem procesu, pri čemer je agencija zavezana premišljeni in odgovorni rabi.

Agencija bo v novem obdobju več pozornosti posvetila prepoznavanju in nagrajevanju odličnosti. S tem namenom se je že pridružila nacionalni pobudi za nagrado, ki je namenjena spodbujanju in prepoznavanju trajnostnih praks na visokošolskih zavodih. Kot predlagateljica standardov kakovosti za presojo tovrstnih projektov agencija v novem obdobju poleg analize učinkov in komunikacijskih aktivnosti predvideva tudi vključitev trajnostnih meril za presojo odličnosti v lastna merila kakovosti. Podobno prepoznavanje in spodbujanje odličnosti – inovativne, učinkovite ali nadstandardne pristope visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol – bo agencija v prihodnjem obdobju postopno razvijala tudi na drugih vsebinskih področjih. Tako zasnovana pozitivna spodbuda je namenjena razvoju kakovosti in krepitvi kulture kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru.

b) Spremljanje evropskih usmeritev in preнове ESG

Agencija bo tudi v prihodnjem strateškem obdobju posebno pozornost namenila spremljanju evropskih usmeritev pri zagotavljanju kakovosti. Med pomembnejšimi dogodki na tem področju je prenova EGS, ki je predvidena za leto 2027. Posodobitev ESG bo neposredno vplivala na prihodnji razvoj standardov kakovosti in na merila agencije ter na postopke akreditacije in zunanje evalvacije visokošolskih zavodov in študijskih programov.

Da bi nacionalni postopki kakovosti ostali skladni z evropskimi standardi, mednarodno primerljivi

in usmerjeni v nenehno izboljševanje kakovosti visokega šolstva, bo agencija redno spremljala razprave in priporočila ključnih evropskih organizacij, sodelovala v strokovnih mrežah ter se pravočasno prilagajala novim zahtevam in trendom.

c) Prenova Vodnika po zunanjih presojah

Spremembe, ki jih je prinesel ZViS-1, narekujejo spremembe internih predpisov, ki jih obravnava prejšnje poglavje, obenem pa tudi smiselne prilagoditve in nadgradnjo *Vodnika po zunanjih presojah*. Pomembno je, da posodobitev vodnika, ki je bil že v osnovi zamišljen kot stalno razvijajoči se dokument, upošteva tako zakonske spremembe kot tudi sodobne usmeritve v izobraževanju in rezultate analiz o kakovosti v visokem šolstvu.

č) Usposabljanje strokovnih delavcev

Nove usmeritve v izobraževanju oziroma novi pristopi pri izvajanju presoj zahtevajo usposobljene strokovne delavce, ki skrbijo za učinkovito in strokovno vodenje postopkov ter podpora strokovnjakom pri njihovem delu. Agencija bo zato nadaljevala s stalnim usklajevanjem in usposabljanjem strokovnih delavcev na tematskih medsektorskih sestankih, za specifične tematike pa po potrebi angažirala tudi zunanje strokovnjake. Agencija daje velik poudarek visoki usposobljenosti strokovnih delavcev na posameznih področjih in pri posameznih postopkih, zato bo njihovo usposabljanje še naprej krepila s pridobivanjem oziroma nadgrajevanjem specifičnih znanj in kompetenc, ki jih ta področja oziroma postopki zahtevajo. Strokovnim delavcem bodo postopki dodeljeni v skladu z njihovimi specifičnimi znanji. Prav tako bo agencija tudi v prihodnjem obdobju nadaljevala z vključevanjem dodatnih strokovnih delavcev v posamezne postopke, da bo zagotovljena boljša podpora delu strokovnjakov in usklajenost dela.

d) Usposabljanje strokovnjakov

Pri usposabljanju strokovnjakov agencije so bili v preteklem obdobju že narejeni veliki koraki, v prihodnjem obdobju pa bo agencija sodelovanje z njimi še okrepila. Že omenjene nove usmeritve v izobraževanju zahtevajo tudi nekatere nove pristope pri izvajanju presoj, za katere je treba strokovnjake ustrezno usposobiti. Agencija bo

zato izvajala tematske treninge, ki bodo obravnavali novosti oziroma posebnosti presoj. Ker je pri presojah pomembna tudi izmenjava izkušenj in dobrih praks, bo agencija organizirala temu namenjene posvete s strokovnjaki, na katerih si bodo udeleženci izmenjali oziroma pridobili čim več uporabnih povratnih informacij. Pri izvedbi prvega (teoretičnega) dela usposabljanja strokovnjakov agencija po zgledu iz tujine načrtuje smiselne tehnične izboljšave – določene vsebine bodo pripravljene kot predstavitveni film, ki bo strokovnjakom vedno na voljo, strokovne delavce pa bo razbremenil pri izvajanju te faze usposabljanja.

e) Kakovostne in heterogene skupine strokovnjakov

Postopkovnik dela s strokovnjaki, ki je bil oblikovan v zadnjem obdobju, je namenjen čim bolj objektivnemu oblikovanju skupin strokovnjakov v posameznih postopkih in obenem preprečevanju preobremenjenosti posameznih strokovnjakov in uravnoteženi mednarodni zastopanosti strokovnjakov. V prihajajočem obdobju bo agencija sistematično in dosledno skrbela za to, da se število teh strokovnjakov občutno poveča. S tem bo omogočila večjo objektivnost presoje in širši pogled na presojo zadevo, z novimi idejami pa tudi bogatitev slovenskega visokošolskega prostora.

f) Izboljšanje svetovalne vloge agencije

Agencija je že od svoje ustanovitve zavezana svetovalni vlogi, zato jo je v preteklem obdobju ves čas krepila. V prihodnjem obdobju jo bo izpopolnjevala z usklajevalnimi sestanki, pomočjo zavodom tako med postopki kot izven njih ter z dogodki, ki jih bo organizirala v ta namen. Svetovalno vlogo bo okrepila tudi z virtualnim pomočnikom (pogovornim botom), ki bo uporabnika na spletni strani usmerjal k informacijam, ki jih išče. Z vidika svetovalne vloge so pomembne tudi povratne informacije, ki jih agencija večinoma pridobiva z anonimnimi spletnimi anketami in na podlagi katerih lahko zazna morebitne vrzeli ali nejasnosti pri komunikaciji in interpretaciji postopkov ter predpisov. Te bo agencija dosledno obravnavala oziroma oblikovala ustrezne ukrepe, da jih odpravi.

3.3 Tematske in druge analize

V naslednjem strateškem obdobju bo agencija nadaljevala s pripravo tematskih in drugih analiz, namenjenih poglobljenemu razumevanju kakovosti ter razvojnih usmeritev v slovenskem višješolskem in visokošolskem sektorju, obenem pa tudi krepitvi razvojne in svetovalne vloge agencije. S poudarkom na analizi akreditacijskih in evalvacijskih postopkov bo dobre prakse povezovala z aktualnimi izzivi in razvojnimi potrebami, ob tem pa spodbujala vključevanje različnih deležnikov v nastajanje analiz. Razširila in nadgradila bo uporabo sodobnih informacijskih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, ter različnih podatkovnih baz. Poudarek bo tudi na krepitvi mednarodne prepoznavnosti in oblikovanju smernic, priporočil in dokumentov, ki bodo podpirali nadaljnji razvoj kakovosti.

a) Poglobljene tematske analize, vključevanje deležnikov ter razvoj smernic in priporočil

Poglobljene tematske analize, ki bodo temeljile na izsledkih akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, se bodo osredotočale na analizo poročil strokovnjakov in samoevalvacijskih poročil zavodov, kar bo omogočilo boljše razumevanje različnih pristopov k presojanju kakovosti. Analize bodo vključevale tudi predloge in pobude zavodov, ki bodo prispevali k obravnavi širših družbenih tem, kot so trajnostni razvoj, enakost spolov, socialna razsežnost in spodbujanje družbene odgovornosti visokošolskih institucij. Na podlagi tematskih analiz bo agencija pripravljala smernice, priporočila in vodnike, ki bodo podpora strokovnjakom in zavodom pri presojanju in razvoju zunanjega sistema kakovosti.

b) Razvoj drugih analiz in nadgrajevanje obstoječih

Agencija bo v tem obdobju pripravljala tudi druge vsebinsko usmerjene analize, ki bodo obravnavale ključne razvojne usmeritve in prepoznavale tako dobre prakse kot izzive v višješolskem in visokošolskem prostoru. Posebna pozornost bo namenjena rednemu posodabljanju in nadgrajevanju obstoječih analiz (tematskih in drugih), kar bo omogočilo primerjalni vpogled skozi daljše časovno obdobje, spremljanje napredka ter oceno učinkovitosti uvedenih izboljšav.

c) Uporaba informacijskih sistemov in umetne inteligence pri zbiranju ter obdelavi analiz

Pri zbiranju in obdelavi podatkov bo agencija uporabila svoja informacijska sistema iNakvis in eNakvis. Poleg teh sistemov bodo vključene tudi druge visokošolske evidence, ki zagotavljajo ključne podatke za evalvacije, akreditacije in druge analize kakovosti. Agencija bo pri razvoju analitičnega dela premišljeno in odgovorno uvažala uporabo umetne inteligence za podporo analitičnemu delu, pri čemer bo ta prilagojena potrebam agencije in njenim strateškim ciljem.

č) Razvoj podatkovnih baz

V sodelovanju z ministrstvi in visokošolskimi zavodi bo agencija še naprej razvijala podatkovne baze. Te bodo v novem obdobju vključevale tudi podatke o znanstvenoraziskovalni dejavnosti, kariernih poteh diplomantov in delovanju visokošolskih knjižnic, ki bodo pomembni za akreditacijske in evalvacijske postopke. Poleg tega bodo ti podatkovni viri zagotavljali ažurne informacije, ki bodo omogočale spremljanje napredka na različnih področjih.

d) Tematski dogodki, letna poročila ter razširjanje rezultatov in ugotovitev analiz

Agencija bo podpirala organizacijo tematskih dogodkov, posvetov in usposabljanj ter usklajevala aktivnosti znotraj sektorja za kakovost in mednarodno sodelovanje. Ključni cilj bo prenos ugotovitev analiz v evalvacijske in akreditacijske postopke ter spodbujanje sodelovanja med visokošolskimi deležniki.

Letne publikacije v slovenskem in angleškem jeziku bodo vključevale poročila o delu agencije, tematske analize ter aktualne teme s področja visokega šolstva doma in v tujini. Rezultate analiz bo agencija predstavljala na strokovnih srečanjih doma in v tujini, kar bo prispevalo k njihovi širši prepoznavnosti in uporabi ter krepilo razumevanje kakovosti v visokem šolstvu. Analize bodo tudi strokovna podlaga za pripravo strateških dokumentov in izboljšave evalvacijskih praks.

3.4 Baze podatkov

a) Nadgradnja in povezovanje informacijskih sistemov

V naslednjem obdobju bo agencija nadgradila uporabniško izkušnjo in funkcionalnost spletnega vmesnika informacijskega sistema eNakvis, kar bo povečalo pretočnost podatkov in poenostavilo njegovo uporabo. V sklopu iNakvisa bo agencija začela s postopnim odpiranjem aplikacije za širšo uporabo in dostop do izbranih evidenc o visokošolskih zavodih, programih in postopkih omogočila splošni javnosti. Ključen bo tudi nadaljnji razvoj povezljivosti med informacijskimi sistemi (eVŠ, informacijski sistemi visokošolskih zavodov ipd.), saj integrirani sistemi omogočajo avtomatsko izmenjavo podatkov, zmanjšujejo administrativna bremena in ustvarjajo temelje za podatkovno podprto spremljanje kakovosti.

b) Standardizacija in kakovost podatkov

Za zagotavljanje zanesljive analitične podpore in učinkovite izmenjave informacij med sistemi je ključno, da so podatki ustrezno strukturirani, konsistentni in medsebojno primerljivi. V prihodnjem obdobju bo agencija nadaljevala z usklajevanjem in nadgradnjo podatkovnih modelov, oblikovanjem jasnih definicij podatkovnih enot (vpisnih pogojev, predmetnikov ipd.) ter vzpostavitvijo in vzdrževanjem enotnih šifrantov (npr. eNakvisove šifre). Poseben poudarek bo namenjen izboljšanju kakovosti vnosov v obstoječe evidence, uvajanju validacijskih mehanizmov, s čimer bo omogočeno zanesljivejše poročanje, boljše povezovanje z drugimi informacijskimi sistemi in višja stopnja zaupanja v podatke, ki so temelj za presoje, analize in strateško odločanje.

c) Dostopnost in preglednost podatkov

Povečanje dostopnosti in preglednosti podatkov je eden od ključnih elementov zaupanja v delovanje agencije in celotnega sistema zagotavljanja kakovosti. V naslednjem obdobju bo agencija vzpostavila javno dostopne podatkovne prikaze, ki bodo deležnikom – visokošolskim zavodom, študentom, raziskovalcem in širši javnosti – omogočili boljše razumevanje delovanja sistema in posameznih institucij. Dostop bo omogočen z namenskimi spletnimi vmesniki in v obliki strukturiranih

izvozov za nadaljnjo analizo. Poudarek bo tudi na vizualni berljivosti, prilagodljivosti prikazov in sprotne osveževanju podatkov. Z odprtostjo evidenc, ki so že vzpostavljene v sistemu iNakvis, bo agencija prispevala k večji preglednosti odločitev, postopkov in rezultatov presoj, obenem pa okrepila tudi svojo odgovornost ter spodbudila uporabo podatkov v raziskovalne in razvojne namene.

č) Uporaba podatkov za spremljanje kakovosti

V prihodnjem obdobju bo agencija nadgradila obstoječe podatkovne vire in razvila nove pristope za sistematično spremljanje kakovosti na podlagi dejanskih, primerljivih in sproti osveženih podatkov. Povezava med evidencami (npr. študijskih programov, akreditacij in evalvacij, zaposlenosti diplomantov) bo omogočila celovitejše vpogled v delovanje visokošolskih zavodov in programov. Na podlagi teh podatkov bo mogoče prepoznati odklone, trende in potencialna tveganja, kar bo okrepilo vlogo agencije kot razvojnega telesa. Spremembe, ki jih je prinesel ZViS-1, poleg tega omogočajo agenciji, da za potrebe akreditacijskih in evalvacijskih postopkov svoje evidence brezplačno povezuje s sistemom SICRIS, s čimer postane preverjanje izpolnjevanja pogojev za izvolitev preglednejše, evalvacija raziskovalnega dela pa lažja. Kazalniki, zbrani prek iNakvis in drugih povezanih sistemov, bodo neposredno vključeni v evalvacijske in akreditacijske postopke ter uporabljeni pri oblikovanju smernic, priporočil in odločitev. S tem bo agencija zagotovila, da postanejo podatki orodje za izboljševanje kakovosti, ne le sredstvo za poročanje.

3.5 Mednarodno sodelovanje

Agencija bo v prihodnjem strateškem obdobju ohranila določene cilje iz preteklega obdobja in jih mestoma posodobila oziroma nadgradila. Primarni strateški cilj agencije za obdobje 2026–2030 ostaja primerljivost slovenskega visokošolskega prostora z evropskim ter uveljavitev razvojnih usmeritev evropskega visokošolskega prostora, kar bo prispevalo k nadaljnji krepitvi kulture kakovosti. V ta namen si bo agencija prizadevala za izpolnitev naslednjih ciljev:

a) Podaljšanje članstva v ENQA in EQAR

Leta 2028 bo agencija ponovno v postopku presoje združenja ENQA in registra EQAR. Agencija bo nadaljevala z izboljševanjem svojega dela in nadgradnjo napredka, doseženega v prejšnjem strateškem obdobju, obenem pa pričela s procesom samoevalvacije kot priprave na naslednjo presojo.

b) Aktivno sodelovanje v mednarodnih združenjih agencij za kakovost

Agencija se bo kot doslej posebej posvečala sodelovanjem v okviru ENQA in EQAR, poleg tega pa še združenja CEENQA, kjer bo sodelovala s prispevki za letne konference, in konzorcija ECA, kjer bo preko članstva v svetu konzorcija kot pobudnica pomagala vzpostaviti evropsko platformo strokovnjakov za sodelovanje v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Ta platforma bo omogočala lažji dostop do kvalificiranih tujih strokovnjakov, ki lahko enakopravno sodelujejo v vseh skupinah strokovnjakov agencije, imenovanih v postopkih na področju visokega šolstva.

Obenem bo agencija kot članica Delovne skupine za spremljanje bolonjskega procesa (BFUG) skrbno spremljala usmeritve v evropskem prostoru, še posebno glede napovedane prenove ESG v letu 2027, ki bo pomembno vplivala tudi na standarde kakovosti v Merilih za akreditacijo in evalvacijo.

Agencija bo še naprej spremljala pobude Evropske komisije na področju visokega šolstva in jih v sodelovanju z deležniki vključevala v slovenski visokošolski prostor.

c) Izvajanje akreditacijskih in evalvacij postopkov v tujini

Z novim Zakonom o visokem šolstvu je agencija pridobila možnost opravljanja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v tujini. Gre za novo področje delovanja agencije, ki bo okrepilo mednarodno delovanje agencije in obenem omogočilo še bolj neposredno primerjavo slovenskega visokošolskega prostora z drugimi državami. Agencija se bo pri izvajanju postopkov v tujini osredotočila predvsem na evropske države.

č) Krepitev sodelovanja z agencijami Zahodnega Balkana in širše

Agencija bo svojo svetovalno in povezovalno vlogo na Zahodnem Balkanu nadaljevala kot udeleženka projekta SMEQA in z organiziranjem dogodkov, povezanih s to tematiko. Določene aktivnosti so se pričele že v letu 2024 in se nadaljujejo. Agencija se bo pri tem povezala z agencijami iz te regije in jim pomagala na poti do izpolnjevanja evropskih standardov.

Poleg tega bo nadaljevala z bilateralnimi aktivnostmi, še posebej z obiski tujih agencij, namenjenih predvsem učenju in medsebojnemu prenosu dobrih praks.

3.6 Komuniciranje

V prihodnjem obdobju bo agencija še okrepila proaktivno in strateško komuniciranje z vsemi ključnimi deležniki. Poseben poudarek bo na uporabi sodobnih digitalnih orodij, razvoju večpredstavnostnih vsebin ter še večji odprtosti in dostopnosti informacij o delovanju agencije. Pomembno vlogo bo imela tudi organizacija tematskih dogodkov in utrjevanje sodelovalne kulture na agenciji.

a) Organizacija dogodkov

Agencija bo v prihodnjem obdobju organizirala še več tematskih dogodkov kot doslej. Namenjeni bodo izmenjavi znanja, povezovanju deležnikov in ozaveščanju o pomenu zagotavljanja kakovosti. Nadaljevala bo z organizacijo vsakoletnih mednarodnih konferenc, posvečenih aktualnim tematikam na področju visokega šolstva in kakovosti, in se še bolj kot doslej posvetila domačim strokovnim srečanjem in posvetom, med drugim namenjenim neformalnemu druženju in povezovanju. Dan NAKVIS bo osrednji letni dogodek, ki ga organizira agencija in je posvečen kulturi kakovosti, pri čemer bo obogaten z novimi vsebinami – posvetom za strokovnjake in podeljevanjem nagrad za odličnost.

b) Dodatne večpredstavnostne vsebine

Agencija bo še naprej razvijala svoje večpredstavnostne vsebine, ki jih objavlja na svoji spletni strani in spletnem kanalu YouTube. Med pomembnejšimi novostmi bo predstavitveni film kot uvodni uvajalni seminar v postopke agencije in organizacijo dela v skupini strokovnjakov, namenjen kandidatom za strokovnjake NAKVIS. Predstavitveni film bo nadomestil prvi del usposabljanja, ki ga je agencija doslej organizirala na daljavo, in bo na voljo tudi strokovnjakom, ki so že vpisani v register agencije, da po potrebi osve-

žijo svoje znanje. Takšen pristop omogoča optimizacijo in racionalizacijo dela tako za strokovne delavce kot strokovnjake. Agencija bo poleg tega za dogodek Dan NAKVIS pripravila spremljajoče predstavitev prejemnikov priznanj o podaljšanju akreditacije višješolskih in visokošolskih zavodov, da bodo udeleženci lahko na poljuden način spoznali ključne ugotovitve zunanje presoje in dosežke posameznih zavodov oziroma višjih strokovnih šol.

c) Širitev obstoječih kanalov komunikacije

Da bi izboljšala ažurnost, jasnost in razširjenost svojih informacij, bo agencija v prihodnjem obdobju okrepila delovanje na svojih kanalih komuniciranja. Povečala bo število in raznovrstnost objav na družbenih omrežjih in spletni strani, poleg tega pa bo spletno stran posodobila in jo nadgradila z dodatnimi funkcionalnostmi v obliki pogovornega bota – virtualnega pomočnika za uporabnike. Razširila bo tudi vsebino mesečnega e-novičnika in hrkati poskrbela, da bo njegovo razširjanje med ključne deležnike še bolj učinkovito.

č) Krepitev sodelovalne kulture na agenciji

Agencija bo v prihodnjem obdobju posebno pozornost namenjala tudi krepitvi sodelovalne kulture in odnosov na agenciji. Organizirala bo redna tematska usklajevanja med zaposlenimi in vodstvom, skrbela za dosledno sodelovanje vseh sektorjev pri nalogah skupnega pomena, krepila organizacijo skupnih neformalnih in formalnih druženj ter skrbela za dodatno ozaveščanje in izobraževanje o pomenu sodelovalne kulture. Pomemben doprinos k boljšemu sodelovanju in kakovostnejšemu delu bo tudi sistematično mentoriranje novih sodelavcev in nagrajevanje uspešnega dela.

Sklep

Nova strategija za obdobje 2026–2030 pomeni nadaljevanje in nadgradnjo dosedanjih prizadevanj agencije, pa tudi odgovor na aktualne razvojne potrebe višješolskega in visokošolskega prostora. Utemeljena je na izkušnjah in dosežkih iztekajočega se obdobja in zasnovana z jasnim pogledom naprej – k ciljem, ki bodo prispevali k dvigu kakovosti, odgovornosti in relevantnosti slovenskega visokega in višjega strokovnega izobraževanja.

V prihodnjih petih letih bo agencija v ospredje svojega delovanja še bolj sistematično postavljala vsebine, ki povezujejo kakovost, trajnostni razvoj, digitalno preobrazbo in mednarodno sodelovanje. Uresničevanje strateških ciljev bo potekalo ob doslednem spoštovanju vrednot, ki so agencijo vodile vse od njene ustanovitve: strokovnost, neodvisnost, transparentnost, integriteta in razvojna naravnost. Te vrednote bodo še naprej temeljile na priznanih evropskih standardih in smernicah (ESG), na podlagi katerih agencija oblikuje svojo vlogo v domačem in evropskem visokošolskem prostoru.

Z novo strategijo si agencija prizadeva za večjo povezanost med notranjimi in zunanji procesi kakovosti, pri čemer bo še posebej pozorna na vključevanje vseh ključnih deležnikov v načrtovanje in izvajanje postopkov. S tem se utrjuje kultura sodelovanja in soodgovornosti, ki je bistvena za dolgoročno delovanje in legitimnost sistema kakovosti.

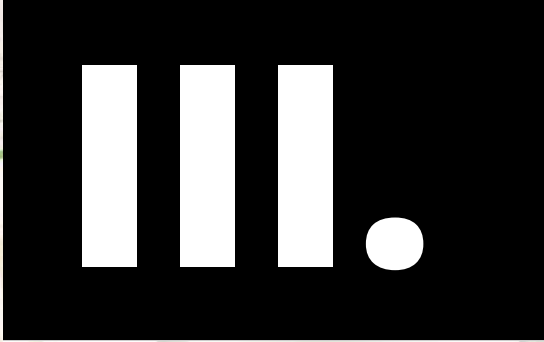
Pomemben vidik bo v prihodnje tudi sposobnost agencije za sprotno odzivanje na spremembe – naj bodo te zakonodajne, družbene, znanstveno-tehnološke ali okoljske. Strategija zato vključuje instrumente, ki omogočajo prilagajanje in evalvacijo ukrepov, da bi agencija ostala učinkovita,

verodostojna in relevantna v času hitrih preobrazb, ki zaznamujejo sodobno visokošolsko okolje.

V novem strateškem obdobju si bo agencija prizadevala ohranjati dejavno in zaupanja vredno vlogo v slovenskem ter širšem evropskem visokošolskem prostoru. S strokovno izvedenimi zunanjimi presojami, kakovostno obdelanimi podatki, premišljenimi analizami, odprtim komuniciranjem z visokošolskimi deležniki ter okrepljeno svetovalno podporo visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam si bo še naprej prizadevala za razvoj kakovosti v terciarnem izobraževanju.

Strateške cilje je določil direktor agencije v sodelovanju z vodji sektorjev in zaposlenimi. Pri določanju ciljev so bili upoštevani samoevalvacijski izsledki agencije in priporočila strokovnjakov ENQA ob zunanji evalvaciji agencije. Sprememba je bila poslana vsem visokošolskim deležnikom v pripombe, strateški cilji pa so bili predstavljeni tudi na posvetih agencije.

Strategijo je svet agencije sprejel na 224. seji 22. decembra 2025.

TEMATSKA ANALIZA

SISTEMSKA ANALIZA KAKOVOSTI V SLOVENSKEM VISOKEM IN VIŠJEM ŠOLSTVU V OBDOBJU 2018–2022

Filip Draženović, Maja Milas, Martina Mravlja, dr. Matjaž Štuhec

Slovensko visoko in višje šolstvo 2018–2022

Metodološki okvir za pripravo systemske analize

**Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji
visokošolskih zavodov**

**Analiza poročil strokovnjakov o akreditaciji in evalvaciji
študijskih programov**

**Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih
strokovnih šol**

Analiza samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov

Analiza samoevalvacijskih poročil višjih strokovnih šol

Oblikovanje metodološkega okvira in anket:
Dr. Jernej Širok

**Zbiranje in analiza podatkov iz poročil o zunanjih evalvacijah in
samoevalvacijskih poročilih:**
Filip Draženović, Anej Irgolič, Andrej Krček, Maja Milas, Martina Mravlja,
dr. Jernej Širok, dr. Matjaž Štuhec.

Uvod

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija oziroma NAKVIS) v okviru svojih dejavnosti pripravlja analize kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva oziroma tako imenovane systemske analize. Tokratna je tretja zapovrstjo. Dokument nudi vpogled v rezultate postopkov podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov, akreditacije in evalvacije študijskih programov in zunanje evalvacije višjih strokovnih šol ter izsledke samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Osredotoča se na prepoznavanje dobrih praks ter področij, kjer je še prostor za manjše izboljšave, in tistih, kjer so potrebne večje spremembe.

Agencija je systemske analize zasnovala na pobudo različnih visokošolskih deležnikov, ki so izrazili potrebo po celovitejšem spremljanju stanja in trendov v slovenskem visokem in višjem šolstvu, pa tudi zaradi lastnih potreb po spremljanju kakovosti visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Systemska analiza omogoča celovit, systemski vpogled v kakovost visokega in višjega šolstva, visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam pa hkrati ponuja tudi individualni vpogled v analizo, s čimer lahko pridobijo povratne informacije, pomembne za lastni razvoj.

V prvem poglavju je predstavljen pregled študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, vključno s podeljenimi akreditacijami ter priporočili in mnenji Sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: svet agencije). Naslednja poglavja analizirajo končna akreditacijska/evalvacijska poročila skupin strokovnjakov v postopkih prvih akreditacij in podaljšanj akreditacij visokošolskih zavodov, akreditacij in zunanjih evalvacij študijskih programov ter zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol. Analiza vključuje tudi pregled samoevalvacijskih poročil visokošolskih in višješolskih zavodov.

Raziskovalna metodologija temelji na anketah z vprašanji zaprtega tipa, kar omogoča strukturirano analizo izsledkov poročil skupin strokovnjakov in samoevalvacijskih poročil. Vsebina posameznih poglavij je večinoma oblikovana po Merilih za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 42/17, 14/19, 3/20, 78/20, 82/20 – popr. in 44/21; v nadaljevanju: Merila za akreditacijo) in Merilih za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (Uradni list RS, št. 21/18 in 69/18, v nadaljevanju: Merila za evalvacijo), veljavnih med letoma 2018 in 2022, torej v obdobju, ki ga zajema analiza. Upoštevamo naslednja področja presoje, ki so razdeljena na posamezne kazalnike kakovosti: (1) vpetost v okolje, (2) delovanje visokošolskega zavoda, (3) kadre, (4) študente,

(5) materialne pogoje in (6) zagotavljanje kakovosti, v primeru visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov pa še (7) organizacija in izvajanje študija.

Analiza temelji tudi na določilih Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12-UPB7, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1, 100/22 – ZSZUN in 102/23; v nadaljevanju: ZVis), ki se nanašajo na področja iz Meril za akreditacijo.

Pri izvedbi analize smo se zaradi obsežnosti gradiva in velikega števila poročil osredotočili na zaključne ugotovitve poročil skupin strokovnjakov, ki povzemajo njihova ključna spoznanja, namesto celotnih poročil. Pri tem smo se držali metodologije, ki je omogočila presojo nekaterih izbranih področij na podlagi meril, veljavnih v času presoje v posameznih postopkih, in s tem primerljivost rezultatov analize poročil iz različnih obdobj.

Dokument v zaključku ponudi povzetek ugotovitev in pogled na prihodnje izzive pri zagotavljanju in izboljševanju kakovosti visokošolskega in višješolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji.

1.

Slovensko visoko in višje šolstvo 2018–2022

Zadnja sistemska analiza področja kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva je obsegala izsledke akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v obdobju 2014–2017.¹ Osrednja dejavnost agencije je tudi po tem obdobju, ob upoštevanju veljavne zakonodaje, še vedno povezana s kakovostnim vodenjem akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, ki so naslednji:

- **Akreditacija študijskih programov;** v postopku se presoja, ali so v predlogu študijskega programa izpolnjeni standardi kakovosti, ki so določeni za akreditacijo študijskega programa. Ključna področja presoje so sestava in vsebina kot tudi zasnova izvajanja študijskega programa. Akreditacija se študijskemu programu podeli za nedoločen čas ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.
- **Vzorčna evalvacija;** v postopku se presoja, ali akreditirani študijski programi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so določeni za zunanjo evalvacijo študijskega programa. Presoja se spreminjanje in posodabljanje študijskega programa, njegovo izvajanje ter sistem kakovosti visokošolskega zavoda v delu, ki se nanaša na zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa (samoevalvacije). Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo. Zunanja evalvacija študijskega programa se izvaja v okviru podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, kot izredna evalvacija študijskega programa ali kot evalvacija vzorca študijskih programov.
- **Prva akreditacija visokošolskega zavoda;** v postopku se presoja, ali visokošolski zavodi v postopku izpolnjujejo pogoje in standarde kakovosti, ki so določeni za akreditacijo visokošolskega zavoda. Ključna področja presoje so delovanje visokošolskega zavoda, kadri in materialne razmere. Akreditacija se visokošolskemu zavodu podeli za obdobje petih let ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.
- **Podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda;** v postopku se presoja, ali akreditirani visokošolski zavodi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so predvideni za zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov. Postopek za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda se izvaja z zunanjo evalvacijo in konča z odločitvijo o podaljšanju akreditacije. Zunanja evalvacija je postopek celostne presoje delovanja visokošolskega zavoda v obdobju od zadnje akreditacije. Presojajo se napredek in razvoj v obdobju od zadnje akreditacije na vseh področjih presoje, še posebej pa notranji sistem kakovosti visokošolskega zavoda. Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki mora vsebovati evalvacijo celotne dejavnosti ter evalvacijo izvajanja in spreminjanja študijskih programov. V postopku podaljšanja akredi-

¹ *Kakovost v slovenskem visokem in višjem šolstvu v obdobju od 2014 do 2017*, Ljubljana 2018.
<https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/02/Sistemska-analiza-2014-2017-SLO-prevod.pdf>.

tacije visokošolskega zavoda se akreditacija visokošolskemu zavodu podaljša za obdobje petih let, za krajše obdobje (ne več kot treh let) ali pa se ne podaljša.

- **Preoblikovanje visokošolskega zavoda;** preoblikovanje v drugo vrsto visokošolskega zavoda se obravnava v skladu z merili za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda. Lahko gre za preoblikovanje visokošolskega zavoda v fakulteto ali univerzo.
- **Zunanja evalvacija višje strokovne šole;** v postopku se presoja doseganje standardov kakovosti višjih strokovnih šol v skladu z Merili za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. Delo skupine strokovnjakov je podobno kot pri podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda, prav tako tudi postopek do izdaje končnega evalvacijskega poročila. Področja presoje so enaka, vendar mora skupina strokovnjakov upoštevati posebnosti višje strokovne šole. Agencija sprejme mnenje, ali višja strokovna šola izpolnjuje standarde kakovosti. O akreditaciji odloča ministrstvo, pristojno za višje strokovno izobraževanje.

Na področju delovanja agencije od leta 2018 ni bilo bistvenih sprememb. Zadnja večja sistemska sprememba, ki je vplivala na delovanje agencije, je bila leta 2016 sprejet prehod iz programske v institucionalno evalvacijo.

Namesto dotedanjih postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št.75/2016; v nadaljevanju: ZViS-K) določil, da agencija evalvacijo študijskih programov izvaja v okviru postopka podaljšanja akreditacij visokošolskih zavodov, z izrednimi evalvacijami študijskih programov in z novo vrsto postopka – vzorčno evalvacijo študijskih programov. Agencija tako od leta 2017 ne vodi več postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov, ampak le akreditacij, pri čemer lahko

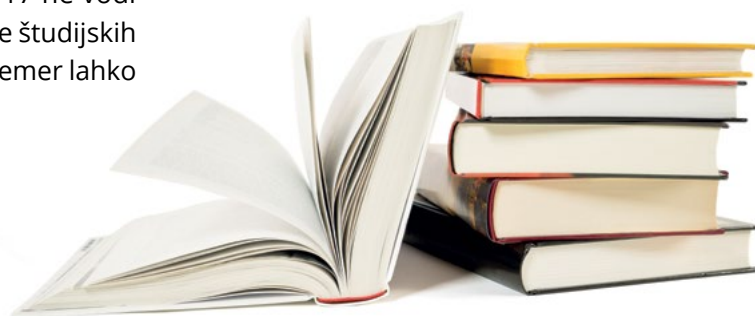
svet agencije bodisi podeli akreditacijo za nedoločen čas bodisi je ne podeli.

Določbe ZViS-K predvidevajo, da agencija vsako leto evalvira najmanj 2 % akreditiranih študijskih programov, ki se v tem letu izvajajo na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji, kar agencija izvaja v okviru vzorca evalvacij študijskih programov, ki ga določi svet agencije. Postopek evalvacije vzorca študijskih programov ima drugačno naravo kot ostali postopki agencije, saj je namenjen svetovanju visokošolskim zavodom pri razvijanju samoevalvacije in izboljševanju kakovosti študijskih programov.

V obdobju, ki ga zajema ta sistemska analiza, se je slovensko terciarno izobraževanje soočalo z različnimi izzivi in priložnostmi, med katerimi je imela posebno težo pandemija covid-19, saj je pomembno vplivala na uvajanje digitalnih tehnik v izobraževanje.

S temi izzivi se je, skupaj z drugimi deležniki, spopadala tudi agencija in pri tem uvedla nekatere naprednejše tehnološke rešitve, kot so digitalizacija poslovanja, postopki na daljavo in delo od doma. Prehod na oddaljeni dostop je bil razmeroma enostaven, vendar je bilo treba temu prilagoditi tudi zunanji sistem kakovosti za slovenski visokošolski prostor in sprejeti smernice za hibridno izobraževanje.

Preglednica na naslednji strani zajema pregled odločitev v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol v Sloveniji v obdobju med letoma 2018 in 2022. Vključuje različne vrste postopkov, kot so akreditacije, umiki vlog, vzorčne in izredne evalvacije, pa tudi negativne odločitve in ugotovljene neskladnosti.

Preglednica 1:

Število akreditacijskih in evalvacijskih postopkih od leta 2018 do leta 2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Študijski programi						
Akreditacija novih programov	9	29	13	17	9	77
Umik vloge za akreditacijo	1	8	7	6	4	26
Negativne odločitve v postopku akreditacije	2	1	1	0	1	5
Vzorčna evalvacija	/	12	18	27	17	74
Ugotovljene neskladnosti	/	4	4	2	8	18
Izredna evalvacija	1	1	0	0	2	4
Skupaj	13	55	43	52	41	204
Visokošolski zavodi						
Prva akreditacija	0	0	0	1	0	1
Podaljšanje akreditacije	0	2	7	4	13	26
Podaljšanje akreditacije za skrajšano obdobje	0	0	4	1	4	9
Preoblikovanje	2	0	1	2	2	7
Umik vloge (prva akreditacija)	1	2	0	0	0	3
Negativne odločitve v postopkih visokošolskih zavodov	0	1	1	0	1	3
Skupaj	3	5	13	8	20	49
Višje strokovne šole						
Zunanja evalvacija (pozitivna mnenja in pozitivna mnenja s pridržkom)	9	15	8	8	10	50
Negativna mnenja	0	0	0	1	1	2
Skupaj	9	15	8	9	11	52

Med vsemi postopki so bile najštevilčnejše akreditacije študijskih programov, skupno 77, pri čemer jih je bilo največ leta 2019. Negativne odločitve so bile redke, nekaj zavodov se je odločilo za umik vloge. Z leti je raslo tudi število vzorčnih evalvacij. V celotnem obdobju je agencija izvedla le eno prvo akreditacijo visokošolskega zavoda. Na področju višjega strokovnega izobraževanja agencija sledi petletnem načrtu zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol, ki je usklajen z deležniki.

Preglednica 2:

Primerjalni pregled postopkov podaljšanja akreditacij študijskih programov in visokošolskih zavodov ter zunanje evalvacije višjih strokovnih šol

Postopek	Skupaj 2014–2017	Skupaj 2018–2022
Podaljšanje akreditacije študijskega programa	492	122
Podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda	26	53
Zunanja evalvacija višje strokovne šole	31	54
Skupna vsota	549	229

Preglednica 2 kaže, da je bilo v obdobju 2014–2017 izvedenih 492 postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov, kar je znatno več kot v obdobju 2018–2022, ko jih je bilo le 122. To je posledica zakonske ureditve, ki je opustila postopke podaljšanja akreditacije študijskih programov.

2.

Metodološki okvir za pripravo sistemske analize

Pri pripravi sistemske analize slovenskega visokega in višjega strokovnega šolstva za obdobje 2018–2022 je bil uporabljen metodološki pristop, ki temelji na kombinaciji dveh virov podatkov: analizi poročil skupin strokovnjakov ter analizi samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol.

Ta dvojni pristop omogoča celovit vpogled v kakovost visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, saj združuje objektivne ugotovitve strokovnjakov s samopresojo zavodov, hkrati pa zagotavlja pri-

merljivost rezultatov s prejšnjimi obdobji. Analiza poročil strokovnjakov temelji na javno dostopnih mnenjih in končnih poročilih skupin strokovnjakov, ki jih je imenoval svet agencije, medtem ko analiza samoevalvacijskih poročil ocenjuje kakovost poročanja in evalvacije, kot jo izvajajo zavodi sami. Oba pristopa uporabljata kombinacijo kvalitativne in kvantitativne analize s strukturiranimi vprašalniki, ki so prilagojeni specifičnim merilom kakovosti in področjem presoje, kar omogoča sistematično oceno prednosti, priložnosti za izboljšave in morebitnih neskladnosti s predpisi.

Analiza poročil skupin strokovnjakov

Analiza temelji na javno dostopnih strokovnih mnenjih in izsledkih v končnih poročilih skupin strokovnjakov, ki jih je imenoval svet agencije za postopke akreditacije, podaljšanja akreditacije in evalvacije. V vzorec analize so bila izbrana strokovna mnenja, ki temeljijo na proučeni dokumentaciji, ugotovitvah ob obiskih zavodov in odgovorih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Poročila so bila izbrana glede na obdobje odločitev sveta agencije med letoma 2018 in 2022. Pri analizi poročil strokovnjakov so bile upoštevane končne ugotovitve.

Obraznava podatkov je sledila metodologiji iz prejšnje systemske analize v obdobju 2014–2017, z določenimi prilagoditvami glede na specifične zahteve in okoliščine trenutnega obdobja, kar je omogočilo kontinuiteto in primerljivost rezultatov med različnimi obdobji.

Analiza poročil skupin strokovnjakov o visokošolskih zavodih, njihovih študijskih programih in višjih strokovnih šolah je bila opravljena na podlagi zaprtih vprašalnikov, posebej prilagojenih vrsti postopka. Zaradi različne velikosti vzorcev so bila vprašanja strukturirana glede na **področja preseje in posamezne kazalnike**, ki izhajajo akreditacijskih in evalvacijskih merilih. Vsi vprašalniki so pokrivali enaka področja:

- (1) vpetost v okolje,
- (2) delovanje zavoda,
- (3) kadre,
- (4) študente,
- (5) materialne pogoje,
- (6) zagotavljanje kakovosti,
- (7) organizacijo in izvedbo izobraževanja (le pri presojah visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov).

Nekatera področja so imela podlago v merilih, druga pa ne, a je agencija ocenila, da tudi ta lahko prispevajo k boljšemu razumevanju delovanja visokošolskih zavodov in študijskih programov. Metodološki pristop, ki temelji na analizi zaključnih ugotovitev na koncu vsakega standarda, sicer ne omogoča odgovorov na vsa vprašanja, vendar ponuja vpogled v ključne značilnosti presoj.

Cilj raziskave je bil oceniti kakovost slovenskega visokega in višjega šolstva v obdobju 2018–2022, s poudarkom na prepoznavanju dobrih praks, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti glede na ZViS in Merila za akreditacijo. Vprašalniki so omogočili šifriranje in interpretacijo poročil skupin strokovnjakov, pri čemer so izsledki razvrščeni v kvalitativne kategorije:

(1)
prednosti,

(3)
**neskladnosti
s predpisi,**

(2)
**priložnosti za
izboljšanje,**

(4)
ni obravnavano.

Analiza samoevalvacijskih poročil

Analiza samoevalvacijskih poročil (v nadaljevanju: SEP) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol se osredotoča na oceno kakovosti poročanja in same evalvacije, ne pa na vpogled v dejansko stanje teh izobraževalnih ustanov, kot to prikazujejo poročila strokovnjakov ob različnih akreditacijah in evalvacijah. Zaposleni na agenciji so na podlagi določenih kriterijev pregledovali SEP visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol za dve samoevalvacijski obdobji, za študijski leti 2020/21 in 2021/22. Za vsako analizo so sestavili vzorec parov obeh dostopnih poročil, pri čemer so za vsak visokošolski zavod ali višjo strokovno šolo zbrali in analizirali dve najnovejši dostopni SEP. V analizo smo vključili skupno 295 SEP.

Kvalitativna in količinska analiza je temeljila na anketah z zaprtimi vprašanji, posebej prilagojeni sestavi SEP, predpisani z Merili za akreditacijo oziroma Merili za zunanjo evalvacijo. Ker so si ti predpisi podobni, so bila vprašanja v obeh anketah, tako za visokošolske zavode kot tudi višje strokovne šole, strukturirana po istih področjih presoje: (1) vpetost v okolje, (2) delovanje zavoda, (3) kadri, (4) študenti, (5) materialni pogoji in (6) zagotavljanje kakovosti. Pri obeh anketah zajema dodatno področje presoje (7) organizacijo in izvajanje študija.

Vprašanja v anketi so se osredotočila na to, ali so določena področja presoje, standardi ali kazalniki kakovosti zajeti v SEP ter kakšen je njihov evalvacijski obseg. Ponujala so tri možne odgovore:

- **Ne;** področje, standard ali kazalnik ni ustrezno predstavljen, dokumentiran ali analiziran v poročilu, kar pomeni, da iz njega ne izhajajo ukrepi za izboljšanje.
- **Da, to je predstavljeno;** področje, standard ali kazalnik je v poročilu omenjen in dokumentiran, vendar brez kakovostne ocene ali smiselnih ukrepov za izboljšanje.
- **Da, to je predstavljeno in evalvirano;** področje, standard ali kazalnik je ustrezno dokumentiran, analiziran in ovrednoten, kar omogoča oblikovanje smiselnih ukrepov za izboljšanje na podlagi evalvacijske podlage.

Vprašanja so bila zasnovana tako, da omogočajo enostavne odgovore z »da« ali »ne« in pokrivajo teme, kot so skladnost poročila s področji presoje glede na Merila za akreditacijo ali Merila za evalvacijo, obravnava ukrepov za izboljšanje iz prejšnje samoevalvacije ter oblikovanje prednosti in priložnosti za izboljšanje, vključno s predlogi za nove ukrepe in akcijskim načrtom.

Nekatera vprašanja so se osredotočala na ravni, na katerih se izvajajo samoevalvacijske prakse – na ravni ustanove, posameznih študijskih programov, obe ravni ali nobeno. Metodološka omejitev je bila, da vprašanja tipa »da/ne« niso omogočala poglobljenega vpogleda v razloge in okoliščine samoevalvacijskih praks, ampak le površinsko pokazala, ali so določeni elementi prisotni.

Poleg tega je bila presoja delno odvisna od subjektivnih interpretacij sodelavcev agencije, kar je lahko vplivalo na enotnost in primerljivost rezultatov.

3.

Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji visokošolskih zavodov

Pregled in ocena kazalnikov kakovosti

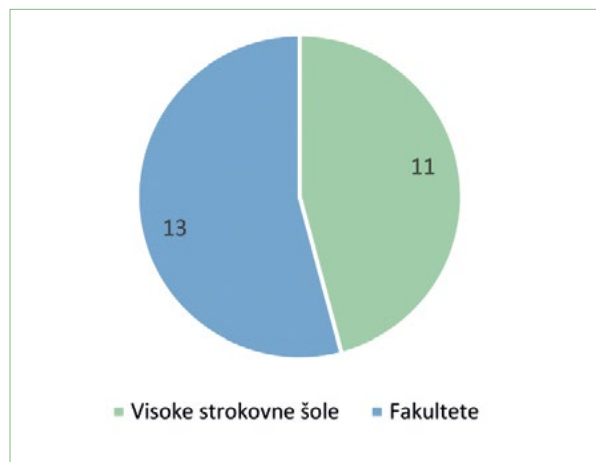
Pregled je zajel 25 poročil skupin strokovnjakov, kar je bilo ocenjeno kot primerljivo z vzorcem iz prejšnje systemske analize, ko je bilo obravnavanih 26 takih poročil. Iz poročil skupin strokovnjakov je razvidno, da so bili strokovnjaki pri ugotavljanju neskladnosti zadržani, saj je bilo njihovo število na vseh področjih presoje nizko, najpogosteje v razponu od 5 do 10 %.

Kot izjema sta bili zaznani področji kakovosti samoevalvacije študijskih programov in izvajanja študija, kjer je bil delež neskladnosti višji in je dosegal tudi 20 %. Opaženo je bilo tudi, da so bile prednosti pogosto uravnotežene s priložnostmi za izboljšanje, kar kaže na previden pristop k ocenjevanju kakovosti. Izjema je bilo področje zagotavljanja kakovosti, kjer so močno prevladovale priložnosti, ter področje vpetosti v okolje, kjer so izrazito prevladovale prednosti.

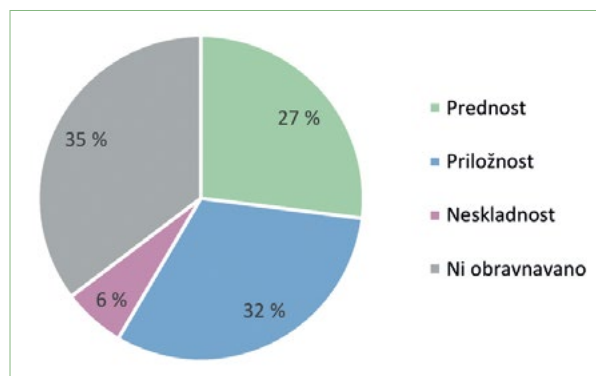
V postopkih podaljšanja akreditacije so bili v obravnavanem obdobju samo samostojni visokošolski zavodi, in sicer 11 visokih strokovnih šol in 13 fakultet.

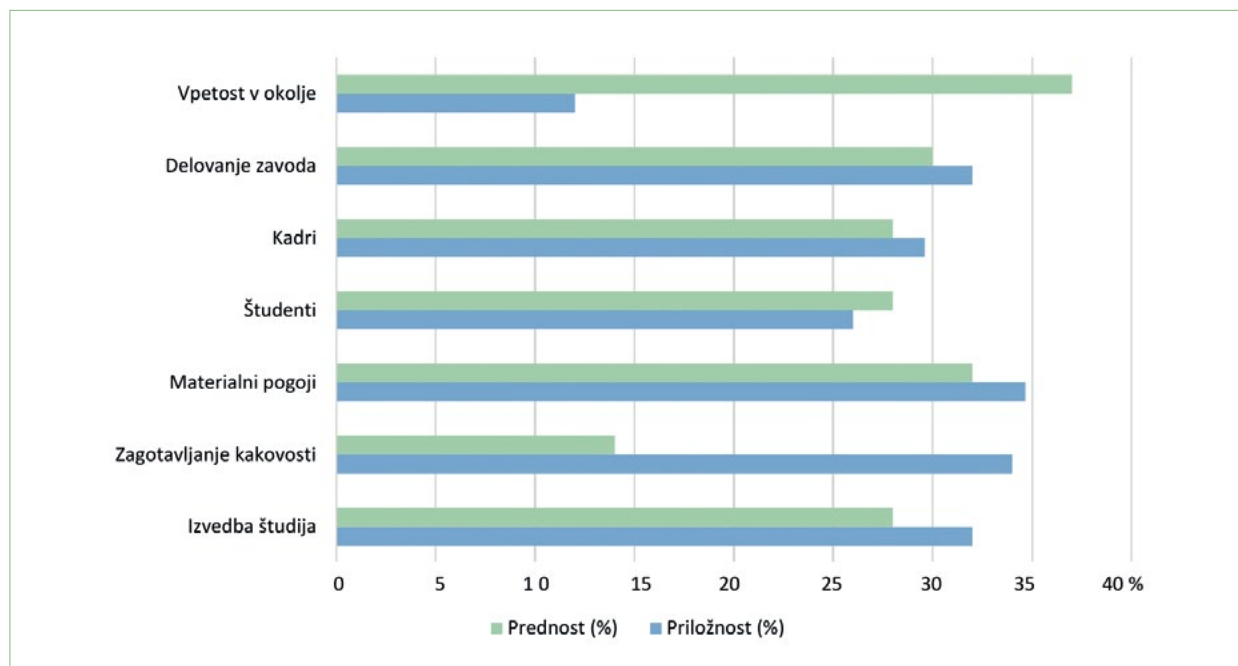
Vsega skupaj je bilo analiziranih 895 posamičnih odgovorov na anketna vprašanja, ki so bili razvrščeni v kvalitativne kategorije. V analizo so bile

Grafikon 1:
Visokošolski zavodi glede na vrsto

Grafikon 2:
Visokošolski zavodi glede na štiri kvalitativne kategorije

vključene le zaključne ugotovitve po zaključku vsakega standarda.

Anketni podatki, prikazani v tortnem diagramu, odražajo porazdelitev odgovorov v štiri glavne kvalitativne kategorije. Največji delež (33 %) pripada kategoriji *ni obravnavano*, kar pomeni, da določene vsebine skupine strokovnjakov niso obravnavale ali da niso odstopale niti pozitivno niti negativno od določil Meril za akreditacijo.

Druga največja skupina, ki zajema 32 % odgovorov, je kategorija *priložnost*. Poleg tega je opaziti, da skupine strokovnjakov, razen v redkih izjemah, stremijo k uravnoteženju prednosti in priložnosti za izboljšanje. V nadaljevanju so podrobneje analizirani posamezni kazalniki kakovosti za vsako področje presoje posebej.

Zanimalo nas je, kako pogosto so strokovnjaki v svojih poročilih kazalnike opredelili po posameznih kvalitativnih kategorijah *prednost*, *priložnost za izboljšanje*, *neskladnost* in *ni obravnavano*. V nadaljevanju je navedena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za kazalnike kakovosti po posameznih področjih presoje.

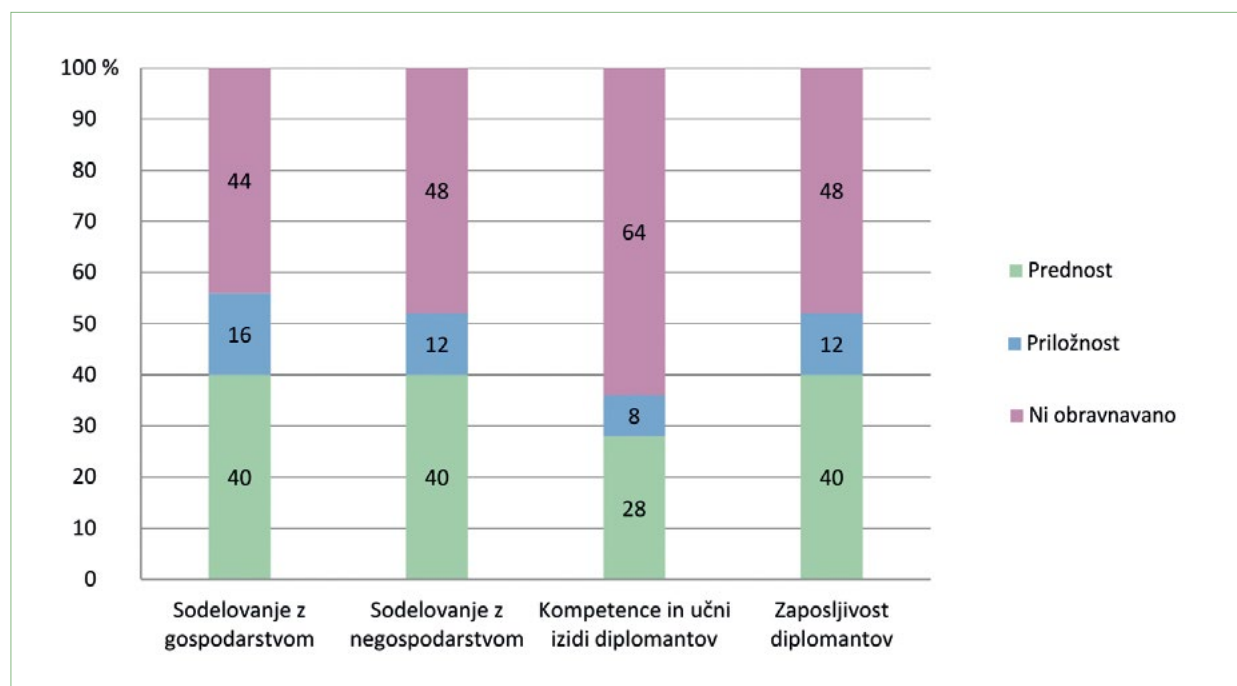
(1) Najprej je obravnavana **vpetost v okolje**, pri kateri so bile kvalitativne ugotovitve strokovnja-

kov upoštewane glede na naslednje kazalnike:

- **sodelovanje visokošolskih zavodov z gospodarskim sektorjem** – partnerstva, uporabni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja pri poučevanju ali evalvaciji študijskih programov;
- **sodelovanje visokošolskih zavodov z negospodarskim sektorjem** – javne storitve, izpolnjevanje zahtev javnega sektorja, intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;
- **kompetence in zaposljivost diplomantov** glede na njihovo izobrazbo in veščine.

V približno polovici poročil področje **vpetosti v okolje** pri zaključnih ugotovitvah ni obravnavano oziroma skupine strokovnjakov niso zaznale pozitivnih ali negativnih odklonov, kar pomeni, da je bil standard izpolnjen, kot predpisujejo Merila za akreditacijo. Še posebej veliko prednosti je bilo ugotovljenih pri *sodelovanju zavodov z gospodarskim ali negospodarskim sektorjem* kot tudi *zaposljivosti diplomantov*, kar je podobno ugotovitvi pri evalvacijah študijskih programov, kot bo razvidno v nadaljevanju.

Grafikon 4:
Kazalniki kakovosti na področju vpetosti v okolje

V prejšnji sistemski analizi so strokovnjaki temu področju namenili več pozornosti, saj ga je le kakšna petina poročil izpustila, največjo pozornost pa so posvetili prav tako **sodelovanju z gospodarskim sektorjem**, kjer so zaznali največ prednosti. Pri **kompetencah** so, podobno kot tokrat, prevladovale prednosti; izjema je bilo **sodelovanje z negospodarstvom**, kjer je bilo, v nasprotju s tokratno analizo, zaznati dokaj izenačeno število prednosti in priložnosti.

(2) Na naslednjem področju presoje, **delovanju visokošolskega zavoda**, so strokovnjaki upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **poslanstvo, vizijo in strategijo** glede na organizacijske cilje in načrtovanje;
- **organizacijo in vodenje** visokošolskega zavoda;
- **sodelovanje ključnih deležnikov** pri vodenju visokošolskega zavoda, tj. sodelovanje pri upravljanju;
- **doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc**, tj. praks, ki se nanašajo na ocenjevanje znanja, veščin in kompetenc;
- **raziskovalno, strokovno ali umetniško delo** glede na znanstveno, strokovno

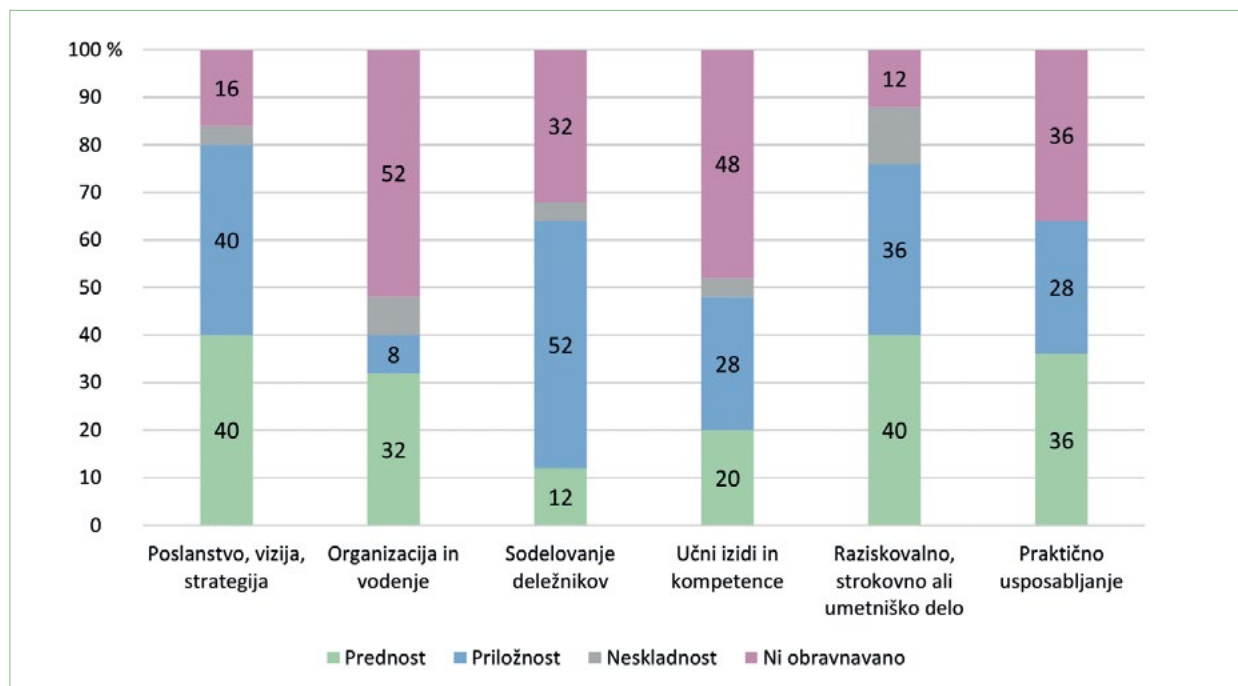
in profesionalno raziskovanje ali umetniško delo ter dosežke in nagrade na institucionalni ravni;

- **praktično usposabljanje** glede na organiziranost, izvajanje in evalvacijo.

Kazalnik **sodelovanja ključnih deležnikov** izstopa po znatno večjem številu priložnosti v primerjavi s prednostmi, medtem ko pri kazalniku **organizacije in vodenja** prednosti močno prevladujejo nad priložnostmi, pri čemer je opazen visok delež poročil, ki tega kazalnika niso obravnavali. Ostali kazalniki so obravnavani razmeroma uravnoteženo glede na prednosti in priložnosti. Med kazalniki, ki jih poročila ne obravnavajo, imata najmanjši delež **poslanstvo, vizija in strategija** ter **raziskovalno, strokovno ali umetniško delo**, pri drugih kazalnikih pa je delež približno 50-odstoten. Neskladnosti pri **praktičnemu usposabljanju** niso bile ugotovljene, pri drugih kazalnikih pa imajo od 4- do 12-odstoten delež.

Primerjava s prejšnjo analizo pokaže prevlado priložnosti nad prednostmi na področju znanstveno-raziskovalnega oziroma strokovnega delovanja zavoda ter na manjši obseg obravnave spremljanja kompetenc. Podobno tudi tokrat znatna prevladujejo prednosti pri poslanstvu in upravljanju zavoda, kazalnik **sodelovanja ključnih deležnikov**

Grafikon 5:

Kazalniki kakovosti na področju delovanja zavoda

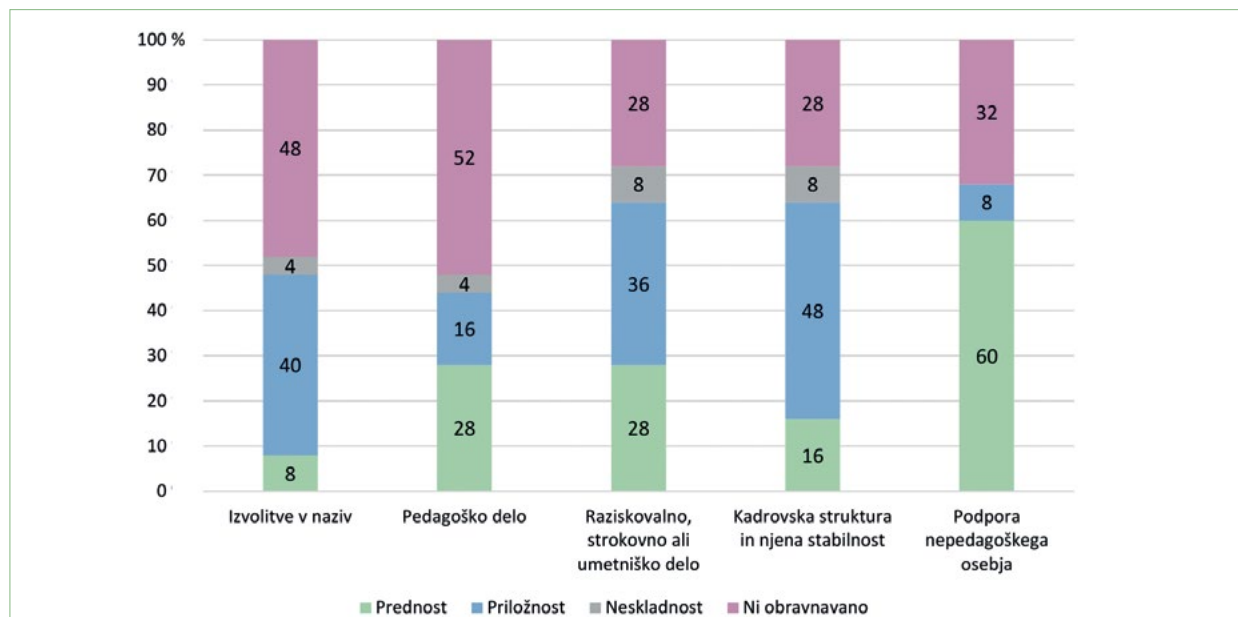
pa kaže še večjo prevlado priložnosti kot v analizi iz prejšnjega obdobja.

(3) Pri analizi izsledkov o **kadrih** so strokovnjaki upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **izvolitev v naziv**, njihovo veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov, ki jih učitelji poučujejo;
- **pedagoško delo** učiteljev;

- **znanstvenoraziskovalno, strokovno ali umetniško delo učiteljev** (na ravni posameznika);
- **kadrovsko strukturo in njeno stabilnost** glede na vrsto zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na visokošolskem zavodu,
- **administrativno, strokovno in materialno podporo** nepedagoškega osebja – stabilnost zaposlitve in kakovost storitev.

Grafikon 6:

Kazalniki kakovosti na področju kadrov zavoda

Administrativna, strokovna in materialna podpora nepedagoškega osebja je kot prednost opredeljena v kar 60 % poročil, kar predstavlja najpogosteje ugotovljeno prednost. Nasprotno pa kazalnik **izvolitev v naziv** izstopa po izrazito nizkem številu prednosti, saj jih navaja manj kot 10 % poročil, medtem ko so priložnosti opredeljene v 40 % poročil. Pri **kadrovski strukturi** je prav tako opaziti znatno večji delež priložnosti kot prednosti. Pri tem kazalniku se priložnosti pojavljajo trikrat pogosteje kot pri drugih.

Večje pomanjkljivosti in neskladnosti se pojavljajo pri vseh kazalnikih kakovosti, razen pri **administrativni, strokovni in materialni podpori nepedagoškega osebja**.

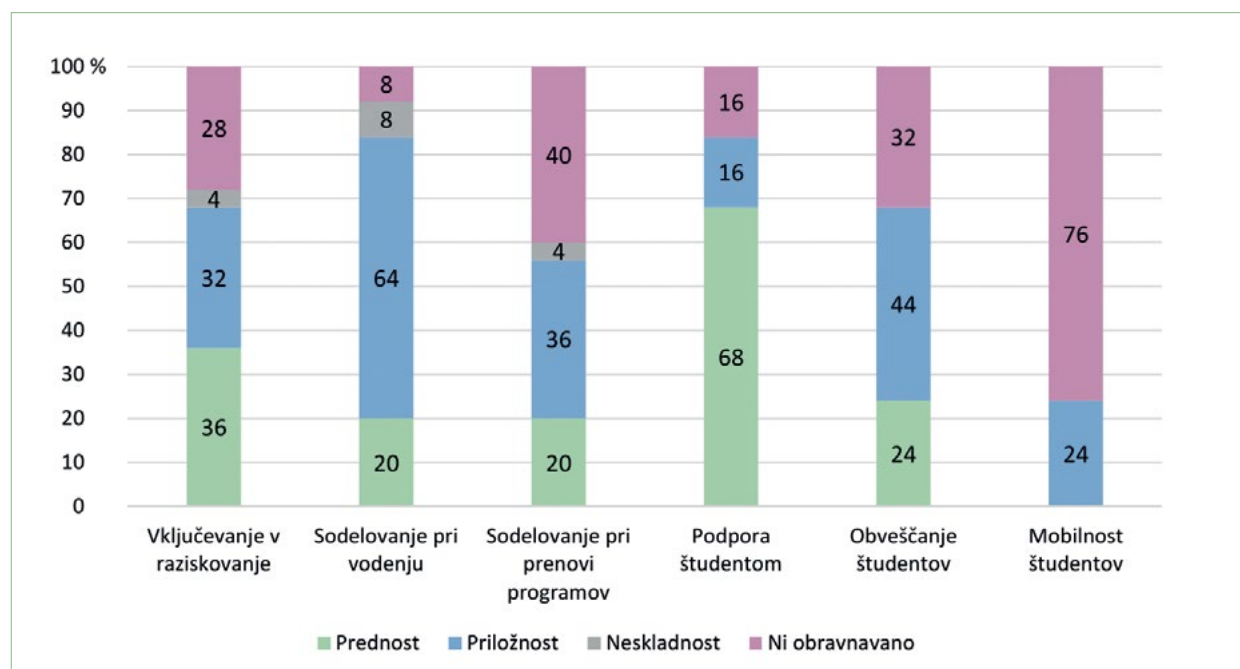
(4) Pri **študentih** so zajeti naslednji kazalniki kakovosti:

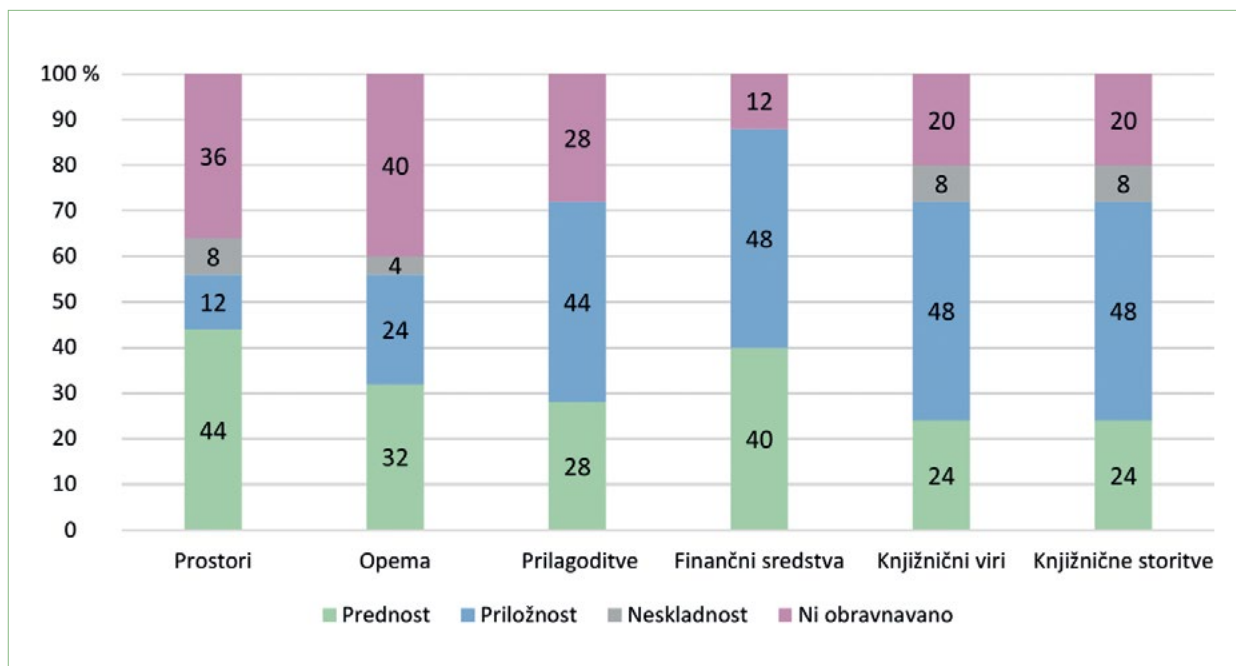
- **vključevanje v raziskovanje** glede na dejansko sodelovanje študentov pri znanstvenem in strokovnem raziskovanju ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
- **sodelovanje pri vodenju**, ki se nanaša na vključenost študentov v vodenje visokošolskega zavoda;

- **sodelovanje pri prenovi študijskih programov**, ki se nanaša na vključenost študentov v prenovu študijskih programov in sprejemanje sprememb programov;
- **podpora študentom**, ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju, storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve;
- **obveščanje študentov**, ki se nanaša na informacijske storitve visokošolskega zavoda in obsega obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo;
- **mobilnost študentov**, ki se nanaša na podporo in pogoje mobilnosti študentov, njeno organizacijo in dejanske študentske izmenjave.

Na področju, ki zajema študente, je najmanj ugotovljenih neskladnosti. Med kazalniki kakovosti, kjer priložnosti prevladujejo nad prednostmi, je treba posebej omeniti **sodelovanje pri vodenju**, kjer priložnosti kar trikrat presegajo prednosti. Podobno razmerje, čeprav je število priložnosti nekoliko manjše, se pojavlja tudi pri kazalnikih **sodelovanja pri prenovi študijskih programov** in

Grafikon 7:
Kazalniki kakovosti na področju študentov zavoda

obveščanja študentov. Kot pozitivno izjemo lahko izpostavimo **podporo študentom**, kjer število prednosti znatno presega število priložnosti – skoraj štirikrat, podobno kot pri **administrativni, strokovni in materialni podpori nepedagoškega osebja**, ki je bila predstavljena pri prejšnji točki. Pri **mobilnosti študentov**, ki je v pregledanih poročilih najredkeje obravnavana, skupine strokovnjakov ugotavljajo le priložnosti za izboljšanje.

Primerjava s prejšnjo analizo kaže podobno sliko pri prevladi prednosti pri **vključevanju v raziskovanje in podpori študentom**, pri **mobilnosti in sodelovanju pri vodenju** pa so bile v obeh analizah ugotovljene pretežno priložnosti za izboljšanje. Spremembo je zaznati pri **obveščanju študentov**, ki je bilo v prejšnji analizi zelo pozitivno, tokrat pa precej slabše ocenjeno.

(5) **Materialni pogoji** zajemajo naslednje kazalnike kakovosti:

- **prostore** – objekte za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo;
- **opremo** za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo;
- **prilagoditve za študente s posebnimi potrebami** glede na posebne prilagoditve

objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;

- **finančna sredstva** glede na finančno stabilnost in primernost v celotnem obdobju akreditacije;
- **knjižnične vire** glede na fizične izvode študijske in raziskovalne literature, pa tudi dostop do zbirk podatkov;
- **knjižnične storitve** glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem.

Na tem področju presoje so kazalniki, kot so **oprema, prilagoditve za študente s posebnimi potrebami** in **finančna sredstva**, dokaj uravnoteženi glede na razmerje med prednostmi in priložnostmi. Izrazito izstopa kazalnik **prostorov**, kjer prednosti kar štirikratno presega priložnosti. V nasprotni smeri opazimo dvakratni presežek priložnosti pri kazalnikih **knjižničnih virov** in **knjižničnih storitev**. Pri teh dveh kazalnikih in zlasti pri **finančnih sredstvih** zavzema kategorija odsotnosti obravnave manjši delež v primerjavi z drugimi kazalniki. Najmanj ugotovljenih večjih pomanjkljivosti oziroma neskladnosti je na področjih **prilagoditve za študente s posebnimi potrebami** in **finančnih sredstev**.

V prejšnji analizi je pri kazalnikih *prostorov in opreme* še večji delež prednosti v primerjavi s priložnostmi. Drugačno sliko kažejo *prilagoditve za študente s posebnimi potrebami*, kjer je prejšnja analiza zaznala več prednosti. *Finančna sredstva in knjižnični viri* v primerjavi s prejšnjim obdobjem kažejo nekoliko boljšo sliko, z nekoliko več prednostmi, pri obeh kazalnikih pa priložnosti prevladujejo. *Knjižnične storitve* so se, kot izhaja iz obeh analiz, poslabšale, saj skoraj 50 % poročil navaja priložnosti, ugotovljene pa so bile tudi neskladnosti.

(6) **Zagotavljanje kakovosti** kot posebno področje presoje notranjega zagotavljanja kakovosti vsebuje naslednje kazalnike kakovosti:

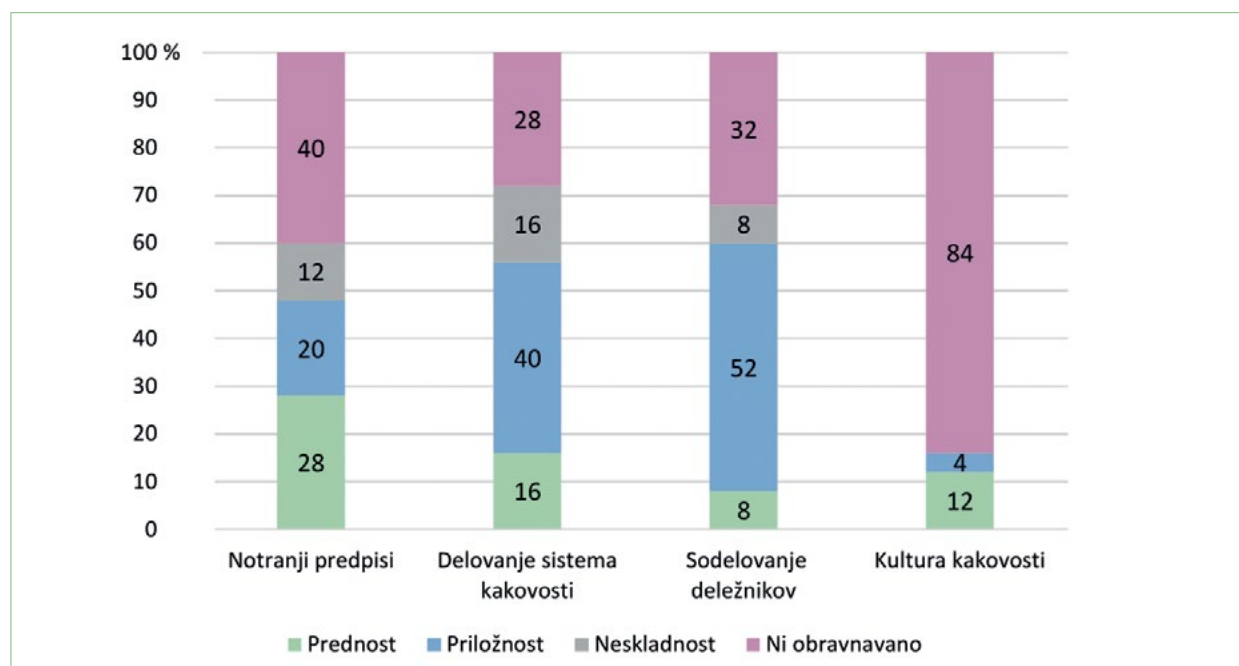
- **notranje predpise** o zagotavljanju kakovosti glede na poslovnik kakovosti ali druge sprejete dokumente;
- **delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti** glede na organizacijo, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti;
- **sodelovanje ključnih deležnikov** pri notranjem zagotavljanju kakovosti;
- **kulturo kakovosti**;

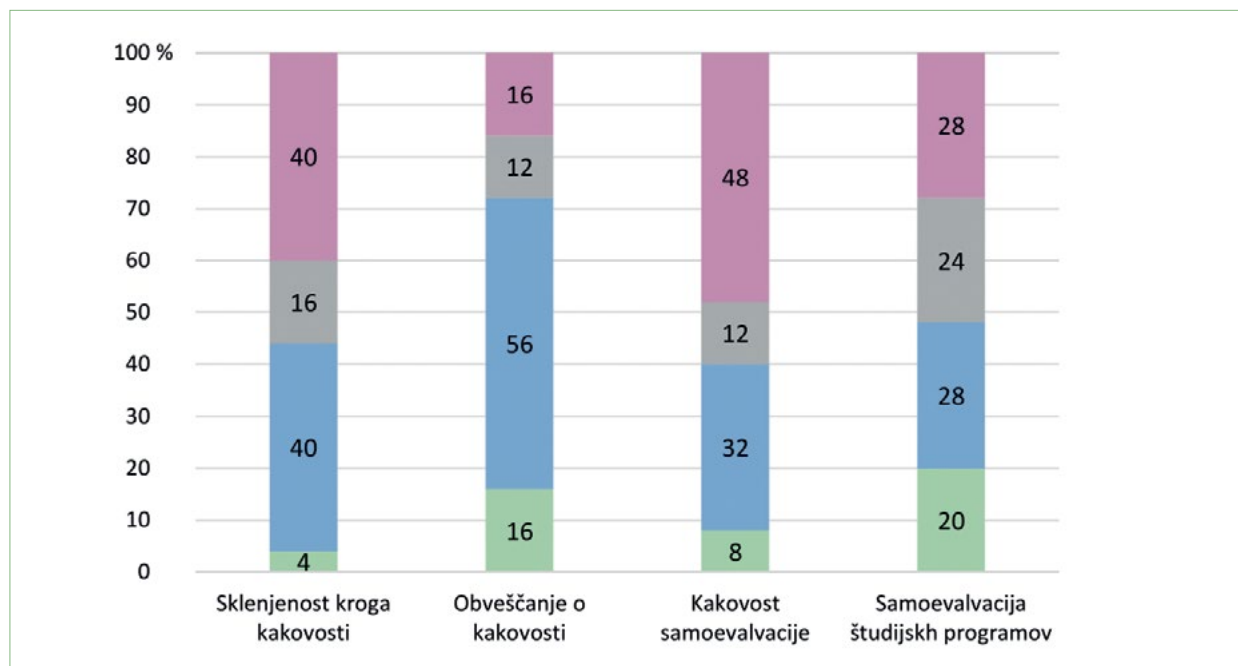
- **sklenjenost kroga kakovosti** glede na popolnost procesa zagotavljanja kakovosti, tj. sklenjenost Demingovega kroga (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodnih ciklov zagotavljanja kakovosti, vključno s postopki nadaljnega spremljanja;
- **obveščanje o zagotavljanju kakovosti**, tj. o procesih zagotavljanja kakovosti, njihovi pomembnosti in rezultatih;
- **kakovost samoevalvacije** glede na doslednost, celovitost, metodološko strogost in uspešnost samoevalvacije;
- **samoevalvacijo posameznih študijskih programov**, tj. redno pregledovanje študijskih programov in njihovo razvijanje glede na rezultate samoevalvacije.

Pri presoji *kulture kakovosti*, ki je v prvem sklopu kazalnikov najmanjkrat obravnavana, skupine strokovnjakov ugotavljajo več prednosti kot priložnosti za izboljšavo. Pri vseh preostalih kazalnikih, z izjemo *notranjih predpisov*, je opazen presežek priložnosti za izboljšanje.

Še posebej izstopajo priložnosti pri kazalniku *sodelovanja ključnih deležnikov*, nekoliko manj pa pri *delovanju sistema notranjega zagotavljanja kakovosti*.

Grafikon 9:
Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti zavoda

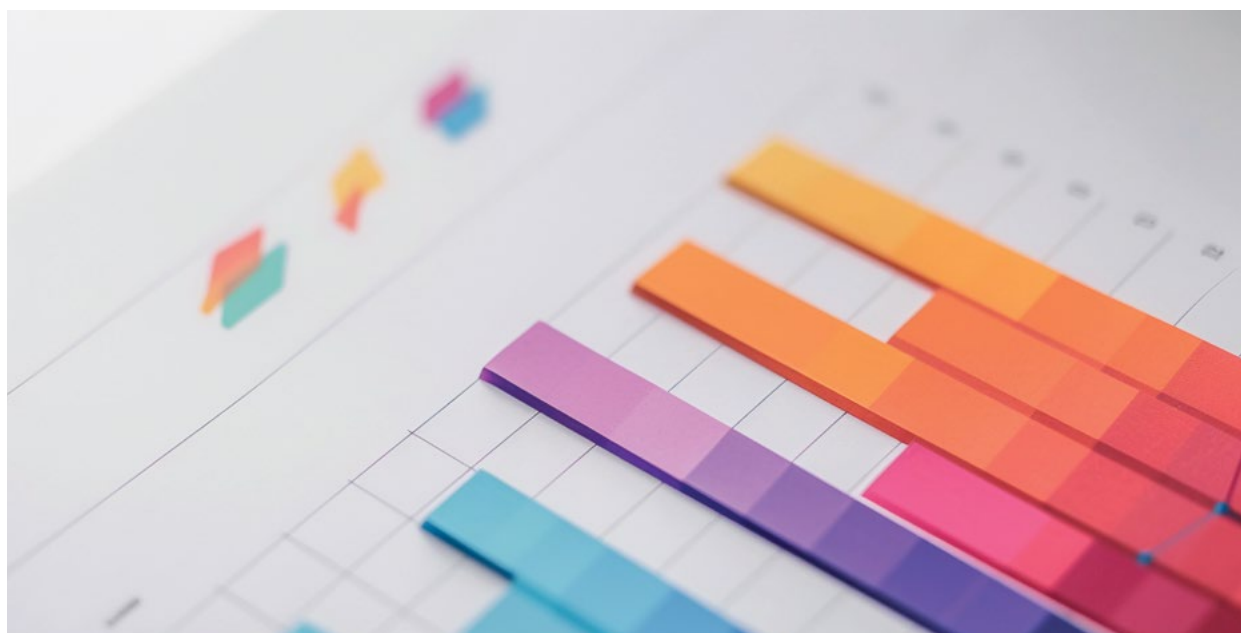

Tudi v drugem sklopu tega področja presoje je zaznati izrazit presežek priložnosti nad prednostmi, še posebno pri kazalnikih *sklenjenosti kroga kakovosti* in *obveščanja o zagotavljanju kakovosti*. Manjši, a še vedno opazen presežek priložnosti se pojavlja tudi na področju *kakovosti samoevalvacije* in *samoevalvacije študijskih programov*.

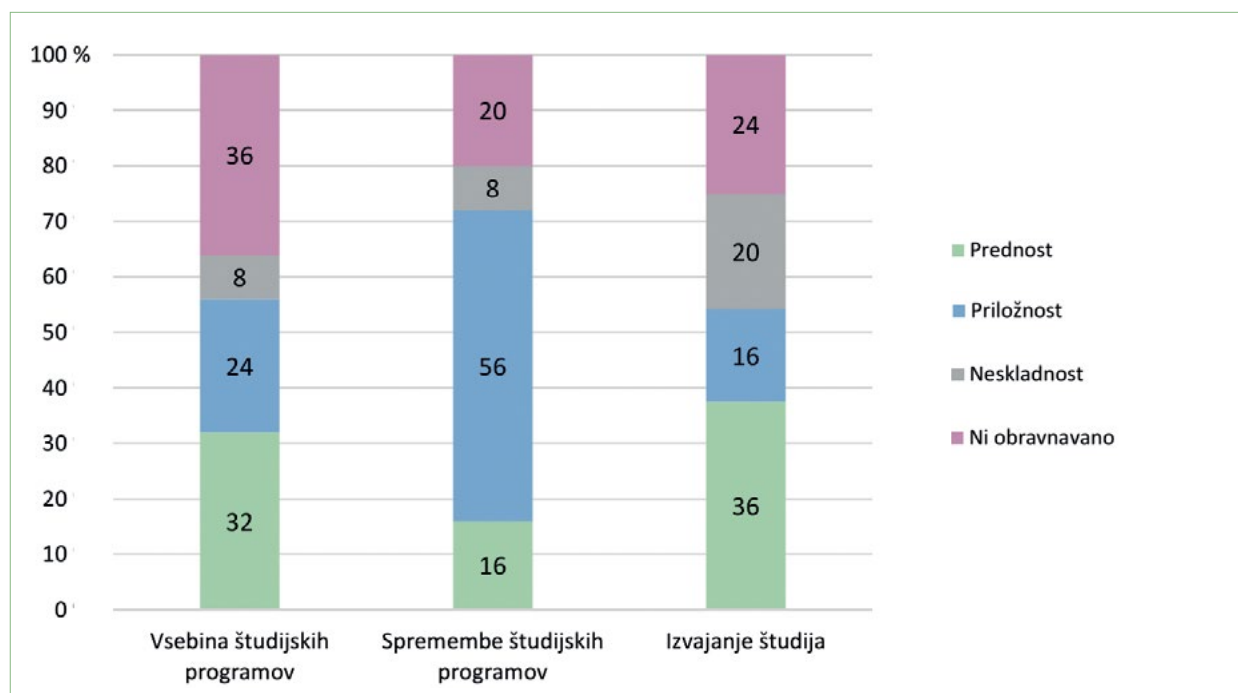
Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri vseh kazalnikih kakovosti za to področje, razen pri *kulturi kakovosti* (glede na

stanje in razvoj), pri čemer jih je na tem področju v primerjavi z ostalimi obravnavanimi področji presoje tudi največ.

Pri prejšnji analizi je to področje zaznamovala izrazita prevlada priložnosti za izboljšanje. Kazalnik *notranjih predpisov o zagotavljanju kakovosti* tokrat kaže boljšo sliko, s presežkom prednosti. Tudi pri *kulturi kakovosti* je ugotovljenih več prednosti kot priložnosti, vendar so temu kazalniku strokovnjaki tokrat namenili dosti manj pozornosti.

Grafikon 10:

Kazalniki kakovosti na področju organizacije in izvedbe izobraževanja

(7) **Organizacija in izvedba izobraževanja** zajema naslednje kazalnike kakovosti:

- **vsebino študijskih programov**, tj. učne načrte in predmetnike, sestavo in skladnost vsebine, pa tudi njihovo ustreznost glede na področje študija ali znanstveno disciplino;
- **spremembe študijskih programov** glede na razvijanje vsebin (spremembe učnih načrtov in predmetnikov), spremembe študijske literature, zamenjavo učiteljev in zamenjavo obveznih sestavin;
- **izvajanje študijskih programov** glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov, zadovoljstvo deležnikov s študijskim programom in njegovim izvajanjem, način izvajanja (tj. učenje na daljavo), jezik poučevanja.

Iz zbranih podatkov izhaja, da so se skupine strokovnjakov v poročilih manj posvečale vsebini študijskih programov in njihovim spremembam oziroma niso zaznale negativnih ali pozitivnih odstopanj. Kljub temu je na tem področju presoje ugotovljeno izrazito izstopanje priložnosti za izboljšanje pri kazalniku *sprememb študijskih programov*.

Nasprotno so pri kazalniku *vsebine študijskih programov* prednosti in priložnosti uravnotežene, vsaka z okoli 30 %, medtem ko pri kazalniku *izvajanja študijskih programov* prednosti približno dvakratno presegajo priložnosti. Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri vseh treh kazalnikih; največ jih je pri *izvajanju študijskih programov*, kjer so pogostejše od priložnosti za izboljšanje.

V prejšnji analizi so skupine strokovnjakov kazalnikom tega področja namenile manj pozornosti, saj so prednosti prevladovali pri kazalniku *vsebine študijskega programa*, medtem ko je bila slika pri *spremembah študijskih programov* nekoliko boljša, z izenačenimi prednostmi in priložnostmi.

Primerjava s prejšnjim obdobjem

Rezultati analize kakovosti delovanja visokošolskih zavodov kažejo, da so se ti pri večini kazalnikov v primerjavi s prejšnjim obdobjem (2014–2017) opazno izboljšali. Kljub temu ostajajo nekateri izzivi, ki so bili prepoznani že v prejšnjih analizah in jih v nadaljevanju izpostavljamo kot splošna področja za izboljšave.

Na področju **vpetosti v okolje** je bilo *sodelovanje z gospodarskim sektorjem* ocenjeno zelo pozitivno že v prejšnjem obdobju, medtem ko so bile pri kazalniku *sodelovanja z negospodarskim sektorjem* takrat ugotovljene tudi številne priložnosti za izboljšanje. V tokratni analizi pri vseh kazalnikih vpetosti v okolje, vključno z *zaposljivostjo diplomantov*, močno prevladujejo prednosti nad priložnostmi za izboljšanje, a je hkrati pogosteje ugotovljena kategorija *ni obravnavano*. Tako v tem kot tudi prejšnjem obdobju pri *sodelovanju z gospodarskim sektorjem* prevladujejo priložnosti, medtem ko na področju **delovanja visokošolskega zavoda** pri kazalniku *organizacije in vodenja* tokrat prevladujejo prednosti, v prejšnji analizi pa so prevladovali priložnosti. Pri *raziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu* še vedno prevladujejo priložnosti, vendar manj izrazito kot v preteklosti.

Pri *mobilnosti študentov* so bile tako v prejšnji kot tudi tokratni analizi ugotovljene izključno priložnosti, največ prednosti pri kazalnikih na področju **študentov** pa je bilo ugotovljenih pri *podpori in obveščanju študentov*. Med kazalniki kakovosti, pri katerih priložnosti še vedno prevladujejo nad prednostmi, izstopa *sodelovanje pri vodenju*, kjer priložnosti kar trikrat presegajo prednosti.

Podobna ugotovitev je bila zabeležena tudi v prejšnji analizi.

Pri *knjižničnih virih*, ki spadajo na področje **materialnih pogojev**, priložnosti že vsa leta prevladujejo nad prednostmi, kar ne velja za druge kazalnike. Pri *knjižničnih storitvah* so bile v prejšnji analizi prednosti in priložnosti enakovredno zastopane, tokrat pa je ta vidik slabše ocenjen. Kot kaže trenutna analiza, na področju zagotavljanja kakovosti pri večini kazalnikov prevladujejo priložnosti za izboljšanje, kar je bilo ugotovljeno tudi v prejšnji analizi.

Čeprav so se strokovnjaki v prejšnji analizi manj posvečali področju **organizacije in izvedbe izobraževanja**, posebej *vsebini, izvedbi in spremembam študijskih programov*, kot v tokratni analizi, je v obeh analizah opazen znaten delež prednosti. Kazalnik *sprememb študijskih programov* pa izjemoma še vedno, tokrat celo še nekoliko bolj, izstopa z velikim deležem priložnosti za izboljšanje.

Na splošno lahko ugotovimo, da so strokovnjaki pri prepoznavanju neskladnosti razmeroma zadržani, saj je delež poročil, ki vsebujejo neskladnosti, v povprečju le 7-odstoten (v prejšnji analizi 2-odstoten). Rezultati kažejo, da priložnosti za izboljšanje rahlo prevladujejo nad prednostmi, medtem ko so v prejšnji analizi izrazito prevladovali priložnosti. Poleg tega je opaziti, da strokovnjaki, razen v redkih primerih, pri navajanju prednosti pogosto izpostavijo tudi priložnosti za izboljšanje.

Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize

Kategorija	Podrobnosti
Splošne značilnosti pregleda poročil	<ul style="list-style-type: none"> Pregled 25 poročil strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov Poročila ovrednotena z uporabo enotno oblikovanih anketnih vprašalnikov in metodologije z 39 kazalniki kakovosti Kazalniki ovrednoteni po štirih kategorijah: prednosti, priložnosti za izboljšanje, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano
Ugotovitve o metodologiji poročil	<ul style="list-style-type: none"> Strokovnjaki pri ugotavljanju neskladnosti oz. večjih pomanjkljivosti zadržani, nizek delež ocenjenih neskladnosti in večjih pomanjkljivosti Pogosta uravnoteženost prednosti s priložnostmi za izboljšanje Nekatere vsebine niso obravnavane ali so obravnavane preveč splošno
Kazalniki kakovosti z več priložnostmi za izboljšanje kot prednostmi v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju visokošolskega zavoda, tj. sodelovanje pri upravljanju Kadrovska struktura in njena stabilnost Izvolitve v naziv, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja Pedagoško delo učiteljev Sodelovanje študentov pri vodenju in obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo; Knjižnični viri in knjižnične storitve Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sodelovanje ključnih deležnikov pri tem, sklenjenost kroga kakovosti ter obveščanje deležnikov o zagotavljanju kakovosti Spremembe študijskih programov glede na razvijanje vsebin (spremembe učnih načrtov in predmetnikov), spremembe študijske literature, zamenjava učiteljev in zamenjava obveznih določb, kot so vpisni pogoji
Kazalniki kakovosti z več prednostmi kot priložnostmi za izboljšanje v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Organizacija in vodenje visokošolskega zavoda Administrativna, strokovna in materialna podpora glede na podporno strokovno in administrativno osebje Podpora študentom, ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju Prostori za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo Izvajanje študijskih programov glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov
Najpogostejša področja neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Organizacija in vodenje visokošolskega zavoda Raziskovalno, strokovno ali umetniško delo visokošolskega zavoda Raziskovalno, strokovno ali umetniško delo učiteljev - na ravni posameznika Kakovost samoevalvacije v smislu doslednosti Izvajanje študijskih programov glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov
Ni obravnavano v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc Izvolitve v naziv, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja Pedagoško delo učiteljev Mobilnost študentov Kultura kakovosti glede na stanje in razvoj Kakovost samoevalvacije v smislu doslednosti Samoevalvacija posameznih študijskih programov Vsebine študijskih programov, tj. učni načrti in predmetniki, sestava in skladnost vsebine, pa tudi njihovo ustreznost glede na področje študija ali znanstveno disciplino
Primerjava s prejšnjo sistemsko analizo	<ul style="list-style-type: none"> Izboljšanje pri vseh kazalnikih kakovosti Še vedno največ priložnosti za izboljšanje pri kazalnikih sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju visokošolskega zavoda, znanstvenoraziskovalnega ter strokovnega in umetniškega dela, kadrovske strukture in izvolitve v nazive, knjižničnih virov in knjižničnih storitev, delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti ter sprememb študijskih programov.

Povzetki analize poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov

Anketa o poročilih skupin strokovnjakov o zunanji evalvaciji in akreditaciji študijskih programov je bila sestavljena iz splošnih vprašanj in je zajemala poročila 250 študijskih programov, pri čemer je bilo obravnavanih 92 poročil o akreditaciji in 158 o zunanji evalvaciji študijskih programov. Okoliščine tokratne analize (v obdobju 2018–2022) se razlikujejo od analize prejšnjega obdobja (2014–2017), saj je ta zajemala postopke podaljšanja akreditacij študijskih programov, ki jih agencija ne izvaja več, kar otežuje neposredno primerjavo med njima.

Prejšnji postopki podaljšanj akreditacij študijskih programov se formalno razlikujejo od sedanjih postopkov zunanjih evalvacij študijskih programov, zasnovani pa so na primerljivih kazalnikih kakovosti. Merila iz leta 2014 so se pri evalvaciji kakovosti v okviru podaljšanja akreditacije študijskega programa opirala na pogoje, ki jih zagotavlja zavod za izvedbo študija po poglavjih za evalvacijo visokošolskega zavoda: vpetost v okolje, delovanje zavoda, kadri, študenti, materialne razmere, kakovost samoevalvacije. Ob tem je bilo posebno poglavje namenjeno organizaciji in izvedbi študija glede na sestavo in vsebino pri prvi akreditaciji z morebitnimi kasnejšimi spremembami (s poudarki na ciljnih, kompetencah, obremenitvah po ECTS, ocenjevanju itd.).

Nova merila, sprejeta v letu 2017, pa so bolj neposredno usmerjena na zagotavljanje kakovosti samega študijskega programa glede na naslednja tri področja, ki pa pokrivajo tudi ostale institucionalne kazalnike kakovosti, ki jih zagotavlja zavod (navedene v oklepaju):

- **1. notranja evalvacija študijskega programa** (zbiranje predlogov, sodelovanje deležnikov);
- **2. spreminjanje in posodabljanje študijskega programa** (razvijanje vsebin, evalviranje ciljev, kompetenc, potreb družbe);
- **3. izvajanje študijskega programa** (oblike in obseg izvedbe, prilagojenost potrebam deležnikov, materialni pogoji, kadri, varovanje pravic deležnikov).

Pregled poročil je bil izveden na podlagi različnih kazalnikov kakovosti, ki so omogočili razvrščanje podatkov glede na specifične vidike kakovosti. Vsi kazalniki kakovosti niso bili enaki kot pri analizi poročil o podaljšanju akreditacij visokošolskih zavodov, ampak so bili prilagojeni študijskim programom (npr. interdisciplinarnost).

Podatki so bili pridobljeni iz zapisov ob koncu vsakega standarda, kjer so strokovnjaki ocenili prednosti, priložnosti za izboljšanje, delno izpolnjevanje standarda ali neskladnost s standardom kakovosti. Nekateri kazalniki so imeli podlago v merilih, drugi pa ne, a je agencija ocenila, da tudi ti prispevajo k boljšemu razumevanju delovanja študijskih programov.

4.

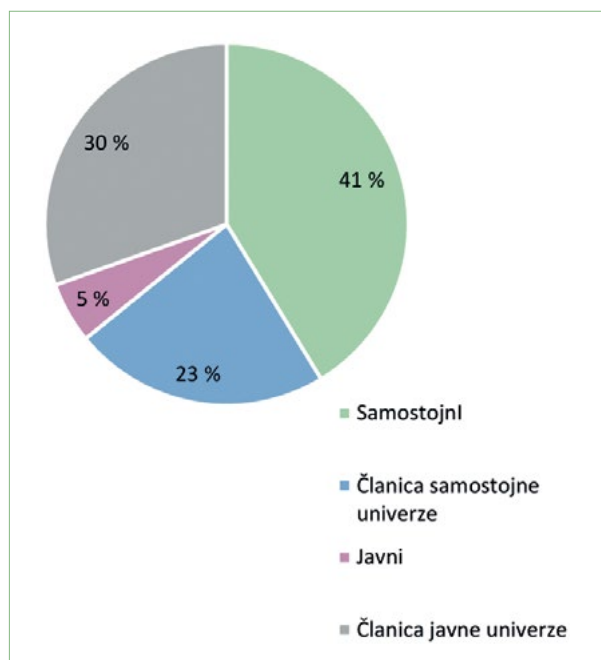
Analiza poročil strokovnjakov o akreditaciji in evalvaciji študijskih programov

Pregled in ocena kazalnikov kakovosti

Anketa zajema poročila o akreditacijah 92 študijskih programov visokošolskih zavodov v obdobju med letoma 2018 in 2022. Glede na vrsto visokošolskih zavodov vzorec v primerjavi z zunanjimi evalvacijami zajema še večji delež fakultet (kar 84 %) in precej manjši delež visokih strokovnih šol (11 %) ter le dve akademiji in tri doktorske šole.

Grafikon 11:

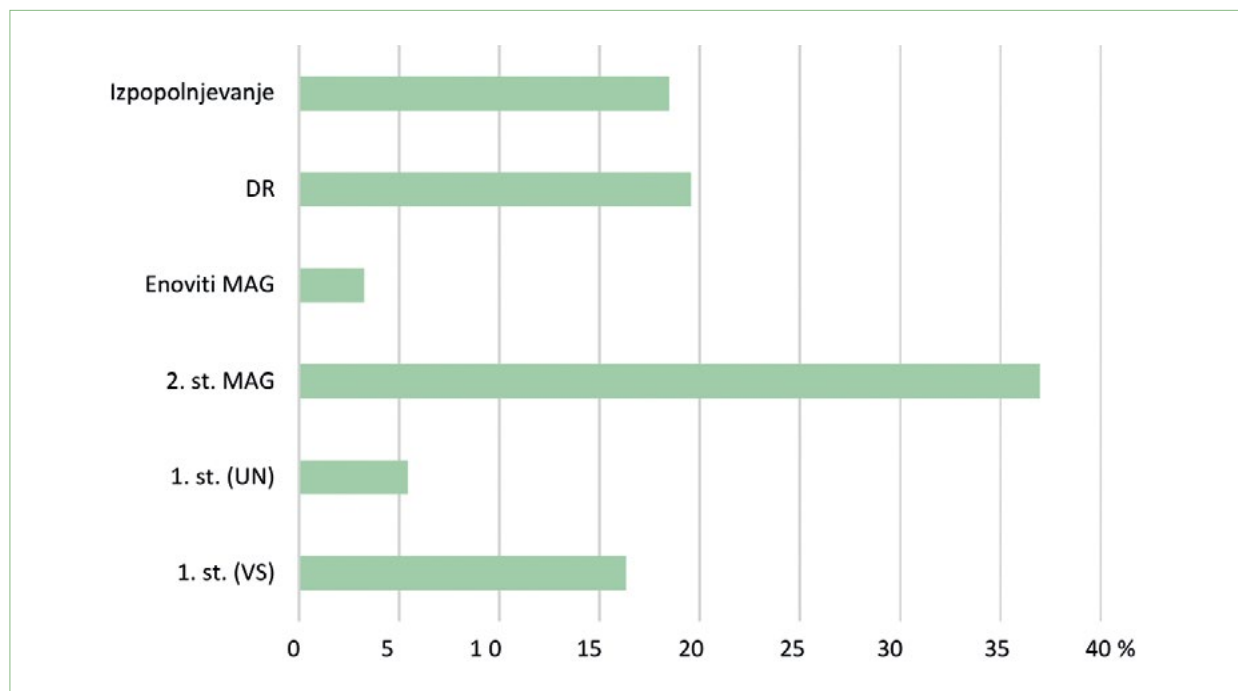
Razvrstitev poročil glede na status visokošolskih zavodov

Glede na stopnjo in vrsto študijskega programa je v vzorcu, enako kot v prejšnji analizi, zastopanih največ magistrskih programov, vendar je število doktorskih programov in programov za izpopolnjevanje tokrat večje kot v prejšnji analizi.

Obraavnani študijski programi pokrivajo skoraj vsa strokovna področja, kot jih določa klasifikacija KLASIUS-P-16. Največ študijskih programov je bilo uvrščenih na področje 04 Poslovne vede, pravo, najmanj pa na 08 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterina. Skoraj tretjina programov (27) je imela opredeljenih več kot eno področje po klasifikaciji KLASIUS-P-16; nekateri med njimi so bili opredeljeni tudi kot interdisciplinarni. Največ programov (7) spada na področji 02 Umetnost in humanistika ter 03 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost. Sledijo štiri multidisciplinarni programi s področij 04 Poslovne in upravne vede, pravo ter 07 Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo. Trije programi so uvrščeni na področji 03 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost ter 06 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT).

Pri analizi poročil skupin strokovnjakov v postopkih akreditacije študijskih programov je bilo ugotovljeno, da veliko kazalnikov ni obravnavanih.

Poročila skupin strokovnjakov se osredotočajo predvsem na kazalnike kakovosti, povezane s študijskimi vsebinami, pri čemer so se skupine strokovnjakov najpogosteje opredelile do skladnosti vsebine študijskega programa z njegovimi cilji, predvidenimi znanji in kompetencami, kar je ključen pogoj za akreditacijo programov. Kljub temu iz analize izhaja, da 30 % poročil tega vidika ni obravnavalo.

Pri obravnavanih programih je bilo pri skladnostih ugotovljenih približno enako število prednosti in priložnosti za izboljšanje. Delno izpolnjevanje standardov predstavlja 18 % ugotovitev, kar je najvišji delež delnega izpolnjevanja standarda v celotni analizi.

Pri kazalnikih *skladnosti študijskega programa z disciplino in dovršenosti strukture programa* (kurikularni vidik) je iz poročil razvidnih veliko prednosti (približno 20 %), vendar je pri obeh kategorijah ugotovljeno tudi, da so standardi v 10 % samo delno izpolnjeni, kar predstavlja drugo najvišjo vrednost delnega izpolnjevanja standardov.

Podatki kažejo, da je *zaposljivost diplomantov* drugo najpogosteje obravnavano področje. V 30 % poročil je bil ta kazalnik ocenjen kot pred-

nost in v 23 % kot pomanjkljivost, da je standard le delno izpolnjen, pa le v 3 % poročil, pri čemer v 44 % poročil ni bil obravnavan.

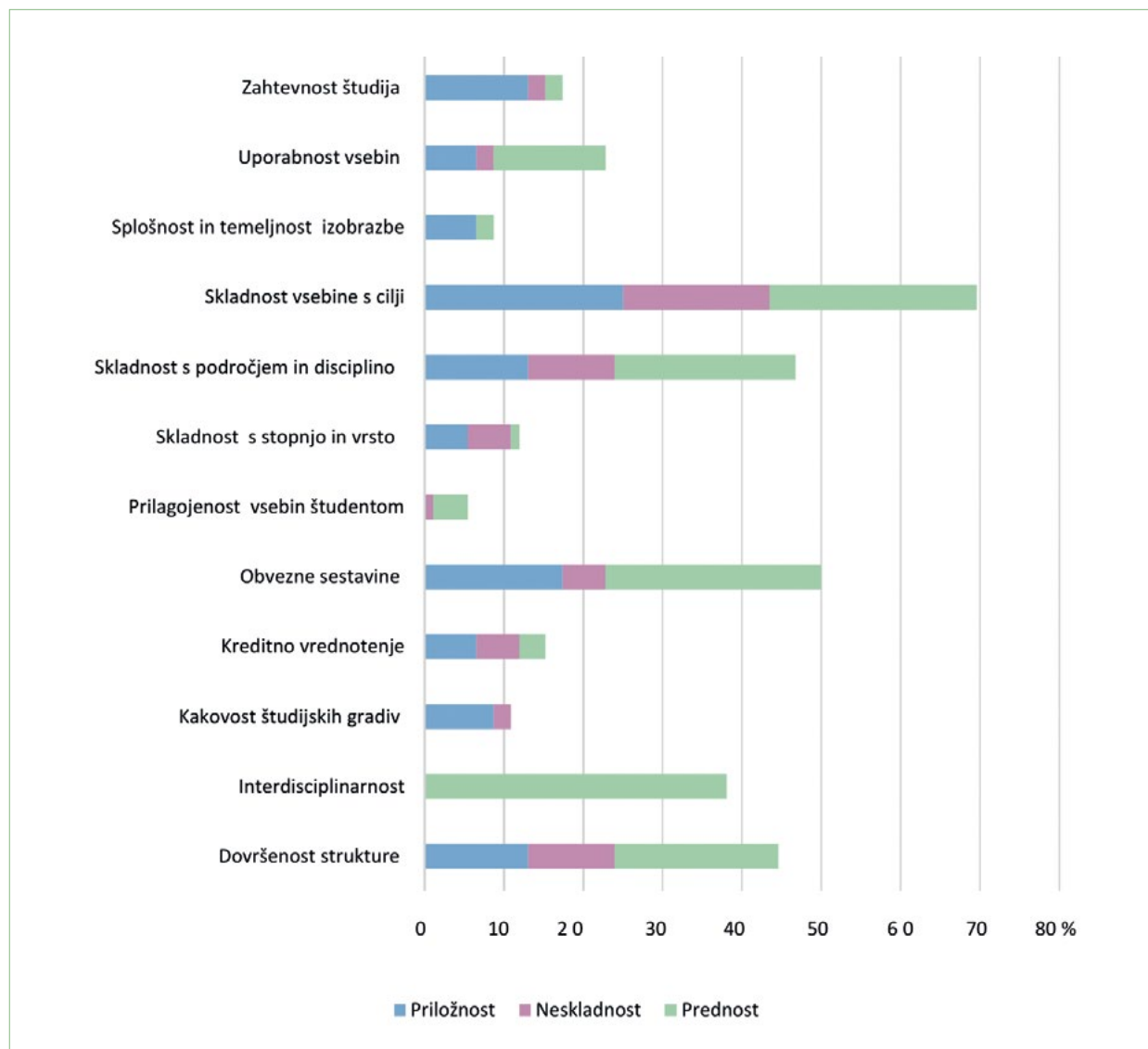
Na področju *povezanosti študijskih programov z okoljem*, še posebej na področju *povezanosti vsebin in raziskovalnega dela z okoljem*, ki ni neposredno vključeno v merila, so strokovnjaki v 31 % prepoznali prednosti, v le 7 % pa priložnosti za izboljšanje.

Nasprotno je bilo pri *znanstvenoraziskovalnem, strokovnem oziroma umetniškem delu učiteljev*, kjer so bile v 26 % poročil ugotovljene priložnosti za izboljšanje, kar je najvišji delež priložnosti za izboljšanje. V 10 % poročil je bilo znanstvenoraziskovalno delo ocenjeno kot prednost zavoda.

Podobno stanje je pri *sodelovanju študentov pri znanstvenoraziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu*, kjer je bilo to v 14 % poročil ocenjeno kot prednost, v 23 % pa kot priložnost za izboljšanje.

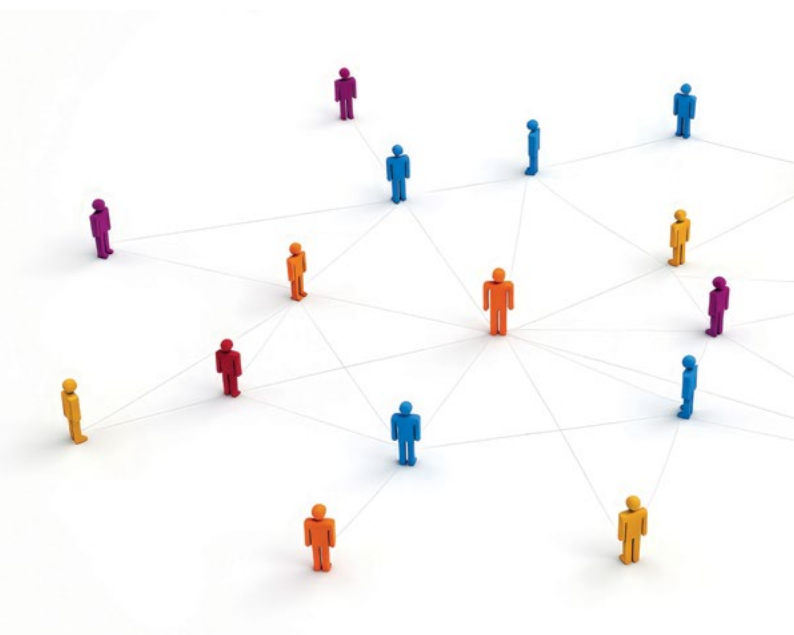
Priložnosti za izboljšanje močno prevladujejo pri kazalnikih, kot so *zahtevnost, splošnost in temeljnost, kakovost študijskega gradiva* ter *kreditno ovrednotenje*, čeprav je pri teh kazalnikih število obravnav relativno nizko, približno 10 %.

Grafikon 13:

Prikaz kazalnikov kakovosti, vezanih na študijske vsebine v postopku akreditacij študijskih programov

Kadrovska struktura je eno izmed področij, ki so ga skupine strokovnjakov slabše ocenile. Osredotočile so se na **primernost habilitacij** in **stabilnost kadrovske strukture**, pri čemer so le redko prepoznale prednosti, pogosteje pa priložnosti za izboljšanje (14 %) ali delno izpolnjevanje standarda kakovosti (17 %).

Med kazalniki z največ prednostmi izstopata prostori in oprema, pri katerih so bile ugotovljene prednosti v 31 % poročil. Medtem so bili knjižnični viri precej slabše ocenjeni, tako da so prednosti in priložnosti za izboljšanje izenačene. Še bolj z vidika prednosti izstopa kazalnik interdisciplinarnost; prednosti so bile ugotovljene v 38 % poročil, pri čemer v nobenem primeru ni bilo ugotovljenih priložnosti ali neskladnosti.

Analiza poročil strokovnjakov

Anketa zajema poročila o zunanjih evalvacijah 158 študijskih programov visokošolskih zavodov v obdobju med letoma 2018 in 2022. Slaba polovica evalvacij (73) je bila izvedena v okviru postopkov vzorčnih evalvacij študijskih programov, polovica (82) pa v sklopu rednih postopkov podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov. Manjše število (4) je bilo izrednih evalvacij.

Kazalniki so razvrščeni glede na prednosti, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti. Večina kazalnikov (v povprečju okoli 80 %) v povzetkih poročil ni bila obravnavana. Kategorija **ni obravnavano** lahko pomeni, da so strokovnjaki ocenili, da je kazalnik bodisi nepomemben za povzetek bodisi usklajen z zahtevami standarda, zaradi česar ne izstopa niti pozitivno niti negativno.

Predlagatelji akreditacije študijskih programov v analiziranih poročilih so glede na vrsto visokošolskega zavoda večinoma fakultete in približno šestina visokih strokovnih šol, glede na status visokošolskega zavoda pa jih je dobra polovica članic javnih univerz, nekoliko manj kot polovica samostojnih visokošolskih zavodov, preostali pa so članice zasebnih univerz.

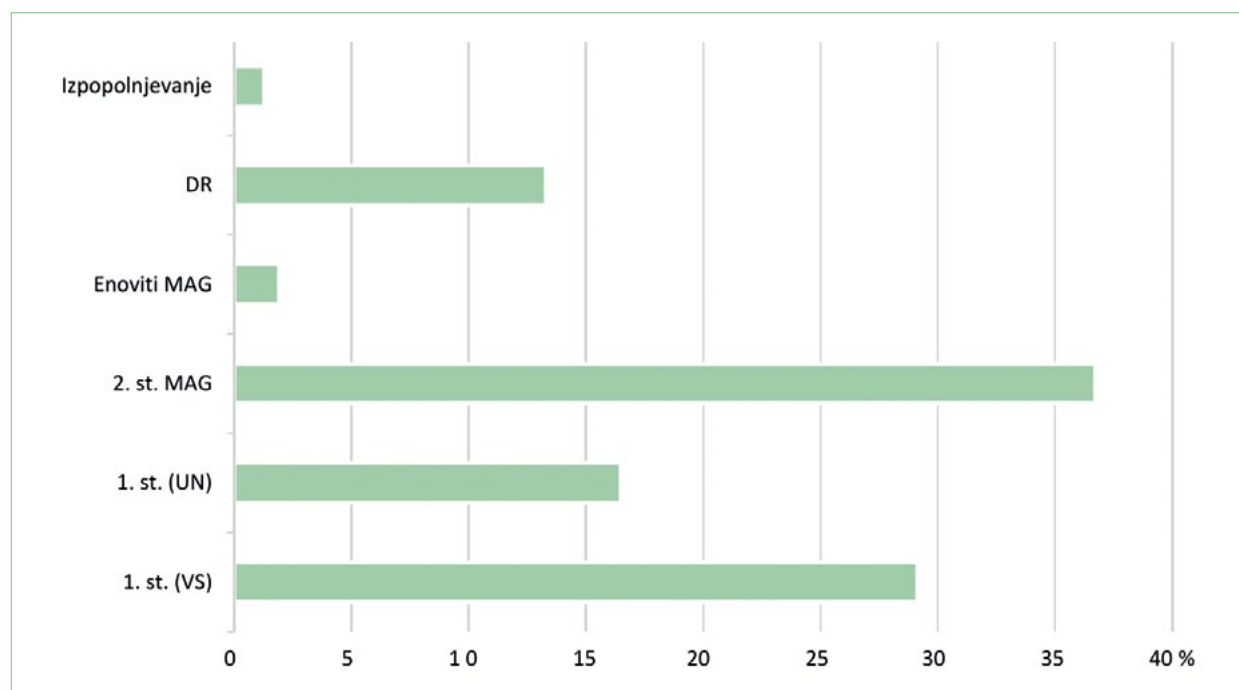
Po vrsti programov prevladujejo magistrski in visokošolski strokovni študijski programi.

Največ evalviranih programov je po klasifikaciji KLASIUS-P-16 uvrščenih na področje (04) Poslovne in upravne vede, medtem ko jih je približno enako uvrščenih na področja (01) Izobraževalne znanosti, (02) Umetnost in humanistika (07) Tehnika ter (09) Zdravstvo in socialna varnost. V analizo so vključeni tudi štirje interdisciplinarni programi s prevladujočimi področji (02) Umetnost in humanistika, (04) Poslovne in upravne vede, (05) Naravoslovje, matematika in statistika ter (06) Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT).

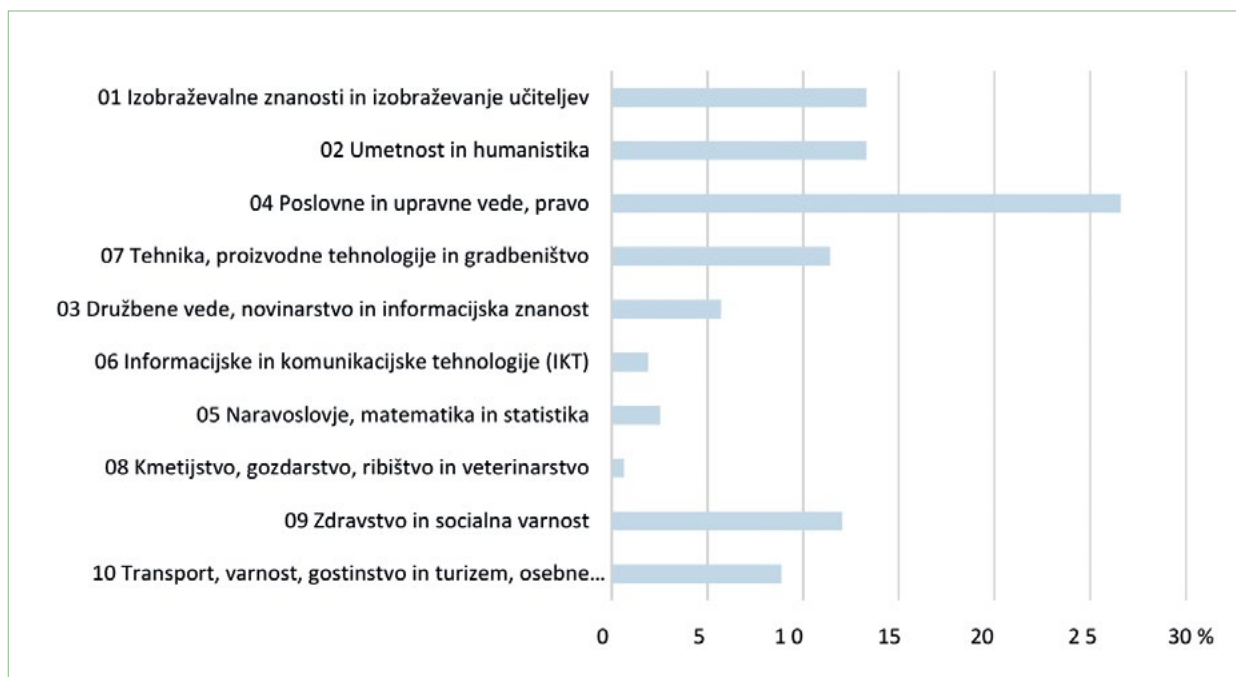
Izbrana področja so delno pogojena tudi z vzorcem, ki ga je agencija določila v vzorčnih evalvacijah: leta 2020 so bili kot vzorec določeni študijski programi, ki se izvajajo kot skupni študijski programi, visokošolsko transnacionalno izobraževanje oziroma na dislociranih enotah slovenskih visokošolskih zavodov v tujini, leta 2021 pedagoški študijski programi, leta 2022 pa doktorski študijski programi. Navedena razporeditev po klasifikaciji KLASIUS-P-16 zato lahko odstopa od deležev vseh izvajanih programov.

Grafikon 14:

Razporeditev evalviranih študijskih programov po stopnji in vrsti

Grafikon 15:
Razporeditev evalviranih študijskih programov po področjih KLASIUS-P-16

V nadaljevanju analize bomo najprej podrobneje obravnavali področje presoje **organizacija in izvedba študija**, ki je razdeljeno na tri sklope kazalnikov: *vsebino študijskih programov*, *spremembe študijskih programov* in *izvajanje študijskih programov*. Sledil bo še pregled kazalnikov po področjih, povezanih z elementi institucionalne kakovosti (vpetost v okolje, delovanje, kadri, študenti, materialni pogoji, zagotavljanje kakovosti).

Grafikon 16:
Odgovori v celotni anketi o zunanji evalvaciji študijskih programov – porazdelitev glede na štiri kvalitativne kategorije

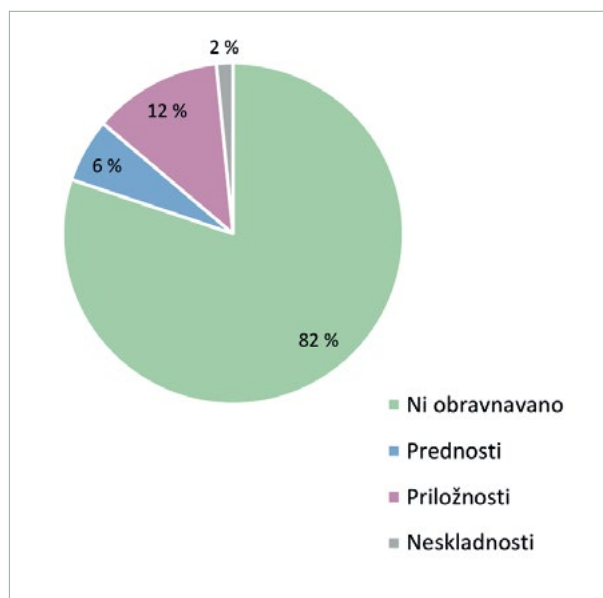

Diagram prikazuje primerjavo porazdelitve skupnega števila kazalnikov za vsa anketna vprašanja v analizi poročil o evalvaciji študijskih programov glede na kategorije *prednost*, *priložnost* in *neskladnost*. Večina teh kazalnikov (v povprečju blizu 80 %) strokovnjaki v povzetkih poročil ne navajajo (kategorija *ni obravnavano*). Ker so bile v analizo vključene le zaključne ugotovitve na koncu vsakega standarda v poročilu, so upoštevane le najbolj bistvene ugotovitve po mnenju skupin strokovnjakov oziroma tiste ugotovitve, ki opazno odstopajo. V nadaljevanju bomo obravnavali pogostost kvalitativnih kategorij *prednost*, *priložnost* in *neskladnost* po posameznih podpodročjih organizacije in izvedbe študija: vsebine študijskih programov, spremembah študijskih programov in izvajanja študijskih programov.

Pri *vsebini študijskih programov* priložnosti prevladujejo za vse kazalnike, najbolj za *skladnost vsebine s cilji* in *kreditno ovrednotenje*, pri katerih je ugotovljenih tudi nekaj neskladnosti. Znatno delež priložnosti je ugotovljen tudi pri *uporabnosti vsebin* in *kakovosti študijskih gradiv*. V prejšnji sistemski analizi to področje ni bilo tako podrobno razdelano, vendar ga je mogoče zaznati pri večini kazalnikov, povezanih s študijskimi vsebinami, kot so npr. *struktura in cilji programa* ali *potrebe študentov* in *kompetence za delovno mesto*.

Pri primerjavi ugotovitev anket iz postopkov akreditacij in zunanjih evalvacij je treba upoštevati, da imata postopka različni namen in posledično tudi različni fokus presoje. V postopkih akreditacije študijskega programa se strokovnjaki pri presoji kazalnikov, ki se nanašajo na delovanje institucije in programa (npr. materialne razmere, raziskovalno delo, habilitacije učiteljev, učni načrti, notranji akti in postopkovniki), osredotočajo predvsem na t. i. statične kategorije, ki jih je mogoče dokazovati z veljavnimi dokazili in dokumentacijo. V postopkih zunanjih evalvacij pa skupine strokovnjakov poleg statičnih presojujejo tudi dinamične oziroma procesne vidike delovanja institucije in študijskega programa, kot so dejanska izvedba pouka, sodelovanje z deležniki, delovanje sistema zagotavljanja kakovosti in proces samoevalvacije. Zaradi vključevanja teh procesnih vidikov je v evalvacijskih postopkih obravnavan širši nabor kategorij.

Podrobnejša analiza *sprememb študijskih programov*, prikazana v grafikonu 18, kaže, da je *skladnost vsebine s cilji* študijskega programa eden najpogostejše obravnavanih kazalnikov. Skupine strokovnjakov so ugotovile izenačene prednosti in priložnosti pri *spremembah študijskih vsebin*. Pri *spremembah pri izvajanju* (načini, oblike in potek) prevladujejo prednosti (dvakrat več kot

priložnosti), pri *spremembah študijskih gradiv* pa priložnosti, pri čemer ni bilo ugotovljenih nobenih prednosti.

Spremembam študijskih programov je bil v prejšnji analizi namenjen en sam kazalnik z izrazito prevlado prednosti.

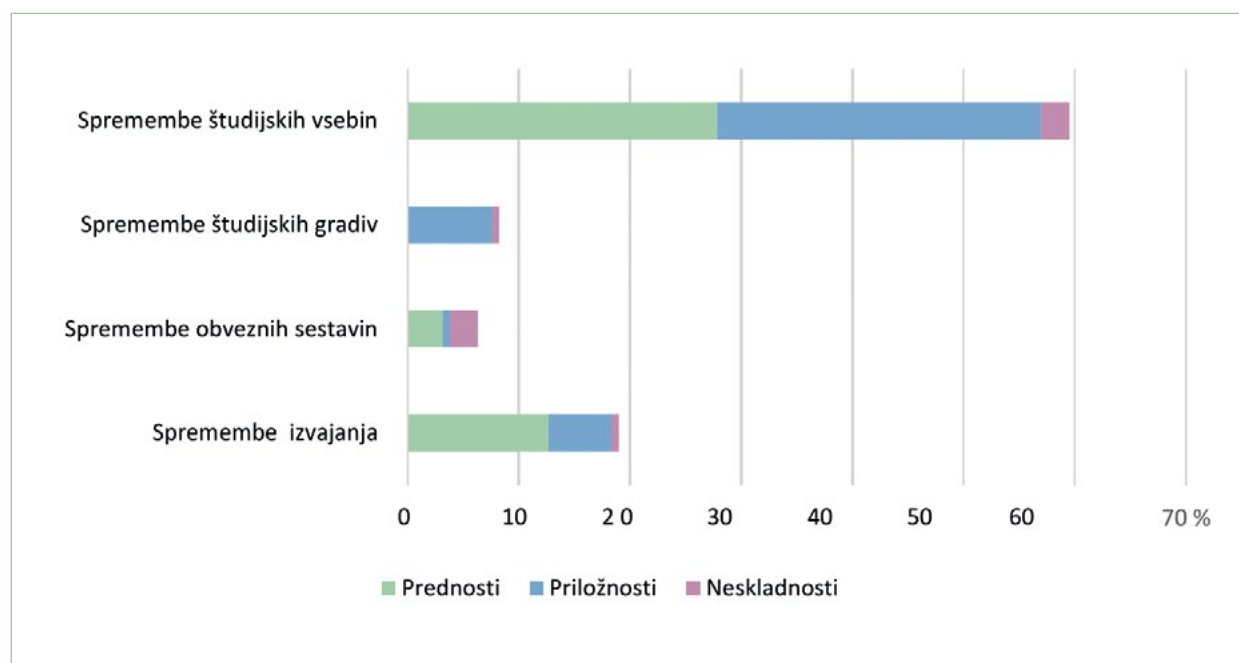
Na področju *izvajanja študijskih programov*, ki je prikazano v grafikonu 19, izrazito prevladujejo prednosti pri kazalnikih *prilagojenosti izvajanja študentom* (34 %), ki je tudi najbolj pogosto obravnavan kazalnik, in *zadovoljstva s poučevanjem* (11 %). Pri kazalniku *kakovosti izvajanja študija* je prav tako zaznati več prednosti kot priložnosti. Pri *varovanju pravic deležnikov*, ki je na drugem mestu po pogostosti obravnavanja, je število prednosti in priložnosti izenačeno.

Težave je zaznati pri kazalnikih, vezanih na razporeditve in obseg izvajanja kontaktnih ur, kjer izrazito prevladujejo priložnosti, pri čemer je zabeleženih tudi 5 % neskladnosti. Velik izziv predstavljajo tudi *obremenitve s pedagoškim delom*, saj pri tem kazalniku znatno prevladujejo priložnosti, pri čemer prednosti sploh ni bilo ugotovljenih.

Prejšnja analiza kazalniku *izvajanja študijskih programov* na splošno ni posvetila veliko pozornosti,

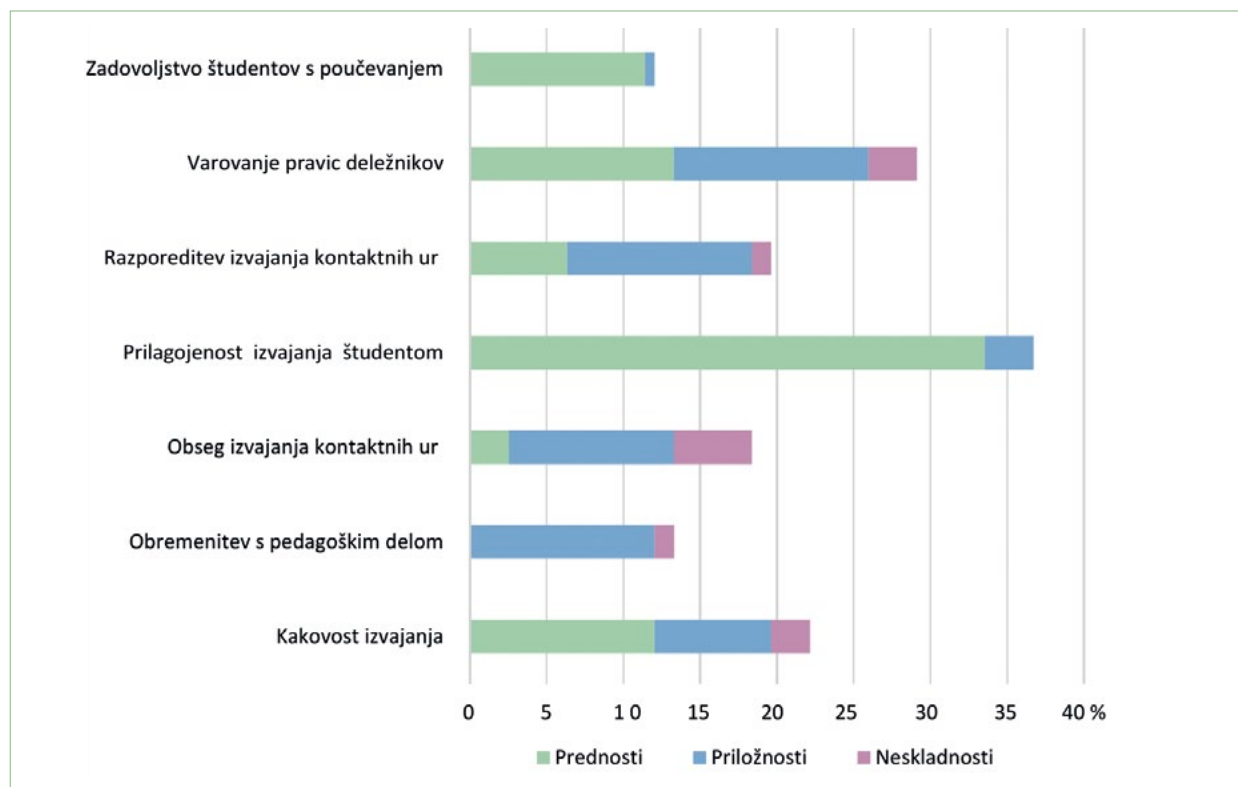
Grafikon 17:

Kazalniki kakovosti sprememb študijskih programov glede na prednosti, priložnosti in neskladnosti

Grafikon 18:

Kazalniki kakovosti izvajanja študija glede na prednosti, priložnosti in neskladnosti

kazalniki, ki pa jih je zajela – *izvajanje kontaktnih ur, načini izvajanja in prilagojenost potrebam študentom* –, so pokazali dokaj izenačeno razmerje med prednostmi in priložnostmi.

Strokovnjaki so v nekaterih poročilih ugotovili tudi odličnosti evalviranega študijskega programa. Te se najpogosteje nanašajo na naslednja področja oziroma kazalnike kakovosti, ki so izpostavljeni v več kot treh poročilih:

Preglednica 3:

Kazalniki študijskih programov, pri katerih so izpostavljene odličnosti

Število poročil	Področje odličnosti
6	Prostori oziroma oprema
5	Kakovost poučevanja
5	Organizacija oziroma delovanje visokošolskega zavoda
4	Praktično izobraževanje
4	Informiranje oziroma informiranost deležnikov

Do konca poglavja je predstavljena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za kazalnike kakovosti na posameznih področjih presoje, povezanih z institucionalnim vidikom kakovosti.

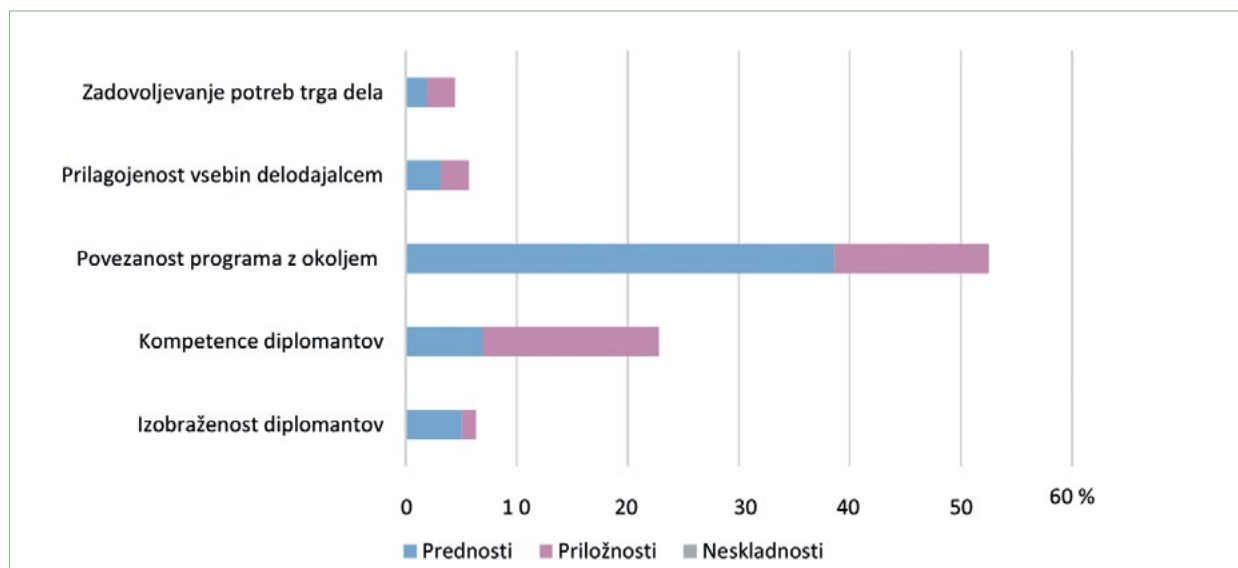
(1) Na področju **vpetosti v okolje** sta podrobneje analizirana kazalnika *povezanosti študijskega programa z okoljem* in *prilagojenosti vsebine potrebam delodajalcev*. Skupine strokovnjakov v svojih poročilih poudarjajo, da za *povezanost študijskega programa z okoljem* veljajo izrazite prednosti, kar je ugotovljeno v približno polovici poročil.

To kaže, da številni zavodi vzpostavljajo uspešne povezave z lokalnim okoljem in gospodarstvom, kar krepi njihovo relevantnost za družbo. *Prilagojenost vsebin potrebam delodajalcev* pa je bila redkeje obravnavana.

Kljub temu so strokovnjaki zaznali več priložnosti pri kazalniku *kompetenc*, kar nakazuje potrebo po nadaljnjem izboljševanju programov v smeri boljše usposobljenosti diplomantov za trg dela. Na to opozarjajo strokovnjaki tudi pri obravnavi kazalnika *spremljanja kompetenc* na področju delovanja visokošolskega zavoda.

Analiza za obdobje 2014–2017 prav tako kaže prevlado prednosti pri kazalniku *sodelovanja z gospodarskim in negospodarskim sektorjem*, kot tudi več priložnosti pri *spremljanju kompetenc*.

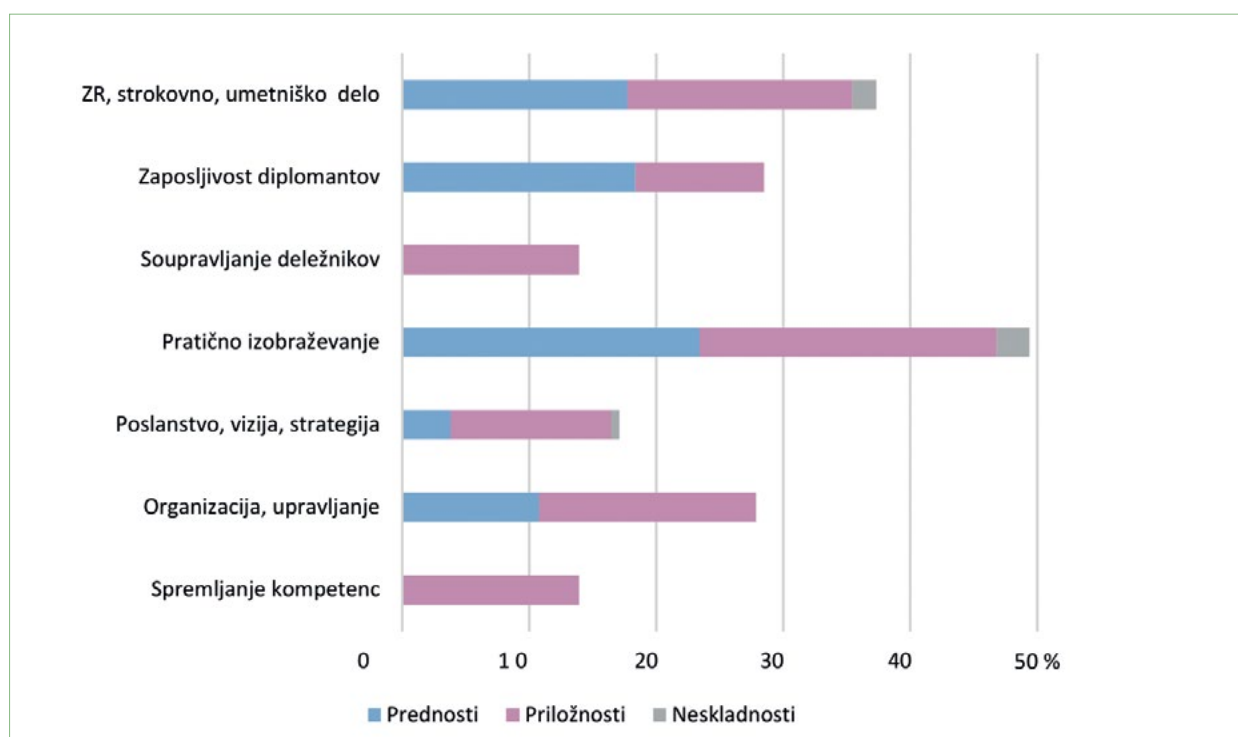
Grafikon 19:

Kazalniki kakovosti na področju vpetosti v okolje

(2) Na področju **delovanja visokošolskega zavoda** se je izkazalo, da zavodi *kompetenc* še vedno ne spremljajo ustrezno. Pri kazalniku *zaposljivosti diplomantov*, ki je bil pogosto obravnavan, je bilo ugotovljenih nekoliko več prednosti kot priložnosti za izboljšanje, hkrati pa so tu strokovnjaki ugotovili tesno povezanost programov z okoljem. Pri kazalnikih *organizacije in vodenja* ter *poslanstva, vizije in strategije* so poročila skupin strokovnjakov prepoznala več priložnosti za

izboljšanje kot prednosti, kar nakazuje potrebo po nadaljnji optimizaciji teh procesov v skladu z zastavljenimi cilji. Izstopa tudi ugotovitev, da so pri *sodelovanju ključnih deležnikov* še vedno navedene le priložnosti (brez prednosti). Pri kazalnikih *praktičnega usposabljanja* in *znanstvenoraziskovalnega, strokovnega ali umetniškega dela* so bile ugotovljene edine neskladnosti na tem področju presoje, pri čemer je delež prednosti in priložnosti pri njih enak.

Grafikon 20:

Kazalniki kakovosti na področju delovanja

V obdobju 2014–2017 je, kot kažeta analizi, razmerje med prednostmi in priložnostmi pri večini kazalnikov bolj uravnoteženo kot v obdobju 2018–2022, razen pri *poslanstvu, viziji in strategiji* ter *kompetencah*, kjer so tako v prvem kot drugem obdobju prevladovale priložnosti. Nekoliko boljše razmerje v prid prednostim pa je bilo v prvem obdobju pri kazalniku *znanstvenoraziskovalnega, strokovnega ali umetniškega dela*.

(3) Analiza **kadrov** kaže, da sta *podpora učiteljem in kadrovska struktura*, tako kot že v prejšnji sistemski analizi, med kazalniki, kjer je ugotovljenih več priložnosti kot prednosti. Poročila so ugotovila velik delež priložnosti za izboljšanje pri *izvolitvi v nazive, kadrovski strukturi in ustreznosti strokovnih področij učiteljev*, kar velja tudi za obdobje 2014–2017. *Kakovost poučevanja* pa je bila, enako kot v prejšnjem obdobju, ocenjena z večjim deležem prednosti, kar kaže na splošno zadovoljstvo s kakovostjo pedagoškega dela.

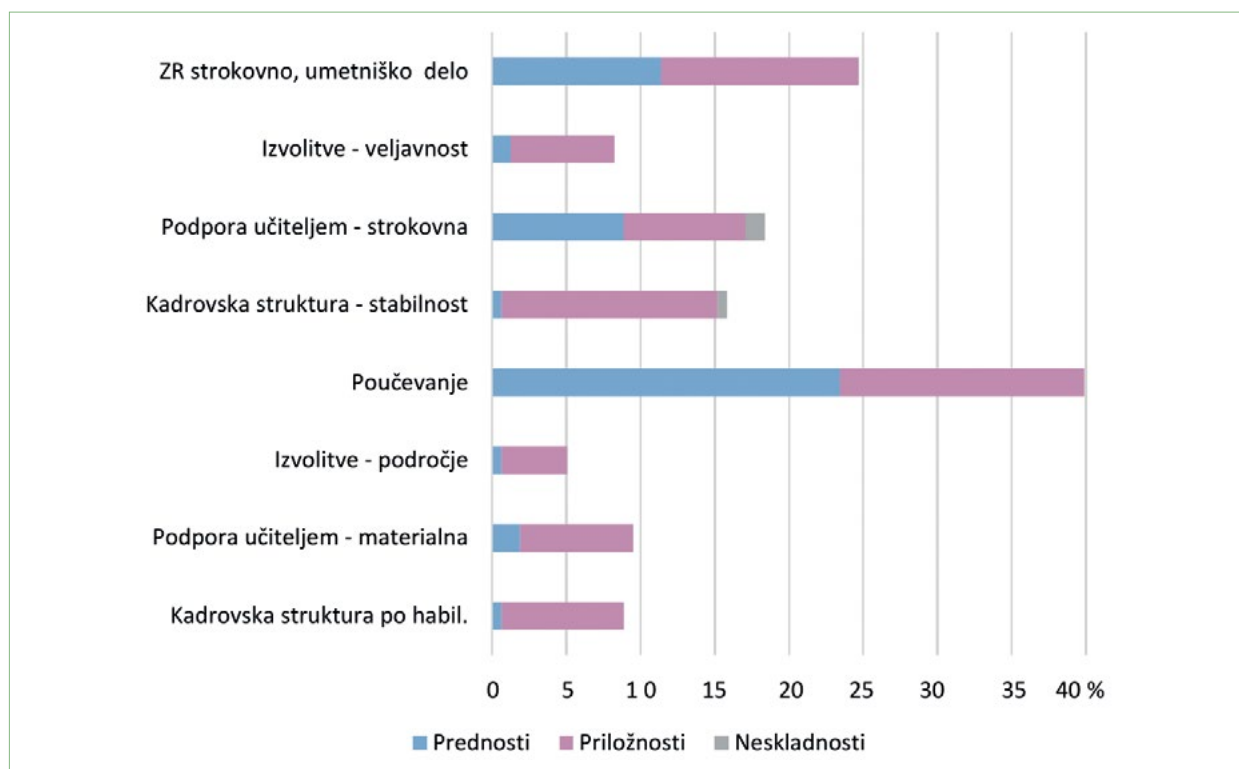
(4) Na področju presoje **študentov** so evalvacije pokazale, da sta kazalnika *mobilnosti* ter *informiranja in pomoči študentom* pogosto ocenjena z več priložnostmi za izboljšanje kot s prednostmi,

kar nakazuje potrebo po večji podpori študentom. Poročila strokovnjakov pri evalvacijah so izpostavile potrebo po večji vključenosti študentov v prenavo programov in znanstvenoraziskovalno delo. *Podpora študentom* in njihovo *sodelovanje pri znanstvenoraziskovalnem delu* sta bila sicer pogosto obravnavana, pri čemer so bile ugotovljene tako prednosti kot priložnosti za izboljšanje. Podoben rezultat z večjim deležem priložnosti je dala prejšnja analiza le za *mobilnost* in *informiranje študentov*, medtem ko so pri kazalnikih, kot so *soupravljanje, sodelovanje pri raziskovanju* in *podpora študentom*, prevladovale prednosti.

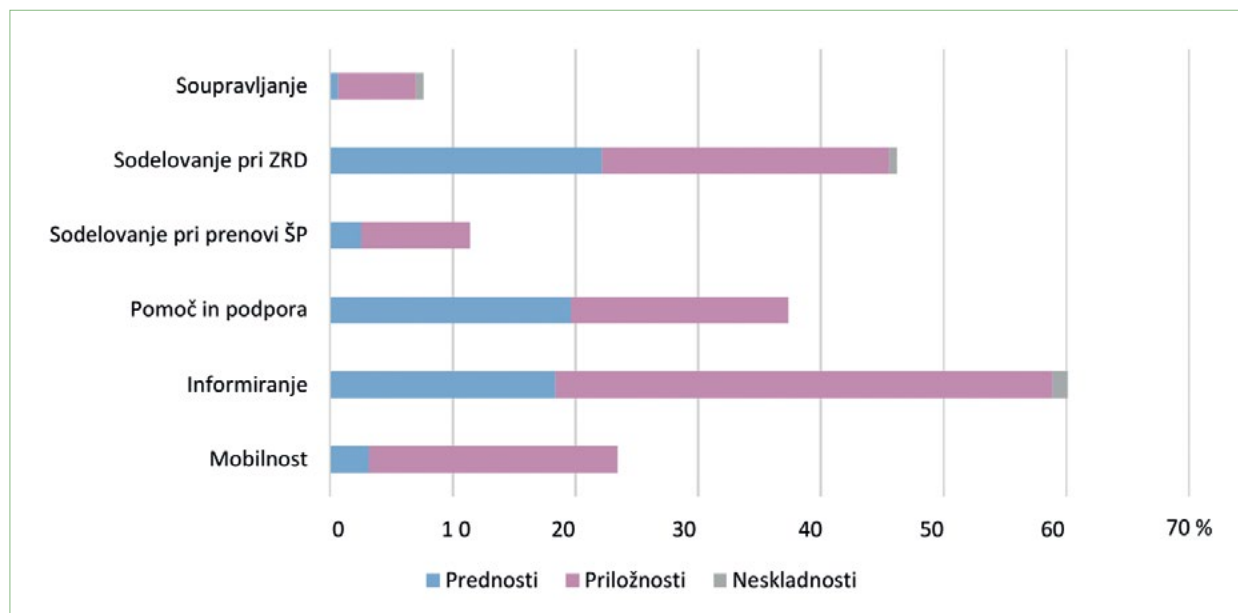
(5) Izsledki analize na področju **materialnih pogojev**, predvsem pri kazalniku *finančnih virov*, s prevlado priložnosti za izboljšanje nad prednostmi kažejo na pogoste izzive na tem področju, čeprav strokovnjaki tega vidika materialnih pogojev v svojih poročilih na splošno niso pogosto obravnavali.

Po drugi strani pa je pri kazalnikih *prostorov* in *opreme* zabeleženih veliko prednosti. Strokovnjaki temu vidiku kakovosti namenjajo izredno velik poudarek. Na podlagi tega lahko sklepamo, da so visokošolski zavodi na splošno dobro opre-

Grafikon 21:
Kazalniki kakovosti na področju kadrov

Grafikon 22:

Kazalniki kakovosti na področju študentov

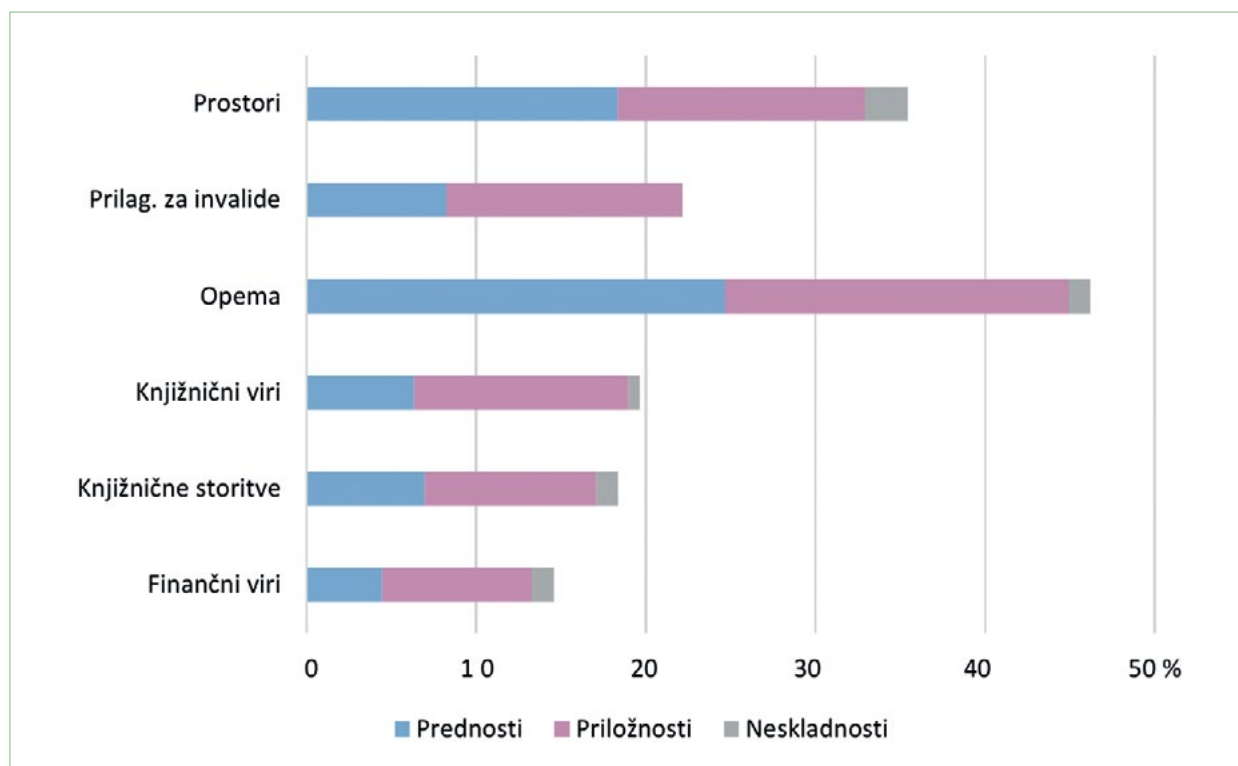
mljeni in imajo primerne prostorske kapacitete za izvajanje študijskih programov. Nekaj prostora za izboljšanje je pri *prilagoditvah za študente s posebnimi potrebami*.

Tudi v prejšnjem obdobju (2014–2017) je bilo na področju materialnih pogojev ugotovljenih največ prednosti v celotni analizi. Izrazito pozitivno so bili

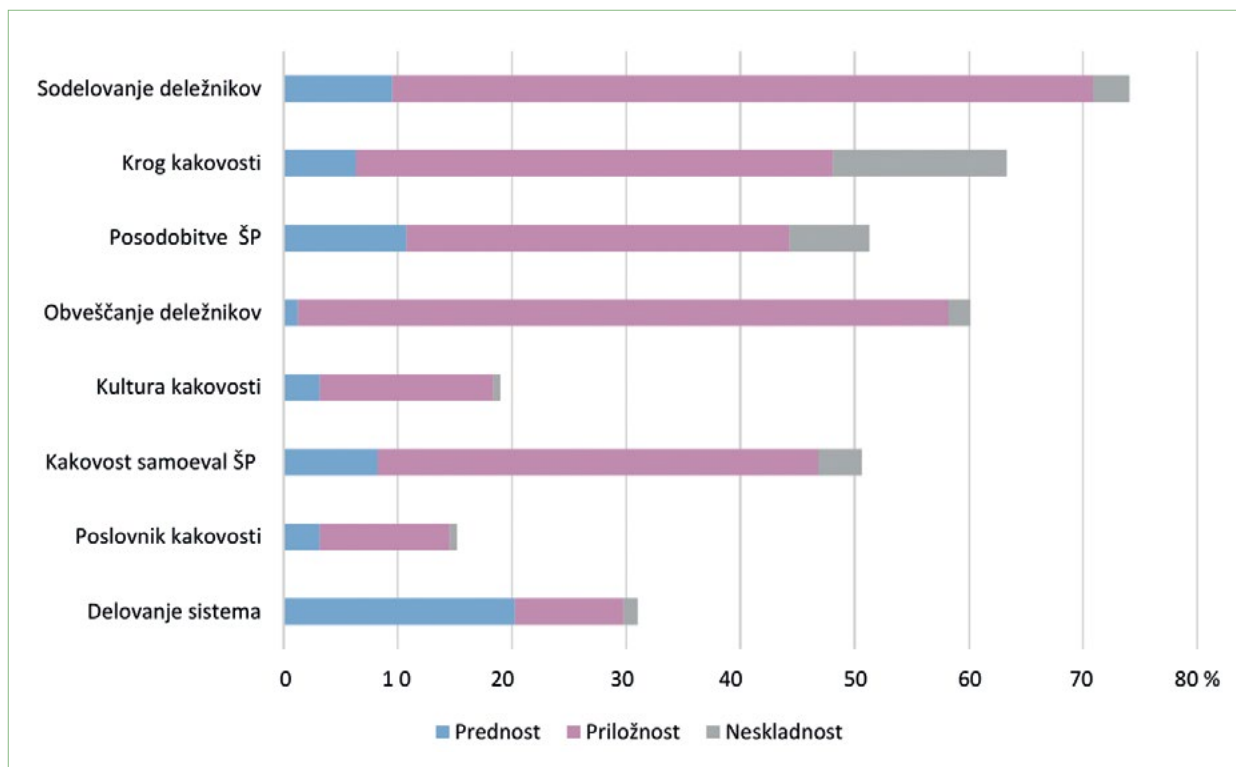
ocenjeni tudi kazalniki, ki kažejo tokrat nekoliko slabšo sliko (*finančni viri, knjižnice, knjižnični viri, prilagoditve za študente s posebnimi potrebami*).

(6) Področje **zagotavljanja kakovosti** je razmeroma obravnavano v večini poročil. Pri ugotovitvah strokovnjakov so prevladovali priložnosti za izboljšanje, zlasti pri kazalnikih, povezanih s

Grafikon 23:

Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

Grafikon 24:

Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti

sodelovanjem ključnih deležnikov ter *kakovostjo samoevalvacijskih postopkov*. Analiza je pokazala, da je bil prav pri teh kazalnikih delež priložnosti za izboljšanje največji, obenem pa se je pojavilo tudi največ neskladnosti. Največji delež teh neskladnosti je bil ugotovljen pri kazalniku *sklenjenosti kroga kakovosti*.

Večji delež priložnosti kot prednosti pri skoraj vseh kazalnikih tega področja izkazuje že prejšnja sistemska analiza, prav tako pa tudi obratno razmerje pri *delovanju sistema kakovosti*. Strokovnjaki v večini poročil ugotavljajo, da na zavodih sicer delujejo sistemi za zagotavljanje kakovosti, vendar imajo ti – glede na zbrane podatke – še vedno precej pomanjkljivosti.

4.3 Povzetki analize

Iz analize je razvidno, da skupine strokovnjakov pogosteje ugotavljajo priložnosti za izboljšanje v postopkih zunanje evalvacije študijskih programov kot v postopkih akreditacije študijskih programov, kjer je delež prednosti in priložnosti bolj enakovreden in je zaznati več neskladnosti. Glavni namen zunanjih evalvacij študijskih programov je

svetovanje zavodom pri izvajanju študijskih programov, kar skupine strokovnjakov pri presojah tudi upoštevajo.

To pomeni, da običajno pri evalvacijah bolj kritično obravnavajo kazalnike kakovosti, pri akreditacijah pa *vsebino študijskega programa*. Pri akreditacijah je ugotovljeno večje število neskladnosti, ki so pri evalvacijah redke in se večinoma nanašajo na nesklenjenost kroga kakovosti, pomanjkljivo samoevalvacijo ter nesodelovanje ključnih deležnikov pri zagotavljanju kakovosti. Delež zastopnosti kazalnikov v poročilih skupin strokovnjakov je večinoma veliko večji pri evalvacijah, ker je določene kazalnike v tem postopku lažje preverjati, zaradi česa je posledično pri akreditacijah več kazalnikov, ki niso obravnavani.

Nasploh lahko ugotovimo, da so priložnosti in prednosti večinoma izenačene, a veliko kazalnikov ni obravnavanih oziroma ne odstopajo od standarda.

Pri akreditacijah sta bila med najslabšimi ocenjena kazalnika *skladnosti vsebine študijskega programa z njegovimi cilji, predvidenimi znanji in kompetencami* ter *dovršenosti študijskega pro-*

grama. Oba ostajata v središču pozornosti skupin strokovnjakov pri evalvacijah programov. Analiza kaže, da je veliko skupin strokovnjakov pri študijskih programih zaznalo številne prednosti, vendar so pri tem kazalniku zabeležili tudi največje število delnega izpolnjevanja standardov. Podobno je tudi pri **skladnosti študijskega programa z njegovim področjem in disciplino ter njegovo dovršenostjo**, kjer je opazno več neskladnosti kot pri drugih kategorijah.

V poročilih strokovnjakov o evalvaciji študijskih programov so bile pri kazalniku **prilagojenosti izvajanja študijskega programa pričakovanjem in potrebam studentov** v 30 % ugotovljene prednosti, kar kaže, da programi ustrezajo pričakovanjem študentov. Izjemno visok delež prednosti tudi pri kazalniku **povezanosti študijskega programa z okoljem** na področju študijskih vsebin kaže, da tudi okolje prepoznava kakovost in pomen študijskih programov.

Vendar pa je analiza poročil pokazala, da visokošolski zavodi premalo poudarka namenjajo **spremljanju in določanju kompetenc** študentov. Rezultati analize pri **spremljanju kompetenc** v okviru akreditacij in evalvacij študijskih programov kažejo, da je pri tem kazalniku v akreditacijah delež prednosti in priložnosti za izboljšanje enakovreden, medtem ko v evalvacijah prevladujejo priložnosti.

Kazalnika, ki sta pogosto obravnavana tako v evalvacijah kot v akreditacijah, sta **ustreznost in dostopnost literature** ter **materialni pogoji za izvajanje študijskega programa**. Pri **povezanosti študijskih programov z lokalnim okoljem** in **podpori okolja** prevladujejo prednosti, zlasti pri vsebinah in raziskovalnem delu.

Skupine strokovnjakov se pogosteje odločajo za neskladnosti oziroma priložnosti pri kazalnikih, ki so jasno določeni (zlasti pri kvantitativno določenih kazalnikih), medtem ko se pri kazalnikih, ki niso tako strogo določeni (npr. **kultura kakovosti**), za to redkeje odločijo. Tako so največkrat obravnavane tiste kategorije, ki so bolj konkretne in neposredno zastopane v standardih, najmanj pa tiste, ki zadevajo kulturo kakovosti.

Pri evalvacijah skorajda ni ugotovljenih neskladnosti, saj se zaradi narave postopka tu strokovnjaki pogosteje kot pri akreditacijah študijskih programov odločajo za priložnosti za izboljšanje. To kaže tudi na drugačen namen, ki ga imata oba postopka, o čemer agencija redno ozavešča svoje strokovnjake.

Opaziti je, da določeni kazalniki pogosto niso obravnavani, kar je deloma posledica osredotočenosti analize le na zaključne ugotovitve strokovnjakov, to pa zmanjšuje nabor ugotovitev. Kljub temu so podatki indikativni in omogočajo analizo stanja, ki kaže, da so bile skupine strokovnjakov pri svojem delu poglobljene. Primerjava s preteklo sistemsko analizo ni mogoča, saj postopek evalvacije takrat še ni obstajal, poleg tega pa je pretekla analiza združevala postopka prve akreditacije in podaljšanja akreditacije študijskega programa, ki se ne izvaja več.

Gleda dela skupin strokovnjakov je bilo ugotovljeno, da je večje število ugotovljenih priložnosti pogosto posledica težnje po uravnoteženju priložnosti in prednosti oziroma da bi bile ocene »uskajene«. Takšna praksa lahko vodi v neustrezno presojo prednosti ali priložnosti.

Poleg tega je treba večji poudarek nameniti kategorijam in standardom, ki niso kvantitativno merljivi, saj pogosto predstavljajo pomembne vidike kakovosti. Analiza je tudi pokazala, da je bila **interdisciplinarnost** vedno označena kot prednost, vendar brez poglobljenega razmisleka o njeni dejanski vlogi in vplivu. Strokovnjaki jo pogosto vrednotijo pozitivno zaradi njenega konceptualnega pomena, ne pa zaradi konkretne uporabe v programu.

Na tem področju je potrebna večja kritičnost in razširjena obravnavna, saj interdisciplinarnost predstavlja ključno dimenzijo kakovosti sodobnih visokošolskih programov.

Ker sistemska analiza za obdobje 2014–2017 ni obravnavala poročil strokovnjakov v postopku akreditacij študijskih programov, nismo opravili primerjave s preteklim obdobjem.

4.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize

Kategorija	Podrobnosti
Splošne značilnosti poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov	<ul style="list-style-type: none"> 250 študijskih programov; 92 poročil skupin strokovnjakov o akreditaciji študijskih programov, 158 poročil o zunanji evalvaciji študijskih programov Ocene kazalnikov razvrščene v štiri kategorije: prednosti, priložnosti, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano Analiza temelji na zaključnih ugotovitvah, zato nekateri pomembni vidiki kakovosti, ki niso vključeni v zaključne opise poročil, morda niso bili obravnavani
Splošne ugotovitve poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov	<ul style="list-style-type: none"> Razlike med evalvacijskimi in akreditacijskimi poročili – drugačen fokus skupin strokovnjakov Več neskladnosti v poročilih o akreditaciji študijskih programov, več priložnosti v poročilih o evalvaciji študijskih programov Kazalnika z največ prednostmi: prostori in oprema Strokovnjaki osredotočeni predvsem na kazalnike, opredeljene v merilih Večina kazalnikov (v povprečju okoli 80 %) v povzetkih poročil ni obravnavana
Kazalniki kakovosti v samoevalvacijskem poročilu, ki so ustrezno predstavljeni	<ul style="list-style-type: none"> Skladnost vsebin študijskega programa s cilji (akreditacija in evalvacija) in področjem oziroma disciplino (akreditacija) Obvezne sestavine študijskega programa (akreditacija) Kreditno vrednotenje (evalvacija) Povezanost programa z okoljem (evalvacija) Praktično usposabljanje (evalvacija) Poučevanje (evalvacija)
Priporočila za skupine strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Več pozornosti nameniti kategorijam, ki zadevajo področje kakovosti (npr. kultura kakovosti na zavodu, sklenjenost kroga kakovosti). Pri evalvacijskih postopkih podrobneje pregledati razvoj in spreminjanje študijskega programa v Pri akreditacijah študijskih programov kritično ovrednotiti ustreznost habilitacij in znanstvenoraziskovalnega dela na zavodu Izogniti se neutemeljenemu izenačevanju števila prednosti in priložnosti Izogniti se nekritični presoji določenih kazalnikov, kot je na primer interdisciplinarnost Razširiti razumevanje kazalnika okolja tudi na negospodarsko okolje. V izogib napačni interpretaciji jasno ločevati med kategorijama neskladnost in priložnost za izboljšanje
Priporočila za zavode	<ul style="list-style-type: none"> Pri obeh vrstah postopkov okrepiti znanstvenoraziskovalno delo učiteljev, zlasti pri študijskih programih druge in tretje stopnje, ter vključevanje študentov v znanstvenoraziskovalno, strokovno oziroma umetniško delo (pri teh kazalnikih so redko ugotovljene prednosti) Še naprej aktivno sodelovati z lokalnim gospodarstvom in širšim okoljem Okrepiti sklenjenost kroga kakovosti in vključevanju zunanjih deležnikov (pri teh kazalnikih je ugotovljenih največ neskladnosti) ter kulture kakovosti

5.

Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol

5.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti

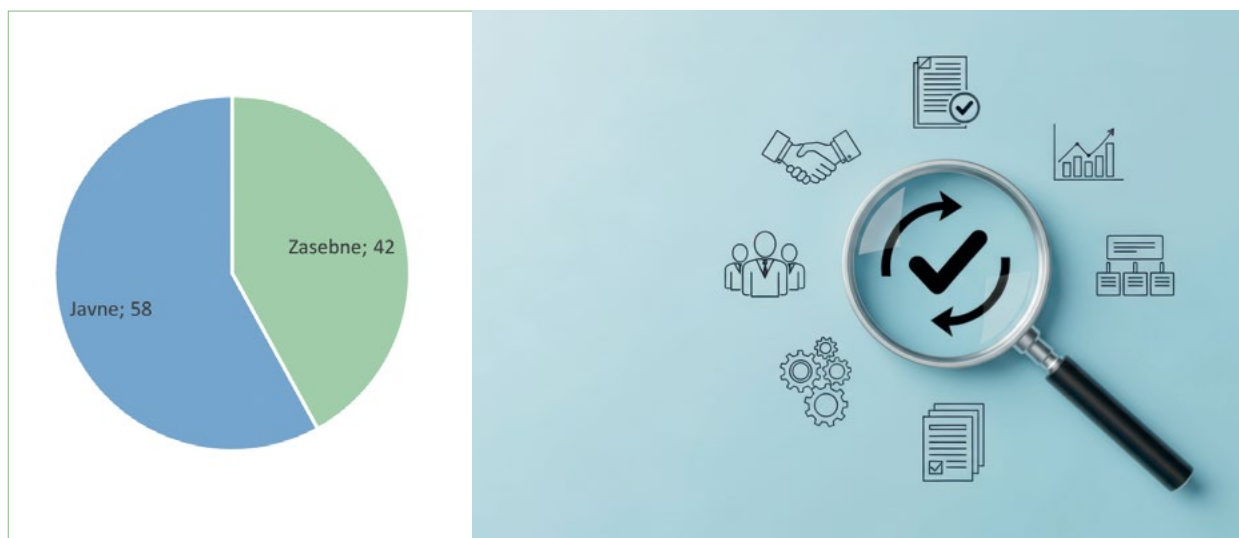
Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol med letoma 2018 in 2022 je obsegala pregled in oceno 41 poročil skupin strokovnjakov. Anketa je bila sestavljena iz 15 splošnih vprašanj po metodologiji iz prejšnje systemske analize. Analiza je bila na podlagi iste metodologije kot v drugih poglavjih razdeljena po naslednjih področjih presoje: vpetost v okolje, organizacija in upravljanje, kadri, študenti, materialne razmere, zagotavljanje kakovosti, organizacija in izvajanje študija.

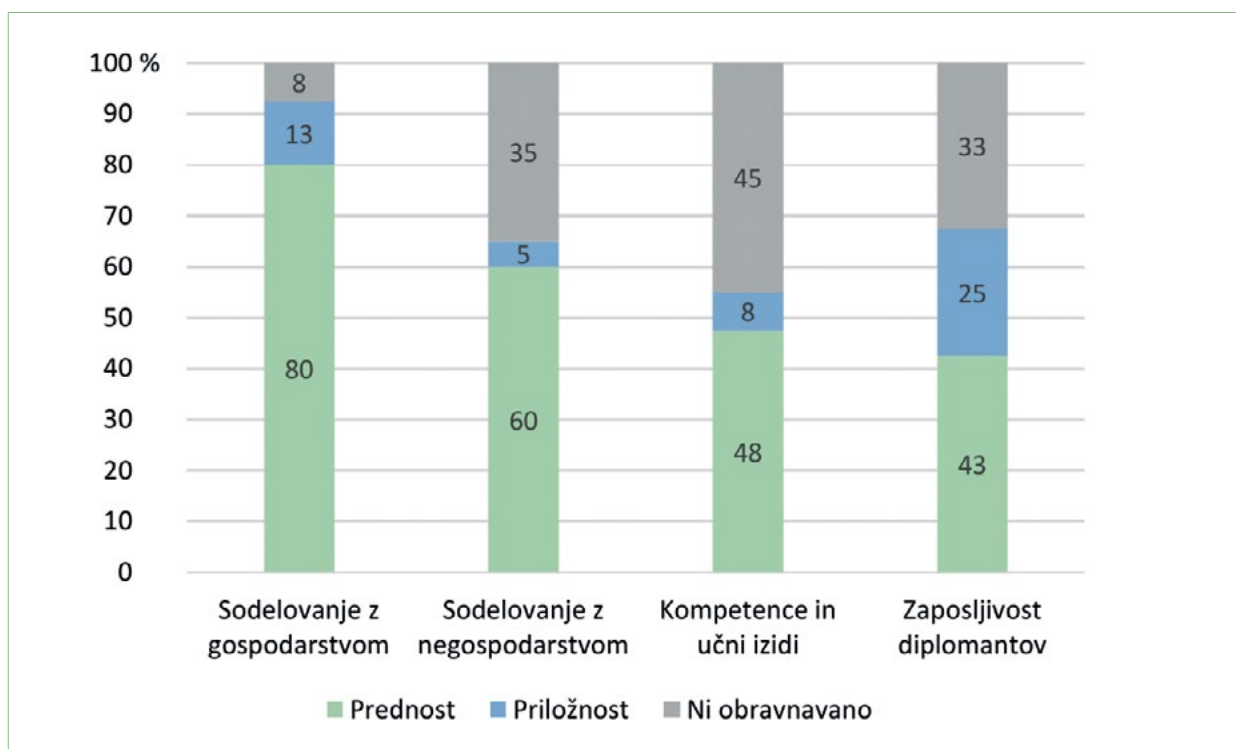
Za vsako področje je po posameznih kazalnikih kakovosti, navedenih v grafikonih, v odstotkih izračunan delež kvalitativnih kategorij *prednost*, *priložnost za izboljšanje* in *neskladnost oziroma večja pomanjkljivost* ter *ni obravnavano*, če kazalnik ni obravnavan kot ena izmed kategorij. Grafični prikazi so za lažjo primerjavo oblikovani enako kot v prejšnji analizi.

V nadaljevanju je navedena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za splošne kazalnike kakovosti na posameznih področjih presoje.

Grafikon 25:

Višje strokovne šole glede na status

(1) Prvo področje je **vpetost v okolje**, pri katerem so kvalitativni izsledki strokovnjakov upoštevani na podlagi naslednjih kazalnikov:

- **sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim sektorjem** – partnerstva, aplikativni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja v poučevanje;
- **sodelovanje višjih strokovnih šol z negospodarskim sektorjem**, izpolnjevanja zahtev javnega sektorja, intelektualnega in kulturnega povezovanja z okoljem;
- **učni izidi in kompetence** glede na izobrazbo in veščine;
- **zaposljivost in konkurenčnost diplomantov** glede na kompetenc za trg dela.

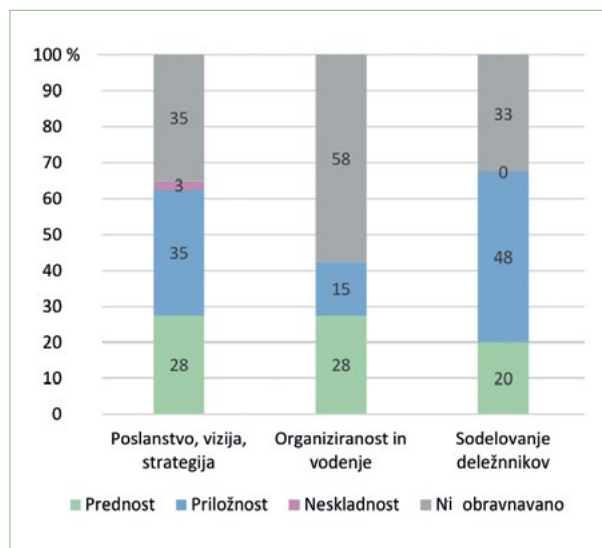
Rezultati kažejo podobno visoko stopnjo *sodelovanja z gospodarskim sektorjem* kot v prejšnji analizi, medtem ko je *sodelovanje z negospodarskim sektorjem* v tej analizi nekoliko boljše. *Učni izidi in kompetence ter zaposljivost diplomantov* so ocenjeni boljše kot v prejšnjem obdobju, saj je tokrat doseženih blizu 50 % pozitivnih ocen, v

prejšnjem obdobju pa jih je bilo 30 %. Kljub temu oba kazalnika v znatnem deležu poročil še vedno nista obravnavana. Pri *zaposljivosti diplomantov* je ugotovljen večji delež priložnosti za izboljšanje kot pri *kompetencah*.

(2) Za naslednje področje presoje, **delovanje višje strokovne šole**, so upoštevani naslednji kazalniki kakovosti:

- **poslanstvo, vizija in strategija** glede na organizacijske cilje in načrtovanje;
- **organiziranost in vodenje** višje strokovne šole;
- **sodelovanje ključnih deležnikov** pri vodenju višje strokovne šole;
- **doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc**, tj. praks, ki se nanašajo na ocenjevanje znanja, veščin in kompetenc;
- **strokovno ali umetniško delo** glede na raziskovanje na strokovnem področju ali umetniško delo, dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- **praktično usposabljanje** glede na organiziranost, izvedbo in evalvacijo.

Grafikon 27:
Kazalniki kakovosti na področju delovanja

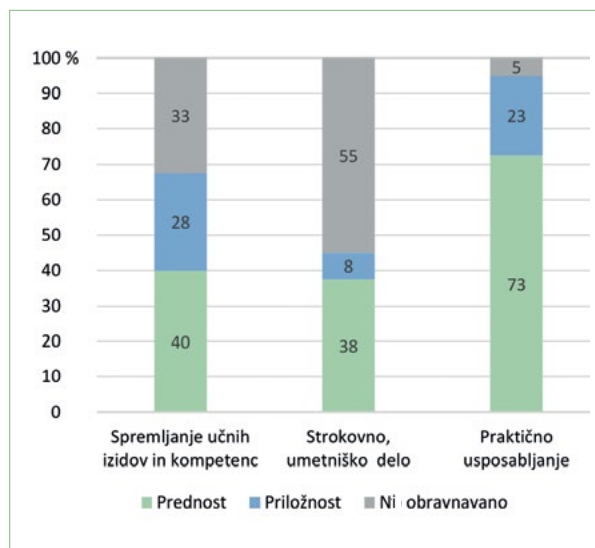

Med kazalniki na tem področju ima **sodelovanje ključnih deležnikov** največji delež priložnosti za izboljšanje, približno 50-odstotni.

Podobno prevladovanje priložnosti (38 %) nad prednostmi (15 %) izkazuje tudi prejšnja analiza, vendar so tokrat prednosti nekoliko pogostejše.

Kazalnik **organiziranosti in vodenja** je bil ocenjen nekoliko slabše kot v prejšnjem obdobju, saj so se mu strokovnjaki tokrat manj posvečali oziroma ni (ne negativno ne pozitivno) odstopal od določil Merila za evalvacijo.

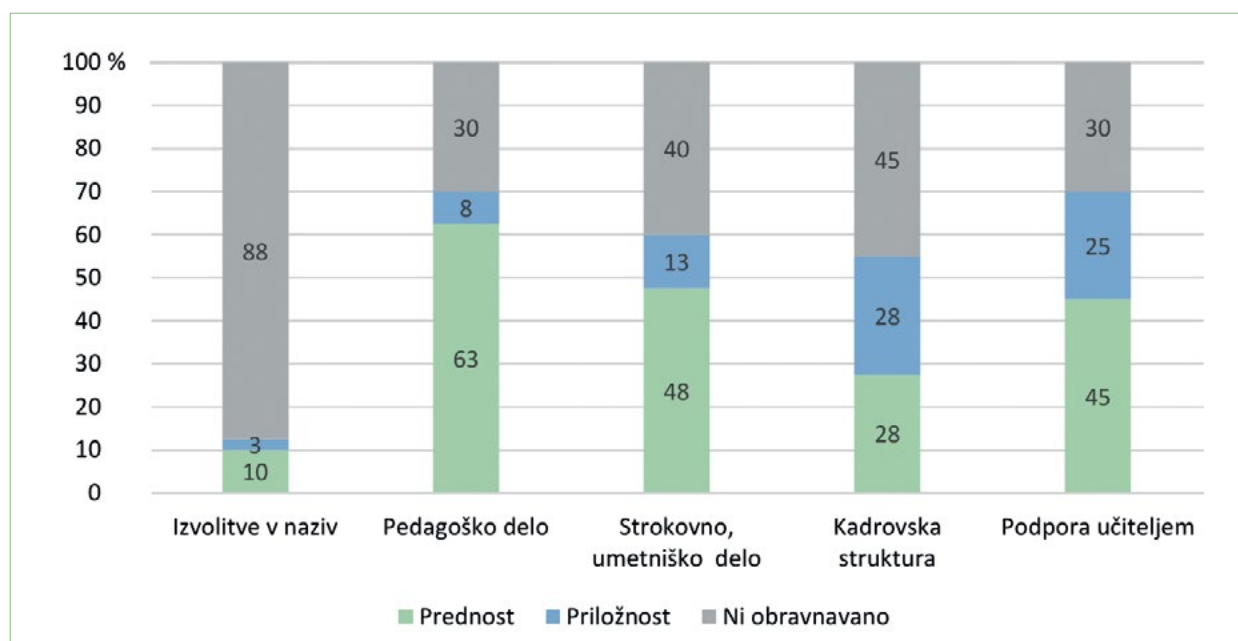
Grafikon 28:
Kazalniki kakovosti na področju delovanja

Kazalnik **poslanstva, vizije in strategije**, ki je imel v prejšnji analizi 70 % priložnosti, se je tokrat precej izboljšal, saj so se prednosti in priložnosti skoraj izenačile, kar kaže, da tej temi zavodi namenjajo več pozornosti.

Praktično usposabljanje je izrazito dobro ocenjeno, saj delež prednosti močno prevladuje nad priložnostmi za izboljšanje. Dobro je ocenjeno tudi strokovno delovanje šole in spremljanje kompetenc študentov.

Grafikon 29:
Kazalniki kakovosti na področju kadrov

(3) Pri analizi izsledkov na področju **kadrov** so upoštevani naslednji kazalniki kakovosti:

- **izvolitev v nazive**, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov, ki jih učitelji poučujejo;
- **pedagoško delo učiteljev**;
- **strokovno ali umetniško delo učiteljev** – na ravni posameznika in ne institucije;
- **kadrovska struktura in njena stabilnost** glede na vrsto zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na višji strokovni šoli;
- **administrativna, strokovna in materialna podpora** glede na podporno strokovno in administrativno osebje – njihova stalnost, zaposlitev in storitve.

Tako kot že v prejšnjem obdobju tudi tokrat izstopa kazalnik *izvolitve v naziv*, ki je redko obravnavan. Analiza kaže, da je razmerje med posameznimi kazalniki kadrovske strukture uravnoteženo, podobno kot v prejšnji sistemski analizi. Na področju *strokovnega dela* pa je bilo ugotovljenih bistveno manj priložnosti za izboljšanje v primerjavi s preteklim obdobjem. Pri višjih strokovnih šolah prevladujejo prednosti, zlasti pri kazalnikih, povezanih s *poučevanjem oziroma pedagoškim delom* ter z *administrativno, stro-*

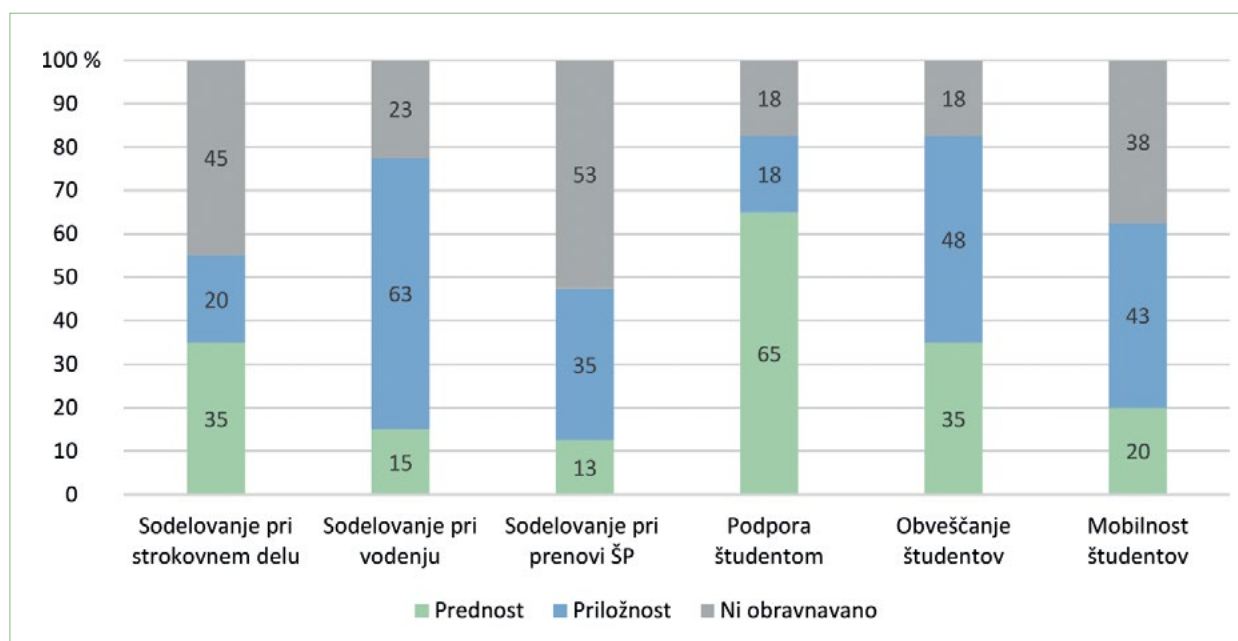
kovno in materialno podporo učiteljem – kar je podobno kot v prejšnjem obdobju.

(4) **Pri študentih** so zajeti naslednji kazalniki kakovosti:

- **sodelovanje pri strokovnem ali umetniškem delu** glede na dejansko sodelovanje študentov pri strokovnem ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
- **sodelovanje pri vodenju**, ki se nanaša na vključenost študentov v vodenje višje strokovne šole;
- **podpora študentom**, ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju – storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve ter podporo obštudijskim dejavnostim;
- **obveščanje študentov**, ki se nanaša na informacijske storitve višje strokovne šole in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo;
- **mobilnost študentov**, ki se nanaša na podporo in pogoje mobilnosti študentov, njeno organizacijo in dejanske študentske izmenjave.

Grafikon 30:

Kazalniki kakovosti na področju študentov

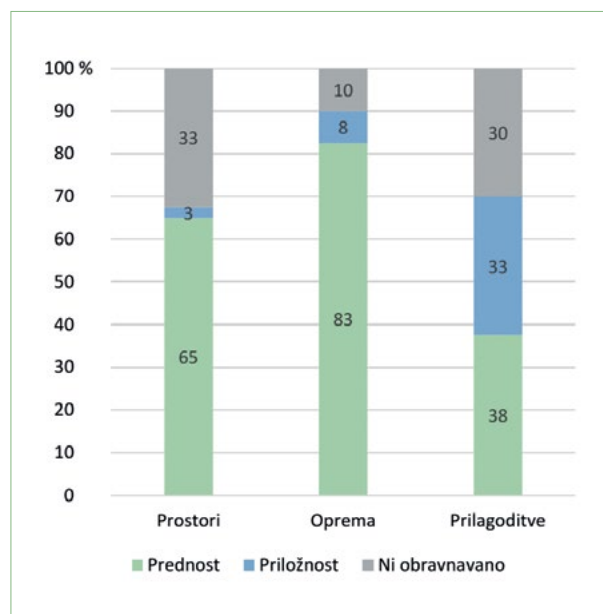

Pri podpori študentom enako kot v zadnji analizi izrazito prevladujejo prednosti. Pri kazalnikih sodelovanja pri vodenju in mobilnosti še naprej prevladujejo priložnosti nad prednostmi, pri čemer se je mobilnost nekoliko izboljšala, sodelovanje pri vodenju pa poslabšalo glede na preteklo obdobje. Podobno je tudi obveščanje študentov v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samo-evalvacijo slabše ocenjeno kot v prejšnji analizi. Pri sodelovanju pri prenovi študijskih programov, ki je nov kazalnik v tej analizi glede na prejšnjo, je opazen znaten presežek priložnosti za izboljšanje nad prednostmi.

(5) **Materialni pogoji**, ki so bili naše naslednje področje analize, zajemajo naslednje kazalnike kakovosti:

- **prostore** – objekte za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo;
- **opremo** za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo;
- **prilagoditve za študente s posebnimi potrebami** glede na posebne prilagoditve objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;
- **finančna sredstva** glede na finančno stabilnost in primernost v celotnem obdobju evalvacije;

Grafikon 31: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

- **knjižnične vire** glede na fizične izvode študijske in raziskovalne literature, pa tudi dostopnost do zbirk podatkov;
- **knjižnične storitve** glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem.

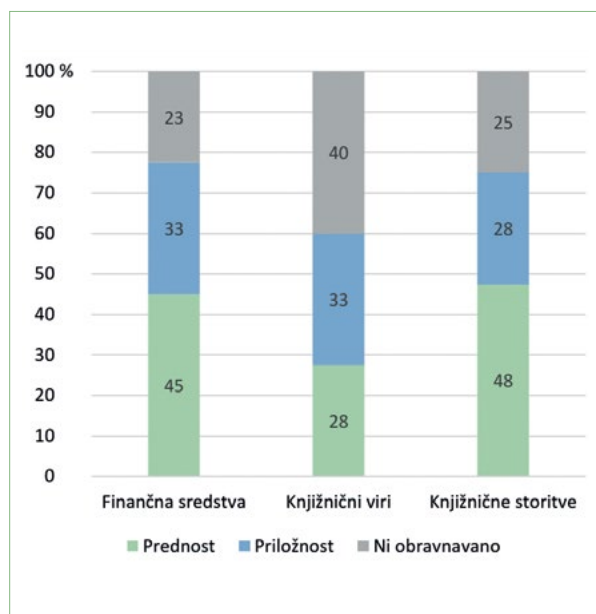
Pri kazalnikih **prostorov** in **opreme** izrazito prevladujejo prednosti, enako kot v prejšnjem obdobju. Delež prednosti pri **prilagoditvah za študente s posebnimi potrebami** se je vidno povečal, saj je z 12 % narasel na skoraj 40 %, pri čemer delež priložnosti ostaja pri približno 30 %.

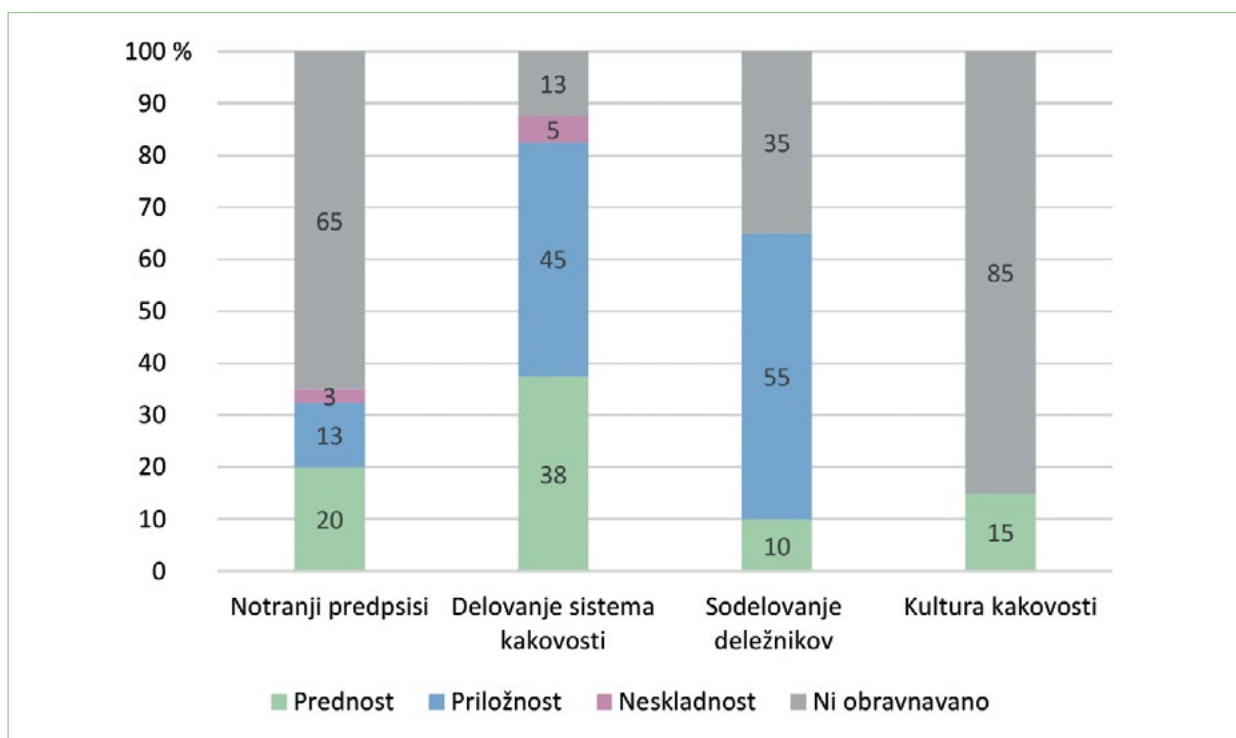
V zadnjem obdobju je ta kazalnik vzbudil precej večjo pozornost strokovnjakov, saj se je kategorija **ni obravnavano** pri njem prepolovila.

Višje strokovne šole so se v zadnjem obdobju izboljšale v treh ključnih kategorijah na področju materialnih pogojev: **finančnih virih**, **knjižničnih virih** in **knjižničnih storitvah**.

Pri vseh treh kazalnikih se je povečalo število prednosti, še posebno pri **knjižničnih storitvah**, nekoliko manj pa pri **knjižničnih virih**, kjer se je število priložnosti za izboljšanje prepolovilo. Pri **finančnih virih** se je število prednosti več kot podvojilo, medtem ko število priložnosti ostaja skoraj nespremenjeno.

Grafikon 32: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

(6) **Zagotavljanje kakovosti** kot posebno področje presoje notranjega zagotavljanja kakovosti vsebuje naslednje kazalnike kakovosti:

- **notranje predpise** o zagotavljanju kakovosti glede na poslovniške kakovosti ali druge sprejete dokumente;
- **delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti** glede na organiziranost, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti;
- **sodelovanje ključnih deležnikov** pri notranjem zagotavljanju kakovosti;
- **kulturo kakovosti** glede na njeno stanje in razvoj;
- **sklenjenost kroga kakovosti** glede na popolnost procesa zagotavljanja kakovosti, tj. sklenjenost Demingovega kroga (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodnih ciklov zagotavljanja kakovosti, vključno s postopki nadaljnega spremljanja;
- **obveščanje o zagotavljanju kakovosti, tj.** o procesih zagotavljanja kakovosti, njihovi pomembnosti in rezultatih;

➤ **kakovost samoevalvacije** glede na doslednost, celovitost, metodološko strogost in uspešnost samoevalvacije;

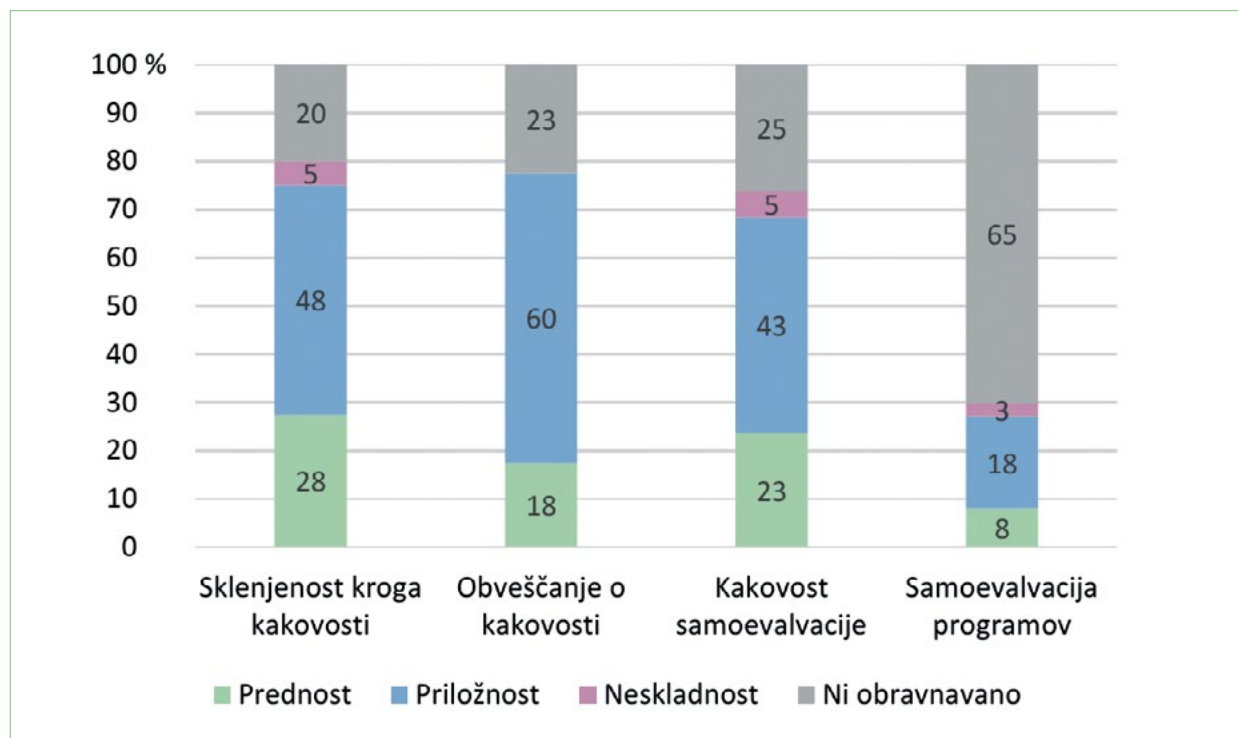
➤ **samoevalvacijo posameznih študijskih programov**, tj. redno pregledovanje študijskih programov in njihovo razvijanje glede na njihovo izvajanje.

Rezultati so podobni kot v prejšnjem obdobju. **Kulturi kakovosti** strokovnjaki posvečajo nekoliko manj pozornosti, prav tako tudi **notranjim predpisom** oziroma poslovniku kakovosti. Razlog za velik delež kategorije **ni obravnavano** pri teh dveh kazalnikih pa je lahko tudi v tem, da kazalnika ne odstopata (ne negativno ne pozitivno) od Merila za evalvacijo. **Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti** je bilo ocenjeno bolje, saj se je število prednosti pri tem kazalniku povečalo. Vendar pa je pri **sodelovanju ključnih deležnikov** delež prednosti močno upadel, saj je dosegel le tretjino vrednosti iz prejšnjega obdobja.

Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri kazalniku **delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti** glede na organiziranost, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti.

Grafikon 34:

Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti

Samoevalvacija posameznih študijskih programov večinoma ni obravnavana, kar je podobno ugotovitvi iz systemske analize za preteklo obdobje. Pri ostalih treh kazalnikih – *sklenjenosti kroga kakovosti, obveščanju o zagotavljanju kakovosti in kakovosti samoevalvacije* – še vedno prevladujejo priložnosti nad prednostmi, podobno kot v prejšnjem obdobju. V zadnjem obdobju se je razmerje nekoliko izboljšalo v prid prednostim, hkrati pa se je povečal tudi delež obravnavanja teh kazalnikov.

Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri *sklenjenosti kroga kakovosti, kakovosti samoevalvacije* in *samoevalvaciji posameznih študijskih programov*.

V poročilih je bilo ugotovljenih nekaj ključnih področij odličnosti, ki prispevajo k celoviti kakovosti

izobraževalnega procesa. Med njimi so *kompetence oziroma zaposljivost diplomantov*, kar je tesno povezano s praktičnim usposabljanjem, ustreznimi prostori in opremo ter procesi internacionalizacije. *Vpetost v okolje* oziroma *sodelovanje z okoljem* je izpostavljena kot ključen dejavnik pri strokovnem in umetniškem delu ter organizaciji in delovanju študijskih programov in visokih strokovnih šol, kjer k visoki kakovosti prispevata tudi kakovost poučevanja in razpoložljiva infrastruktura.

Poleg tega *vloga strokovnih oziroma podpornih služb* zagotavlja nemoteno delovanje izobraževalnih institucij ter izboljšuje pogoje za učenje in poučevanje. Ta področja skupaj gradijo osnovo za odličnost pri višjih strokovnih šolah in krepijo njihovo tesno povezanost z okoljem ter gospodarstvom.

5.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem

Rezultati analize poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol v obdobju 2018–2022 potrjujejo podobne trende, kot so bili ugotovljeni v prejšnjem obdobju, ob hkratnem zaznavanju določenih izboljšav in pomanjkljivosti.

Na področju vpetosti v okolje še vedno izstopa velik delež prednosti, še posebno pri **sodelovanju z gospodarskim in negospodarskim sektorjem**, pri čemer se je pri sodelovanju z negospodarstvom povečal. Prav tako se povečal delež prednosti pri **poslanstvu, viziji in strategiji**, kar kaže na napredek v dolgoročnem usmerjanju višjih strokovnih šol. Področje kadrov ostaja na podobni ravni kot prej, pri čemer pri **pedagoškem delu** in **administrativni podpori** še vedno prevladujejo prednosti.

Na področju študentov se je pri **mobilnosti študentov** delež prednosti nekoliko povečal, vendar je delež priložnosti za izboljšanje še vedno precej

velik. **Obveščanje študentov** o izobraževanju, zaposljivosti in samoevalvaciji je bilo slabše ocenjeno, podobno kot v prejšnjem obdobju.

Na področju materialnih pogojev pri kazalnikih **prostorov** in **opreme** za izvajanje izobraževalnega procesa še naprej prevladujejo prednosti, **prilagoditve za študente s posebnimi potrebami** pa so se vidno izboljšale, kar kaže, da višje strokovne šole namenjajo večjo pozornost in podporo tem študentom. Tudi pri **finančnih sredstvih, knjižničnih virih** in **knjižničnih storitvah** so opazne izboljšave, kar kaže, da se pogoji za študente in zaposlene na tem področju izboljšujejo.

Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti je sicer bolje ocenjeno kot v prejšnjem obdobju, vendar še vedno beleži največje število priložnosti za izboljšanje.

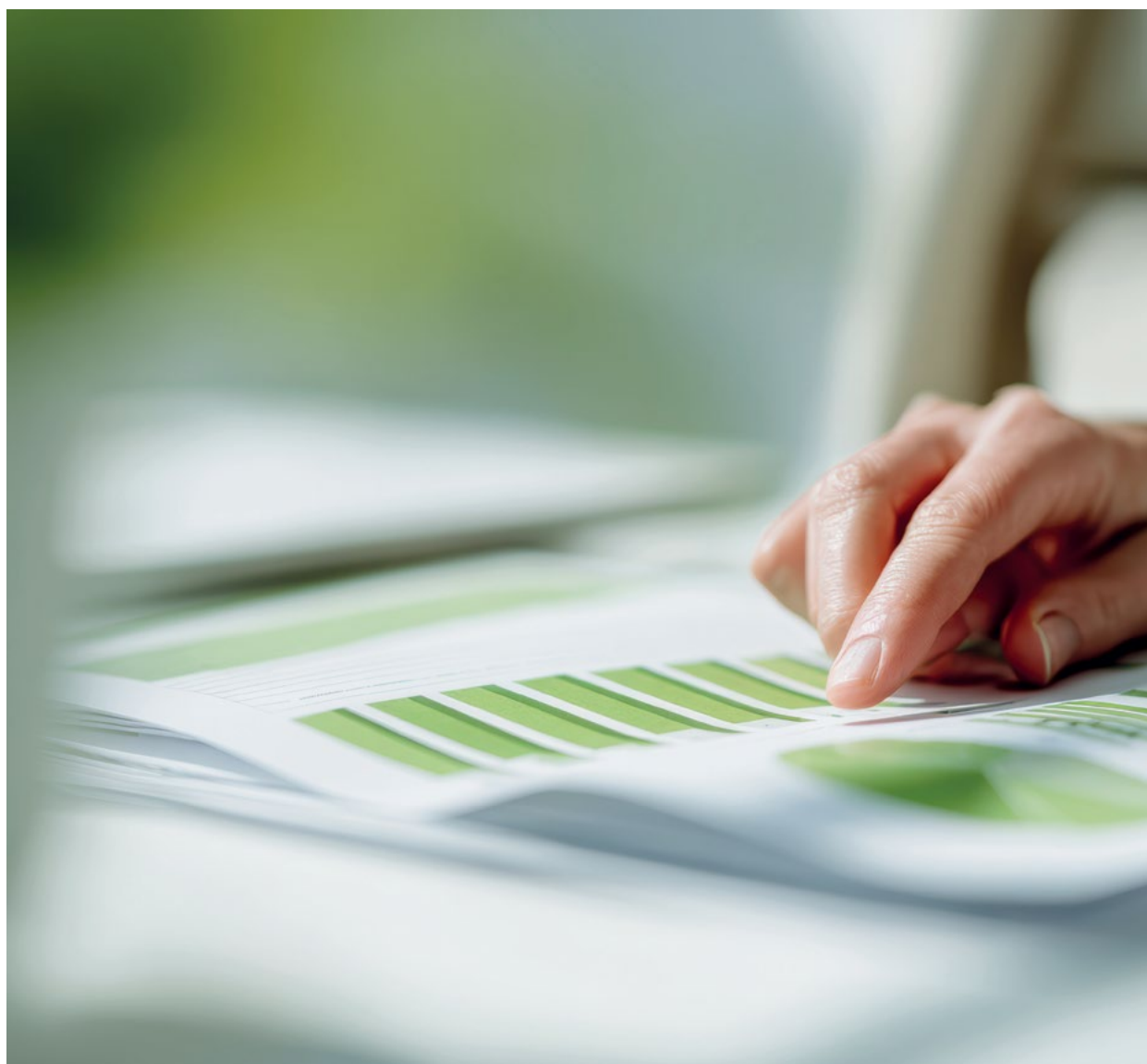
5.3 Povzetki analize

Kazalniki kakovosti, pri katerih so bile pogosteje izpostavljene priložnosti za izboljšanje kot prednosti, vključujejo *poslanstvo, vizijo in strategijo šol, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju, organiziranost šol, sodelovanje študentov pri strokovnem ali umetniškem delu, obveščanje študentov o izobraževalnih in zaposlitvenih možnostih, mobilnost študentov* ter *prenovo študijskih programov*.

Strokovnjaki pogosto ugotavljajo pomanjkljivosti na področju delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, kot so nesklenjenost kroga kakovosti, pomanjkljiva samoevalvacija in nezadostno sodelovanje ključnih deležnikov. Na teh področjih so bile ugotovljene tudi vse neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti. Kljub temu so poročila izpostavila tudi pozitivne trende, kot

so prilagojenost študijskih programov potrebam in pričakovanjem študentov ter povezovanje programov z lokalnim okoljem, kar kaže na pozitiven odnos šol do njihove družbene vloge.

Za izboljšanje trenutnega stanja se priporoča krepitev sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju in prenovi študijskih programov ter pri sistemih notranjega zagotavljanja kakovosti. Še posebej je priporočljiva refleksija pri zagotavljanju sklenjenosti kroga kakovosti, kakovosti samoevalvacij ter vzpostavitvi učinkovitejših mehanizmov za obveščanje deležnikov o spremljanju kakovosti. Pozornejše spremljanje učnih izidov in kompetenc diplomantov bo izboljšalo prilagajanje programov potrebam trga dela in prepoznavanje profila diplomantov.

5.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve

Kategorija	Podrobnosti
Splošne značilnosti pregleda poročil	<ul style="list-style-type: none"> 41 poročil skupin strokovnjakov za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol Kazalniki razvrščeni v štiri kategorije: prednosti, priložnosti za izboljšanje, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano
Ugotovitve o metodologiji in poročilih	<ul style="list-style-type: none"> Prevladujejo prednosti nad priložnostmi za izboljšanje; največ priporočil na področju vpetosti v okolje in delovanja višjih strokovnih šol Pogosta uravnoteženost prednosti in priložnosti za izboljšanje Nekatere vsebine niso obravnavane ali so obravnavane preveč splošno Praktično usposabljanje izrazito dobro ocenjeno (70 % prednosti)
Kazalniki kakovosti z več priložnostmi za izboljšanje kot prednosti v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Poslanstvo, vizija in strategija višje šole, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju višje šole ter splošna organiziranost in vodenje višje strokovne šole Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo, sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov, mobilnost študentov Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti in sodelovanje ključnih deležnikov pri notranjem zagotavljanju kakovosti
Kazalniki kakovosti z več prednostmi kot priložnostmi v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem, učni izidi in kompetence ter zaposljivost Praktično usposabljanje in strokovno ali umetniško delo na višjih šolah Pedagoško in strokovno delo učiteljev ter administrativna, strokovna in materialna podpora Podpora, pomoč in svetovanje študentom Prostori in oprema za izobraževanje in strokovno dejavnost Knjižnične storitve kot strokovna podpora študentom
Odličnosti v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Praktično usposabljanje – organiziranost, izvedba in evalvacije Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem Kakovost poučevanja učiteljev Strokovne oziroma podporne službe Prostori in oprema za izvajanje izobraževalne in strokovne dejavnosti
Najpogostejša področja neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sklenjenost kroga kakovosti in kakovost samoevalvacije
Pogosto ni obravnavano v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Učni izidi in kompetence glede na izobrazbo in veščine Izvolitve v naziv (njihova veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov) ter kadrovska struktura in stabilnost Sodelovanje študentov pri strokovnem delu Poslovniki kakovosti in kultura kakovosti
Primerjava s prejšnjo sistemsko analizo	<ul style="list-style-type: none"> Izboljšanje pri kazalniku poslanstva, vizije in strategije Izboljšanje pri kazalniku sodelovanja z negospodarskim sektorjem Organiziranost in vodenje višje strokovne šole je slabše ocenjena Obveščanje študentov v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo je slabše ocenjeno Prilagoditve za študente s posebnimi potrebami so se vidno izboljšale Izboljšanje pri kazalnikih finančnih virov, knjižničnih virov in knjižničnih storitev Opazno izboljšanje delovanja sistema kakovosti

6.

Analiza samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov

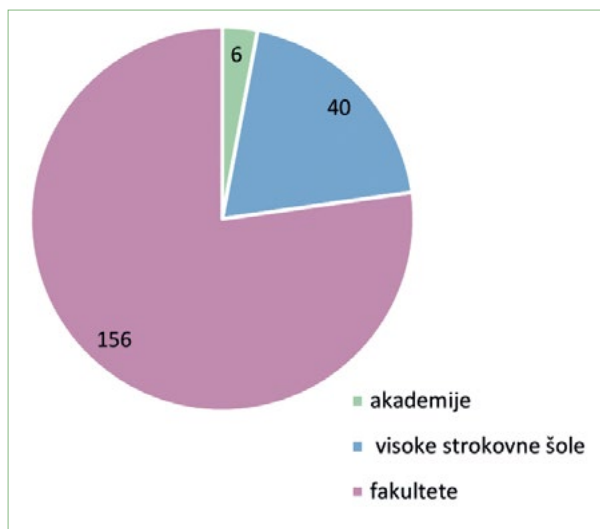
6.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti

Anketa je bila sestavljena iz 34 vprašanj in je obsegala 205 samoevalvacijskih poročil (v nadaljevanju: SEP) visokošolskih zavodov, od katerih jih je 54 % članic javnih univerz in 46 % zasebnih zavodov. Podatke smo v drugem delu analize razdelili med javne in zasebne zavode, s čimer bo analiza pokazala lastnosti za določen tip zavoda.

V analizi so obravnavana podobna področja in kazalniki kot v pretekli analizi kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva (za obdobje 2014–2017), kar omogoča primerjavo.

Grafikon 35:

Vrsta visokošolskega zavoda glede na status

Večina SEP zajema eno študijsko leto (v nekaterih primerih je poročilo napisano za koledarsko leto), le v enem primeru je bil SEP pripravljen za dve študijski leti. V veliki večini primerov so poročila javno dostopna na spletnih straneh zavodov, kar omogoča dostop do poročil vsem deležnikom.

V nadaljevanju navajamo razporeditev treh glavnih kazalnikov kakovosti na posameznih področjih presoje.

(1) Prvo področje je **delovanje zavoda** in njegova **vpetost v okolje**, kjer smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike:

- **poslanstvo, vizijo in strategijo** glede na uresničevanje organizacijskih ciljev in načrtov;
- **vodenje visokošolskega zavoda**, vključno s sodelovanjem ključnih deležnikov;
- **raziskovalno ali umetniško delo** glede na znanstveno in strokovno raziskovanje ali umetniške dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- **praktično usposabljanje** glede na organiziranost in izvajanje;
- **sodelovanje z gospodarskim sektorjem**,

aplikativni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov pri poučevanju ter intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;

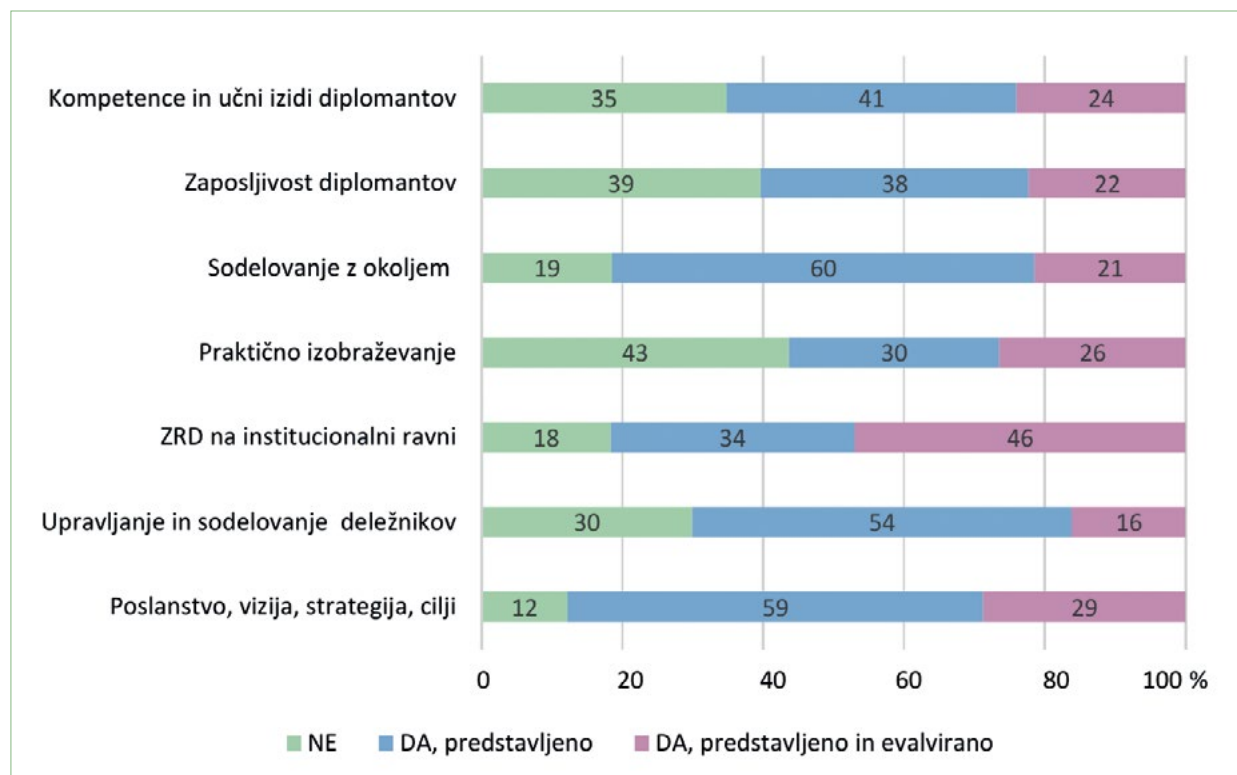
- **kompetence in zaposljivost diplomantov** glede na pridobljene veščine in njihovo uveljavitev na trgu dela.

Izsledki analize kažejo, da so organizacijski cilji – **poslanstvo, vizija in strategija** – pogosto vključeni v SEP zavodov. V večini primerov so ti cilji zgolj predstavljeni, pri čemer se vsebine pogosto nekritično ponavljajo iz leta v leto, kar je bilo razvidno iz primerjave SEP za obe izbrani leti. Podobno je tudi pri **upravljanju zavoda in sodelovanju ključnih deležnikov**, ki sta največkrat predstavljena prek sestave različnih organov, ki delujejo na zavodu.

V poročilih je **raziskovalna dejavnost** ustrezno predstavljena in ocenjena, podobno kot v prejšnji analizi, kjer je bila ena izmed najbolj poglobljenih kazalnikov. Obravnava **praktičnega izobraževanja oziroma usposabljanja** pa je v poročilih manj dosledna, saj ni prisotna na vseh zavodih, kar je razumljivo glede na značilnosti posameznih študijskih področij.

Grafikon 36:

Kazalniki kakovosti iz SEP na področju delovanja zavoda in vpetosti v okolje

Primer dobre prakse:

V poglavju o znanstvenoraziskovalnem delu so uvodoma predstavljena ključna raziskovalna področja oz. tematike fakultete in raziskovalni cilji. Temu sledi ocena realizacije ukrepov na področju raziskovanja. Predstavitvi raziskovalnih projektov in programov ter objav raziskovalcev sledi tudi ocena oz. trend v primerjavi s predhodnim obdobjem. Izpostavljene so najkakovostnejše objave, najodmevnejši znanstveni dosežki in spremljajoči dogodki, kot npr. popularizacija znanosti. Na podoben način (cilji, ukrepi, ocena) so predstavljene tudi aktivnosti na področju prenosa in uporabe znanja ter projekti z gospodarstvom in drugimi zunanjimi deležniki.

Sodelovanje z okoljem je večinoma predstavljeno, a redko evalvirano. Pogosto gre za naštevaje podjetij, s katerimi zavodi sodelujejo, kar sovпада z ugotovitvami o pomanjkljivem evalviranju upravljanja zavoda. Pri kazalniku **zaposljivosti** opazimo slabše vrednotenje zlasti pri samostojnih zavodih, kjer je večina študentov že zaposlenih. Kot kažejo izsledki prvega sklopa vprašanj, zavodi v svojih SEP večinoma predstavijo kazalnike, evalvirajo pa jih redkeje.

(2) Pri analizi samoevalvacije **kadrov** smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **kompetence in učne izide** diplomantov;
- **zadovoljstvo zaposlenih** na podlagi anket ali razgovorov;
- **mobilnost učiteljev in strokovnih sodelavcev** ter mobilnost študentov, organizacija mobilnosti in dejanske izmenjave;
- **pedagoško delo učiteljev**;
- **raziskovalno ali umetniško delo učiteljev** na ravni posameznika in ne institucije;
- **kadrovsko strukturo** glede na stabilnost in naravo zaposlitve učiteljev in raziskovalcev (polni delovni čas, zaposleni sodelavci v primerjavi z zunanjimi).

Analiza kaže, da so **kompetence in učni izidi** le redko ustrezno evalvirani. Večinoma so zgolj predstavljeni, zavodi pa evalvaciji izvajanja študijskega programa ne posvečajo večje pozornosti.

Iz analize izhaja ugotovitev, da **zadovoljstvo zaposlenih** ni pogosto evalvirano. Primerjava med zasebnimi in javnimi zavodi razkriva, da zasebni zavodi temu namenjajo manj pozornosti, kar bi

Primer neustrezne prakse:

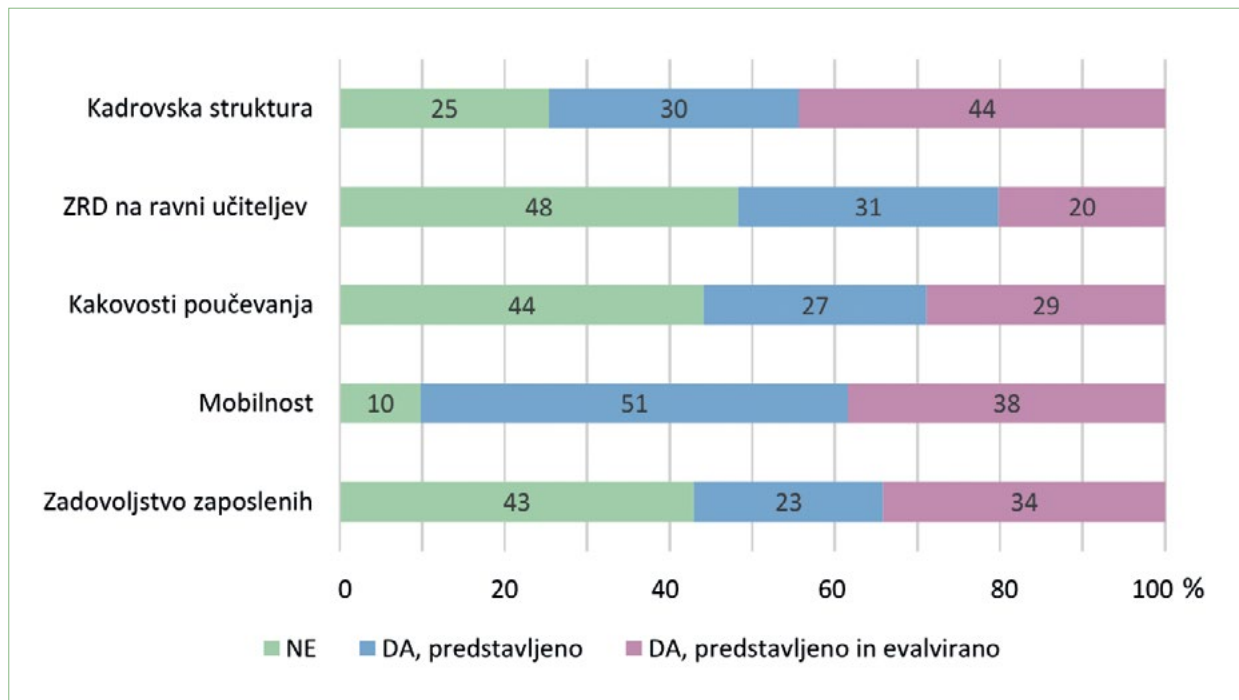
»Kot izhaja iz predloženih seznamov o strokovnem delovanju, vsi predavatelji izkazujejo strokovno delovanje na svojih področjih. Zaradi preglednosti in usklajenosti z merili NAKVIS se preverjanje strokovnega in pedagoškega delovanja opravlja na vsakih 5 let. /.../ MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO IN STRATEGIJA ZA DOSEGO CILJA: Na tem področju Komisija za preverjanje in spremljanje kakovosti ne zaznava posebnih ukrepov, ki bi jih bilo potrebno uvesti.«

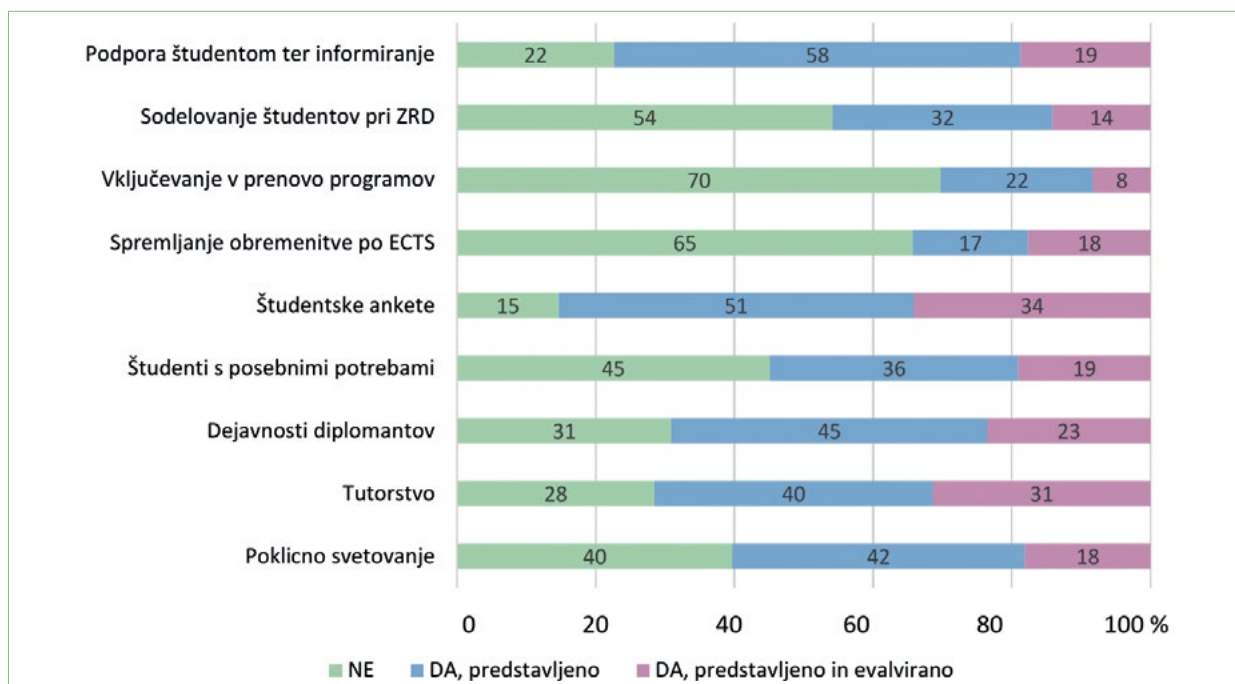
Komentar: V tem poglavju SEP je predstavljen zgolj popis pedagoškega in drugega kadra. Ni primerjav s preteklim obdobjem, prav tako ni informacij o prihodnjih načrtih (npr. dodatno zaposlovanje ali zmanjševanje števila zaposlenih) niti o raziskovalni ali umetniški dejavnosti učiteljev ipd.

lahko bilo povezano z manjšim deležem stalno zaposlenih učiteljev. **Kadrovska struktura** je bolje evalvirana, kar je bilo ugotovljeno že v pretekli analizi. V nasprotju s tem pa je evalvacija **raziskovalnega in umetniškega dela** na ravni posameznih učiteljev relativno nizka, čeprav je **znanstveno-raziskovalno delo na institucionalni ravni** dobro obravnavano.

Grafikon 37:

Kazalniki kakovosti iz SEP na področju kadrov

Mobilnost je eden od najboljše predstavljenih in pogosto evalviranih kazalnikov, tako pri študentih kot učiteljih. Kljub pandemiji covid-19 so bili rezultati **mobilnosti** podobni kot v prejšnji analizi.

Pedagoško delo je bilo slabše ocenjevano kot v prejšnji analizi. Čeprav je **pedagoško delo** široko zastavljeno, so se SEP osredotočili predvsem na pedagoške metode in načine podajanja znanja.

Analiza kaže, da so nekatera področja slabše predstavljena, zlasti **kompetence in učni izidi diplomantov**, ki so redko evalvirani. Zavodi jih pogosto zgolj naštejejo, a ne evalvirajo. V prejšnji sistemski analizi kar 53 % SEP ni vključevalo evalvacije kompetenc, prav tako pa je bilo ugotovljeno pomanjkljivo spremljanje obremenitve študentov po ECTS, kar je primerljivo z ugotovitvami iz prejšnje analize.

(3) Pri **študentih**, ki so mešano področje presoje, povezano z vsemi drugimi področji, smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **karierno svetovanje** v smislu dejavnosti in storitev kariernih centrov ali drugih organizacijskih enot;
- **tutorstvo** glede na organiziranost in dejavnost;

- **dejavnosti, povezane z diplomanti**, vključno z organizacijo in delovanjem klubov – diplomantov ter spodbujanjem dialoga z diplomanti in delodajalci;
- **študente s posebnimi potrebami** glede na prilagoditev objektov, opremo, pravila (pravice in dolžnosti) ter podporo;
- **študentske ankete** glede na rezultate in učinke anket;
- **sodelovanje pri raziskovalnem ali umetniškem delu** glede na dejansko sodelovanje študentov ali možnost takega sodelovanja;
- **obveščanje in podpora študentom**, ki zajema informacijske storitve in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo ter administrativno podporo (vpis, referat, službe za mednarodne zadeve, podpora – obštudijskim dejavnostim);
- **obremenitev študentov po ECTS** glede na rezultate spremljanja obremenjenosti študentov in ustrezne ukrepe;
- **sodelovanje pri prenovi študijskih programov**, vključno z vključenostjo študentov v evalvacijo in sprejemanje sprememb študijskih programov.

Primer dobre prakse:

Del SEP pripravlja študentski svet visokošolskega zavoda, kjer predstavi svoje delovanje (volitve, publiciranje, organizacijo dogodkov). Iz drugih poglavij SEP je mogoče razbrati tudi strukturo študentov, njihova zanimanja za posamezne vsebinske sklope in module ter podrobno predstavitev mobilnosti študentov, študentske ankete in podobno.

Med vsemi kazalniki kakovosti je bila **študentska anketa** najbolj evalvirana in je tudi dobro dokumentirana, saj na njej temelji večina obravnavanih SEP. Nasprotno pa je **sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov** najmanj obravnavano. **Sodelovanje študentov pri znanstvenoraziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu** je nekoliko bolje evalvirano kot v prejšnji sistemski analizi.

Poklicno svetovanje je razmeroma slabo evalvirano; v skoraj polovici poročil sploh ni obravnavano, kadar pa je, je večinoma le predstavljeno, kar je skladno z ugotovitvami prejšnje systemske analize. Prav tako je kazalnik **študentov s posebnimi potrebami** še vedno slabo obravnavano, večinoma z odgovorom »ne«, kar je primerljivo s prejšnjo analizo.

Tutorstvo je pogosto predstavljeno kot obstoječa dejavnost, vendar je slabo evalvirano. Klubi alumnov so sicer pogosto predstavljeni, kar kaže na aktivno vključevanje zavodov v to področje in prinaša boljši rezultat v primerjavi s pretek-

lim obdobjem. **Podpora študentom**, vključno s pomočjo in svetovanjem ter obveščanje študentov, je bila prav tako boljše obravnavana kot v prejšnji analizi. Iz SEP je razvidno, da zavodi tema področjema namenjajo veliko pozornosti.

(4) Pri analizi samoevalvacije **materialnih pogojev** smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **prostore in opremo za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo;**
- **knjižnično delo in storitve**, ki vključujejo strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem, ter knjižnične vire, kot so fizični izvodi študijske in raziskovalne literature ter dostop do zbirk podatkov.

Prostori, oprema in finance so bili skoraj vedno predstavljeni, prav tako tudi **knjižnično delo in storitve**, ki je nekoliko slabše evalvirano, a je kljub temu prisotno v večini SEP.

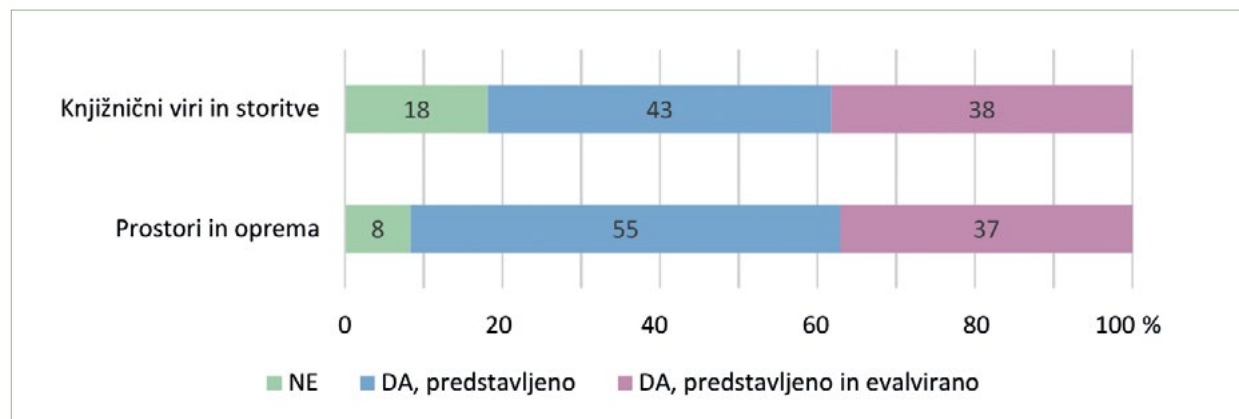

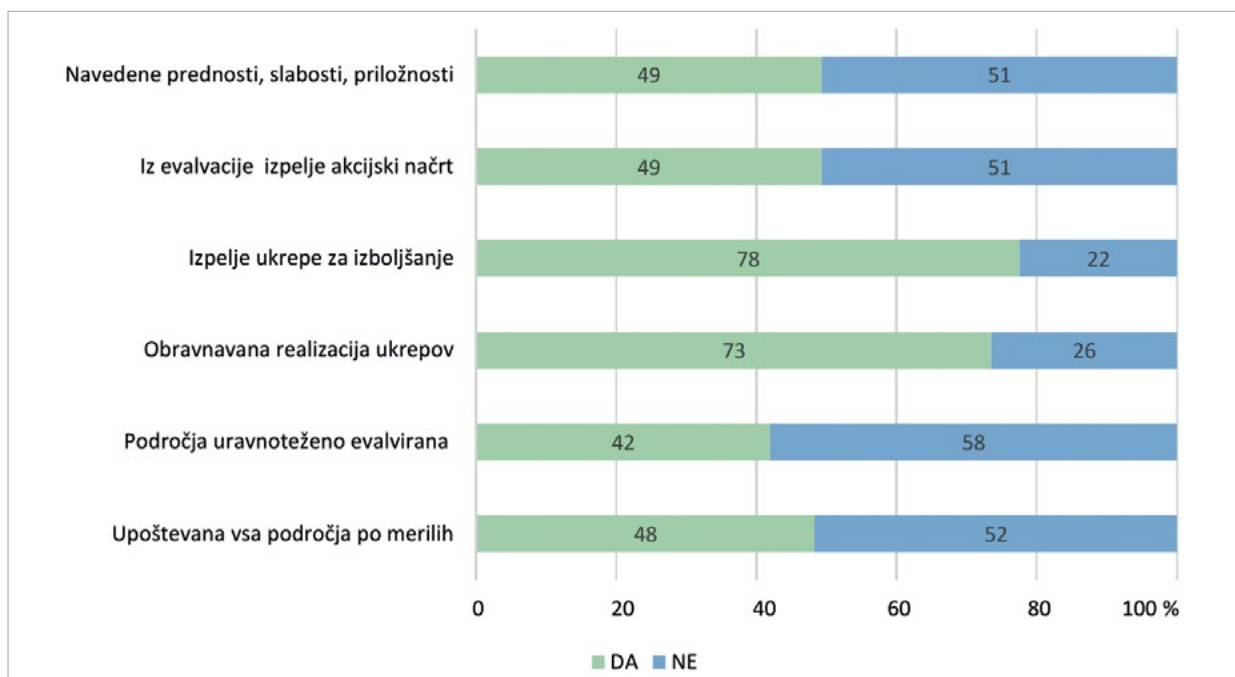
Primer neustrezne prakse:

»Visokošolski zavod navaja, da je prenovil IKT-opremo v prostorih (dodal LCD zaslon, prenovil računalniški sistem, zamenjal projektor in računalnik), kupil prenosne kamere za hibridne izvedbe ter prenosne računalnike za predavalnice in sejno sobo opremil z večjim LCD-zaslonom.«

Komentar: Gre zgolj za popis opreme, brez dodatnih informacij o tem, kako so bile potrebe analizirane, kakšni so bili zastavljeni cilji prenov in nakupov ter kakšni učinki so bili doseženi.

Grafikon 39: **Kazalniki kakovosti iz SEP na področju materialnih pogojev**

(5) Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na **zagotavljanje kakovosti**, kar je povezano z delovanjem zavoda. Pri vprašanju, ali **poročilo upošteva vsa področja presoje po Merilih za akreditacijo**, je rezultat skoraj izenačen. Vendar je bilo pri vprašanju, **ali so področja presoje uravnoteženo evalvirana**, torej ali je vsem področjem namenjene dovolj pozornosti in ali so pomembnejša področja podrobneje obravnavana, večkrat ugotovljeno, da ni uravnoteženosti med vsemi področij.

Ugotovljeno je bilo, da večina poročil obravnava realizacijo ukrepov, ki so bili določeni v prejšnji samoevalvaciji. Slabše pa je bila ocenjena **izvedba akcijskega načrta**.

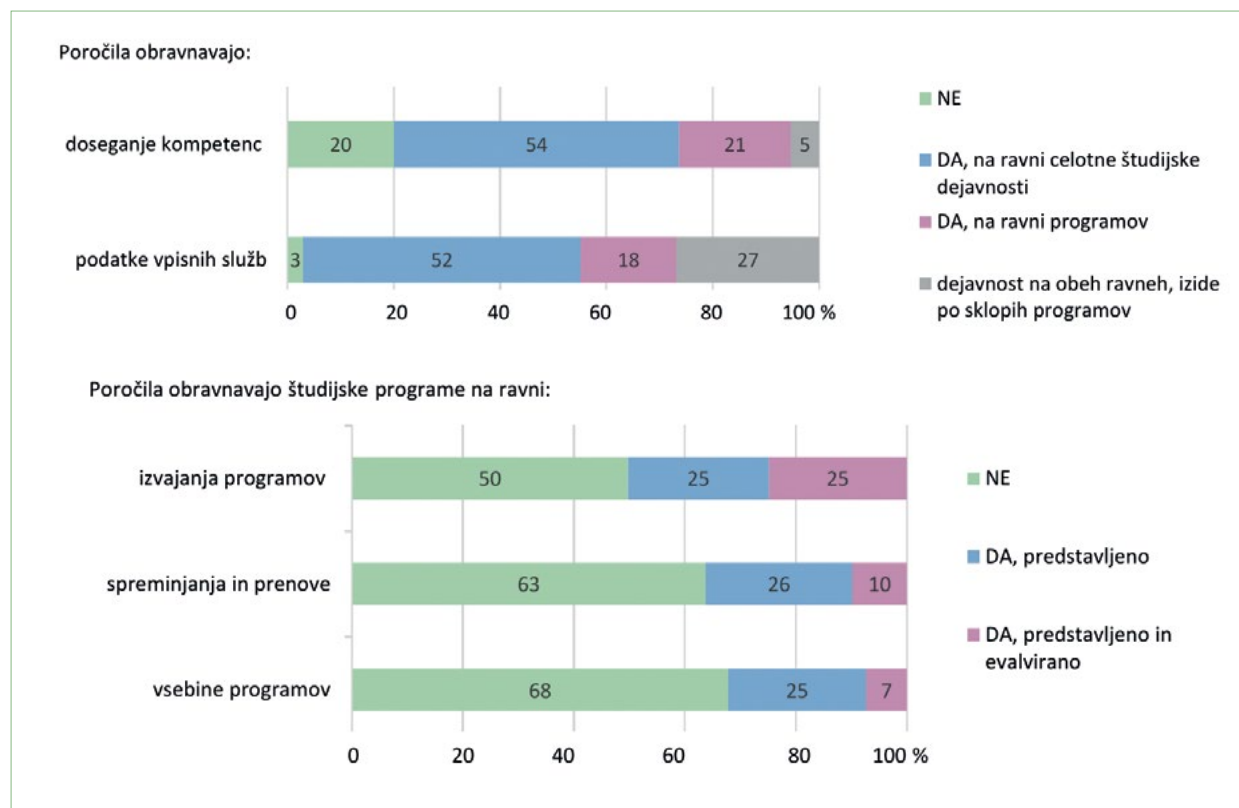
Primer neustrezne prakse:

V SEP je predstavljen nabor kazalnikov, ki jih fakulteta spremlja skozi daljše obdobje, pri čemer ni nikjer zaslediti, katere cilje s temi kazalniki zasleduje in kako kazalniki vplivajo na načrtovane aktivnosti. Kazalniki so med seboj nepovezani in celo obravnavajo vsebine, za katere številčna vrednost ni povsem ustrezna (npr. število raziskovalnih projektov, število izdanih publikacij).

Grafikon 41:

Kazalniki kakovosti iz SEP na področju organizacije in izvajanja študijske dejavnosti (kako je ta obravnavana v poročilih, na kateri ravni, katere podatke vključuje)

Slabše ocene so bile zabeležene pri vprašanju, ali zavod dejansko izvaja akcijski načrt. Podobno je bilo pri vprašanju, ali poročilo na podlagi evalvacije jasno prikazuje prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, kar nakazuje povezavo med akcijskim načrtom in evalvacijskimi ugotovitvami.

(6) Zadnji sklop vprašanj se je ukvarjal z **organizacijo in izvajanjem študijske dejavnosti**, ki je v SEP večinoma obravnavana na institucionalni ravni. Doseganje znanj in kompetenc je prav tako predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti.

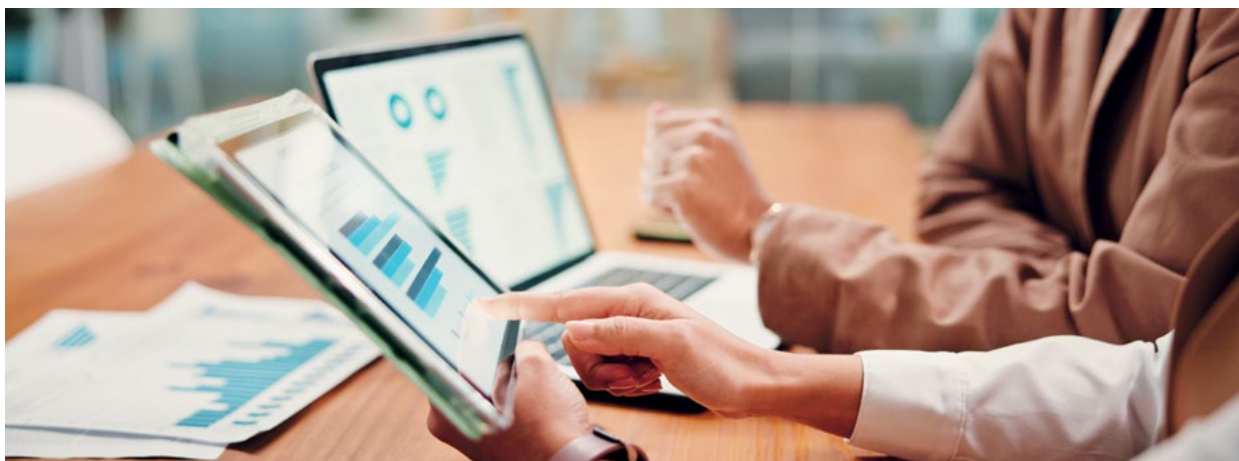
Prenova študijskih programov je v SEP redko predstavljena, kar obenem pomeni, da večina poročil izvajanja študijskih programov ne obravnava podrobno.

Primer dobre prakse:

Študijski program tretje stopnje je obravnavan z več vidikov, kot so

- aktualnost vsebin programa in vključevanje novega znanja;
- skladnost predlaganih sprememb z vizijo in strategijo razvoja šole;
- povezanost vsebin študijskega programa;
- konsistentnost in vsebinska povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami študijskega programa in z njegovo vsebino;
- ustreznost razporeditve predmetov po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter njihovo kreditno ovrednotenje;
- ustreznost preverjanja in ocenjevanja znanja.

6.2 Javni visokošolski zavodi

Pri javnih zavodih je vizija večinoma predstavljena, vendar brez ustrezne evalvacije. Podobno velja za področji *upravljanja zavoda* in *sodelovanja z okoljem*, ki sta pogosto zgolj predstavljeni, a ne evalvirani. Najbolje evalvirano je *znanstvenoraziskovalno delo* na institucionalni ravni, ki je predstavljeno v skoraj dveh tretjinah primerov, medtem ko je na ravni posameznih učiteljev obravnavano precej pomanjkljivo.

Praktično usposabljanje je pričakovano slabše predstavljeno, saj ga ne izvajajo vsi zavodi. *Zaposljivost in kompetence* so približno enakomerno razdeljene med vse tri kategorije. Podoben vzorec se pojavlja pri *kakovosti poučevanja*. *Mobilnost* je zelo pogosto obravnavana, *kadrovska struktura* pa je najboljše evalviran kazalnik.

Tutorstvo je dobro predstavljeno v SEP, a pogosto brez ustrezne evalvacije, kar velja tudi za *podporo študentom* in klube diplomantov. Pri kazalniku *študentov s posebnimi potrebami* so odgovori enakomerno razdeljeni med kategorije predstavljeno, evalvirano in neobravnavano. *Študentske ankete* so vedno predstavljene in pogosto tudi evalvirane, medtem ko *obremenitev študentov po ECTS* v dveh tretjinah primerov ni spremljana. Slabo sta predstavljena in evalvirana tudi *vključevanje študentov v prenavo študijskih programov* ter *znanstvenoraziskovalno delo študentov*, ki v več kot polovici SEP nista obravnavana.

Prostori so dobro evalvirani, podobno kot *knjižnične storitve*. Večina poročil zajema vsa področja

Primer neustrezne prakse:

SEP podrobno obravnava raziskovalne projekte in programe, ki so potekali v samoevalvacijskem obdobju, jih razvrsti po tematskih sklopih in posameznih katedrah oz. oddelkih. Medtem ko podrobno obravnava predmet raziskav in metode, v poročilu ni najti ocene uspešnosti projekta oz. programa, mednarodne odmevnosti in prispevka k znanosti.

presoje po Merilih za akreditacijo, pri čemer rezultati rahlo nakazujejo odgovor »da«. Pri vprašanju, ali so področja presoje uravnoteženo evalvirana, pa prevladuje odgovor »ne«, kar je primerljivo s samostojnimi zavodi.

Večina SEP obravnava *realizacijo ukrepov* iz prejšnje samoevalvacije, približno enako število jih tudi izvede *ukrepe za izboljšanje*. Kljub temu večina SEP ne vključuje akcijskega načrta in ne obravnava prednosti, pomanjkljivosti ter priložnosti za izboljšave, ki izhajajo iz ugotovljenega stanja.

Študijska dejavnost je obravnavana na institucionalni ravni, vendar vsebine programov niso analizirane, kar je glede na to, da smo se osredotočili na SEP zavoda, pričakovano. *Doseganje znanja* je prav tako predstavljeno na ravni institucije, vendar je prenova študijskih programov slabo obravnavana. *Izvajanje programov* se kaže kot slabo evalvirano, saj je najpogostejši odgovor na vprašanje o izvedbi programov »ne«.

6.3 Samostojni visokošolski zavodi

Pri samostojnih visokošolskih zavodih večina SEP predstavi *cilje in strategijo* zavodov, vendar jih ne evalvira. Kazalnika *upravljanja* veliko zavodov ne obravnava, čeprav je delež teh nekoliko manjši od tistih, ki *upravljanje* evalvirajo. *Znanstvenoraziskovalno delo* evalvira 37 % zavodov, 36 % ga le predstavi, medtem ko 27 % tega področja sploh ne obravnava.

Praktično usposabljanje je večinoma slabo zastopano. Največ zavodov ga sploh ne predstavi, le 27 % pa ga evalvira. Podobna razmerja veljajo za *zaposljivost*, ki je evalvirana le v 23 % SEP, večinoma pa zgolj predstavljena, kar je primerljivo z obravnavo poklicnega svetovanja. Razlog za to je lahko dejstvo, da je večina študentov izrednih in že zaposlenih.

Kompetence evalvira manj kot četrтина zavodov, zgolj predstavi pa jih 40 %. *Zadovoljstvo zaposlenih* ni obravnavano pri polovici zavodov. *Kadrovska struktura* je bolj zastopana, saj jo evalvira tretjina zavodov, nasprotno pa velja za kakovost poučevanja, ki je ne evalvira več kot polovica zavodov, in *znanstvenoraziskovalno delo učiteljev*, ki ga evalvira le slab odstotek zavodov.

Mobilnost je v SEP pogosto obravnavana, medtem ko je *tutorstvo* v večini zavodov zgolj predstavljeno, a le 20-odstotno evalvirano. *Klubi diplomantov* so pogosto predstavljeni, *študenti s posebnimi potrebami* pa so pomanjkljivo evalvirani, saj so omenjeni le v 13 % poročil, več kot 50 % pa jih ne obravnava.

Študentske ankete so dobro predstavljene, *obremenitev študentov po ECTS* pa ostaja slabo

evalvirana – v 65 % SEP ni niti predstavljena. *Vključevanje študentov v prenovo programov* je še slabše, saj 78 % SEP tega področja sploh ne naslavlja. Prav tako je slabo zastopano *znanstvenoraziskovalno oziroma strokovno delo študentov*, ki ni bilo evalvirano ali predstavljeno v 55 % SEP. *Podpora študentom* je sicer opisana, a pogosto ni evalvirana.

Prostori, finance in oprema so predstavljeni v dveh tretjinah SEP, vendar jih le 28 % zavodov tudi evalvira. Pri *knjižnicah* so podobni rezultati – tretjina zavodov jih evalvira, 27 % SEP pa jih ne obravnava.

SEP večinoma ne upoštevajo vseh področij presoje po Merilih za akreditacijo; v 65 % primerov posamezna področja niso evalvirana. *Realizacija ukrepov iz prejšnje samoevalvacije* je bila obravnavana v dveh tretjinah poročil, kar kaže, da je SEP razumljen kot strateški dokument. Prav tako je v 70 % SEP razvidno, da zavodi izvajajo *ukrepe za izboljšanje*. Kljub temu le manjši delež poročil vključuje *akcijski načrt*. Nekaj več kot polovica zavodov iz ugotovljenega stanja izpeljuje *akcijski načrt* z ugotovljenimi prednostmi, pomanjkljivostmi in priložnostmi za izboljšanje.

Študijska dejavnost je večinoma obravnavana na institucionalni ravni, pogosto pa tudi na ravni posameznih študijskih programov. SEP pogosteje analizirajo doseganje znanja in kompetenc na ravni celotnega zavoda, medtem ko je obravnavana vsebine študijskih programov in njihova prenova slabo zastopana. *Prenova programov* je najpogosteje označena z »ne«, kar nakazuje pomanjkanje sistematičnega pristopa k izboljšanju študijskih vsebin.

6.4 Povzetki analize

Analiza SEP visokošolskih zavodov je pokazala mešano sliko kakovosti evalvacijskih praks. Samostojni visokošolski zavodi pogosto predstavijo svoje cilje, vendar jih redko evalvirajo, kar še posebej velja za **sodelovanje z okoljem, zaposljivost in kompetence diplomantov**. **Znanstvenoraziskovalno delo** je bolje evalvirano na institucionalni ravni, medtem ko je na ravni posameznih učiteljev in študentov premalo obravnavano, kar je glede na naravo SEP razumljivo. Kadrovska struktura je pogosto evalvirana, manj pa je evalvirano **zadovoljstvo zaposlenih**. Primerjava med zasebnimi in javnimi zavodi kaže, da se zasebni zavodi manj ukvarjajo z **zadovoljstvom zaposlenih**, kar lahko povežemo z manjšim deležem stalno zaposlenih. Tudi prejšnja sistemska analiza je pokazala, da ta kazalnik v skoraj polovici SEP ni bil predstavljen.

Nekatera področja in kazalniki niso bolje obravnavana, medtem ko za večino področij beležimo napredek. Veliko poročil predstavi podatke, vendar primanjkuje globlje refleksije in evalvacije, zlasti pri **prenovi študijskih programov, vključevanju študentov in obremenitvah študentov po ECTS** ter pri **kompetencah**, ki so najslabše evalvirana kazalniki kar je bilo ugotovljeno tudi v pretekli sistemski analizi. Tako na primer v prejšnji analizi **kompetence** v več kot polovici SEP niso bile evalvirane. **Sodelovanje z okoljem** je večinoma predstavljeno pri popisu sodelujočih podjetij, vendar redko evalvirano, tako da je iz SEP težko razbrati, kako tesno je sodelovanje in na katerih področjih se izvaja, kar je bilo ugotovljeno tudi v pretekli sistemski analizi. Še vedno je **sodelovanje z okoljem** razumljeno predvsem kot sodelovanje z gospodarskim sektorjem, manj pa z negospodarskim sektorjem, ki je tudi pomemben dejavnik pri kakovosti študijskih programov. Nekoliko slabše je ocenjeno **upravljanje zavoda**, saj je bilo v prejšnji analizi ugotovljeno, da je v 53 % SEP to področje ustrezno evalvirano, medtem ko iz podatkov izhaja, da je evalvirano v 16 % SEP.

V večini primerov je bilo ugotovljeno, da **akcijski načrti** niso ustrezno oblikovani ali izvedeni, kar omejuje uporabnost SEP za strateško načrto-

vanje in izboljšanje kakovosti. Akcijski načrti so večinoma premalo konkretno zastavljeni, saj ne vsebujejo navajanja odgovornih oseb oziroma rokov za doseganje zastavljenega cilja. SEP pri nekaterih kategorijah deluje predvsem kot formalen dokument, v katerem so zbrani dosežki, ki pa niso evalvirani. Pri obeh vrstah zavodov so **prostor in oprema** dobro evalvirani, pri čemer knjižnice na javnih zavodih dosegajo višjo kakovost kot na samostojnih zavodih. Javni visokošolski zavodi so nekoliko bolje evalvirali **znanstveno raziskovalno delo**, vendar je pri drugih kazalnikih, kot sta **zaposljivost** in **kakovost poučevanja**, podoben rezultat kot pri samostojnih zavodih. Da so nekatere kategorije slabše popisane pri samostojnih zavodih, gre pripisati dejstvu, da je večina študentov na teh zavodih izrednih oziroma so že zaposleni, tako da se jim zavodi posvečajo na drugačen način.

Podobno kot pri analizi poročil strokovnjakov je tudi v primeru SEP opazno, da se zavodi bolj posvečajo kategorijam, ki so lažje merljive. SEP se še vedno v veliki meri opirajo na ankete, tako med študenti kot zaposlenimi, medtem ko druge metode zbiranja podatkov predstavljajo manjši del pridobljenih informacij. Kljub temu je opaziti napredek – SEP so se izboljšali, zavodi pa posvečajo vedno več pozornosti evalvaciji svojega delovanja in skrbi za krepitev kulture kakovosti, o čemer pričajo rezultati analize. Kljub temu velja okrepiti evalvacijo področij, ki so bila slabše predstavljena, saj predstavitev, ki ne vključuje tudi poglobljene analize, ne zadostuje. Več pozornosti je treba nameniti tudi oblikovanju jasnih akcijskih načrtov, ki vključujejo konkretne zadolžitve, odgovorne osebe in časovnice, kar pomembno prispeva k temu, da se ukrepi tudi dejansko izvedejo. Agencija zavodom tudi svetuje, da uvedejo natančnejše spremljanje obremenitve študentov po ECTS in vključijo ta kazalnik v redne evalvacije, da bi zagotovili skladnost obremenitve s pričakovani študentov in standardi kakovosti.

Osredotočenost na SEP zavoda kot celote seveda zmanjša možnost pridobivanja odgovorov na nekatere podatke, ki smo si jih zastavili na agenciji.

6.5 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize

Kategorija	Podrobnosti
Splošne značilnosti pregleda SEP visokošolskih zavodov	<ul style="list-style-type: none"> • 205 samoevalvacijskih poročil • Kazalniki razvrščeni glede na kategorije: Ne; Da, to je predstavljeno; Da, to je predstavljeno in evalvirano
Splošne ugotovitve pregleda SEP visokošolskih zavodov	<ul style="list-style-type: none"> • Večina samoevalvacijskih poročil obravnava vsa področja presoje, kazalniki boljši kot v pretekli sistemski analizi • Najbolje evalvirano znanstvenoraziskovalno delo • Veliko področji še vedno le predstavljenih in ne tudi evalviranih • Več pozornosti namenjene lažje merljivim kazalnikom
Kazalniki kakovosti v SEP, ki so ustrezno predstavljeni	<ul style="list-style-type: none"> • Poslanstvo, vizija in strategija • Raziskovalno ali umetniško delo na institucionalni ravni • Kadrovska struktura • Mobilnost • Študentska anketa • Podpora, pomoč in svetovanje študentom • Prostori, oprema ter knjižnični viri in storitve za izobraževanje in strokovno dejavnost
Kazalniki kakovosti v SEP, ki niso dovolj celovito predstavljeni in evalvirani	<ul style="list-style-type: none"> • Strokovno delo na institucionalni ravni, strokovno delo na ravni učiteljev in vključevanje študentov pri strokovnem delu • Upravljanje in sodelovanje deležnikov ter sodelovanje z okoljem • Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem ter sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov • Kakovost poučevanja • Spremljanje obremenitve študentov po ECTS • Raziskovalno ali umetniško delo na ravni učiteljev • Spremljanje kompetenc in učnih izidov diplomantov ter njihove zaposljivosti
Primerjava s prejšnjo sistemsko analizo	<ul style="list-style-type: none"> • Število področji, ki sploh niso predstavljena, je manjše, a se število evalviranih kazalnikov ni povečalo • Rezultati slabši kot v pretekli analizi • Izboljšanje na področju spremljanja kompetenc • Izboljšanje upravljanja in sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju • Slabše evalvirano sodelovanje z okoljem • Izboljšanje na področju študentov s posebnimi potrebami • Spremljanje obremenitev po ECTS in vključevanje študentov v znanstveno in umetniško delo ter sodelovanje pri prenovi študijskih programov ostaja še vedno izziv
Priporočila za visokošolske zavode	<ul style="list-style-type: none"> • Več pozornosti nameniti kategorijam, ki zajemajo kulturo kakovosti • Ozavestiti pomen samoevalvacijskih postopkov in pripravo samoevalvacijskih poročil v sodelovanju z različnimi deležniki • Okrepiti evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti diplomantov • Razširiti razumevanje kategorije okolje tudi na negospodarsko okolje • Pri evalvaciji kadrovske strukture bolj sistematično obravnavati kadrovske strukture in usposobljenost zaposlenih • Natančneje spremljati obremenitve študentov po ECTS za zagotovitev skladnosti obremenitve s pričakovanji študentov in standardi kakovosti • Oblikovati jasne akcijske načrte na podlagi ugotovitev evalvacije, ki vključujejo konkretne zadolžitve, odgovorne osebe in časovnice, kar omogoča dejansko izvedbo ukrepov • Aktivneje vključiti študente v prenavo študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in prenavo študijskih vsebin

7.

Analiza samoevalvacijskih poročil višjih strokovnih šol

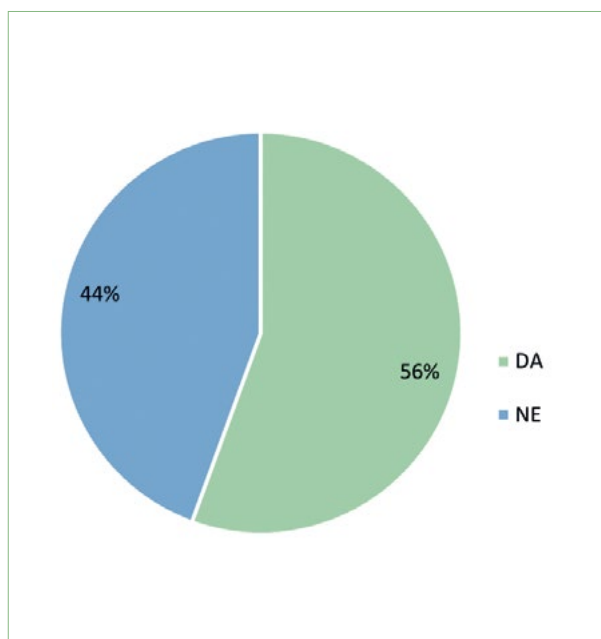
7.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti

Anketa je bila sestavljena iz 34 vprašanj in je obsegala 76 SEP 38 višjih strokovnih šol, kar je skoraj 85 % vseh (45) akreditiranih višjih strokovnih šol v Sloveniji. Od tega je 28 javnih in 17 zasebnih višjih strokovnih šol, tako da 62 % analiziranih SEP pripada javnim višjim strokovnim šolam. Štirje SEP niso bili javno objavljeni, tako da jih numerični

podatki ne zajemajo. Analiza poročil zajema študijski leti 2020/21 in 2021/22 in se osredotoča na razvoj samoevalvacijskih praks višjih strokovnih šol od zadnjega obdobja systemske analize.

Grafikon 42:

Upoštevanje vseh področij presoje po Merilih za evalvacijo

Analiza SEP je obravnavala šest področij presoje glede na obseg in poglobljenost evalvacije. Analizo so opravljali štirje strokovni delavci agencije, ki so ocenjevali, ali so določena področja presoje, standardi kakovosti ali kazalniki kakovosti zajeti v SEP ter kakšen je evalvacijski način oziroma poglobljenost obravnave. Usklajevanje načina razvrščanja podatkov je potekalo na več usklajevalnih sestankih..

Skupni rezultati kažejo, da je 56 % analiziranih SEP v povprečju upoštevalo vsa področja presoje po Merilih za evalvacijo.

V nadaljevanju je navedena razporeditev kazalnikov kakovosti na posameznih področjih presoje.

(1) Prvo področje je **vpetost v okolje**, kjer smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike:

- **sodelovanje višjih strokovnih šol** z gospodarskim sektorjem glede na partnerstva, aplikativne projekte za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja v poučevanje, pa tudi glede na javne storitve, izpolnjevanje zahtev javnega sektorja, intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;
- **učne izide in kompetence** glede na izobrazbo in veščine;
- **zaposlitev in konkurenčnost diplomantov** glede na zaposljivost in kompetence na trgu dela;

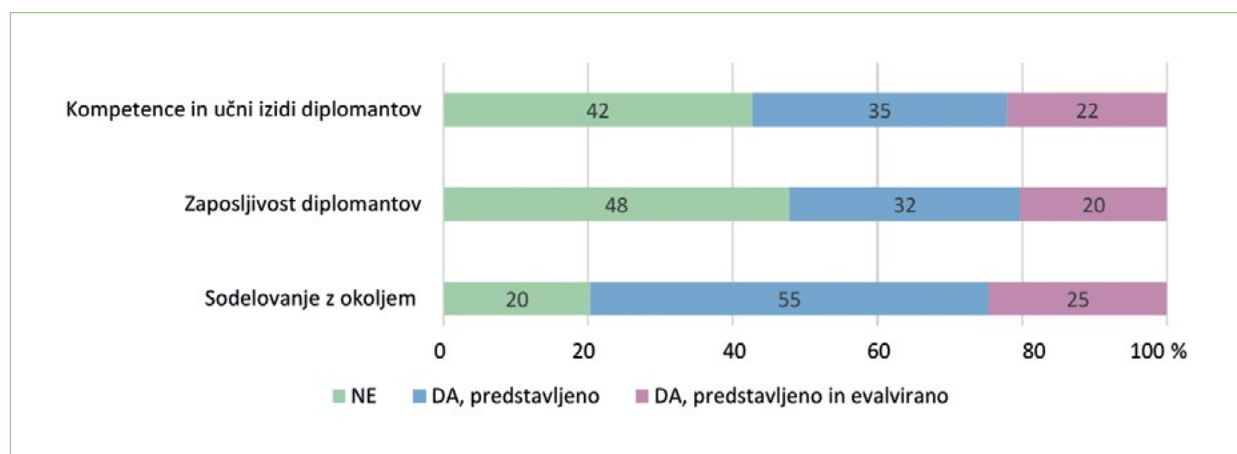
Vpetost v okolje je bolje dokumentirana in evalvirana kot nekatera druga področja presoje, saj presega skupne povprečne rezultate.

Višje strokovne šole so tako razmeroma pogosto dokumentirale svoje **sodelovanje z gospodarskim in negospodarskim okoljem** (52 % SEP), medtem ko so slabše predstavile uspešnost svojih študentov in diplomantov pri **učnih izidih in pridobljenih kompetencah** (32 % SEP jih zgolj predstavi, 23 % pa tudi evalvira) ter vprašanih, povezanih z **zaposlovanjem**, ki jih večina SEP ne predstavi.

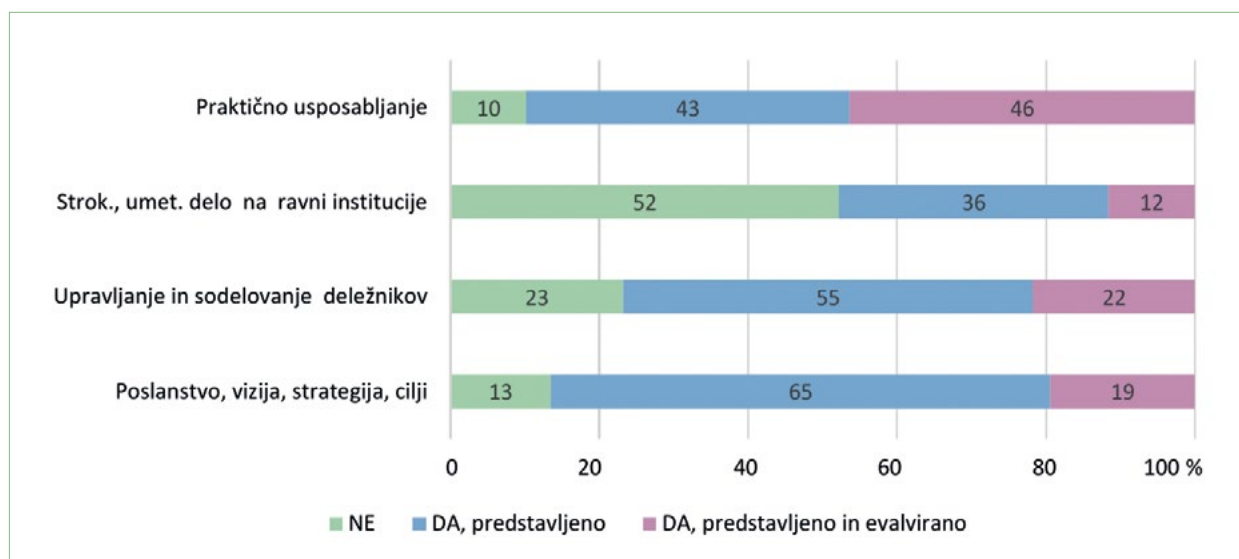
Najslabše so se odrezali zavodi pri spremljanju **obremenitev študentov po ECTS**, saj v 86 % SEP to ni obravnavano. To je tudi najslabše evalviran kazalnik, podobno kot v visokem šolstvu, kar je bilo prikazano v prejšnjem poglavju.

Grafikon 43:

Kazalniki kakovosti SEP na področju vpetosti v okolje

Grafikon 44:
Kazalniki kakovosti SEP na področju delovanja

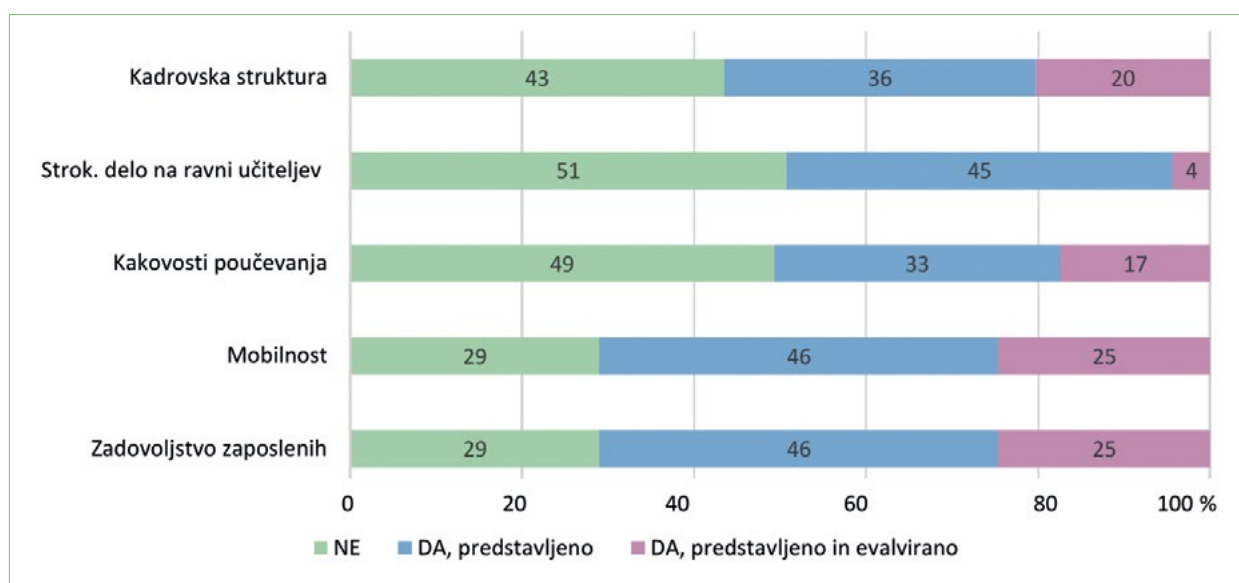
(2) Na naslednjem področju presoje, **delovanju višje strokovne šole**, smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **poslanstvo, vizijo in strategijo** glede na uresničevanje organizacijskih ciljev in načrtov;
- **vodenje višje strokovne šole**, vključno s sodelovanjem ključnih deležnikov pri njem;
- **strokovno ali umetniško delo** glede na strokovno raziskovanje ali umetniško delo, dosežke in nagrade na institucionalni ravni;

➤ **praktično usposabljanje** glede na organiziranost in izvajanje.

Grafikon prikazuje analizo štirih različnih vidikov SEP v okviru področja delovanja višje strokovne šole. Večina poročilo predstavi *poslanstvo, vizijo in strategijo*, nekoliko manj pa to področje zavodi evalvirajo. Petinpetdeset odstotkov SEP predstavi tudi *upravljanje šole*. Najpogosteje je v SEP predstavljeno in evalvirano področje *praktičnega izobraževanja*, ki je temelj višjih strokovnih šol, nekoliko manj pa je predstavljeno *strokovno delo*, ki ga je evalviralo 12 % poročil.

Grafikon 45:
Kazalniki kakovosti SEP na področju kadrov

(3) Pri analizi samoevalvacije **kadrov** smo upoštevali te kazalnike kakovosti:

- **zadovoljstvo zaposlenih** glede na ankete ali razgovore o zadovoljstvu zaposlenih;
- **mobilnost** glede na mobilnost učiteljev in strokovnih sodelavcev ter mobilnost študentov, organizacijo mobilnosti in dejanske izmenjave;
- **pedagoško delo učiteljev**;
- **strokovno ali umetniško delo učiteljev** – na ravni posameznika in ne institucije;
- **kadrovsko strukturo** glede na stabilnost in naravo zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na višji strokovni šoli.

Podobno kot pri prvem področju presoje (vpetost v okolje) je tudi na področju kadrov najmanjkrat predstavljeno **strokovno delo na ravni učiteljev**. Višje strokovne šole manj pozornosti v SEP namenijo tudi obravnavi kakovosti poučevanja, torej **pedagoškega dela** (neobravnavano v skorajda 50% poročil), medtem ko sta **zadovoljstvo zaposlenih**

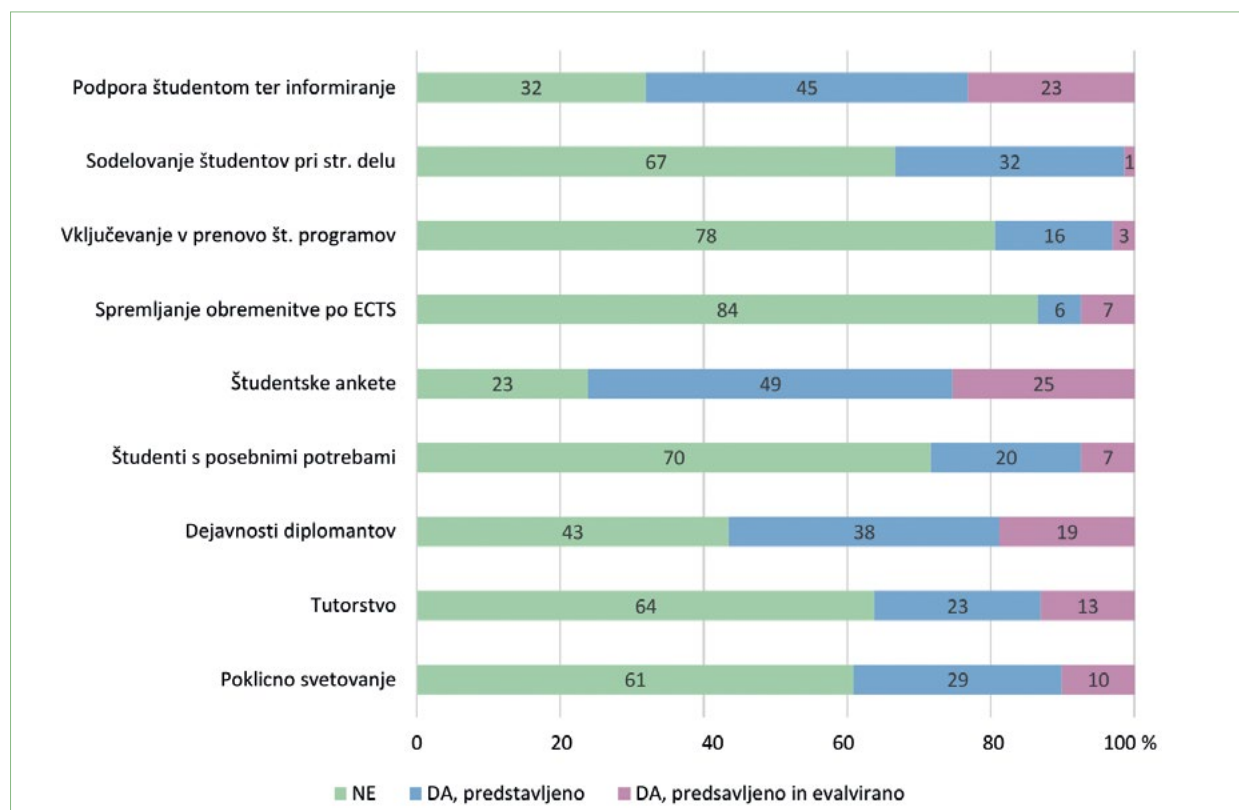
in **kadrovsko strukturo** zaposlenih boljše predstavljena kot v pretekli sistemski analizi. Prav tako je dobro predstavljena in tudi evalvirana **mobilnost** (tako študentov kot učiteljev), ki dosega enake rezultate kot zadovoljstvo učiteljev.

(4) Pri **študentih**, na katere se nanašajo vsa druga področja, smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **karierno svetovanje** glede na dejavnosti in storitve kariernih centrov ali drugih organizacijskih enot;
- **tutorstvo** glede na organiziranost in dejavnosti;
- **dejavnosti, povezane z diplomanti**, vključno z organizacijo in dejavnostmi klubov diplomantov ali drugih organizacijskih enot, ki spodbujajo dialog z diplomiranci in delodajalci;
- **študente s posebnimi potrebami** glede na posebne prilagoditve objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;

Grafikon 46:

Kazalniki kakovosti SEP na področju študentov

- **študentsko anketo** glede na njene rezultate in implikacije;
- **sodelovanje pri strokovnem ali umetniškem delu** glede na dejansko sodelovanje študentov pri strokovnem, raziskovalnem ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
- **obveščanje študentov in podporo študentom**, ki se nanašata na informacijske storitve višje strokovne šole in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo, pa tudi na splošno administrativno podporo pri študiju, tj. storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve ter podporo obštudijskim dejavnostim.

Na področju študentov je največ kazalnikov kakovosti, ki so najmanj obravnavani. Visoke strokovne šole se v SEP najmanj posvečajo spremljanju *obremenitev študentov po ECTS, vključevanju študentov v prenavo študijskih programov, sodelovanju študentov pri strokovnem delu, obravnavi študentov s posebnimi potrebami, tutorstvu in poklicnemu svetovanju*, saj ta področja v velikem delu poročil sploh niso predstavljena.

Boljši rezultati se pojavljajo na področjih *podpore študentom, študentskih anket in dejavnosti diplomantov*. Pri vseh kazalnikih manjka evalvacija.

Največ SEP obravnava področje *študentske ankete*, pri čemer jih 23 % ta vidik kakovosti tudi evalvira. Sledi velik odstotek SEP, ki se ukvarjajo s

podporo študentom (46 % ta vidik predstavi, dodatnih 21 % pa ga tudi evalvira). Velik poudarek v SEP je namenjen tudi *spremljanju diplomantov in dejavnosti klubov diplomantov*.

Manj pozornosti je namenjene *poklicnemu svetovanju*, najmanj pa so evalvirane *prilagoditve študentom s posebnimi potrebami*, ki jih večinoma ni zaslediti. Šole sicer razmeroma pogosto obravnavajo *vkjučevanje študentov v strokovno delo* (29 %), čeprav ga manjkrat tudi evalvirajo (4 %). Po podatkih iz SEP zavodi redko vključijo *študente v prenavo študijskih programov*.

(5) Pri analizi samoevalvacije **materialnih pogojev** smo upoštevali te kazalnike kakovosti:

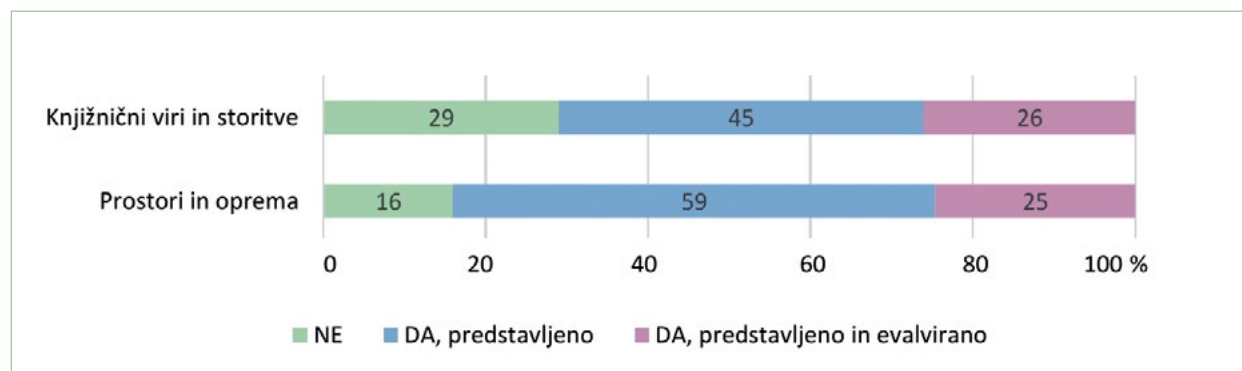
- **prostore in opremo** – objekti za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo, pa tudi oprema za te dejavnosti;
- **knjižnično delo in storitve** glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem, pa tudi glede na knjižnične vire – fizične izvode študijske in raziskovalne literature in dostop do zbirk podatkov.

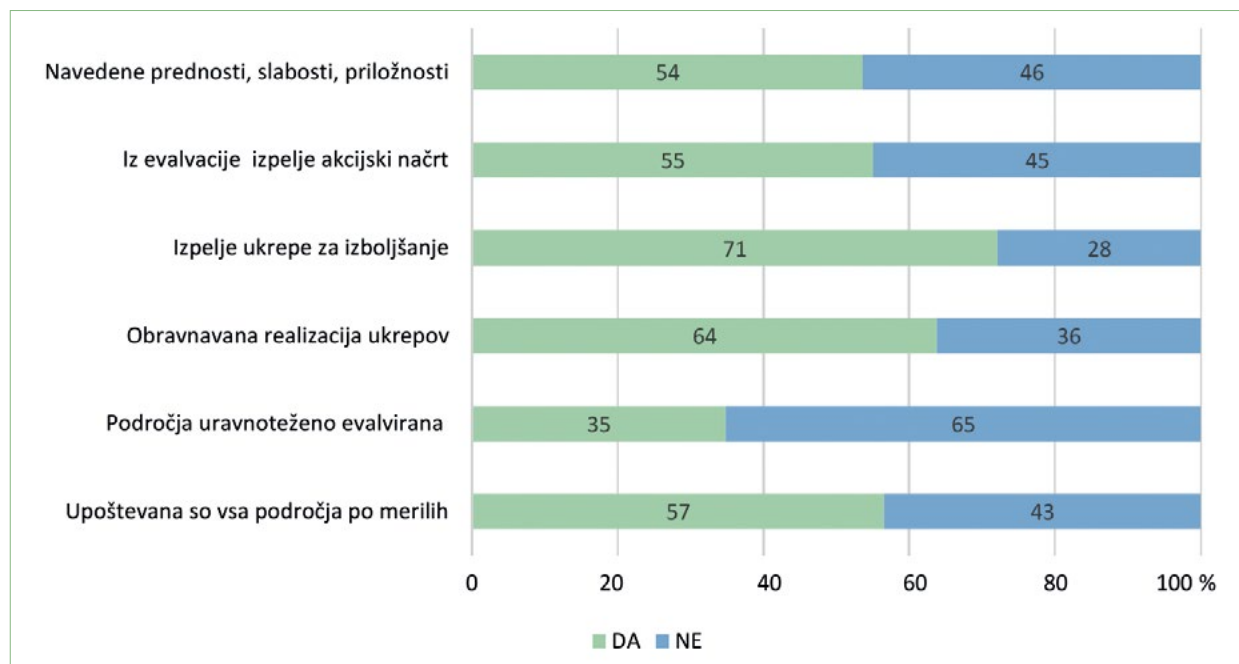
Materialne razmere se v SEP razmeroma pogosto pojavijo, so dobro predstavljene in evalvirane. Manjkrat so predstavljene denimo *knjižnične storitve* in viri na višjih strokovnih šolah, skoraj tretjina SEP tega vidika kakovosti ne obravnava.

(6) Za področje presoje, **zagotavljanje kakovosti**, smo upoštevali naslednje objektivne lastnosti SEP:

- **uravnoteženost evalviranja**, predvsem, ali sta predstavitev in evalvacija področij

Grafikon 47:
Kazalniki kakovosti SEP na področju materialnih višjih strokovnih šol

presoje posamezno in medsebojno uravnoteženi po obsegu, pa tudi po poglobljenosti samoevalvacije;

- **prednosti in priložnosti za izboljšanje** – ali so v SEP, ki temelji na evalvacijskih ugotovitvah, izpeljane prednosti in priložnosti za izboljšanje oziroma se upošteva Demingov krog (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodne cikle zagotavljanja kakovosti;
- **akcijski načrt** – predvsem ali je iz poročila o samoevalvaciji izpeljan akcijski načrt, ki določa posebne naloge, njihove nosilce in ustrezne roke;
- **ukrepe za izboljšanje** ter ali so iz SEP, ki temelji na evalvacijskih ugotovitvah in izpeljanih ukrepih za izboljšanje;
- **uresničevanje prejšnjih ukrepov za izboljšanje**, predvsem, ali SEP dokumentira ali evalvira izvajanje ukrepov za izboljšanje, ki so posledica prejšnje samoevalvacije;
- **ujemanje s področji presoje**, konkretno ali so v SEP vključena vsa področja presoje glede na Merila za evalvacijo.

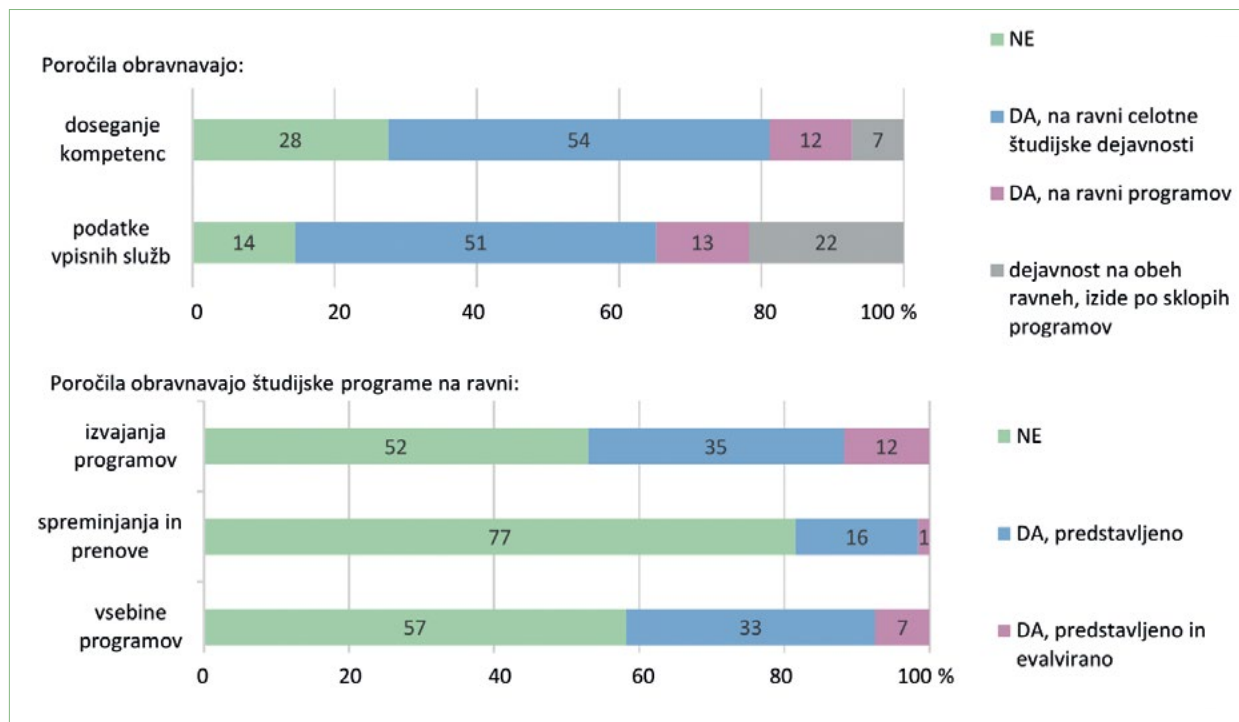
Na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti 71 % SEP izpelje **ukrepe**, 64 % **obravnavo realizacijo ukrepov** iz prejšnje samoevalvacije, 58 % poročil izpelje tudi **akcijski načrt** z odgovornimi osebami in roki za izvedbo aktivnosti, več kot polovica SEP sledi usmeritvam, da iz evalvacije **ugotovi prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti**.

(7) Pri zadnjem področju presoje, **organizaciji in izvedbi izobraževanja**, smo pri samoevalvaciji upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- **izvedbo izobraževanja** glede na samoevalvacijo izobraževanja in študija s poudarkom na vpisu, napredovanju, prehodih in diplomiranju;
- **pridobivanje znanja, učne izide in kompetence** glede na uspešnost na izpitih, kakovost diplomskih nalog, dosežke študentov, mnenje deležnikov o pridobljenem znanju;
- izvajanje študijskih programov glede na drug kazalnik kakovosti – izvajanje izobraževanja, a s specifičnim poudarkom na **izvajanju študijskih programov glede na akreditirano stanje**, na način izvajanja in zadovoljstvo deležnikov z izvajanjem študijskih programov.

Grafikon 49:

Kazalniki kakovosti SEP na področju organizacije in izvedbe izobraževanja (kako je ta obravnavana v poročilih, na kateri ravni, katere podatke vključuje)

Da bi podrobneje preučili evalvacijski obseg ali poglobljenost samoevalvacije pri višjih strokovnih šolah, zlasti razlikovanje med samoevalvacijo institucije in programov, so bili poleg navedenih kazalnikov kakovosti uvedeni še dodatni kazalniki. Strokovni delavci so ugotavljali, ali samoevalvacija poteka:

- na ravni šole ali na ravni celotne izobraževalne dejavnosti,
- na ravni študijskih programov (posameznih ali sklopov),
- na obeh ravneh ali
- na nobeni.

Pri analizi smo ocenjevali tudi, kako šole v svojih SEP **predstavljajo študijsko dejavnost in doseganje znanja**. Študijsko dejavnost večina SEP v več kot polovici primerov predstavi zgolj na institucionalni ravni. Prav tako je doseganje znanja v več kot polovici primerov največkrat predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti, čeprav bi morale šole doseganje znanja predstavljati tudi na ravni posameznih študijskih programov.

Priložnosti za izboljšave se pojavljajo na področju predstavitve in evalvacije vsebin ter spremljanja študijskih programov.

7.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem

Upoštevanje področji je pokazalo, da so poročila samo v nekaterih kategorijah preseгла rezultate prejšnje analize, ki je zajemala podatke med letoma 2014 in 2017.

Sodelovanje z okoljem in zaposljivost diplomantov sta bila tokrat večkrat predstavljena in evalvirana kot v preteklem obdobju, **učni izidi in kompetence** pa približno enako v obeh obdobjih.

Poslanstvo, vizija in strategija višjih strokovnih šol so bili predstavljeni in evalvirani v bistveno večjem deležu poročil kot v preteklosti, poleg tega več kot četrtina poročil obravnava in evalvira **upravljanje šole in sodelovanje ključnih deležnikov**, kar je izboljšanje glede na preteklo analizo. Poročila tudi večkrat kot v prejšnjem obdobju obravnavajo **strokovno delo** ter predstavijo in evalvirajo svoje **praktično izobraževanje**, kar je pomemben napredek, saj je ravno praktično izobraževanje ključni element študija.

V primerjavi s prejšnjo sistemsko analizo so višje šole bistveno bolje obravnavale in evalvirale področje **mobilnosti**.

Nekoliko bolje je obravnavano in evalvirano področje **strokovnega dela**, kar pomeni, da je več šol kot v prejšnjem obdobju evalviralo svoje strokovno delo, vendar še vedno v zelo majhnem odstotku. Obravnava in evalvacija **ustreznosti kadrovske strukture** se je v SEP povečala za četrtino, medtem ko **zadovoljstvo zaposlenih** ostaja približno enako pogosto obravnavano.

Na področju študentov tudi sedaj šole največ pozornosti posvečajo obravnavi in evalvaciji **študentske ankete**, vendar manj kot v preteklem obdobju. Večkrat so tokrat obravnavani kazalniki **podpore študentom in dejavnosti diplomantov**. Na področju študentov sta najslabše obravnavana kazalnika **obremenitve študentov po ECTS** in **vključevanja študentov v strokovno delo**.

V primerjavi s prejšnjim obdobjem sistemske analize je tokrat na področju materialnih pogojev

pri evalviranju razviden napredek pri kazalnikih **prostorov in opreme** ter **knjižničnih virov in storitev**. Skoraj četrtina šol obravnava svojo **študijsko dejavnost** tako na ravni šole kot na ravni študijskih programov, kar je primerljivo s preteklim obdobjem. **Doseganje znanj po posameznih študijskih programih** je obravnavano v eni desetini poročilih, kar je nekoliko manj kot v preteklem obdobju, vendar primerljivo.

Več kot v polovici primerov se poročanje o **doseganju znanj** izvaja le na ravni šole in ponuja skupne informacije za celotno izobraževalno dejavnost. Kar pri tretjini poročilih ne zasledimo nikakršne obravnave **doseganja znanj, učnih izidov in kompetenc študentov**.

Večina SEP **študijsko dejavnost** v več kot polovici primerov obravnava zgolj na institucionalni ravni. Podobno je doseganje znanja v več kot polovici primerov predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti, ne pa na ravni posameznih študijskih programov. Priložnosti za izboljšave so ugotovljene pri predstavitvi in evalvaciji vsebin ter spremljanju študijskih programov.

Področja presoje še vedno niso uravnoteženo evalvirana, rezultati so zelo podobni tistim iz prejšnjega obdobja analize. Glede na to, ali poročilo iz evalvacije stanja izpelje prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, je stanje nekoliko slabše. Prav tako je v poročila tudi manjkraj vključen akcijski načrt.

V prejšnjem obdobju je evalvaciji večinoma sledil ustreznejši **akcijski načrt**. Šole svoje akcijske načrte sicer morda izpeljejo v drugih dokumentih ali pa se zadovoljijo z izpeljavo ukrepov za izboljšanje, ki ni akcijski načrt (denimo brez natančno določene časovnice in odgovornih oseb za izvedbo ukrepov).

Rezultat kazalnika o izpeljavi ukrepov na podlagi SEP se je v primerjavi s preteklo analizo izboljšal za nekaj odstotkov, medtem ko se je obravnava realizacije ukrepov izboljšala za dvakrat.

7.3 Povzetki analize

Iz analize je razvidno, da so višje strokovne šole znatno izboljšale nekatera kategorije, ki jih je analiza zajemala. Tako beležimo veliko boljše dokumentiranje in evalviranje sodelovanja z okoljem, še posebej z gospodarskim sektorjem. Kljub temu pa učni izidi in kompetence ter zaposljivost diplomantov ostajajo na podobni ravni kot v prejšnjem obdobju; to kaže, da bi si morale višje strokovne šole bolj prizadevati za izboljšanje teh kazalnikov, kar kaže tudi analiza visokošolskih SEP. Vseh področij presoje poročila še vedno ne obravnavajo uravnoteženo, kar ostaja izziv za izboljšanje. Delež šol, ki na podlagi evalvacije izpeljejo prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, se je celo nekoliko znižal v primerjavi s preteklo analizo. Opazen je tudi upad pri pripravi akcijskih načrtov. Kljub izboljšanju pri realizaciji ukrepov za izboljšanje (z 18 % na 36 %) je napredek še vedno premajhen.

Na področju samoevalvacije kadrov je v primerjavi s preteklim obdobjem opaziti bistveno izboljšanje pri obravnavi mobilnosti, medtem ko je napredek pri obravnavi strokovnega dela zanemarljiv. Povečala se je tudi obravnava ustreznosti kad-

rovske strukture, vendar več kot polovica šol tega še vedno ne vključuje v svoja poročila.

Pogosteje sta obravnavani področji podpore študentom in dejavnosti diplomantov, medtem ko je vključevanje študentov v strokovno delo še vedno redko obravnavano, kar je povezano tudi z evalvacijo na področju kadrov.

Višje strokovne šole bi SEP lahko izboljšale, če bi več pozornosti namenile evalvaciji strokovnega in praktičnega usposabljanja. Čeprav ti področji že beležita napredek, je smiselno, da se šole pri tem osredotočijo na spremljanje strokovnega dela svojega kadra in prenosa znanj med študente.

Na podlagi primerjave s prejšnjo analizo je razvidno, da so višje strokovne šole dosegle napredek na nekaterih ključnih področjih, kot so vpetost v okolje, delovanje šol in materialni pogoji. Kljub temu pa še vedno ostajajo pomembne priložnosti za izboljšanje, zlasti pri evalvaciji pedagoškega dela, vključevanja študentov v strokovno in raziskovalno delo ter kadrovske strukture in obremenjenosti študentov.

7.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize

Kategorija	Podrobnosti
Splošne značilnosti pregleda SEP višjih strokovnih šol	<ul style="list-style-type: none"> 76 SEP 38 višjih strokovnih šol v Sloveniji, od tega 28 javnih in 17 zasebnih Kazalniki razvrščeni glede na kategorije: Ne; Da, to je predstavljeno; Da, to je predstavljeno in evalvirano
Splošne ugotovitve SEP višjih strokovnih šol	<ul style="list-style-type: none"> Več kot polovica analiziranih SEP v povprečju ni zajela vseh področij presoje Področje vpetosti v okolje je bolje dokumentirano in evalvirano kot druga področja presoj Praktično izobraževanje evalvira večina visokih šol Manjši poudarek namenjen spremljanju obremenitve študentov po ECTS, evalvaciji strokovnega dela na različnih ravneh (institucionalna raven, strokovno delo učiteljev, vključevanje študentov v strokovno delo), evalvaciji sprememb in prenove študijskih programov in vsebin ter strokovnega dela na vseh študijskih programih, ki jih izvaja strokovna šola
Kazalniki kakovosti v SEP, ki so ustrezno predstavljeni	<ul style="list-style-type: none"> Poslanstvo, vizija in strategija Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem Praktično izobraževanje Podpora, pomoč in svetovanje študentom Prostori in oprema za izobraževanje in strokovno dejavnost
Kazalniki kakovosti v SEP, ki niso dovolj celovito predstavljeni in evalvirani	<ul style="list-style-type: none"> Strokovno delo na institucionalni ravni, strokovno delo na ravni učiteljev in vključevanje študentov pri strokovnem delu Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo, sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov in mobilnost študentov Kakovost poučevanja in strokovno delo učiteljev Obremenitev študentov po ECTS in evalvacija pridobljenih kompetenc in učnih izidov Vključevanje študentov v prenavo študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in njihova prenova Obravnava študentov s posebnimi potrebami Tutorstvo in poklicno svetovanje
Primerjava s prejšnjo sistemsko analizo	<ul style="list-style-type: none"> Izboljšanje na področju sodelovanja z okoljem Izboljšanje evalvacije poslanstva, vizije in strategije Izboljšanje upravljanja in sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju Pogostejše predstavljanje in evalviranje praktičnega izobraževanja Boljša obravnava in evalviranje področja mobilnosti Boljša obravnava področja podpore študentom in dejavnosti diplomantov. Še vedno ostaja izziv sistematičnega spremljanje obremenitve študentov po ECTS in vključevanje študentov v strokovno delo
Priporočila za višje strokovne šole	<ul style="list-style-type: none"> Izboljšati pomen samoevalvacijskih postopkov in priprave SEP med različnimi deležniki Okrepiti evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti diplomantov Poglobiti analizo strokovnega dela tako na institucionalni ravni kot tudi pri učiteljih in študentih Sistematično obravnavati kadrovske strukturo in usposobljenost zaposlenih Sistematično spremljati obremenitev študentov po ECTS Izdelati akcijske načrte na podlagi evalvacijskih ugotovitev Aktivneje vključiti študente v prenavo študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in prenavo študijskih vsebin Pozornost nameniti obravnavi študentov s posebnimi potrebami

Zaključek in priporočila

Sistemska analiza kakovosti v slovenskem visokošolskem in višješolskem prostoru za obdobje 2018–2022 prinaša vpogled v razvoj zagotavljanja kakovosti. Analiza temelji na pregledu poročil skupin strokovnjakov v postopkih akreditacij in evalvacij ter samoevalvacijskih poročil (SEP) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. S tem je omogočeno razumevanje doseženega napredka, prepoznavanje obstoječih izzivov ter oblikovanje priporočil za nadaljnje izboljšave. Ugotovitve potrjujejo, da se kakovost na številnih področjih krepi, hkrati pa razkrivajo, da so nekatere vrzeli še vedno prisotne in zahtevajo usmerjeno pozornost ter sistematične ukrepe.

Analiza kaže, da so se kazalniki kakovosti na posameznih področjih v opazovanem obdobju izboljšali. Kljub temu obstaja še vedno prostor za napredek, ki bi lahko kakovost študija dvignil na višjo raven. Najpogostejše neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti v poročilih skupin strokovnjakov v postopkih akreditacije in podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov se nanašajo na organizacijo in vodenje zavodov, raziskovalno, strokovno in umetniško delo, delo učiteljev na ravni posameznika, kakovost samoevalvacije (zlasti glede doslednosti) ter izvajanje študijskih programov v skladu z akreditiranimi učnimi načrti.

Analiza poročil skupin strokovnjakov o akreditacijah in evalvacijah študijskih programov je pokazala razlike med obema postopkoma. Večji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri akreditacijah študijskih programov, medtem ko se pri evalvacijah študijskih programov pogosteje pojavljajo

priložnosti za izboljšanje. Pri obeh postopkih je znanstvenoraziskovalno delo učiteljev redko prepoznano kot prednost. Pri evalvacijah študijskih programov so bile najpogosteje ugotovljene neskladnosti pri sklenjenosti kroga kakovosti ter vključevanju zunanjih deležnikov, kar ostaja izziv tudi v prihodnje.

Poročila o evalvacijah višjih strokovnih šol kažejo, da so ključni izzivi povezani z delovanjem sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sklenjenostjo kroga kakovosti in kakovostjo samoevalvacije. Dodatne pomanjkljivosti se nanašajo na poslanstvo, vizijo in strategijo šole, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju ter splošno organiziranost in upravljanje šol. Poudarjene so tudi vrzeli v sodelovanju študentov pri strokovnem delu in odločanju ter v obveščanju študentov o zadevah, povezanih z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo. Priporočeno je, da višje strokovne šole okrepijo pomen samoevalvacijskih postopkov in priprave SEP, sistematično spremljajo obremenitev študentov po ECTS ter na podlagi evalvacijskih ugotovitev oblikujejo akcijske načrte.

SEP visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, se, kot kaže analiza, bolj osredotočajo na kvantitativne, merljive podatke, manj pa na poglobljeno analizo in samorefleksijo področij kakovosti. Velik del poročil vsebuje splošne opise ciljev, dosežkov in aktivnosti, vendar pogosto brez konkretnih akcijskih načrtov ali jasnih korakov za doseganje izboljšav. Kljub temu so opazni pozitivni premiki pri spremljanju kompetenc, pri upravljanju in

sodelovanju deležnikov ter pri obravnavi študentov s posebnimi potrebami. Pri delu strokovnih skupin je opaziti zadržanost pri prepoznavanju neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti. Delež ocenjenih neskladnosti je razmeroma nizek, v poročilih pa se pogosto pojavlja uravnotežen pristop med navajanjem prednosti in priložnosti za izboljšave. Nekatero vsebine so obravnavane premalo poglobljeno ali preveč splošno, na primer samoevalvacija posameznih študijskih programov ter doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc.

Sistemska analiza kaže, da so v slovenskem visokošolskem prostoru opažene številne prednosti, ki po deležu presegajo ugotovljene neskladnosti, hkrati pa tudi izzivi, še posebno pri samoevalvaciji, vključevanju deležnikov in zagotavljanju sklenjenosti kroga kakovosti.

Analiza potrjuje, da slovenski visokošolski prostor premore številne prednosti, ki predstavljajo

trdno osnovo za nadaljnji razvoj. Kljub temu pa so za dolgoročno zagotavljanje kakovosti ključne usmeritve v večjo konsistentnost in poglobljenost samoevalvacij, okrepitev raziskovalnega in strokovnega dela ter sistematično vključevanje študentov in zunanjih deležnikov v procese kakovosti.

Posebne pomena je oblikovanje zavezujočih akcijskih načrtov, ki bodo zagotovili, da ugotovitve iz evalvacij ne ostanejo zgolj zapisane, temveč bodo prešle v konkretne izboljšave na ravni zavodov in programov. Z doslednim uresničevanjem teh ukrepov se bo mogoče še bolj približati evropskim standardom kakovosti ter slediti priporočilom ENQA, ki poudarjajo celovitost, preglednost in trajnostni razvoj sistemov kakovosti. Tako bo zagotovljena nadaljnja krepitev kakovosti slovenskega visokošolskega prostora in njegova uspešna umestitev v širši evropski visokošolski prostor.

Preglednica 4:
Primerjalni pregled ugotovitev poročil strokovnjakov in SEP

Vidik	Poročila v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov	Poročila o akreditaciji in evalvaciji študijskih programov	Evalvacije višjih strokovnih šol	Samoevalvacijska poročila) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol
Kategorije presoje	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Ne; Da, predstavljeno; Da, predstavljeno in evalvirano
Metodološki poudarki	Anketni vprašalniki, uravnoteženost med prednostmi in priložnostmi; nizko zaznan delež neskladnosti	Razlike med akreditacijami in evalvacijami; strokovnjaki se osredotočajo na kazalnike iz Meril za akreditacijo; večina kazalnikov ni obravnavana	Prevladovanje prednosti, izrazito dobro ocenjeno praktično usposabljanje; pogosta uravnoteženost	Osredotočeno na skladnost SEP z Merili za akreditacijo; večina področij obravnavanih, a pogosto brez evalvacije
Najpogostejše prednosti	Organizacija in vodenje, administrativna podpora, prostori, izvajanje programov	Prostori in oprema, nekatere obvezne sestavine programov	Praktično usposabljanje, sodelovanje z gospodarskim sektorjem, kakovost poučevanja, prostori,prema	Poslanstvo, vizija, kadrovska struktura, mobilnost, podpora študentom, prostori/ oprema
Priložnosti za izboljšanje	Sodelovanje deležnikov, kadrovska struktura, pedagoško delo, notranje zagotavljanje kakovosti, spremembe programov	Razvoj programov, kultura kakovosti, izvolitev v nazive, znanstvenoraziskovalno delo, jasnejše ločevanje med kategorijami	Poslanstvo, strategija, vodenje, sodelovanje študentov, notranje zagotavljanje kakovosti	Sodelovanje z okoljem, sodelovanje študentov pri strokovnem delu, kakovost poučevanja, spremljanje obremenitev študentov po ECTS in kompetence
Najpogostejše neskladnosti	Organizacija in vodenje, raziskovalno/ umetniško delo, kakovost samoevalvacije, izvajanje učnih načrtov	Sklenjenost kroga kakovosti, vključevanje zunanjih deležnikov	Notranji sistem kakovosti, sklenjenost kroga kakovosti, kakovost samoevalvacije	Evalvacija kadrovske strukture, sodelovanje študentov, spremljanje kompetenc in zaposljivosti
Primerjava s preteklim obdobjem	Splošno izboljšanje, največ izzivov pri sodelovanju deležnikov, kadrih in notranji kakovosti	Izboljšanje, a še vedno pomanjkanje pri raziskovalnem delu in kulturi kakovosti	Izboljšanje pri strategiji, sodelovanju z negospodarskim sektorjem, sistemu kakovosti; slabše ocene pri organizaciji in informiranju študentov	Rezultati slabši kot prej; manj področij, ki niso obravnavana, a ni več evalviranih kazalnikov; izboljšave pri kompetencah in študentih s posebnimi potrebami
Priporočila	Krepiti sodelovanje deležnikov; izboljšati sistem notranjega zagotavljanja kakovosti; bolj dosledno spremljati spremembe programov	Večja kritičnost pri evalvaciji habilitacij in raziskovalnega dela; več pozornosti nameniti kulturi kakovosti; razširiti razumevanje kategorije »okolje«	Okrepiti notranji sistem kakovosti; izboljšati obveščanje in vključevanje študentov; krepiti strategijo in vodenje	Izboljšati evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti; razširiti razumevanje kategorije »okolje«; uvajati jasne akcijske načrte; aktivneje vključiti študente v prenovo programov

Zakonski in podzakonski akti

- Zakon o visokem šolstvu (ZViS), Uradni list RS, št. 67/93 s spremembami in dopolnitvami.
- Merila za akreditacijo in evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov, Uradni list RS, št. 95/2010 s spremembami.
- Merila za akreditacijo in evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (novi), Uradni list RS, št. 22/2019.

Poročila in gradiva

- Poročila skupin strokovnjakov o akreditaciji, podalžanju akreditacije in evalvaciji visokošolskih zavodov in študijskih programov, obdobje 2018–2022.
- Samoevalvacijska poročila visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, študijski obdobji 2020/21 in 2021/22.

Evropski okvir kakovosti

- *Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG). (2015). (2016). Prevod: J. Širok. NAKVIS. <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/11/Slovenski-prevod-ESG-2015.pdf>*

Sistemska analiza za obdobje 2014–2017

- *Širok, J. (2018). Kakovost v slovenskem visokem in višjem šolstvu v obdobju od 2014 do 2017. NAKVIS. <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/02/Sistemska-analiza-2014-2017-SLO-prevod.pdf>*

IV.

UPORABA UMETNE
INTELIGENCE PRI
ZAGOTAVLJANJU
KAKOVOSTI

AI

A hand is shown holding a glowing, spherical object composed of many small, bright blue and white dots. The letters 'AI' are prominently displayed in the center of this sphere. The background is a dark blue, futuristic digital space filled with various glowing icons and symbols, including a laptop, a lightbulb, a gear, a location pin, a shopping cart, a bar chart, a globe, and a person icon. The overall aesthetic is high-tech and digital.

UPORABA UMETNE INTELIGENCE PRI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI

Uporaba velikih jezikovnih modelov v analitičnih procesih: izkušnje iz tematskih analiz NOKUT

Philipp Emanuel Friedrich, agencija za kakovost v visokem šolstvu NOKUT

Pristop generativne umetne inteligence k tematski analizi: preoblikovanje zunanjega zagotavljanja kakovosti v irskem visokem šolstvu

Marie Gould, agencija za kakovost v visokem šolstvu QQI

Univerze prihodnosti so podatkovno pismene

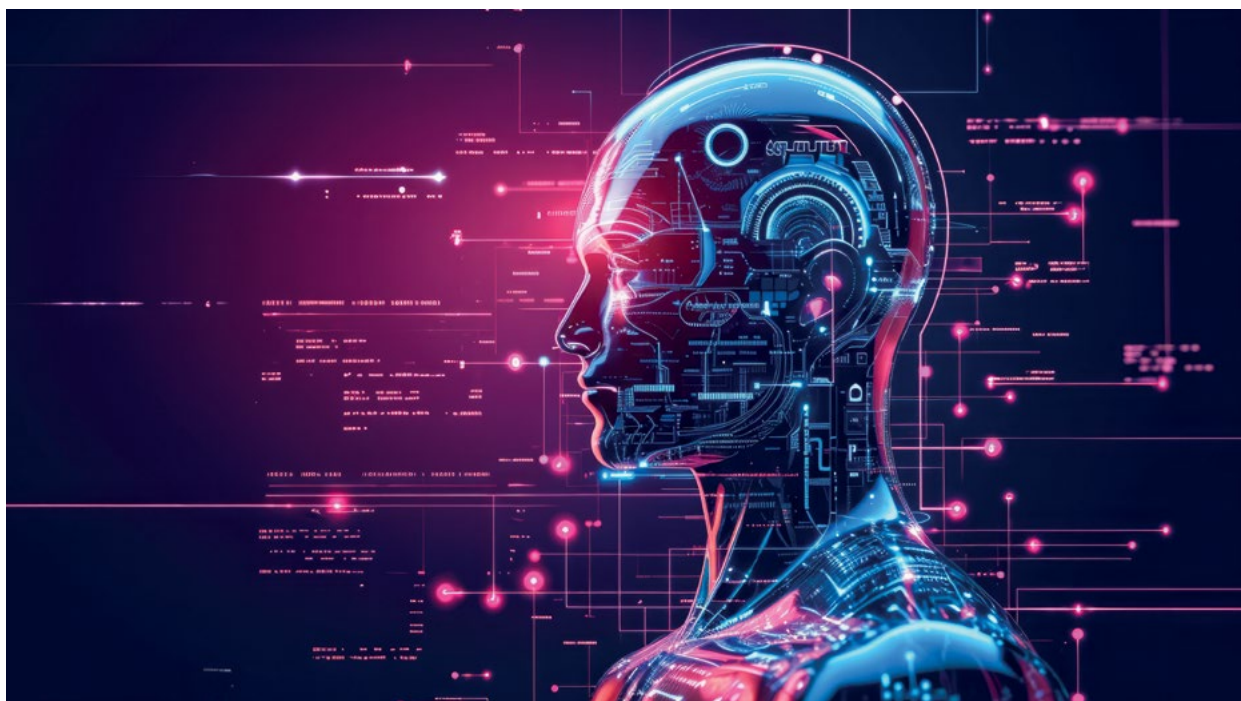
Blaž Zupan in Janez Demšar, Univerza v Ljubljani

NAKVIS in umetna inteligenca

Pogovor z dr. Francijem Demšarjem, NAKVIS

IV. 1

Philipp Emanuel Friedrich,
agencija za kakovost v visokem šolstvu NOKUT
(Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga), Norveška

UPORABA VELIKIH JEZIKOVNIH MODELOV V ANALITIČNIH PROCESIH: izkušnje iz tematskih analiz NOKUT

Uvodne obrazložitve in namen

V najnovejši tematski analizi raziskujemo uporabo velikih jezikovnih modelov, zlasti NotebookLM raziskovalnega centra Google DeepMind, pri podpori analitičnim procesom za zunanje zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. Na podlagi vseh 48 poročil o institucionalnih presojah iz tretjega kroga rednih presoj NOKUT (2017–2024) preučujemo, kako lahko z jezikovnimi modeli dopolnimo ali izboljšamo tradicionalno ročno analizo. Osrednji cilj je oceniti potencial in omejitve umetne inteligence pri pridobivanju spoznanj iz obsežnih zbirk dokumentov in razmisliti o praktičnih izkušnjah, pridobljenih med tem procesom.

Okvir institucionalnih presoj NOKUT

Redne presoje, ki jih izvaja NOKUT, igrajo temeljno vlogo v norveškem sistemu zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. Pri teh presojah ocenjujemo, ali zavodi izpolnjujejo zakonske zahteve glede sistematičnega kakovostnega dela, nenehnega izboljševanja in vključevanja povratnih informacij študentov. V preteklosti je to delo temeljilo na ročnem pregledu in interpretaciji strokovnih komisij, ki so ocenjevali dokumentacijo na institucionalni ravni in na ravni študijskih programov.

Z napredkom na področju umetne inteligence narašča zanimanje za to, ali lahko jezikovni modeli pomagajo te presoje poenostaviti z organiziranjem in sintezo informacij, razkrivanjem ponavljajočih se vzorcev in ustvarjanjem novih perspektiv, ne da bi nadomestili ključno vlogo človeškega strokovnega znanja.

Metodologija in analitični pristop

V tematski analizi se metodologija osredotoča na uporabo jezikovnega modela NotebookLM, ki je zasnovan le za analizo dokumentov, ki jih predložijo uporabniki, in ne črpa informacij širše s spleta. S tem načinom zmanjšamo tveganje za izmišljene ali netočne odgovore, večji poudarek pa dajemo temu, kako dobro so dokumenti sestav-

vljeni in pripravljeni. Čeprav so naša poročila o institucionalnih presojah precej poenotena, se naslovi različnih poglavij in podpoglavij lahko nekoliko razlikujejo. To je jezikovnemu modelu občasno oteževalo iskanje ustreznih ugotovitev.

Podatkovni niz je vseboval 48 poročil o institucionalnih presojah, ki so jih pripravile različne strokovne komisije in ki so se kljub splošni predlogi nekoliko razlikovala po jeziku in organiziranosti.

Zaradi teh neskladnosti se je na začetku pojavilo več izzivov:

- skupno gradivo je bilo preobsežno, da bi ga model analiziral naenkrat;
- terminologija in sestava dokumenta sta bili lahko v posameznih poročilih različni;
- okrajšave za zavode so jezikovni model zmedle.

Da bi te težave rešili, smo poročila o presoji razvrstili po vrsti zavoda, podatke pa sistematično pripravili. Skupina je za model pripravila dokument za usposabljanje, vključno s podrobnimi iztočnicami, namenjenimi pridobivanju ključnih informacij, kot so ravni institucionalne akreditacije, izzivi, povezani s posebnimi predpisi, in primeri dobre prakse. Ta proces, znan kot ustvarjanje iztočnic, se je izkazal kot ključen za pridobivanje natančnih in ustreznih rezultatov.

Priprava in uporaba iztočnic

Učinkovito oblikovanje iztočnic se je izkazalo za ključno metodološko komponento. Skupina je iterativno izboljševala iztočnice in za dodatna navodila in izpopolnitev iztočnic včasih uporabila druge jezikovne modele (kot je ChatGPT-4o). Analizo je dopolnila tudi s podporno dokumentacijo, kot so lastna navodila NOKUT in sezname imen zavodov, da bi zagotovila doslednost.

V praksi je analiza vključevala razdelitev gradiva na manjše, lažje obvladljive skupine (»razkosanje«),

v tem primeru različne vrste zavodov, standardizacijo terminologije in imen datotek ter prehajanje med proizvedovalnimi in zelo strukturiranimi navodili. S tem pristopom smo omogočili, da je model zagotovil bolj osredotočene in primerljive ugotovitve za različne vrste zavodov.

Izkušnje in ključne ugotovitve

Uporaba modela NotebookLM je pokazala tako obetavne možnosti kot tudi omejitve v okviru analize zagotavljanja kakovosti. Pozitivno je bilo, da je odlično uredil in povzel velike količine besedila, ugotovitve neposredno povezal z ustreznimi predpisi (na primer smernicami NOKUT za institucionalne presoje) ter opredelil ponavljajoče se izzive in dobre prakse v različnih zavodih. Njegova sposobnost obdelave referenc je pomagala tudi pri potrjevanju in presojanju rezultatov.

Vendar pa je model včasih ovirala neskladna terminologija, zgradba dokumentov ali neskladne konvencije poimenovanja, zaradi česar je lahko zamešal zavode ali napačno razlagal dele poročil o presoji. Informacije, ki so bile razpršene po različnih poglavjih ali izražene dvoumno, je včasih spregledal ali napačno razumel. Najbolj opazno pa je, da model ni mogel interpretirati implicitnega konteksta, strokovne presoje ali »niansiranih« izjav, zaradi česar je bila nujna človeška potrditev. Preprosto povedano, strokovni delavci imajo več tihega znanja, pridobljenega na primer iz razgovorov in neposrednega stika z zavodom, ki ga jezikovni model nima.

Ročna analiza v primerjavi z analizo s pomočjo umetne inteligence

Ročna analiza ostaja najboljša metoda za razlago konteksta, razumevanje odtenkov in ocenjevanje zrelosti in globine kakovostnega dela v zavodih. Človeški analitiki bolje obvladajo »branje med vrsticami« in celostno ocenjevanje pomembnosti. Po drugi strani pa jezikovni modeli ponujajo resnično vrednost pri obdelavi in urejanju velikih množic podatkov, saj hitro odkrijejo vzorce in izpostavijo področja, ki bi jih bilo treba podrob-

neje preučiti. Najbolj učinkovit način združuje oboje: uporabo umetne inteligence za strukturiranje, povzemanje in označevanje zadev ter človeško strokovno znanje za globljo interpretacijo in končno oceno.

Zahteve za uspešno analizo s pomočjo umetne inteligence

Uspešna uporaba jezikovnih modelov v analitičnih procesih je odvisna od več ključnih dejavnikov. Vhodni dokumenti morajo biti dobro strukturirani, usklajeno morajo uporabljati predloge in terminologijo, da model lahko natančno pridobi informacije. Pozorno upoštevanje konvencij poimenovanja in organizacije dokumentov zmanjša tveganje za napake. Da bi modelu pomagali pri analizi podatkovnega niza, smo kot gradivo za usposabljanje naložili dva podporna dokumenta: smernice NOKUT za institucionalne presoje, ki jih delimo z zavodi in našimi strokovnjaki za presoje, in novo ustvarjen seznam različnih vrst zavodov, vključno s pravnimi okrajšavami imen vseh zavodov. Preostalo delo je bilo namenjeno predvsem izpopolnjevanju iztočnic.

Dobro oblikovane iztočnice so potrebne zato, da se model usmeri k ustreznim vprašanjem. Predvsem je ključnega pomena človeški nadzor; umetna inteligenca lahko ureja in prepoznavna vzorce, vendar lahko le strokovnjaki zagotovijo razlago in potrditev.

Za usposobljenost osebja za oblikovanje iztočnic, pripravo podatkov in kritično ocenjevanje rezultatov modelov sta pomembna usposabljanje in metodološka podpora. V vsaki strategiji izvajanja je treba upoštevati tudi etična vprašanja (vključno z zasebnostjo podatkov, preglednostjo in vplivom umetne inteligence na okolje).

Zaključek in priporočila

V končnem poročilu ugotavljamo, da imajo veliki jezikovni modeli, kot je NotebookLM, velik potencial kot analitična podporna orodja pri zagotavljanju kakovosti visokega šolstva. Njihove glavne prednosti so v organiziranju, povzemanju in odkrivanju vzorcev v velikih sklopih dokumentov, kar

analitikom omogoča, da se posvetijo globljemu razlaganju in nalogam zagotavljanja kakovosti. Vendar pa je njihova učinkovitost odvisna od kakovosti vhodnih podatkov, specifičnosti navodil in stalnega sodelovanja strokovnjakov.

UI je treba jemati kot nekaj, kar človeško znanje in izkušnje dopolnjuje, ne pa jih nadomešča. Priporočamo vlaganje v standardizirane predloge in terminologijo, zagotavljanje ciljnega usposabljanja za osebje, vzpostavitev jasnih smernic za uporabo umetne inteligence in spremljanje tehnoloških razvojnih dosežkov za nenehno izpopolnjevanje analitičnih praks. Spodbujamo nadaljnje raziskave, namenjene ugotavljanju, ali lahko s sistematično uporabo jezikovnih modelov izboljšamo učinkovitost in trajnostnost pri zagotavljanju kakovosti.

Skratka, čeprav jezikovni modeli odpirajo nove možnosti za analitično delo na področju zagotavljanja kakovosti visokega šolstva, je uspeh odvisen od premišljenega vključevanja, stalnega človeškega nadzora ter razumevanja prednosti in omejitev orodij. S stalnim razvojem tehnologije umetne inteligence si organizacije, kot je NOKUT, prizadevajo ohraniti kritičen in prilagodljiv pristop k odgovorni rabi umetne inteligence pri osnovnih dejavnostih.

IV. 2

Marie Gould,

*vodja sektorja za spremljanje in presojanje terciarnega izobraževanja,
agencija za kakovost v visokem šolstvu QQI (Quality and Qualifications Ireland), Irska*

PRISTOP GENERATIVNE UMETNE INTELIGENCE K TEMATSKI ANALIZI:

preoblikovanje zunanjega
zagotavljanja kakovosti v irskem
visokem šolstvu

Uvod

Generativna umetna inteligenca (GenUI) sooblikuje naš svet in temeljito spreminja načine opravljanja poklicnih in vsakodnevnih nalog. V okviru visokega šolstva obstaja veliko raziskav, ki proučujejo vpliv GenUI na procese poučevanja, učenja in ocenjevanja, prav tako pa obstaja vse več inovativnih primerov vključevanja GenUI v poučevanje, učenje in študijske programe. Vse več pedagogov, raziskovalcev in snovalcev politik trdi, da obvladovanje GenUI ni več neobvezno – treba ga je obravnavati kot temeljno znanje za današnje diplomante, podobno kot digitalno pismenost ali veščine pisanja (Svetovni gospodarski forum, maj 2025). »Umetna inteligenca ni več le tehnologija prihodnosti – je vseprisotna sila, ki spreminja način življenja, dela in učenja.« (Ibid.)

Čeprav agencije za zunanje zagotavljanje kakovosti (ZZK) in akreditacijski organi vse bolj aktivno raziskujejo potencial GenUI za povečanje učinkovitosti procesov zunanjega zagotavljanja kakovosti ([ENQA 2025](#), [INQAAHE 2025](#), [CHEA 2025](#)), imamo zaenkrat še premalo izkušenj in prakse ter dogovorjenih skupnih načel na evropski ravni. Kljub izzivom, povezanim s sprejemanjem GenUI, kot so obvladovanje »neskladij« in »halucinacij« ter potreba po postopkih preverjanja in potrjevanja za zagotovitev veljavnosti (Perkins in Roe, 2024), orodja GenUI ponujajo pomembne priložnosti za izboljšanje doslednosti in prožnosti ZZK.

Del ZZK je pogosto pregledovanje obsežne dokumentacije (samoevalvacijska poročila, poročila o institucionalnih presojah, vloge za akreditacijo itd.). Orodja GenUI lahko pomagajo pri povzemanju in pridobivanju ključnih informacij iz teh obsežnih besedil in pospeševanju tega procesa. Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti evropskega visokega šolstva (ESG 2015) zahtevajo, da agencije pri delu »redno objavljajo poročila, ki opisujejo in analizirajo splošne ugotovitve dejavnosti, povezane z zunanjim zagotavljanjem kakovosti« (ESG 3.4).

V tej študiji primera je opisano, kako irska agencija za kakovost v visokem šolstvu QQI vključuje orodja GenUI – zlasti **Copilot** – skupaj s program-

sko opremo za kvalitativno analizo **MAXQDA**, da bi izboljšala doslednost, prožnost in vpliv tematske sinteze v irskem visokem šolstvu.

Državni okvir in strateška zaveza

V skladu z irsko nacionalno strategijo za umetno inteligenco – AI Here for Good (posodobljena 2024) »umetna inteligenca ponuja veliko obetov za zagotavljanje boljših javnih storitev, v javni upravi pa si močno prizadevajo, da se za ta namen izkoristi zanesljiva umetna inteligenca kot del digitalne preobrazbe javne uprave« (str. 20). Smernice irske vlade za odgovorno uporabo umetne inteligence v javni upravi (2025) določajo celovit okvir, ki vključuje sedem temeljnih načel za odgovorno uporabo GenUI v irskem javnem sektorju.

QQI je nacionalna državna agencija, odgovorna za zagotavljanje kakovosti irskih izvajalcev visokošolskega izobraževanja in nadaljnega izobraževanja. QQI ima zakonsko vlogo pri varovanju in izboljševanju kakovosti terciarnega izobraževanja na Irskem. Uvodne besede predsednika in izvršnega direktorja v izjavi o strategiji QQI (2024–2027) poudarjajo zavezo agencije, da bo »še naprej delila spoznanja, raziskave in analize ...« ter zagotovila, da QQI ostane »prožna, vključujoča in agilna organizacija, ki vsem deležnikom zagotavlja odzivne, pregledne in učinkovite storitve« (str. 3). V okviru te sedanje strategije se QQI tudi izrecno strateško zavezuje, da bo »objavljala sistemsko analizo o svojem letnem spremljanju in rednem ocenjevanju izvajalcev, pri čemer bo po potrebi uporabila umetno inteligenco« (str. 14).

Leta 2024 so v sektorju za spremljanje in presojanje terciarnega izobraževanja (TEMRU) QQI začeli izvajati pilotni program za raziskovanje uporabe GenUI v tematski analizi kvalitativnih podatkov, ki izhajajo iz rezultatov zunanjih procesov zagotavljanja kakovosti, in sicer iz poročil o institucionalni presoji in letnih poročil o kakovosti. V prvem pilotnem projektu v majhnem obsegu, ki je bil predstavljen na [INQAAHE 2025](#) na podlagi študije primera (Lin 2025), so uporabljali licenčno

različico orodja [Microsoft Copilot](#)¹ za podporo tematske analize štirih poročil o institucionalni presoji. Ta pilotni projekt so razširili z uporabo [MAXQDA Tailwind](#)² za podporo tematski analizi letnih poročil o kakovosti, ki jih QQI vsako leto predloži petnajst javnih visokošolskih zavodov ter večji zasebni in neodvisni visokošolski zavodi. V tej študiji primera je opisano, kako so bila orodja GenUI uporabljena za tematsko analizo v tem procesu.

Procesna inovacija: MAXQDA Tailwind in Copilot

Letna poročila o kakovosti so izčrpna poročila o kakovosti, ki jih predložijo visokošolski zavodi in ki vsebujejo pregled notranjih dejavnosti zagotavljanja kakovosti (ZK), razvoja in strateških prednostnih nalog vsakega zavoda v preteklem šolskem letu. V ta poročila so običajno vključene novice o upravljanju, poučevanju in učenju, ocenjevanju in vključevanju študentov, strateškem razvoju in izboljšavah ter zunanjih vplivih. Poročila, ki običajno obsegajo več kot 60 strani, so objavljena v knjižnici QQI za pregled in spremljanje in vključujejo institucionalne posodobitve in razmišljanja o širokem spektru tem in vprašanj o notranjem zagotavljanju kakovosti, ki so pomembni za sodobno visoko šolstvo. QQI objavi letno sintezo teh poročil, kot je [Quality in Higher Education 2024](#) (Kakovost v visokem šolstvu 2024).

Dosedanja zbirna poročila so pripravljali tako strokovnjaki QQI kot zunanji svetovalci. Objava takih podatkov je za QQI strateška prednostna naloga. Letna zbirna poročila nudijo dragocen vpogled v institucionalne prakse in nastajajoče trende tako v visokošolskih zavodih kot v širšem sektorju. Zahtevajo pa veliko časa, in če jih izdelajo zunanji izvajalci, lahko tudi denarja. Orodja GenUI omogočajo tako izboljšanje tematskih vpogledov kot doseganje precejšnje učinkovitosti, zmanjšanje stroškov in časovnih okvirov pri pripravi teh letnih zbirnih poročil.

1 Klepetalni robot GenUI, ki ga je razvil Microsoft.

2 Orodje GenUI za raziskovanje in kvalitativno analizo.

MAXQDA Tailwind

MAXQDA Tailwind je orodje GenUI za raziskovanje in kvalitativno analizo. Deluje tako, da pomaga pri kodiranju in analizi kvalitativnih podatkov, kot so letna poročila o kakovosti. Orodje pomaga pri organiziranju in razvrščanju informacij po ključnih temah ter omogoča prepoznavanje trendov in horizontalnih tem. Da bi izboljšali učinkovitost in poglobljenost naše tematske analize, smo kupili licenčno različico programa MAXQDA Tailwind in jo uporabili za kodiranje in analizo letnih poročil o kakovosti za leto 2025.

Tematsko kodiranje smo strukturirali z uporabo predloge letnega poročila o kakovosti. Osnovne kategorije smo najprej vnesli v Tailwind, ki smo ga nato uporabili za določitev ključnih tem, ki so se pojavile znotraj teh kategorij. Poleg tega smo orodje zaprosili za določanje dodatnih horizontalnih tem. Nekaj primerov kategorij in tem, ki so se pojavile, je navedenih v nadaljevanju:

- **strategija, upravljanje in vodenje zagotavljanja kakovosti:** strateško usklajevanje zagotavljanja kakovosti, trajnostnosti, enakosti, raznolikosti in vključenosti, sodelovanja in partnerstev;
- **učinkovitost in vpliv zagotavljanja kakovosti:** uporaba podatkov, izkušnje študentov, podpora za udeležence učnega procesa, poučevanje in ocenjevanje, kadrovski razvoj;
- **akademska integriteta;**
 - razvoj in izvajanje programov;
- **raziskave in inovacije;**
- **spremljanje in presojanje;**
- **teme, ki se pojavljajo:** digitalno preoblikovanje, GenUI, kibernetska varnost, mikro dokazila.

S tem strukturiranim pristopom nam je pri različnih visokošolskih zavodih MAXQDA pomagal priti do specifičnih ugotovitev, kot so:

- naraščajoča uporaba **analitike podatkov** pri odločanju o ZK na podlagi prejetih podatkov;
- razvijanje in izvajanje izboljšanih **storitev podpore študentom** in uresničevanje pobud za njihovo dobro počutje;
- strateško vključevanje **ciljev enakosti, raznolikosti in vključenosti** v okvire zagotavljanja kakovosti je očitno v vseh visokošolskih zavodih;
- širjenje **partnerstev pri transnacionalnem izobraževanju** kot strateški cilj.

Uporaba orodja Microsoft Copilot (GenUI)

Najnovejša funkcija orodja Microsoft Copilot omogoča interakcije na podlagi vlog s prilagojenimi agenti, ki jih je mogoče ustvariti s posebnimi profili. Za namene tega pilotnega projekta (in drugega pilotnega dela v sektorju) smo ustvarili tri »agente«:

- **raziskovalca:** izvajanje posebnih raziskovalnih nalog;
- **asistenta za analizo kakovosti:** predlaganje analize kakovosti, na primer tematske analize;
- **pisca in lektorja:** preverjanje črkovanja in slovnice, večja jasnost.

V tej pilotni tematski analizi so k procesu prispevali trije agenti: agent za pomoč pri raziskovanju je pomagal pri opredelitvi predhodnih medinstitucionalnih trendov in pripravi izvlečka konkretnih institucionalnih primerov, agent za analizo kakovosti je prispeval predloge za izpopolnitev tematskih kategorij, agent za lektoriranje pa je bil uporabljen za preverjanje črkovanja in slovnice.

Vpliv in rezultati

Vključitev orodij MAXQDA in Copilot je prinesla več prednosti:

- **izboljšana učinkovitost** pri obdelavi velikih količin kvalitativnih podatkov – s tem smo prihranili tako denar kot čas,
- **globlji tematski vpogledi** v zavode in procese zagotavljanja kakovosti,
- **močnejša sektorska sinteza** za krepitev politik in institucij na podlagi informacij,
- **krepitev zmogljivosti** na področju digitalne pismenosti in GenUI v skupini.

Razmisleki in pridobljena spoznanja

Med ključnimi razmisleki iz pilotnega projekta so:

- **varnost podatkov:** uporabljena je bila varna licenčna različica obeh orodij GenUI, ne pa odprta UI;
- **strošek licence:** nakup varnih orodij prinaša stroške;
- nujno je **sodelovanje med človekom in UI ter nadzor:** orodja GenUI so »orodja«, ki delajo napake; dejavnosti, ki jo vodijo ljudje, ne nadomeščajo, ampak dopolnjujejo.
- **usposabljanje in krepitev zmogljivosti** sta bistvenega pomena za uspešno sprejetje;
- **etična vprašanja** je treba vključiti že od samega začetka, zlasti v zvezi z upravljanjem podatkov in preglednostjo.

Naslednji koraki

QQI namerava raziskati uporabo GenUI v drugih procesih ZK, vključno s potrjevanjem in spremljanjem programov. Načrtuje tudi razvoj okvira upravljanja za uporabo GenUI, vključno z izjavo o preglednosti na spletni strani QQI.

Zaključek

Pristop QQI k pilotni uporabi GenUI v ZZK kaže strateško zavezanost k nenehnemu izboljševanju in digitalni preobrazbi v skladu s strategijami irskega javnega sektorja. Ta študija primera spodbuja dialog in skupno učenje z mednarodnimi agencijami za zagotavljanje kakovosti, saj skupaj raziskujemo priložnosti in izzive GenUI v visokem šolstvu.

Opomba

Pri izdelavi in izboljševanju te študije primera smo uporabili orodji **MAXQDA Tailwind** in **Microsoft Copilot**.

CHEA (2025). Spletni seminar: Artificial Intelligence in the Service of Global Quality Assurance in Higher Education. Dostopno na: <https://www.chea.org/webinar-artificial-intelligence-service-global-quality-assurance-higher-education>.

ENQA (2025). Delavnica: Exploring GenAI and machine learning in external quality assurance. Prispevki dostopni na: <https://www.enqa.eu/news/exploring-genai-and-machine-learning-in-external-quality-assurance/>.

INQAAHE (2025). INQAAHE Papers. INQAAHE Papers. Conference 2025. The Big Bang Theory: the Quality Assurance Paradigm Shift. Dostopno na: <https://www.inqaahe.org/wp-content/uploads/2024/05/inqaahe-conference-2025-papers.pdf>.

Lin, Z. (2025). Techniques for supercharging academic writing. Nature Biomedical Engineering, 9(4), 426-431. Dostopno na: <https://arxiv.org/pdf/2310.17143>.

Perkins, M., in Roe, J. (2024). The use of Generative AI in qualitative analysis: Inductive thematic analysis with ChatGBT. Journal of Applied Learning and Teaching, 7(1), 390–395. Dostopno na: <https://journals.sfu.ca/jalt/index.php/jalt/article/view/1585>.

Quality and Qualifications Ireland (2024). QQI Insight. Quality in Irish Higher Education 2024. A Thematic Analysis of the Higher Education Institution. Annual Quality Reports for 2024. Dostopno na: <https://www.qqi.ie/sites/default/files/2024-10/quality-in-irish-higher-education-2024.pdf>.

Quality and Qualifications Ireland (2024). QQI Statement of Strategy 2025–2027. Dostopno na: <https://www.qqi.ie/sites/default/files/2024-11/qqi-statement-of-strategy-2025-27.pdf>.

Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG 2015) (2016). Prevod: J. Širok. NAKVIS. Dostopno na: <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/11/Slovenski-prevod-ESG-2015.pdf>.

Government of Ireland (2024). Ireland's National AI Strategy. AI – Here for Good. Dostopno na: <https://assets.gov.ie/static/documents/national-ai-strategy-refresh-2024.pdf>.

Government of Ireland. Department of Public Expenditure, Infrastructure, Public Service Reform and Digitalisation (2025). Guidelines for the Responsible use of AI in the Irish Public Sector. Dostopno na: https://assets.gov.ie/static/documents/09fe3ad4/Guidelines_for_the_Responsible_Use_of_AI_in_the_Public_Service_20250918.pdf.

Milberg, T. (2025). Why AI literacy is now a core competency in education. World Economic Forum. Dostopno na: <https://www.weforum.org/stories/2025/05/why-ai-literacy-is-now-a-core-competency-in-education/>.

IV. 3

*Blaž Zupan, Janez Demšar,
Univerza v Ljubljani, Slovenija*

**Univerze prihodnosti so
podatkovno pismene**

Spodnji zapis povzema istoimenski prispevek, ki ga je eden od soavtorjev (B. Z.) predstavil na mednarodnem posvetu *Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti v organizaciji NAKVIS*, hkrati pa podaja mnenje avtorjev o uvajanju izobraževanja na področju umetne inteligence. Zapis sicer govori o izobraževanju na celotni vertikali, od osnovne šole do izobraževanja v podjetjih, vendar je v njegovem jedru razmišljanje o visokem šolstvu. Čisto na kratko se na koncu dotakne tudi možne vloge NAKVIS in njegovega prispevka h kakovosti na tem področju.

Izhodišče

Avtorja pri razmisleku izhajava iz treh desetletij izkušenj iz praktične uporabe strojnega učenja in podatkovne analitike ter, predvsem, poučevanja neračunalničarjev in splošne populacije vseh starosti o teh vedah. Ob koncu devetdesetih let sva začela razvijati brezplačni odprtokodni program Orange (<http://orangedatamining.com>), s katerim naprednejša raba podatkovne analitike, strojnega učenja in umetne inteligence postane dostopna vsakemu, ki zna prižgati računalnik in uporabljati miško. Orodje danes uporablja stotisoče raziskovalcev v akademskem svetu in industriji, obenem pa je priljubljeno v šolstvu, saj ga pri poučevanju uporabljajo na več kot 500 univerzah po svetu, ponekod pa je tudi priporočeno orodje za pouk v srednjih šolah. Njegova široka uporabnost izvira iz pristopa, ki temelji na zlaganju gradnikov. Gradniki predstavljajo različne korake pri obdelavi, vizualizaciji in modeliranju podatkov. Zlaganje gradnikov naredi orodje fleksibilno, hkrati pa omogoča, da lahko opazujemo, kaj se dogaja s podatki v njihovi predobdelavi, kakšni so rezultati posamičnega koraka in kakšne vzorce razkriva posamična vizualizacija ali model. To je nujno tako v znanosti – na primer v medicini, od koder prihajajo prvi uporabniki orodja – kot v poučevanju.

S širšim poučevanjem neračunalnikarjev sva začela v letu 2014, ko sva v Houstonu organizirala večjo delavnico za raziskovalce s področja ved o življenju. Triurna delavnica je bila namenjena spoznavanju tehnik odkrivanja znanj iz podatkov in zasnovana tako, da ne utruja s prosojnicami, ampak namesto tega koncepte predstavi na primerih, v živo, pri čemer udeleženci med delavnico sami uporabljajo programska orodja. Na podlagi delavnice so nastala predavanja za doktorske

študente neračunalniških smeri v ZDA in potem v Sloveniji, v Rusiji pa za doktorske študente ekonomskih smeri. Sledila je izvedba danes že več kot 200 delavnic, ki so se jih udeležili študenti praktično vseh profilov, smeri in stopenj in so jih širom po svetu izvedli člani najine skupine na Univerzi v Ljubljani ter pri tem usposabljali bodoče inženirje, antropologe, biologe, humaniste in ostale raznovrstne skupine slušateljev.

V času pandemije covid-19 nas je evropska izpostava Googla pobarala, zakaj tečajev o strojnem učenju in podatkovni znanosti nimamo tudi za šole. Do takrat smo sicer že eksperimentirali z nekaj enournimi delavnicami v srednjih šolah, a prav sistematično se področja še nismo lotili. Sledila sta projekt Pumice (<http://pumice.si>), v okviru katerega še danes ustvarjamo vsebine in izvajamo pilotne projekte uvajanja podatkovne znanosti v srednje šole, ter evropski projekt DALI4US (<https://www.dali4us.eu/>), pri katerem skupaj s sodelavci iz Luksemburga in Irske oblikujemo učne ure, ki bi bile lahko primerne za uvajanje poučevanja umetne inteligence v osnovnih šolah in bi se izvedle v okviru obstoječih kurikulumov.

Umetna inteligenca, strojno učenje in podatkovna pismenost

»Izbruh« umetne inteligence v zadnjih letih so sprožili *teoretični napredek*, nove zmogljive metode strojnega učenja in *tehnološki razvoj*, dostopnost podatkov in strojna oprema.

Strojno učenje, poenostavljeno, gradi napovedne modele na osnovi podatkov. Iz preteklih podatkov je mogoče napovedati, ali bo jutri poplaval Tartinijev trg, možnost petletnega preživetja pacienta z določeno obliko raka in naš naslednji

nakup. Podobno lahko modeli strojnega učenja na podlagi nekaj besed v stavku napovedo naslednjo besedo, naslednji stavek ali odstavek, ali pa na osnovi vprašanja sestavijo kar celoten odgovor. Strojno učenje je kot znanstvena disciplina staro že več kot 80 let, še vedno pa se aktivno razvija; tudi za uspešnost velikih jezikovnih modelov je zaslužnih nekaj nedavnih genialnih prebojev pri snovanju umetnih nevronske mreže.

Tehnološka podlaga sodobne umetne inteligence pa so, kot rečeno, podatki in strojna oprema. Za (strojno) učenje iz podatkov so seveda potrebni podatki: več podatkov praviloma pomeni boljši model. Razvoj interneta in pocenitev shranjevanja podatkov sta omogočila (predvsem velikim podjetjem) strojno učenje napovednih modelov iz ogromne količine besedilnih, slikovnih in drugih podatkov. Obenem pa večja količina podatkov pomeni tudi daljši postopek učenja in večje modele, ki zahtevajo ogromne količine pomnilnika. Drugi razlog za nenaden prodor umetne inteligence je v razvoju hitrih računskih čipov, posebej primernih za uporabo v globokih nevronske mrežah, ter večji, zmogljivejši in cenejši pomnilniki za shranjevanje ogromnih količin podatkov.

Da bi razumeli umetno inteligenco, moramo poznati idejo strojnega učenja, hkrati pa tudi razumeti, kako se današnji svet vrti okoli podatkov, njihovega zbiranja in tehnik prepoznavanja podatkovnih vzorcev.

(Ne)poznavanje umetne inteligence v družbi in odsotnost v šolstvu

Umetna inteligenca je danes redna tema medijev, prodrla je v programe političnih strank in je predmet praktično vseh razprav o bodočnosti tega sveta. Ankete in osebne izkušnje s študenti, zaposlenimi v industriji ter predstavniki javnega sektorja in politike pa kažejo, da o njej v resnici vemo malo ali pa skorajda nič.

To je zaskrbljujoče. Kako naj politik odloča o področju, ki ga ne pozna? Kako naj raziskovalec, javni uslužbenec ali delavec v gospodarstvu učinkovito uporablja orodja, katerih delovanje je zanj

popolna skrivnost? In, končno, kako naj se naši učenci, dijaki, študenti čez deset let znajdejo v visokotehnološkem svetu, o katerem dejansko ne vedo ničesar? Nepoznavanje umetne inteligence ovira družbo na vseh področjih in v vseh starostih; raziskave kažejo, da je tudi razumevanje mladostnikov kot »digitalnih domorodcev« le mit.

Pri tem, kot smo omenili, ne gre za novo področje – strojno učenje je staro že več kot 80 let. Še več: slovenski raziskovalci so med pionirji strojnega učenja in so veliko prispevali k njegovemu razvoju. Kako je torej mogoče, da je spoznavanje konceptov, na katerih temelji umetna inteligenca, popolnoma zaobšlo slovensko šolstvo? Danes slovenske šole praktično ne vključujejo več niti poučevanja računalništva, kaj šele umetno inteligenco, strojno učenje in podatkovno pismenost, kjer bi se učili o tem, kje podatke najdemo in kaj lahko z njimi počnemo.

Slovenski šolarji podatkovno pismenost spoznavajo le v smislu *statistične pismenosti*. A ta pristop je močno drugačen: medtem ko strojno učenje omogoča odkrivanje novih, potencialno nepričakovanih vzorcev in dejstev, se statistična pismenost omejuje na izračun osnovnih statistik, nato pa se osredotoči na preverjanje (oziroma zavračanje) vnaprej postavljenih hipotez.

Šolski programi so podatkovno pismenost večinoma zaobšli. V drugih razvitih državah so ta primanjkljaj že zaznali in se pospešeno lotevajo reform, Slovenija pa je tu znova – včasih se zdi skoraj načrtno – zaspala.

Ponesrečeno slovensko razumevanje digitalne pismenosti

Uvajanju podatkovne pismenosti, algoritmičnega mišljenja in pravzaprav česarkoli, kar bi vodilo k spoznavanju umetne inteligence, precej škodi tudi napačno in preozko razumevanje digitalne pismenosti. Ta termin, ki ga srečamo v medijih, razpravah in strategijah, odločevalci običajno razumejo v smislu uporabe računalniških programov. Tudi (redki) šolski ali univerzitetni predmeti, ki imajo v svojem imenu »računalništvo« ali »informatiko«,

se ukvarjajo zgolj z uporabo informacijske tehnologije, recimo z uporabo programov za brskanje po spletu, pisanje besedil ali pa sestavljanje video vsebin. To je nekako tako, kot če bi poučevanje strojništva omejili na uporabo pralnega stroja in hladilnika.

Digitalna pismenost je pomembna, vendar nas, če jo razumemo le v ožjem pomenu, pretvarja v zgolj uporabnike tehnologije, ki so jo razvili drugje. Če hočemo razumeti, kako deluje umetna inteligenca, nam bo uporaba orodij, ki temeljijo na njej, pomagala toliko, kolikor nam uporaba električnega radiatorja pomaga razumeti fiziko. Edina pot do poznavanja tehnologije in njene učinkovite rabe vodi prek spoznavanja njenih temeljev – v primeru umetne inteligence prek podatkovne pismenosti, algoritmov in strojnega učenja.

Poučevanje umetne inteligence

Kako bi torej lahko uvedli poučevanje umetne inteligence? V šolah, na univerzah, podjetjih, javnih ustanovah? Praktično, s primeri. Ne z utrujanjem z definicijami in neskončnimi prosojnicami. Povsod je treba začeti s primeri in problemi, ki jih udeleženci rešujejo sami. Primeri morajo biti zanimivi, in če je le možno, vsebovati a-ha trenutek.

A gremo po vrsti in skladno z izkušnjami pri (pedagoških) pilotnih projektih, ki smo jih omenili v uvodu tega zapisa.

Osnovne šole. Podatkovno pismenost učimo, vsaj na začetku, brez računalnika. Učenec prične recimo z zbiranjem sličic s podobami iz priljubljenih risank in potem poišče sošolke in sošolce z najbolj podobnim izborom. Risanke, ki so jih izbrali ti sošolci, on pa ne, so priporočila za prihodnje ogleda. Tako lahko vsak šolarček spozna, kako delujejo priporočilni sistemi, kot jih imata Netflix in YouTube, pa tudi družabna omrežja in druge podobne strani, ki so jim v tej starosti prvič izpostavljeni.

Drugi primer je delitev sličic s klimogrami azijskih mest na kupčke s podobnimi profili: z njimi lahko učenci pri geografiji sami odkrijejo podnebne pasove, istočasno pa intuitivno (in brez terminologije!) spoznavajo gručenje in nenadzorovano strojno učenje. Za dodatno vajo iz geografije pa mesta potem še razvrstijo na zemljevid. Pri matematiki učencem lahko razdelimo slike škratov in jih spodbudimo, da povežejo njihove lastnosti (Ima lučko? Ima zaponko na pasu?) z njihovimi poklici. Aktivnost je na las podobna temu, kar smo pri matematiki svojčas počeli s plastičnimi ploščicami različnih barv, oblik, velikosti in debelin, le da tu mimogrede spoznamo še enega od prvih napovednih modelov iz začetka razvoja strojnega učenja.

Takšen pouk sproža določene vzorce razmišljanja in pristope k reševanju problemov. Morda bo kdo od učencev kasneje študiral medicino in takrat mu bo jasno, kako strojno učenje zgradi modele, ki iz simptomov napovejo diagnozo, in koliko jim sme zaupati, koliko pa ne, ali pa bo delal v bančništvu

in razumel, kakšne omejitve imajo modeli, ki ocenjujejo kreditno sposobnost komitentov.

V evropskem projektu DALI4US, kjer razvijamo take aktivnosti, smo spoznali, da je za šole pomembno, da vsaj začetne aktivnosti potekajo v igri brez računalnika. Dejanska uporaba računalnika pride na vrsto kasneje, po želji učitelja. To je privlačnejše za učence, učiteljem olajša izvedbo, predvsem pa izkušnje – tudi tuje – kažejo, da se celo uporaba tako preprostih programov, kot je Orange, prehitro sprevrže v učenje uporabe programa namesto učenja o tem, kaj s tem programom dosežemo, kar je dejanski cilj ure. (To je tako, kot če bi pri slovenščini pisali na računalnik in bi večino časa porabili za tipkanje namesto pisanje in utrjevanje velike začetnice.)

Trenutno poteka večja študija, kjer se na tak način učijo podatkovnih veščin in spoznavajo strojno učenje učenci Slovenije, Luksemburga in Irske na izzivih, ki so opisani na spletni strani <https://pumice.si/izzivi>. Že v snovanju študije pa se je žal pokazalo, kako je slovenski šolski sistem v primerjavi z luksemburškim in irskim bolj omejujoč in kako imajo slovenski učitelji – drugače kot kolegi v tujini – zvezane roke zaradi rigidnosti predmetnikov in preobilice pravil in birokracije.

Srednje šole. Podobno kot v osnovnih šolah moramo tudi tu pričeti s problemi. Ti so lahko raznovrstni, a prav vsakega je treba povezati z obstoječimi predmeti in kurikuli. Primeri so prepoznavanje značilnih slikarskih del slovenskih umetnikov (umetnostna vzgoja), odkrivanje živalskih dreves (taksonomija v biologiji), podnevni pasovi iz temperaturnih profilov mest (geografija), iskanje podobnosti med igralci NBA (matematika), klasifikacija leposlovnih besedil (slovenščina). Pri teh aktivnostih dijaki spoznajo, kako svet okoli nas opišemo s podatki in kako iz njih zgradimo razvrščevalne ali napovedne modele, ali pa samo odkrijejo zanimive vzorce, ki razkrijejo problemsko domeno in nudijo nova znanja. Tudi tu pričnemo s primeri in ne s teorijo strojnega učenja; ta lahko sledi. Pomagamo si seveda z računalnikom, saj je podatkov mnogokrat veliko. Pri tem spoznamo programsko opremo, ki je posebej namenjena strojnemu učenju, npr. seveda Orange :), in se

naučimo dela z delovnimi tokovi. Tudi za te aktivnosti razvijamo primere, ki so, vključno z dodatnimi gradivi za učitelje ali pa za tiste, ki jih zanima več, na strani <http://pumice.si>.

Aktivnosti, ki jih omenjamo, so vezane na posamezne že obstoječe predmete. Podatkovno pismenost spoznavamo tam, kjer ji je za to mesto s stališča reševanja problemov in spoznavanja nove snovi. Spoznavamo jo lahko kot orodje in pristop in – razen če ni nujno potrebno – brez posebnega uvoda v algoritme in terminologijo strojnega učenja. Tak pristop seveda zahteva razširitev učiteljevih znanj in zavedanja, da je velik del obstoječega kurikula tako ali tako vezan na snov, ki jo je bolj atraktivno spoznavati preko podatkov.

Ali potem sploh rabimo poseben predmet s področja podatkovne pismenosti, algoritmičnega razmišljanja in računalništva? To je odvisno od tega, ali želimo biti konkurenčni državam, ki to počno. Če pri pouku gospodinjstva uporabimo grelnik za vodo, se lahko ob tem učimo tudi o fiziki, gotovo pa bi naši šolarji po tem o fiziki vedeli manj od njihovih konkurentov, pardon, vrstnikov iz tujine. Tudi matematiko lahko pokrijemo v okviru gospodinjstva, kjer bi se učili, kako pomnožiti količino testenin na osebo s številom oseb, vendar bi si najbrž želeli, da bi naši otroci matematiko razumeli malenkost globlje.

Na dolgi rok je torej nujno potreben predmet, ki bi pokril področje računalništva in podatkovne pismenosti. Trenutni politični odločevalci v Sloveniji pa žal menijo, da je za umetno inteligenco in tudi računalništvo v splošnem dovolj, da ju učenci spoznavajo na občolskih dejavnostih. Takšne ideje so v današnjem svetu ravno tako nazadnjaške, kot če bi iz kurikula izločili matematiko in jo spoznavali v drugih predmetih in popoldanskih krožkih.

Univerza. Je sploh potrebno še omenjati, kako pomembno bi bilo prav vse študente seznaniti z umetno inteligenco in pristopi iz podatkovnih znanosti in strojnega učenja? Si lahko predstavljamo, kakšen zagon bi imela Slovenija, če bi prav v vseh poklicih diplomiranci znali prepoznati priložnosti in prednosti, ki jih strojno učenje in umetna inte-

ligenca ponujata? Kje torej na tem spektru smo? Žal: nikjer. Z nekaj izjemami se te vsebine podajajo v najboljšem primeru na izbranih inženirskih fakultetah. Rešitev? Je enostavna in je bila že davno predlagana. Šolski sistem bi moral ponuditi izbirne predmete oziroma sklope, zgledujoč se po ameriški študijski shemi »major/minor«, kjer bi lahko predavatelji, ki so dejansko vešči tako v podajanju te snovi kot v njenem razumevanju, to lahko počeli za vse študente na univerzi. Seveda »major/minor« ne pomeni, da tak »minor« sklop predmetov obstaja samo za umetno inteligenco, ampak obstaja za prav vse zanimive in aktualne smeri, ki jih lahko izberejo tisti študenti, ki jih poleg osnovne smeri (»major«) zanimajo tudi tehnologije in vedenja z interdisciplinarnih področij.

Čas je, da bolonjsko reformo, ki je uvedla kredite, a študijski sistem pustila v starem sistemu študija po letnikih, končno izpeljemo do konca in dejansko uvedemo kreditni študij. Čas je tudi, da prenehamo z vrtičkanjem in študentom na univerzi omogočimo, da izbrane interdisciplinarne predmete poslušajo pri najboljših predavateljih na univerzi in ne nujno pri profesorjih, ki so se zaradi neke zgodovine zaposlovanja pač našli na neki fakulteti, tako da ima vsaka druga fakulteta svojega ekonomista, računalnikarja, fizika in slavista.

Podjetja. Stanje je daleč od rožnatega: podjetij, ki dejansko inovirajo z uporabo tehnik strojnega učenja in umetne inteligence, je v Sloveniji izjemno malo. Tudi zato, ker je to vejo znanosti, torej računalništvo, podatkovne vede in strojno učenje izobraževalni sistem Slovenije do sedaj izpustil, jo ignoriral ali trivializiral, tako da na tem področju močno zaostajamo za razvitimi državami. Seveda je potrebno na novo pognati izobraževalni sistem in vključiti pristope modernega, na podatkih temelječega sveta, a tudi industrija ne sme čakati. Evropa je danes polna idej na področju izobraževanja zaposlenih, kjer jih večina temelji na specializiranih tečajih, podprtih z mikrokrediti in ustreznimi certifikati.

Tudi tu na pedagoškem področju Slovenija orje ledino ter razvija tečaje in vsebine, ki so praktični, ne utrujajo s prosojnicami in so osnovani

na naši lastni programski opremljeni (primer gradiva takega tečaja je npr. na <https://notes.biolab.si/books/arisa/intro-ml-concepts>). Vprašanje pa je, ali bomo to znali izkoristiti ali pa bomo prepustili drugim državam, da te, v Sloveniji razvite vsebine bolje promovirajo in izkoristijo pri izobraževanju. Država tu – pri nas in v tujini – igra osrednjo vlogo s subvencioniranjem tako tečajev kot precej zamudnih priprav izobraževalnih gradiv.

In NAKVIS?

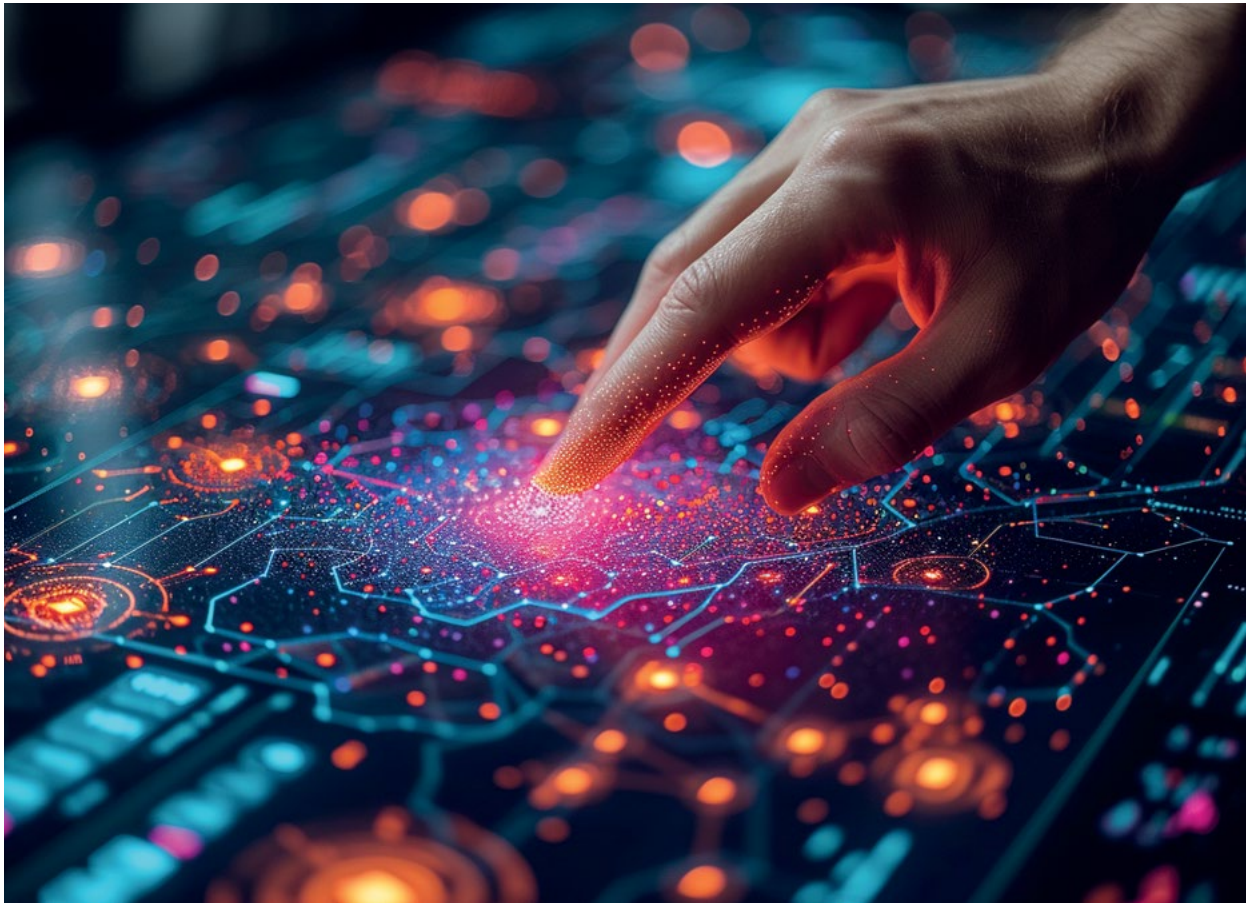
Posvet, na katerem je bila na kratko predstavljena problematika, o kateri pišemo tu, je bil poimenovan Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti. Naša predstavitev je šla seveda malce mimo, v smeri izobraževanja o umetni inteligenci, a ključno je, da NAKVIS sam postavi merila, ki bodo zagotavljala, da se na visokošolskem področju spoznavanje umetne inteligence uvede v različne vsebine, predmete in programe.

Tudi NAKVIS bi moral, po najinem mnenju, delovati v smeri hitre uvedbe modulov, ki bi vsem študentom na posameznih univerzah omogočili, da spoznajo umetno inteligenco. Pri tem bi moral zavreti škodljivo fragmentacijo znanj in zapečkarstva na fakultetah. Spodbuditi bi moral spremembo sistema, tako da bi kreditni študij končno zaživel, ne pa da ga imamo samo takrat, ko gredo študenti na izmenjave v tujino. Celostno bi moral urediti sistem mikrodokazil, saj ni smiselno, da ga postavlja vsaka od izobraževalnih institucij sama zase. Pri tem bi seveda moral tudi bedeti nad tem, da se te vsebine izvajajo kvalitetno in ne samo skladno z nekimi birokratskimi merili.

Ko smo že pri slednjih: ta so se nedavno močno razmahnila, a razprava o tem presega najin zapis.

IV. 4

Pogovor z *dr. Francijem Demšarjem*

NAKVIS in umetna inteligenca

Umetna inteligenca je v zadnjih letih eno izmed ključnih področij tehnološkega razvoja, ki pomembno vpliva na številne družbene in gospodarske procese – tudi na procese v izobraževanju in pri zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu. Uvajanje tovrstnih orodij odpira številne priložnosti, hkrati pa sproža vprašanja o etiki, vlogi človeka, varnosti podatkov in odgovornosti pri njihovi uporabi.

Na NAKVIS se zavedamo, da novih tehnologij ni mogoče prezreti, zato se dejavno vključujemo v razpravo o njihovi smiselni in varni uporabi. V okviru svojega delovanja preizkušamo, kako lahko umetna inteligenca pripomore k večji učinkovitosti, preglednosti in doslednosti postopkov, ne da bi bila pri tem okrnjena temeljna načela strokovnosti in človeške presoje. Temu je bil namenjen tudi mednarodni posvet Uporaba umetne inteligenca pri zagotavljanju kakovosti, ki ga je v letu 2025 organiziral NAKVIS.

*Pogleda agencije na umetno inteligenca, konkretne primere njene uporabe pri vsakodnevem delu in načela, ki usmerjajo uporabo teh orodij, je ob tej priložnosti predstavil direktor NAKVIS, dr. **Franci Demšar**. Z njim se je pogovarjal **Filip Draženović**, NAKVIS.*

Kakšen je pogled agencije na nove tehnologije, predvsem na pojav umetne inteligenca, ki je v zadnjem času eno najpomembnejših novih področij?

Umetna inteligenca (v nadaljevanju UI) seveda ni ne prva ne zadnja nova tehnologija. Sam sem v življenju z zanimanjem spremljal pojav, razvoj in uporabo različnih tehnologij, vključno z njihovimi pozitivnimi in negativnimi vidiki. Prva nova tehnologija, s katero sem se srečal, je bila traktor – star sem bil okoli šest let. Z družino smo živeli v manjši vasi. Nekega dne me je na poti domov pobral sosed z vozom in konjem in mi povedal, da je sovaščan kupil traktor. Prepričan je bil, da se ne bo obdržal in da sam traktorja nikoli ne bo kupil. Kot lepo vzgojen otrok sem mu pritrdil, da imajo konji številne prednosti, a sem pri tem nekako čutil, da bodo traktorji konje večinoma nadomestili. In res: danes konjev za kmečka dela v Sloveniji skorajda ne uporabljamo.

Traktor je poleg prednosti prinesel tudi slabosti, na primer nesreče, ki so se lahko končale s smrtnim izidom – tudi v naši vasi je bil tak primer; s konji in vozovi so se le redko pripetile. Poleg tega traktor konja ni nadomestil v vsem: konji, ki so nekoč vlekli voz, so vedeli, kje je dom, in gospodarja brez težav pripeljali domov, avtonomnih traktorjev pa (še) ni v širši rabi.

To zgodbo navajam, ker je nekaj podobnega tudi pri UI: razmišljamo o številnih pozitivnih možnostih, a se moramo zavedati tudi izzivov in nevarnosti. Agencija za kakovost pri tem ne more stati ob strani – vključiti se mora v razpravo o uporabi UI in imeti ves čas v mislih, da UI prinaša ne le koristi, ampak tudi tveganja.

Na mednarodnem posvetu Uporaba umetne inteligenca pri zagotavljanju kakovosti ste predstavili uporabo umetne inteligenca na NAKVIS. Katera orodja UI je agencija že uporabila pri svojem delu?

Pri pripravi na posvet smo na agenciji sistematično pregledali, kje bi bil UI glede na našo dejavnost lahko koristen. Preverili smo, katera ustreznost

orodja UI bi lahko uporabili pri posameznih dejavnostih.

NAKVIS v grobem opravlja štiri vrste nalog: akreditacijske in evalvacijske postopke, analize – predvsem tematske analize, povezane s postopki – ter dejavnosti na področjih informatike (javnosti dostopen in pregleden prikaz podatkov) in splošnih zadev (notranje delovanje agencije).

Pri testiranju smo največ uporabljali plačljivo verzijo ChatGPT. Pri pregledu literature se je izkazalo koristno orodje Perplexity. Pri programiranju uporabljamo GitHub Copilot; sodelujemo tudi s programerjem, ki za nas razvija namenske programe. Posvetovali smo se s svetovalcem za varnost osebnih podatkov in za sodelavce organizirali usposabljanje.

Akreditacijski postopki so za agencijo eno najpomembnejših področij. Kako v različnih fazah postopka uporabljate orodja UI?

Akreditacijski oziroma evalvacijski postopek lahko razdelimo na več faz: najprej je pripravljalna faza, v kateri pregledamo prejeto vlogo in se pripravimo na evalvacijo, sledi sam postopek evalvacije, nato selektiven jezikovni pregled poročila, dogodek, na katerem predstavimo zavode, ki so dobili podaljšanje akreditacije za polno obdobje, in jim izročimo listino o podaljšanju akreditacije, in čisto na koncu poročilo o napredku (follow-up), ki je namenjeno spremljanju uresničevanja priporočil zavodu glede na izpolnjevanje standardov in ga izvedemo dve leti po zaključku postopka. Naj predstavim naše poskuse oziroma dosedanje izkušnje z UI po teh fazah.

V pripravljalni fazi skupina strokovnjakov pregleda akreditacijsko dokumentacijo – osrednji sta vloga, ki jo odda visokošolski zavod in vključuje obrazec ter priloge, med katerimi so posebej pomembna samoevalvacijska poročila zavoda, in naš Vodnik po zunanjih presoajah. Vprašali smo se, ali bi bilo koristno, da UI te dokumente prebere in pripravi kratka tehnična priporočila za strokovnjake, na kaj naj bodo posebej pozorni. Ugotovili smo, da je ChatGPT zelo dober pri hitrem odkri-

vanju tehničnih napak v vlogi (npr. manjkajoči dokumenti, podvajanja). Če gremo od standarda do standarda in mu posredujemo ustrezen del vloge, lahko poda koristne komentarje glede na posamezni standard. Izzivi ostajajo pri skeniranih dokumentih, »mehkejših« standardih (kompetence, raziskovanje) in generiranju vprašanj, ki so pogosto predolga in zato manj uporabna.

Pri samem postopku preverjamo, ali poročila strokovnjakov sledijo Vodniku po zunanjih presoajah in res obravnavajo vsebino posameznega standarda. ChatGPT je tu uporaben, vendar predvsem, če gremo po posameznih standardih. Če poskušamo celotno poročilo primerjati z vodnikom, so rezultati pogosto nekonsistentni. Možna rešitev je namenska aplikacija, ki bi ta proces strukturirala.

Vsa poročila strokovnjakov so javna – dostopna so na naši spletni strani in v mednarodni bazi EQAR (DEQAR). Želimo si, da so poročila poenotena oblikovno in deloma tudi jezikovno, še posebej glede temeljne strokovne terminologije. In seveda, da imajo čim manj jezikovnih napak. Zaradi tega smo se odločili za selektiven jezikovni pregled poročil. Za urejanje besedil razvijamo lastno aplikacijo, zasnovano na UI, ki se je v poskusni fazi že izkazala za koristno pri preverjanju strokovne terminologije, pravilnem oštevilčenju standardov, enotnem citiranju, dosledni rabi kratic ter pri odpravi zatipkov in dvojnih presledkov. Načrtujemo pa še korak naprej.

Skupina strokovnjakov v poročilih navaja ne le priporočila, temveč tudi prednosti zavodov. Te želimo predstaviti na vsakoletnem dogodku, na katerem s posebno listino podelimo priznanje zavodom, ki so prejeli polno podaljšanje akreditacije (brez ugotovljenih neskladnosti s standardi). Izkazalo se je, da lahko ChatGPT iz poročila izlušči ugotovljene prednosti in jih oblikuje v relativno konsistentno, enako dolgo besedilo, na podlagi katerega smo – s potrebnimi strokovnimi korekcijami – pripravili kratke predstavitvene filmčke o prednostih zavodov, ki so jih ugotovili strokovnjaki pri presoji.

Dve leti po zaključku postopka zavodi poročajo, kaj so naredili glede priporočil; Svet NAKVIS se s

Deset okvirnih načel iz Talina

Na delavnici ENQA o odgovorni uporabi umetne inteligence (UI) v agencijah za zagotavljanje kakovosti, ki je junija 2025 potekala v Talinu, je bilo doseženo soglasje o okvirnih načelih odgovorne uporabe UI v agencijah za kakovost v visokem šolstvu (članicah ENQA). Kot je razvidno iz intervjuja z dr. Francijem Demšarjem, NAKVIS večinoma že ravna v skladu njimi. Sprejeta načela so:

1. UI mora stratežkim ciljem služiti, ne pa jih oblikovati

Agencije za kakovost morajo sprejeti in objaviti jasno strategijo za UI, ki bo veljala za celotno organizacijo in jo bodo uporabljali kot orodje, ne pa kot cilj sam po sebi.

2. Spoštovanje etike pri izvajanju visokošolskega izobraževanja, akademske avtonomije in trajnostnosti pri uporabi UI

Agencije morajo zagotoviti, da je uporaba UI skladna z etičnimi standardi, vključenostjo, okoljsko trajnostjo, akademsko avtonomijo ter ustreznimi pravnimi okviri in okviri človekovih pravic.

3. Zagotavljanje transparentnosti pri uporabi UI

Agencije bi morale zagotoviti odprto komunikacijo glede uporabe UI pri zunanjem zagotavljanju kakovosti, vključno z javnimi izjavami o njeni uporabi in transparentnostjo postopkov, v katere so vključeni deležniki.

4. Varovanje podatkov in pridobivanje soglasja

Pri uporabi UI je treba upoštevati zakone o varstvu podatkov. Osebni ali drugi občutljivi podatki se ne smejo obdelovati brez izrecne privolitve visokošolskih zavodov in članov ocenjevalne komisije.

5. Zagotavljanje enakopravnega dostopa do UI

Prakse UI bi morale zagotoviti pravičen dostop do UI za vse deležnike in se izogibati krepitvi obstoječih neenakosti v visokošolskem izobraževanju ali postopkih zagotavljanja kakovosti.

6. Spodbujanje poznavanja umetne inteligence in redno usposabljanje

Da bi se spodbudilo odgovorno in ozaveščeno uporabo UI, je treba vse strokovne delavce in presojevalce, ki sodelujejo pri zunanjem zagotavljanju kakovosti, redno usposablјati o orodjih UI, tveganjih in priložnostih.

7. Uporaba UI le, kadar to ustreza namenu

Agencije bi morale orodja UI uporabljati le, kadar je to primerno, ter nenehno spremljati, ocenjevati in izboljševati njihovo učinkovitost, natančnost in usklajenost s cilji zagotavljanja kakovosti.

8. Človeška presoja naj ostane osrednjega pomena

UI mora podpirati človeško presojo, ne pa je nadomeščati. Za končne odločitve so še vedno odgovorni strokovnjaki, ki morajo kritično oceniti rezultate UI.

9. Spodbujanje inovativnosti – previdno

Agencije bi morale ustvariti prostor za eksperimentiranje in inovacije na področju UI ter hkrati uporabljati jasne smernice za zagotavljanje kakovosti in integritete.

10. Da ostajajo načela ustrezna, jih je treba redno preverjati

Načela in strategije za uporabo UI na ravni agencij je treba redno pregledovati in posodablјati ob upoštevanju tehnološkega razvoja in sprememb na področju visokošolskega izobraževanja.

tem seznanjeni in visokošolski zavod obvesti o primernosti njegovega odziva na priporočila. UI je zelo koristen, ker so priporočila in odgovori zavodov običajno taksativno navedeni. ChatGPT lahko pripravi pregledno tabelo glede na priporočila, odgovor zavoda in ugotovitve sveta agencije, v kateri navede, ali je odgovor ustrezen, oziroma doda morebitne pripombe. Taka tabela je članom sveta v pomoč, seveda pa ni edini dokument, na podlagi katerega odločajo. Naj navedem primer: priporočilo je bilo vzpostaviti sistem (mednarodne) primerjalne analize (benchmarkinga) študijskega programa do leta 2025; v poročilu po dveh letih je zapisano, da postopek izvedbe še poteka. UI to lahko oceni kot delno ustrezen odgovor, saj bi moral biti sistem že vzpostavljen.

Orodja na podlagi UI so gotovo zanimiva tudi za analize, jih NAKVIS uporablja oziroma razvija tudi na tem področju?

Na agenciji si stalno prizadevamo slediti aktualnim trendom razvoja in v svoje delovanje vključevati tako domače kot evropske relevantne tematike in smernice. Trenutno pripravljamo novo strategijo razvoja NAKVIS, zato smo z UI preverili skladnost naših strateških usmeritev z aktualnimi cilji evropskih in mednarodnih orga-

nizacij na področju visokega šolstva (npr. OECD, EU, UNESCO, ENQA, EQAR idr.).

Pri tematskih analizah imamo dva glavna vira: poročila strokovnjakov in samoevalvacijska poročila zavodov. Analiza slednjih je težavna zaradi njihove raznolikosti glede obsega, vključevanja različnih dokumentov, strukture, zato je težko izluščiti primerljive zaključke. To je sprožilo razmišljanje o smiselnosti bolj enotne strukture samoevalvacijskih poročil, zlasti v višjem strokovnem izobraževanju – sodelavka pripravlja doktorsko nalogo na to temo –, vendar je relevantno tudi za visokošolske zavode. Pri analizi poročil strokovnjakov se ChatGPT dobro obnese, kadar pregleduje posamezne standarde pri različnih zavodih, pri analizi vseh naenkrat pa je manj uporaben. Tudi tu agencija razmišlja o namenski aplikaciji.

Kako pa je z uporabo UI na področju informatike?

Programirali smo denimo klepetalnega robota za našo spletno stran. Želimo si namreč, da obiskovalci na naši spletni strani hitro najdejo zelene vsebine in klepetalni robot je pri tem lahko zelo uporaben. Pri njegovem programiranju smo se zgledovali po podobnih pomočnikih na obsežnih spletnih straneh.

Naši informatiki pri razvoju programske opreme uporabljajo orodje GitHub Copilot. Njegova prednost je predvsem hitrejša izvedba enostavnejših programerskih nalog ter podpora pri učenju in iskanju alternativnih pristopov, poleg tega pa tudi hitreje opravi rutinsko delo in zmanjša možnost napak. Vendar pa orodje v določenih primerih daje nenatančne ali nepopolne rešitve, zato je nujno, da razvijalci ves čas izvajajo nadzor in preverjajo rezultate. Ključnega pomena ostaja jasno in natančno ustvarjanje iztočnic za UI.

Vsaka ustanova ima sektor za splošne zadeve. Ali razmišljate o uporabi UI tudi pri notranjem delovanju agencije in pri pravnem delu?

Glavna dejavnost na tem področju je priprava podzakonskih aktov. Novi zakon o visokem šolstvu je bil sprejet letos poleti; pol leta imamo za pripravo in uskladitev podzakonskih aktov. UI uporabljamo v zaključni fazi: primerjamo novi zakon, obstoječe podzakonske akte (sedem jih je) in naš predlog, ki je že šel skozi prvo usklajevanje. UI pogosto poda manjše, a pomembne predloge, ki jih upoštevamo.

UI uporabljamo tudi kot pomoč pri izdelovanju zapisnikov sestankov. Pri pripravi zapisnikov se izkaže, da je angleščina – v tem jeziku ima UI na voljo več vzorčnih besedil – pogosto »ugodnejša« za UI kot slovenščina. Kljub temu nam je ChatGPT že uporaben pripomoček pri pisanju. Smo v učni fazi in verjamemo, da bomo prišli do orodja, ki bo pri različnih vrstah zapisnikov zelo koristno.

Ali je v načrtu, da bi UI uporabljali tudi strokovnjaki agencije pri svojem delu?

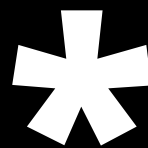
Če bomo našli uporabniku prijazen in zanesljiv način rabe, bomo tako možnost ponudili tudi strokovnjakom. Za zdaj dokončnega odgovora še ni.

Če potegnemo črto – kakšna bi bila vaša zaključna misel?

UI ne bo nadomestil ljudi, pač pa bodo tisti, ki UI uporabljajo, nadomestili tiste, ki ga ne – to je pogosto citirana misel nekdanje direktorice IBM Ginni Rometty. Drugačnega mnenja je Yuval Noah Harari, ki opozarja, da bi lahko do leta 2030 ljudje postali »sužnji« UI. Predvidevanja o učinkih UI se med seboj temeljito razlikujejo, kar kaže na tveganost napovedovanja na tem področju.

Za konec bi se rad zahvalil sodelavcem za soustvarjanje prispevka Uporaba umetne inteligence v agenciji za kakovost v visokem šolstvu, predstavljenega na mednarodnem posvetu Uporaba umetne inteligence pri zagotavljanju kakovosti. Nanj smo se pripravili tako, da smo pregledali delo agencije glede na (potencialno) uporabo UI in med sodelavce razdelili naloge po posameznih vidikih – da so jih poglobili in osvetlili prednosti in omejitve. To je tudi izhodišče za moje odgovore v tem intervjuju. Sodelovali so: Mateja Bajuk Malešič, Meta Bajželj, Filip Draženovič, Tilen Heco, Andrej Krček, Oskar Opassi, Gregor Rebernik, Matjaž Štuhec, Klemen Šubic, Maruša Trobec, Julija Uršič in Barbara Zupančič Kočar.

KRATICE IN OKRAJŠAVE

KRATICE IN OKRAJŠAVE

AQU Catalunya – Katalonska agencija za kakovost v visokem šolstvu

AVORS – Agencija Republike Srbske za visoko šolstvo in zagotavljanje kakovosti

BFUG – Delovna skupina za spremljanje in uresničevanje bolonjskega procesa (Bologna Follow-Up Group)

CEENQA – Srednje- in vzhodnoevropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)

DEQAR – podatkovna zbirka rezultatov zunanjega zagotavljanja kakovosti (Database of External Quality Assurance Results)

ECA – Evropski konzorcij za akreditacijo v visokem šolstvu (European Consortium for Accreditation in Higher Education)

ECTS – Evropski sistem za prenos in zbiranje kreditnih točk (European Credit Transfer System)

eNakvis – zunanji informacijski sistem Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

ENQA – Evropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Association for Quality Assurance in Higher Education)

EQAR – Evropski register agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Quality Assurance Register for Higher Education)

ESG – Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)

eVŠ – Evidenca visokošolskih zavodov

Frascati – klasifikacijski sistem področij znanosti in tehnologije po Frascatskem priročniku

HAKA – Estonska agencija za kakovost izobraževanja

iNakvis – notranji informacijski sistem Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

INQAHE – Mednarodna mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education)

IZUM – Institut informacijskih znanosti (Slovenija)

KLASIUS-P-16 – Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P-16)

KPK – Komisija za preprečevanje korupcije

KAA – Kosovska agencija za akreditacijo v visokem šolstvu

MAB – Madžarski odbor za akreditacijo v visokem šolstvu

Merila za akreditacijo – Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov

NOKUT - Norveška agencija za kakovost v visokem šolstvu

OECD - Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

SICRIS – Slovenski informacijski sistem o raziskovalni dejavnosti (Slovenian Current Research Information System)

SBRA – Slovensko poslovno in raziskovalno združenje v Bruslju

SMEQA – projekt Krepitev zmogljivosti in mehanizmov za izboljšanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu v Bosni in Hercegovini (Strengthening Capacities and Mechanisms for Enhancement of Quality Assurance System in Higher Education in Bosnia and Herzegovina)

SOK – Slovensko ogrodje kvalifikacij

UNESCO – Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo

VTI – visokošolsko transnacionalno izobraževanje

ZSZUN – Zakon o strokovnih, znanstvenih in umetniških naslovih

ZViS-1 – Zakon o visokem šolstvu

QQI – Irska agencija za kakovost v visokem šolstvu

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) je bila ustanovljena leta 2010 za akreditacije in zunanje evalvacije v visokem in višjem šolstvu ter za razvojno delo na tem področju. Deluje odgovorno, strokovno, nepristransko in neodvisno v skladu z evropskimi in svetovnimi smermi razvoja. S članstvom v mednarodnih združenjih utrjuje ugled, skrbi za primerljivost in mednarodno prepoznavnost slovenskega visokošolskega prostora. Zavzema se za nenehno izboljševanje njegove kakovosti, tudi s sodelovanjem in svetovanjem vsem deležnikom v terciarnem izobraževanju.

nakvis

NACIONALNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu
Miklošičeva cesta 7, SI-1000 Ljubljana, www.nakvis.si

NAKVIS je polnopravni član naslednjih evropskih in drugih mednarodnih združenj:

The European Consortium for
Accreditation in Higher Education

